תחנות

איין געבעטבוך פֿור געבילדעטע פֿרויענצימער

צום געברויך

בייא דער

אָפֿפֿענטליכען אונד הייזליכען אַנדאַכט

נאַך פֿאָרהאַנדענען אַלט־דייטשען תחנות, אין ריין דייטש אַבגעדרוקט

אויף קאָסטען

דער געברודער וואָלף אויס פעטערקאָוו.

מיט בעזאָנדערער ערלויבניס

דעס פֿערפֿאַססערס יהושע העשיל מירא.

הנובר

בשנת תקצ"ז לפ"ק

געדרוקט אין דער קאָניגליכען האָפֿבוכדרוקקערייא בייא ערנזט אויגוזט טעלגענער.

S'23 V 3217

נקב [illegible]
חתונ [illegible]

אויף אַנזוכען דעז מ״ס כ״ה אלי׳ לייפציגער, המכונה געברודער וואָלף, בעשייניגע איך הירדורך, דאַס דיא אין דיזעם יאַהרע, דורך דעסען פֿערמיטטעלונג, אין האַננאָפֿער, בייא ערנזט אויגוזט טעלגענער ערשיענענע אויזגאַבא דעז איינען טהיילז מיינעז געבעטבוכעז, אונטער דעם נאַמען **תחינות**, פֿאָן מיר אַלז איינע רעכטמאַסיגע אויזגאַבע בעטראַכטעט ווירד. יעדאָך בעציעהט זיך דיזע מיינע ערלויבניס נור אויף דיזע אָבען גענאַננטע אויזגאַבע, קיי־נעסוועגעז אַבער, אויף איינע נייע אויפֿלאַגע, זיא זייא אין וועלכער געסטאַלט עס וואָללע.

געגען יעדע אַנדערע ערשיענענע אָדער צו ערשיינענדע אויזגאַבע דיזעס מיינעז ווערקעז, ווערדע איך דיא הילפֿע דער געזעטצע געגען דען נאַכדרוק אויף דאַז סטרענגזטע אין אַנשפרוך נעהמהן.

איך געגעהמיגע איך, דאַס ר׳ אלי׳ הנ״ל דיזע צייַלען בוכסטאַבליך זיינער אויזגאַבא פֿאָרדרוקקען דאַרף.

Breslau,
den 26. November 1836.

יהושע העשיל
במ״ה בנימן ז״ל מירא.
J. H. Miro,
Lehrer an der Königl. Wilhelm-Schule.

אַללען פֿערעהרונגסוואורדיגען פֿרויען,

דיא אים גייזטע וואַהרער איזראַעליטישער רעליגיאָן לעבען,

זייא דיזעס אַנדאַכטס=בוכליין עהרפֿורכטזפֿאָלל עמפֿפֿאָהלען,

פֿאָם קאָררעקטאָר

שלמה בלאך.

זייטע:

דעמ:עלבען איינהאלטס 68
הושענא רבה 69
ווענן איינע פֿרויא דען סטיעל פאָן אתרוג אוי:בייסט 70
שמיני עצרת 71
שמחת תורה (געזעטצעס:פֿריידע) 73
חנוכה 76
עשרה בטבת 78
תענית אסתר . . . . —
געבעט פֿור איינע טוואַנגערע פֿרויא 80
צור צייט דער נידערקונפֿט . . . . —
געבעט איינער מוטטער צור צייט ווענן מאַן איהר קינד מל איזט . . 82
ווענן איינע פֿרויא אוי: דעם וואָכענבעטטע אויפֿסטעהט . . . . . —
דיא דרייצעהן גלויבענס:אַרטיקעל (שלשה עשר עקרים) 83
מאָרגענ: אונד אַבענד:, נאַך אַלטען געבעטען 85
געבעט איינע: מענטשען, דער זיך דורך דען האַנדעל נאָהרט 86
דיא צעהן געבאָטע 87
מאָרגענגעבעט 89
דעסגלייכען 90
דעסגלייכען 92
דעסגלייכען 93
אַבענדגעבעט אין בעצוג אויף אָביגע: געבעט 96
דעסגלייכען 97
דעסגלייכען 99
דעסגלייכען 100
אַנדאַכט:איבונג איינער מוטטער 102
אַנדאַכט:איבונג, איבער דאַ: פֿערהאַלטען דער קינדער צו איהרען עלטערן 104
אַנדאַכט:איבונג איינער בעטאַגטען פֿרויא 106
איך בעזיטץ דעז רייכטהום: 108
דער אַרמע 110

זייטע:

אַן טאָדעס:טאַגע דער עלטערן (יאַהרצייט) 113

דאַ: קינד אַן גראַבע דער עלטערן 115

אַנדאַכטס:איבונג איינער ברויט אַן איהרעם האָכצייט:טאַגע 117

געבעט איינער ברויט פֿאָר דער טרויאונג 120

געבעט איינער מוטטער אַן האָכצייט:טאַגע איהרער טאָכטער . . . 122

געבעט איינער סטיעפמוטטער 123

געבעט איינער וויטווע 125

וואָהרענד דער שוואַנגערשאַפט 127

אין דען לעטצטען מאָנאַטען דער שוואַנגערשאַפט 128

אין געפֿאָהרליכען קראַנקהייטען 129

סדר תשליך 131

סדר כפרות 132

פֿאָררעדע.

דאַז צור ערבויאונג פֿור דאַז וױיבליכע געשלעכט און־זערער רעליגיאָנס־גענאָסען, פֿאָן פֿערשידענען פערזאָנען — מייזט פֿראָממען פֿרויען — צו פֿערשידענען צייטען פֿער־פֿאַסטע, אונטער דעם געמיינשאַפֿטליכען נאַמען **תחנות** בעקאַננטע געבעטבוך, האַט זיך זייט יאַהרטױזענדען גלייך־זאַם הייליג ערהאַלטען, זאָ לאַנגע עס נאַמליך פֿור דען בילדונגזסטאַנד אונזרער גענאָסען אױזרייכענד געוועזען איזט.

זייט לאַנגערער צייט אַבער, איזט יענעז בוך אַלז פֿער־אַלטעט אונד דעם דערמאַליגען סטאַנדפונקטע אונזרער בילדונג ניכט ענטספרעכענד, פֿאַזט גאַנץ פֿערגעסען. אונד דאָך איזט דער מאַנגעל איינעז געבעטבוכעז פֿור דיא אָפֿפֿענטליכע אונד הייזליכע אַנדאַכט דעם וױיבליכען געשלעכטעז אַללגעמיין פֿוהלבאַר.

דעם העררן **יהושע העשיל מירא**, לעהרער בייא דער קאָניגליכען ווילהעלמסשולע צו ברעזלויא, האַט מאַן דיא אומאַרבייטונג דיזער **תחנות** אויז דעם אַלטען־אינז רײן דײטשע, צו פֿערדאַנקען אונד דערזעלבע זאַגט מיט רעכט אַם ענדע זיינער פֿאָררעדע:

„מיט פֿראָהעם הערצען איבערגעבע איך דיזע שריפֿט, דען פֿראָממען אונד געבילדעטען פֿרויען אונד מאַדכען מיינער רעליגיאָנס־גענאָסען, דיא אים לעבען עטוואַז

האָהערעז זוכען, אַלז דיא בעפֿריעדיגונג דער אייטעלקייט אונד דער זיננליכקייט; אונד בין איבערצייגט, דאַס זיא זיך איינער שריפֿט פֿרייען ווערדען, דערען לעזונג איהר הערץ בעסערן, איהרען זינן פֿערעדלען, אונד זיא צו דעם פֿוהרען ווירד, אָהנע דען וויר ניכטס זינד, ווערער אים לעבען נאָך אים טאָדע.״

דאַ נון דיזעם שאָטצבארע בוכליין בייאנאַהע גאנצליך פֿערגריפֿפֿען אונד זיינע נוטצבאַרקייט אין מאַנכען געגענדען דורכאויז נאָך ניכט בעקאַננט געוואָרדען, זאָ האַבען דיא געברודער וואָלף אויז פעטערקאָוו דאַסזעלבע אויף איהרע קאָזטען דעם דרוק איבערגעבען **לחלקם ביעקב ולהפיצם בישראל**, אונד איזט דאַסזעלבע, וויא אויך אַללע זאָרטען ספרים מכל הדפוסים אונד טליתות זאָוואָהל אין דוטצענדען אַלז איינצעלן בייא איהנען צו בעקאָממען:

אין לייפציג

אויף דעם ברוהל אים בלויען האַרניש,

אין פֿראַנקפֿורט אַן דער אָדער

אים הערץ בעערשען הויזע,

אין ברוינשווייג

אין פֿראַנץ ערבען הויזע, הוטפֿילצער,

אין קאַסעל

אויף דער פֿראַנצאָזישען נייסטאַדט,

אונד בעזוכען דיזעלבען אויך **קאָניגסבערג** אין פריישען.

אינהאַלטס־פֿערצייכניס.

	זייטע:
ביים איינטריטט אין דאַס בעטהויס	1
איין אַנדערעס דעססעלבען איינהאַלטס	2
אַללגעמיינעס געבעט	3
פֿוֹרביטטע	4
אַם ערסטען טאַגע דער וואָכע	6
אַם צווייטען טאַגע דער וואָכע	7
אַם דריטטען טאַגע דער וואָכע	8
אַם פֿיערטען טאַגע דער וואָכע	9
אַם פֿינפֿטען טאַגע דער וואָכע	11
אַם סעכסטען טאַגע דער וואָכע	12
אַם שבת	13
עבענפֿאַללס פֿוֹר שבת	15
ווענן מאַן ערב שבת וי"ט ליכט אַנצינדעט	16
ווענן מאַן חלה נימט	17
הוצאת ספר תורה	—
פֿאָר דעם איינסעגנען דעס ניימאָנדעס (ראש חודש בענטען) . . .	18
דעססעלבען איינהאַלטס	19
ביים הוצאת ס"ת אַן דען דריי הויפטפעסטען, שלש רגלים . . .	20
הוצאת ס"ת אַן ראש השנה, יום כפור אונד הושענא רבא . . .	21
ביים שלוס דעס גאָטטעסדיענסטעס אין דער סינאַגאָגע	—
דיא פֿיער עראיננערונגען (ארבע זכירות)	22
אַן איינעם פֿאַסטטאַגע (תענית)	23

	זייטע
טַאג אָ:טערפֿע:טע (פסח)	25
דעמ:עלבען אַינהאַלטס	27
אין דער ספירה	29
טַאג װאָכענפֿע:טע (שבועות)	30
דעמ:עלבען אינהאַלטס	31
שבעה עשר בתמוז	33
תשעה באב	34
ראש חודש אלול בײם שופר בלאַ:ען	35
װענן מאַן אויף דען בעגראֶבניספלאַטץ קאָממט	37
ערב ראש השנה אויף דעם בעגראֶבניס־פלאַטצע	—
דעמ:עלבען אינהאַלטס	38
ראש השנה פֿאָר שופר בלאַ:ען	39
פּיאַלם 47 דען מאַן זיבען מאַל פֿאָר שופר בלאַ:ען :אגט	40
לװײטע תחינה פֿאָר שופר בלאַ:ען	—
געבעט, װענן דער חזן ונתנה תוקף פֿאָרטראֶגט	42
פֿוֹרביטטע פֿוֹר דיא פֿערשטאָרבענען	43
דעמ:עלבען אינהאַלטס	45
דעמ:עלבען אינהאַלטס	46
דעמ:עלבען אינהאַלטס (אונשטערבליכקײט)	48
ראש השנה אונד י״כ װענן דער חזן עלינו פֿאָרטראֶגט	50
צום גדליהו	51
בעטראַכטונג פֿוֹר דיא בוססטאַגע (עשרת ימי תשובה)	—
פֿאָר כל נדרי	55
יום כפור װענן מאַן לײענט	57
געבעט פֿוֹר דען רעגענטען	59
יה״כ לו מנחה (איבער דיא געשיכטע פֿאָן יונה)	60
פֿאָר נעילה	62
פֿאָר דעם אתרוג בענטשען	65
דען ערשטען טאַג סוכות	66

צור נאַכריכט׃

אוס דיא העברעאיש-דייטשע טרייבאַרט איינגעראַאמעטן, זאָ פיעל עס טהונליך איזט, ריכטיג אָרטהאָגראַפהיש פעזטצושטעללען, האַבע איך דיא העבראיש-דייטשען קאַראַקטערע אָדער לעטטערן, אַן וועלכען ביזהער אונפאָללקאָממענהייטען שטאַטט געפונדען, אויזגעמערצט אונד נייע, געפעלליגערע דאַפיר גיעסען לאַסען; צ. ב. שטאַטט עלטער — אעלטער; מעננער — מאֶננער; טען — טאָן; פעגעל — פאָגעל; מיטער — מוטטער; ברידער — ברודער. אויך איזט דער אַרטיקעל דאַז דורכגאֶנגיג מיט איינעם ז אונד דאַז בינדעוואָרט דאַס מיט איינעם ס געגעבען.

דיא בייא מיר נאֶכזטענס ערשיינענדע פיבעל מיט פאַסענדען בילדערן, פיר דיא איזראַעליטישע יוגענד, ענטהאַלטענד:

אַנפאַנגזגרינדע דער העבראֵישען שפראַכע

אונד איינע גענויע אונד בעשטיממטע אַנווייזונג צור ערלערנונג דעז העבראיש-דייטשען, ווירד אויזפיהרליכער דאַריבער שפרעכען.

איין נייעז קהלת שלמה אַלז צווייטע שטאַרק פערמעהרטע אונד פערבעססערטע אויפלאַגע, איזט אין אַרבייט.

איינע תפלה מיט פרשיות ווירד נאֶכזטענס דיא פרעססע פערלאַססען, אונד דאַז שאָן לאֶנגזט אַנגעקינדיגטע תקון שלמה אונטער דעם נאַמען עונג שבת מיט יוצרות אונד איבערזעטצונג דער כ״ד פרקים ווירד, זאָ גאָטט וויל, צור קאָנפטיגען לייפציגער אָזטער-מעססע, זיינע פאָללענדונג עררייכען.

ערנזט אויגוזט טעלגענער,

האַנדבוכדרוקער.

בעריכטיגונג.

זייטע 23 צײלע 18 פֿאָן אָבען סטעהט פֿעסטטאָג (תענית), מוס הייסען פֿאַסטטאָג.

ביים איינטריטטע אין דאז בעטהויז ·

מה טובו · וויא שאָן זינד דיינע צעלטע יעקב ! דיינע וואָהנונגען ישראל! אויך דיינע גראָסע גוטע האָפֿפֿענד, בעטרעטע איך מיט צוּפֿערזיכט דיין הויז, איך בעטע אַן פֿאָר דעם טעמפעל דיינער הייליגקייט. עוויגער! איך ליעבע דיינע וואָהנונגסשטעטטע, דען אָרט וואָ דיינע עהרע טהראָנעט, איך בעטע קניענד פֿאָר דעם עוויגען מיינעם שעפּפֿער. איך בעטע הערר צו דיר צור גנאַדענצייט . נאַך דיינער גרענצענלאָזען גוטע, ערהאֶרע מיך מיט דיינער טרייען הילפֿע .

גאָטט! — אונענדליכער , עוויגער , איינציגער — פֿאָר דיר בייגען זיך אַללע היממלישען העערע; דיך בעטען דיא ערהאבענסטען געשאַפֿפֿענען גייסטער אין טיעפֿער עהרפֿורכט אַן, אונד פֿער־ליערען זיך אין דער בעוואונדרונג דיינער אונערמעסליכען גראָסע . וויא קאַנן איך שוואַכער , אירדישער , זינדהאַפֿטער מענש מיך טיעף גענוג פֿאָר דיר, דעם אַללערהאֶכסטען בייגען? וויא מיך צו מיינעם געדאַנקען פֿאָן דיר ערהעבען, דער דיינער ניכט גאַנץ אונווירדיג זייא? יאַ, פֿאָר דיר ווערפֿע איך מיך אין דען שטויב אונד בעטע שווייגענד אַן , וואַס איך ניכט פֿאַסען אונד בעגרייפֿען קאַנן · — איך פֿיהלע דיינע אונענדליכע גראָסע אונד מיינע ניכטיגקייט . גאָטט , ווער קאַנן דיך דענקען , ווער דיינע גראָסע אונד העררליכקייט אויסשפּרעכען? — דאָך , שאָן דאַס געפֿיהל , דאַס דוא ביזט , דאַס דוא אונענדליך מעהר ביזט , אַלס וויר דענקען אונד פֿערשטעהען קאָננען , דאַס ערהעבט מיינען גייסט איבער דען שטויב; לאַסט מיך מיינען אורשפּרונג פֿאָן דיר, דעם פֿאַטער אַללער גייסטער, פֿיהלען ; אונד גיבט אונד פֿערשפּריכט מיר מעהר פֿריידע אונד זעליגקייט , אַלס מיר דיא גאַנצע זיכטבאַרע וועלט צו געבען פֿערמאַג . איזט אויך דיין טהראָן מיט איינעם אונצו־

גאנגליכען ליכט אוזגעבען; מיט אויך דיין וועזען פיר יעדע מענש־ ליכע דענקקראַפט אונערפאָרשליך; זאָ לייגען זיך דאָך דיינע אייגענשאַפטען אין דיינען ווערקען, זאָ אָפּפֿענבאַרט דאָ דיך אונ־ דורך אַללע וואַ דאָ טאַפּפֿעט, אַנאָרדנעט אונד טהוט. אונד אונ, דעם פֿאָלקע ישראל האַט דאָ דורך דיא הייליגען אורפֿאטער אונד פראָפֿהעטען דען לוגאַנג צו דיינער ערקעננטניס געאָפֿנעט; דורך זיא האַט דאָ דיך אונ אָפּפֿענבאַרט אַל ליעבעפֿאָללער פֿאַטער דער אונ אויפֿפֿאָדערט, דאַ וויר אונ, פֿריינד, לאָבענד, דאַנקענד אונד פֿלעהענד אַן דיך ווענדען. אונד איך פֿערטרויען אויף דיינע פֿאַטערגוטע, נאַהע איך איך דיזער דיינער פֿערעהרונג געווייהטען שטאטטע, אונד דאָ וויזט וואָהלגעפֿאללג אויפֿנעהמען דיא וואָרטע מיינע מונדע. אמן

איין אנדערע דעסועלבען אינהאַלטז.

גאָטט, איך געפֿוהלע מיינער דורפֿטיגקייט, מיינער שוואַכ־ הייט, מיינער אָהנמאַכט, טרעטע איך אין דיעם דיינער אַנבעטונג געהייליגטע הויז; איך פֿוהלע מיינע גאנצליכע אַבהאנגיגקייט פֿאָן דיר אונד דעם איינפֿלוס דיינער אַללמאכטיגען קראַפֿט. פֿאָן מיר אונד דורך מיך זעלבזט קאַנן אונד פֿערמאַג איך ניכטס; אַללעז קאָממט פֿאָן דיר, אַללעז בעסטעהט, אַללעז געשיהט דורך דיך; ווענן בעדורפֿניסע מיך טאגליך דראנגען; אָהנע דיך קאַנן איך קיינע פֿאָן אַללען בעפֿרידיגען. ווענן געפֿאַהרען אונד טשוויריג־ קייטען מאַנכערלייא אַרט מיך אומגעבען, אָהנע דיך קאַנן איך קיינע שוויריגקייט בעזיעגען. ווענן אירדטהום, טהאָרהייט אונד זונדע מיך צו בעשטריקקען אונד צו פֿערפֿוהרען זוכען, אָהנע דיך קאַנן איך איהרען נאַכשטעללונגען אונד פֿאַללשטריקקען ניכט ענטגעהן. דיא געשאפֿטע, אַרבייטען אונד פֿפֿליכטען דיא מיר יעדער טאַג אויפֿלעגט, וויא קאָננטע איך זיא אָהנע דיך גליקליך פֿאָללברינגען. דער זעהנליכע וואונש נאַך גליקזעליגקייט לעבט אין מיר, וויא איך הערלען יעדע מענשען, אונד וויא קאָננטע ער מיר געוואהרט ווערדען, אָהנע דיינען בייסטאַנד, אוהרהעבער אונד געבער אַללער גליקזעליגקייט? דרום בעטרעטע איך דיין הויז אין צופֿערזיכט אויף דיינע גראָסע גוטע. דענן דו אַללגוטיגער פֿאַטער, דו האַזט, דו קאַננזט, דו ווייזט, דו פֿערמאַגזט אַללעז, דו זעגנעזט אונד ערפֿרייעזט גערן דיינע געשאָפּפֿע דיא דיך מיט קינדליכעם גע־

אוֹטהע אַנרופֿען, פֿאָן דיר פֿליעסט זעבען חונד פֿריידע חונד קראַפֿט;
זעגנען חונד וואָהלטהון חי:ט דיין הייליגער ווילזע; דוח חיבערי:ה:ט,
פֿערגיסט, פֿערזייח:ט קיינע: דיינער געטשָׁפֿפֿע; דאַ: זאַגט איר
איין הערץ, דאַ: זעהרען איך אַללע דיינע אָפֿפֿענבאַרונגען דער
נאַטור חונד דער רעליגיאָן. דרום קאָמע חויך חיך דיין געשאָׁפֿף,
דיין קינד, געטראָי:ט צו דיר, חונד זוכע בייח דיר דח: זעבען,
דיח קראַפֿט, דיח הוֹלפֿע, דען ביישטאַנד דען דוח איר אַללין
געבען קאַננ:ט חונד געוויס געבען ווירד:ט. ערהאָרע, אָ אַללגוֹטי־
גער איין געבעט חונד דאַ: געבעט אַללער דיח היר פֿער:אַמעלט
זינד, דיך אַנצובעטען חונד חין דער אַננ:ט חיהרע: געמוֹטה: חום
הוֹלפֿע חונד ביישטאַנד אַנצופֿלעהען. אמן

אללגעמיינעז געבעט.

איין גאָטט, איין פֿאַטער! בייח דיר זוכע חיך וואַ: דוח אַללין
געבען קאַננ:ט, אַללמאֶכטיגער, אַללגוֹטיגער! בייח דיר זוכע חיך
זעבען, קראַפֿט, הוֹלפֿע חונד ביישטאַנד. וואַ: איר ווירקליך נוֹטליך
חי:ט, ווען חיך עס חויך ניכט ערקעננע, דח: פֿערלייהע איר;
פֿערוויינערע חונד ענטציהע איר, וואַ: איר שאֶדליך חי:ט, וואֶרע
עס חויך דער געגענשטאַנד איינער זעהנליכ:טען וואוֹנשע. וויח
חיינ:ט דער פֿראָמע חונד ווייזע קאָניג, אַ: דוח חיהם צו געבען
ערשיענע:ט, פֿלעהע חיך ניכט חום רייכטהום חונד חוֹבערפֿלוס,
ניכט חום הואָהייט חונד פראַכט. איר חי:ט דיח צוקונפֿט, איר
חי:ט דער צו:אַמענהאַנג איינער שיק:אַלע חונד דער שיק:אַלע איינער
איטמענשען פֿערבאָרגען, וויח קאָננטע חיך וויסען, וואַ: איר
גוט חונד היילזאַם חי:ט. חונחונטערבראָכענע געזונדהייט, חונ־
פֿערמישטע פֿריידע, חיין לאַנגע: חונד גליקליכע: זעבען — וואַ:
איר חונד איינען ברוֹדערן חונד שוועסטערן חויף ערדען פֿאָן חללעם
דיזען דאַ: בעסטע חי:ט, דח: ווירד:ט דוח חונ: געבען, דיינע ווייזע
אַללגוטע לאֶסט איך דאהער ניכט צווייפֿעלן. אַבער חום ווייזהייט
חונד פֿערשטאַנד, חום קראַפֿט צור חויזחיבונג דער פפֿליכט חונד
טוגענד, חום בעוואהרונג פֿאָר טהאָרהייט חונד זינדע, חום האָפֿפֿ־
נונג חונד צופֿערזיכט צו דיר, איין פֿאַטער, חום חיין חונשולדיגע:,
פֿאָן פֿערברעכען חונד געוויסענ:פֿאָרוואוֹרפֿען פֿרייע:, חים גוטען
געטאֶפֿטיגע: חונד געמייננוֹטציגע: זעבען, דאַ: אַללין ערפֿלעהע
חיך פֿאָן דיר, חורקוועלל דער גנאַדע חונד באַרמהערציגקייט; דיעס

אַללין ערקעננע איך אַלס נאָטהווענדיג, איינע בעסטיממונג צו עררייכען, אום היר אויף ערדען גליקליך אונד איינסט גליקזעליג צו ווערדען. — אונד דאַס פערלייהע איר אַללגיטיגער! איך פלעהע דיך אַן אום דיא פראָממיגקייט דעס קעניגס דוד, דער איינסט אום דאַסזעלבע בעטעטע (תהלים קי"ט) „זייגע מיר, אָ עוויגער דען וועג דיינער געבאָטע, אונד ניא זאָלל איין פוס פאָן איהם וויכען, אונטערריכטע מיך, דאַס איך דיינע לעהרע בעפאָלגע, אונד זיא האַלטע פאָן גאַנצעם הערצען. לייטע מיך אין דער באַהן דיינער געבאָטע, דען נאַך איהר איסט מיין פערלאַנגען. לענקע מיין געמיטה צו דיינען צייגניססען אונד ניכט צור האַבזוכט, ציהע מיינע בליקע אַב פאָן אייטלעם וואַהן! לאַס מיך ערקוויקקונג אין דיינער לעהרע פינדען. ערשאַפפע גאָטט אין מיר איין ריינעס הערץ, אונד ערנייע אין מיר איינען פעסטען גייסט, דאַס איך פאָר דיר וואַנדלע אין טרייע אונד וואַהרהייט, גאָטט דער וואַהרהייט!

אמן

פאָרביטטע.

הערר דער וועלט! פאַטער אַללער וועסען! דוא ליעבסט אַללע דיינע געשאָפפע מיט גלייכער פאַטערליעבע, אונד ווילסט, דאַס דיא מענשען אַללע, זיך אַלס דיינע קינדער בעטראַכטען; וויא דוא אונס אין דער הייליגען שריפט צורופסט „איהר זייד קינדער דעס עוויגען איירעס גאָטטעס"; אונד דאַס זיא זיך איינאַנדער ליעבען זאָללען, וויא דיין געבאָט לויטעט „דוא זאָללסט דיינען נעכסטען ליעבען", דען ער איסט וויא דוא, — איין געשאָפף איים עבענבילדע גאָטטעס, עמפפאָנגליך פיר פריידען אונד ליידען, פאָהיג אַללער טוגענדען, אונד בעסטיממט צו איינער עוויגען זעליגקייט. ניכט אויף דען ענגען צירקעל אונזערער עלטערן, געשוויסטער אונד פערוואַנדטען זאָלל זיך אונזערע ליעבע ערשטרעקקען, ניין, וויא דיינע פאַטער-ליעבע זיך איבער אַללע וועסען ערשטרעקט, זאָ זאָללען אויך וויר, אין יעדעם מענשען, איים פריינדע וויא איים פיינדע, איים רעלי-גיאָנסגענאָססען, וויא אין דעם אַנדערס גלויבענדען, איים טוגענד-האַפטען וויא איים לאַסטערהאַפטען, שטעטס דען מענשען עהרען. וויא דיין געטטליכער דיענער משה פאָן דיר לעהרט „גאָטט ליעבט אַללע פאָלקער, אַללע איהרע הייליגען זינד אונטער דיינעם שוטצע." — דוא עוויגער, ביסט עבען זאָ מעכטיג אונד ווייזע,

חַזָ גוטיג חונד בחַרמהערציג, חונד קחַננ:ט דורך דיינען ווילזען, וועלטען בעגלוקקען. וויר חַרמען סטערבליכען היגגעגען, קחֹננען חונ: נור דורך דען ווילזען הייליגען. חונ:רע מחַכט חי:ט לו געריגגע, פוֹר דיח גיי:טיגען חונד לייבליכען בעדוֹרפניסע חונ:רער נחֹכ:טען חַנגעהחֲריגען לו :חָרגען, חונד מיט בעטרוֹבטעך הערלען :עהען וויר חָפּט דיח, דיח חונ: חַק טה־יער:טען :יגד, טמחַכטען, חָהנע רעטטען לו קחָננען. ניכטס קחָננען וויר חַז: חונ:ער הערץ פּחָר דיר, עוויגע ליעבע חוי:טוֹטטען, חונד דיח חַנגעלזע־געגהייטען חַלזער דערער דיח חונ: ליעב חונד ווערטה :יגד, דיר עמפפעהלען.

דורך דחַ: בייספיעל חונ:רעס חורפּחַטערס אברהם, לערנען וויר, :עלב:ט פיר פיינדע חונד לחַ:טערהחַפטע וויח דיח בעווחָהנער פּחָן סדום חונד עמורה בעטען; וויח פיעל מעהר :חָלזען וויר דיח חין חונ:ער געבעט חיינטליסען, דיח וויר חַז: גוט חונד פרחָמק קעננען.

וויח ווחוֹרדיג חי:ט עס דעס :ונדיגען טווחַכען, הוֹלפע בע־דוֹרפטיגען מענטען, חיק געפוֹהלזע :יינער גיי:טיגען חונד לייבליכען טווחֹכען, דיח פעהלער :יינעס נחֹכ:טען מיט ליעבע לו בעדעקקען חונד חין דעך הייליגען חויגענבליקקע, ווחָ ער :יין הערץ דורך געבעטע ערלייכטערט, פּחָר דעך עוויגען בחַרמהערציגען פּחַטער חויך חַלזע :יינע קינדער חין :יין געבעט חיינלוטליסען. חַך וויח פילע חונגליקליכע מחָגען חין די:ער סטונדע :ייפלען; וויח פילע קרחַנקע, טמערלפחָלז חַויף געגע:ונג חָדער ערלייכטערונג החַררען; וויח פילע חַרמע, טמחַכטען יעטלט נחַך ברחָד; חַך וויח מחַנכע וויטטווע לערפליסט יעטלט חין טהרחֹנען דער ערחינרונג, חַן חיין גלוק, דחס חיהר פוֹר די:ע ערדע ענטפלחָהען, חין טמערלליכען, טהרחֹנען, דיח חיהר דיח :חָרגע פוֹר חיהרע, חונד חיהרער פער־וויי:טען קינדער לוקונפט ערפרעסט! חַך, חונד וויח פילע :יגד חונגלוק:עליג חָהנע עס לו וויסען, וויח פילע ווחַנדעלן חין דער פינ:טערניס דע: גלויבענ:, דיח דיך חַלזגוטיגער חונד דיין הייליג ווחָרט ניכט קעננען, חָדער עס פערווחָרפען החַבען!

פוֹר חַלזע די:ע חָפּפנע דיינע מילדע החַנד, דוח בי:ט יחַ דער חַלזמחֹכטיגע, בחַרמהערציג, גוֹטיג, לחַנגמוֹטהיג חונד פּחָן גרחָסטער גוֹטע חונד טרייע. ערלייכטרע יעדע: בעטרוֹבטע, פּחָן קוממער געדרוֹקטע געמוֹטה! מחָכטען חַלזען דיח דיינער הוֹלפע בעדוֹרפען,

הילפע, ערלעטטונג, לינדרונג אונד גענעזונג, האָפפנונג, טראָזט אונד פריידיגקייט צו טהייל ווערדען! אונד מאָכטע דאָך איך אונד יעדער ערדבעוואָהנער, נאַך קראַפטען צור ערפיללונג דיזעס וואונשעס בייטראַגען. ערפיללע דיא וואָהלוואָללענדען וואונשע דערער, דיא דיך אים פעזטען פערטרויען אויף דיינע אַללליעבע אַנרופען. דיא דיך זוכען, האַבען ניא איינען אַנסטאָס, דיא דיר פערטרויען ווערדען ניא ערראָטהען דורפען. אמן

פיר דען ערזטען טאג דער וואכע.

אַם ערסטען דיינער שאָפפונגסטאַגע ערהעבט זיך מיינע זעעלע צו דיר, אַללמאַכטיגער! אונד דיא עמפפינדונגען מיינעס איננערן שמעלצען צו איינעם געדאַנקען אין איינאַנדער, דען איך אים געבעטע פאָר דיר אויזצושפרעכען סטרעבע.

וואָהל ערקעננע איך עס, דאַס איך איין שוואַכעס הינפאַלליגעס וועזען בין; וואָהל וייס איך, דאַס איך מיט אַללער אַנסטרענגונג מיינעס גייזטעס אונד מיט אויפביעטונג אַללער מיינער קראַפטע ניכט אים שטאַנדע בין, דאַס קליינזטע טיינכאַר אונבעדייטענדע אין דיינער שאָפפונג גאַנץ צו בעגרייפען; וויא קאָננטע איך ערזט זאָ פערמעססען זיין, דיא גראָססע סטופענלייטער דיינער וואונדער ערקלימען צו וואָללען? וויא קאַנן דער מענש, דער אויז סטויב געבילדעטע, דען גראָססען רוים דורכמעססען וואָללען, דער פאָם קליינסטען געוואַכס, דאַס אין איינער נאַכט ענטשטעהט אונד פערגעהט, ביז צור טויזענדיאָהריגען צעדער אויף דעם לבנון, דיא איהר מאַכטיגעס הויפט אין דיא וואָלקען ערהעבט; פאָם דעם קליינען, קוים זיכטבאַרען וואורמכען דאַס אין איינעם טהויטראָפפען שוויממט ביז צום געוואַלטיגען לויתן דער דאַס אונענדליכע מעער דורכסטרייפט; וויא קאָננטע דער מענש, דעססען לעבענזטאַגע פאָן קורצער דויער זינד אונד וויא איין שאַטטען דאַהין פליהען, דיזען ענדלאָזען רוים דורכמעססען וואָללען. דאַרום וואַרד איינזט דיין וואָרט צו איוב, דער זיך געוואָגט צו מייזטערן אונטערפאַנגען וואָללטע: „איך פעראַכטע דיין געשפראַך אונד פערלייהע דעם, דער נור סטויב אונד אַשע איזט.“ ווענן איך דיך אַבער אויך ניכט פאַססען קאַנן הערר דער וועלטאַלל, אַללמאַכטיגער! גאָטט דער גייזטער אַללער פלייזטע! ווענן איך דיך אין דער אַללמאַכט דיינער ווערקע, נור פערעהרען, ניכט בעגרייפען קאַנן, זאָ ווערפע איך

מיך איך געפֿוֹהלע איינער ניכטיגקייט פֿאָר דיר אין דען שטויב, אונד דאַנקע דיר פֿוֹר דיא גראָסע וואָהלטהאַט דיא דוא אַללען לעבענ־דען וועזען האַט אַנגעדייען לאַסען, דורך דיא ערשאַפֿפֿונג דעז־ליכטעז. ליכט, דיזעס וואָהלטהאָטיגע עלעמענט, דיזער וואַהרע אַבגלאַנץ איינער האָהערן וועלט! ליכט, לעבענפֿאַכעז זאָננענליכט האַט דוא דענען פֿערהייסען, וועלכע דיך היניעדען וואַהרהאַפֿט פֿערעהרען. מיט ענטליהונג דעז ליכטעז, האַט דוא דיא האַלז־סטאַררינגען מצרים (עגיפטער) געשטראַפֿט, דיא דיינע מאַכט ניכט אַנערקעננען וואָללטען. אונד דיא פֿינזטערניס אין דער דוא זיא האַט שמאַכטען לאַסען, זאָללטע איהנען איין בילד דער פֿער־פֿינזטערונג איהרער זעלע זיין.

שאָפּפֿער דעז ליכטעז! בעוואַהרע אונז גנאֶדיג פֿאָר פֿערפֿינ־זטערונג דער זעלע, פֿאָר דער פֿערפֿינזטערונג דעז היממלישען ליכטעז אין אונז. לאַס איינען שטראַהל דיינעז אונענדליכען ליכטעז אונז ערלייכטען אונד אונז דאַז פֿערשטאֶנדניס עראָפֿפֿנען פֿוֹר דיא טיעפֿע דיינער שאָפּפֿונג אונד דיינער הייליגען לעהרע, אויך דאַס וויר איממער ווייזער אונד בעסער ווערדען. לאַס אונז ניא פֿאָן דער ליכטבאַהן דער טוגענד אונד דער רעליגיאָן וויכען, אויך דאַס אונזער לעבען דען אונזריגען איין פֿאָרבילד אויף איהרעם לעבענז־וועגע זייא אונד ערפֿוללע אונז דיא פֿערהייסונג דיינעז פּראָפֿהע־טען דניאל: „דיא גערעכטען ווערדען גלאֶנצען וויא דער גלאַנץ דער זאָננע אַם הייטערן הימעל, אונד וויא דיא שימערנדען שטערנע עוויגליך." אמן

אם צווייטען טאגע דער וואכע.

געלאָבט זייזט דוא גאָטט, אונזער הערר, דער מיט זיינעם אַללמאַכטיגען שאָפּפֿערוואָרט, אויז דעם וואַססער אונד דער וויזטען לעערע דיא ערדע אונד דען הימעל הערפֿאָר גערופֿען! אונד געלאָבט זייזט דוא אין עוויגקייט, דאַס דוא אונז דיזע שאָנע ערדע צום וואָהנאָרט, וואָהרענד אונזרעס צייטליכען לעבענז האַסט אַנגעוויזען!

אָ, וועלכע פֿריידען האַסט דוא אונז בערייטעט אויף דיזער ערדע! איבעראַלל וואָ מיינע אויגען הינבליקען, זעהע איך דיא שאָנהייט דיינער ווערקע אונד דיא פֿאָללקאָממענהייט דיינער שאָפּפֿונג; איבער־אַלל האָרע איך דאַז יויכלען לעבענזפֿראָהער וועזען, דענען דוא דאַז לעבען אונד דען טריעב צור פֿריידע געגעבען האַסט. אָ דוא אַלל־

גוטיגער, דער דוח דיזע איללימַכען וועזען חַללע מיט דיינער חובער־טוועגגליכען גוטע חובערהייפט הַזט, לעהרע מיך דיח גוטער דיזער ערדע וווּרדיג טחטלען, דחַס חיך דיינע רייכען גחַבען, דיח דוח מיט פחַטערהולד זחַ גנחדיג דיינען קינדערן ספענדעזט, ניכט מיסברויכען מחָגע. ערדע חונד היממעל הַזט דוח מיט דיינעק חַללמחכטיגען וואָרטע חינז דחַיין גערופען, זחָ ערלחהלט חונז דיח געטיכטע דעז לווייטען טחָפפונגסטחַגעז חין דער הייליגען טריפט (תורה) ווער מחָכטע דיח המָהע חונד הייליגע בעדייטונג דיזער וואָרטע פערקעננען, חונד חַלליין דיח זיכטבחַרע ערדע חונד דען זיכטבחַרען היממעל דחַרונטער פערסטעהען; חונזרע פערעהרטען וויזען הַחבען חויך דען טיפען זינן דער חין דיזען וואָרטען ליגט, חין חיינעק טחָנען גלייכניס חויזגעספרָכען: „דחַז ערדענלעבען, זחַגען זיח, גלייכט דעק פחָרליממער חיינעז גרחָסען, חונד פחָן דעק ווחורדיגען בענעהמען חיק פחָרליממער חללין, ווירד עס חַבהחנגען, חָב דוח חין דחַז חיננערע לו געלחַנגען פור ווחורדיג בעפונדען ווערדען ווירזט.” חין דחַז חיננערע דעז הייליגטהומז חין דיינען היממעל חויפגענחָממען לו ווערדען, דיס זייח מיין חיינליגעז בעסטרעבען חויף דער ערדע. מיין גחַנלעז לעבען זייח חיינע פחָר־בערייטונג פור דחַז בעסערע לעבען, חונד הַחבע חיך דיח המָהע סטופע דער וואַהרען ערקעננטניס נחָך ניכט ערלחַנגט, חונד זינדיגע חיך חויך טחגליך חונד סטונדליך געגען דיינען הייליגען ווילזען, זחָ זחַם דיח טחַחַלע דיינער גנחַדע חובערוויגען חונד דיינע בחַרמ־הערליגקייט חובער מיך וואַלטען! זָ לחַס מיך חיינזט, ווען דיח ערדענהולע דיח מיך יעטלט חומגיבט חַבגעסטרייפט זיין ווירד, דער עוויגען פריידען טהייזהַפטיג ווערדען, דיח דוח פור דיינע פערעהרער חויפבעוואַהרט הַזט. דחַס חיך נחַך חיינעק ווחורדי־גען ערדענלעבען, ערוואַכענד מיך זחטטיגע חין דער חַנטויחונג דיינער גחָטטעזגעסטחַלט. אמן

אם דריטטען טאגע דער וואכע.

דחַנק דיר ערהחַבענע וועזען, חַללמחכטיגער טחָפפער, דער דוח חונזרע ערדע מיט דיינעק חונערטחָפפליכען זעגען בייח חיהרעק ענטסטעהען בערחַכט הַזט. זחָ מחָכטעזט דוח דיח טהרחנע דעז טיעפגעפוהלטען דחַנקעז חין מיינעק חויגע חַז חין טוואַכעז חָפפער חויפנעהמען, דחַס חיך דיר, היגגעריסען פחָן חַלל דען וואונדערן

דיינער חאַלמאַכט, הייטע דאַרברינגען. דוח קליידעט דיח וויען חין לאַבענדע גרין, חונד בעלעבעט דיח ערסטאַררטען געוואַכזע מיט דיינעם ערקוויקקענדען הויכע, דאַס זיח בלוהען חונד גרינען, לור פריידע חאַלער לעבענדיגען וועזען; דוח טראַנקעט דיח בערגע חוי דיינען האָהען חונד דיח ערדבעוואָהנער זאַטטיגען זיך פאָן דען פרוכטען, דיח דיין ווערק זינד. דוח לעהרעט זיח ברחָד חוי דער ערדע ליהן, חונד ווין דאַס ער דע מענטען הערץ ערפרייע (תהלים ק״ד ט״ו) — ערהייטערנדע אָהל, ערקוויקקענד ברחָד. חַבער דאַנק, חונענדליכען האָהערן, הייליגען דאַנק דיר חאַלגוטיגער דאַפור, דאַס דוח מיר קאָטליכע געטענקע דער פערנונפט פערליהען האַט, וועלכע מיך חאַליין פאָן דעם טהירע חונטערשיידעט, דאַס נור דען מירדיטען זינליכען גענוס קעננט. דיח פערנונפט מיט עס, דיח מיר חויך היר, נאַכזט דיינער גאָטטליכען לעהרע דיח דוח חונז חוי גנאַדע אָפפענבאַרט האַט, דיח ענטלוקקענדע חויסזיכט חין דאַז רייך חיינער האָהערן וועלט חונד חיינער זעליגען לוסטאַנדע ערעפפנעט. יאַ, דער לעבלאָזע בויק דער נאַך חיינער לאַנגען ווינטערליכען ערסטאַררונג, לו נייעם קראַפטיגען לעבען חויפבלוהט חונד זיך יעדען פרוהלינג ווידער פערחייניגט — חין מיהם ערבליקקע חיך דאַז ענטלוקקענדע בילד דער ווידערבעלעבונג חונד דער עוויגען פאָרטדויער נאַך דעם לייטליכען טאָדע. יאָ לאַס חויך חין דיזעם יאַהרע דיח חונענדליך מאַנניכפאַכען פאַרטען פאָן ערלייגניסטען, דיח דוח חאַלע לור פריידע חונד לוזט, לור נאַהרונג חונד לעבענערהאַלטונג דיינער געשאָפפע בערייטעט האַט, גנאַדיג געדייהען! לאַס דיח געזעגנעטען פעלדער דען טוויס דע מענטען לאָהנען, דער זיח בעבויט, חויך דאַס וויר חאַלע מיט פראָהליכעם הערלען דיר דיענען מאָגען. מאָגען וויר חַבער בייס חובערפלוס מירדיטער גוטער, חונזרע ערהאַבענע בעסטימונג ניכט פערגעססען; מאָגען וויר סטעטס חיינגעדענק זיין, דאַס דאַ וואַהרע גוטע עטוואַ האָהרע הייליגער מיט דאַ חאַלע וואַ דיח ערדע געבען קאַן (כי טוב מאוד, זה יום המות) דיזען זעגען, דיזע ערקיננטניס, פערלייהע חונז חוק חאַלער פראַמען חונד גוטען חונד חוק דיינע פאָלקס ישראל ווילען. אמן

אם פירטען טאגע דער וואכע.

געלאָבט זייט דוח פאַטער חין הימעל, דער דוח דורך דיין

גוֹטיגער, דער דוח דיזע איליאָנען וועזען חַללע איט דיינער חוֹבער=טווענגליכען גוֹטע חוֹבערהייפּט הַאזט, לעהרע איך דיח גוֹטער דיזער ערדע וואוֹרדיג טחַטלען, דחַם חיך דיינע רייכען גחַבען, דיח דוח איט פֿחַטערהולד זאָ גנאֹדיג דיינען קינדערן ספענדעזט, ניכט איסברויכען אאָגע. ערדע חונד היאאעל הַאזט דוח איט דיינעם חַללאחֹכטיגען וואָרטע חינז דחַזיין גערופֿען, זאָ ערלחֹהלט חונז דיח געטיכטע דעז לווייטען טחֹפּפֿונגסטחַגעז חין דער הייליגען טריפֿט (תורה) ווער אאָכטע דיח האָהע חונד הייליגע בעדייטונג דיזער וואָרטע פֿערקעננען, חונד חַללין דיח זיכטבחַרע ערדע חונד דען זיכטבחַרען היאאעל דחַרונטער פֿערסטעהען; חונזרע פֿערעהרטען וויזען הַאבען חויך דען טיפֿען זינן דער חין דיזען וואָרטען ליגט, חין חיינעם טחֹנען גלייכניס חויזגעספּראָכען: „דחַז ערדענלעבען, זחַגען זיח, גלייכט דעם פֿאָרליאוער חיינעז גראָסען, חונד פֿאָן דעם וואוֹרדיגען בענעהאען חים פֿאָרליאוער חַללין, ווירד עס חַב=האֹנגען, אָב דוח חין דחַז חיננערע לו געלחַנגען פֿוֹר וואוֹרדיג בע=פֿונדען ווערדען ווירזט." חין דחַז חיננערע דעז הייליגטהואז חין דיינען היאאעל חויפֿגענאָאאען לו ווערדען, דיס זייח איין חיינליגעז בעסטרעבען חויף דער ערדע. איין גחַנלעז לעבען זייח חיינע פֿאָר=בערייטונג פֿוֹר דחַז בעסערע לעבען, חונד הַאבע חיך דיח האָהע סטופֿע דער וואַהרען ערקעננטניס נאָך ניכט ערלחַנגט, חונד זינדיגע חיך חויך טאֹגליך חונד סטוֹנדליך געגען דיינען הייליגען ווילען, אָ זאָ לחַם דיח טחַאַלע דיינער גנחַדע חוֹבערוויגען חונד דיינע בחַרא=הערליגקייט חוֹבער איך וואַלטען! יָא לחַם איך חיינזט, ווענן דיח ערדענהוֹללע דיח איך יעטלט חואגיבט חַבגעסטרייפֿט זיין ווירד, דער עוויגען פֿריידען טהיילהַאפֿטיג ווערדען, דיח דוח פֿוֹר דיינע פֿערעהרער חויפֿבעוואַהרט הַאזט. דחַם חיך נאָך חיינעם וואוֹרדי=גען ערדענלעבען, ערוואַכענד איך זאַטטיגע חין דער חַנטויחונג דיינער גאָטטעזגעסטחַלט. אמן

אם דריטטען טאגע דער וואכע.

דחַנק דיר ערהאַבענעז וועזען, חַללאחֹכטיגער טחֹפּפֿער, דער דוח חונזרע ערדע איט דיינעם חונערטחֹפּפֿליכען זעגען בייח חיהרעם ענטסטעהען בעדאַכט הַאזט. אָ אאָכטעזט דוח דיח טהראֹנע דעז טיעפֿגעפֿוֹהלטען דחַנקעז חין איינעם חויגע חַל: חין טוואַכעז אָפּפֿער חויפֿנעהאען, דחַם חיך דיר, היננעריסען פֿאָן חַלל דען וואונדערן

דיינער אַללמאַכט, הייטע דאַרברינגען. דא קליידעסט דיא וויזען
אין לאַבענדעס גרין, אונד בעלעבסט דיא ערסטאַררטען געוועכסע
מיט דיינעם ערקוויקקענדען הויכע, דאַס זיא בליהען אונד גרינען,
צור פֿריידע אַללער לעבענדיגען וועזען; דא טראַנקעסט דיא בערגע
אויס דיינען האָהען אונד דיא ערדבעוואָהנער זעטטיגען זיך פֿאָן
דען פֿריכטען, דיא דיין ווערק זינד. דא לעהרעסט זיא בראָד אויס
דער ערדע ציהן, אונד ווין דאַס ער דעס מענשען הערץ ערפֿרייע
(תהלים ק"ד ט"ו) — ערהייטערנדעס אָהל, ערקוויקקענד בראָד —
אַבער דאַנק, אונענדליכען האָהערן, הייליגען דאַנק דיר אַללגיטיגער
דאַפֿיר, דאַס דו מיר קאָסטליכע געשענקע דער פֿרוכטצייט
פֿערליהען האַסט, וועלכע מיך אַלליין פֿאָן דעם טהירע אונטער-
שיידעט, דאַס נור דען נידריגסטען זיננליכען גענוס קעננט. דיא
פֿערגונסט איזט עס, דיא מיר אויך היר, נאָך דיינער געטט-
ליכען לעהרע דיא דא אונס אוים גנאַדע מאָפֿענבאַרט האַסט, דיא
ענטצוקקענדע אויסזיכט אין דאַס רייך איינער האָהערן וועלט אונד
איינעס עוויגען זוסטאַנדעס ערעפֿפֿנעט. יאַ, דער לעבענס בורן
דער נאַך איינער לאַנגען ווינטערליכען ערסטאַררונג, צו נייעם קראַפֿ-
טיגען לעבען אויפֿבליהט אונד זיך יעדען פֿריהלינג ווידער פֿער-
איינגט — אין איהם ערבליקקע איך דאַס ענטצוקקענדע בילד דער
ווידערבעלעבונג אונד דער עוויגען פֿאָרטדויער נאַך דעם לייבליכען
טאָדע. יאָ לאַס אויך אין דיזעם יאַהרע דיא אונענדליך מאַנניכ-
פֿאַכען פֿרוכטע פֿאָן ערלייגניסען, דיא דו אַללע צור פֿריידע אונד
זוט, צור נאַהרונג אונד לעבענסערהאַלטונג דיינער געשאָפֿפֿע בע-
רייטעט האַסט, גנאַדיג געדייהען! לאַס דיא געזעגנעטען פֿעלדער
דען טוויס דעס מענשען לאָהנען, דער זיא בעבויט, אויך דאַס
וויר אַללע מיט פֿראָהליכעם הערצען דיר דיענען מאָגען. מאָגען וויר
אַבער ביים אובערפֿלוס מילדעסטער גיטער, אונזרע ערהאַבענע בע-
שטיממונג ניכט פֿערגעסען; מאָגען וויר שטעטס איינגעדענק זיין,
דאַס דאַ וואַהרע גוטע עטוואַס האָהערעס הייליגערעס איזט אַלס אַללעס
וואַס דיא ערדע געבען קאַן (כי טוב מאוד, זה יום המות) דיזען
זעגען, דיזע ערקעננטניס, פֿערלייהע אונס אונם אַללער פֿראָממען
אונד גוטען אונד אום דיינעס פֿאָלקעס ישראל ווילען. אמן

אם פֿירטען טאגע דער וואכע.

געלאָבט זייסט דוא פֿאַטער אים הימעל, דער דוא דורך דיין

אַללמאכטיגע: הערטערוואָרט דיא הימאליטען ליכטער אינ: דאַ:יין
גערופען האַ:ט, דאַס :יא, וויא דיא הייליגע שריפט ערשאַללט:
„איינען אונטערשיעד מאַכען צווישען טאַג אונד נאַכט, אונד דיענען
מאָגען צו צייכען אונד צייטבעשטיממונגען, צו טאַגען אונד יאַהרען“.
וויא גוט אונד ווייזע אי:ט דיזע איינטהיילונג, וויא :אָ גאַנץ דיינער
האָכ:טען אַנגעמעסען. דען :אָ פריינדליך אונ: אויך דאַ=
טאַגע:ליכט צולאַכעלט; אונד :אָ :יס עס איממער דען אויגען אי:ט,
:אָ טרויריג וואָרע דיא איינפאָרמיגקייט דע: לעבענ:, ווען עס נור
איינען לאַנגען טאַג אוי:מאַכטע, אָהנע אונטערברעכונג, אָהנע
דיא וואָהלטהאָטיגע אַבוועכסלונג דער נאַכט, דיא דען מוֹדען אין
דיא :אַנפטען אַרמע דע: שלוממער: אויפניממט, דאַס ער :יך דאַ=
דורך שטאָרקע צו נייער טהאָטיגקייט אונד צו נייעם לעבען ווידער
ערוואַכע. הייליגער גאָטט, דער דוא דיא שיק:אַלע דער מענשען
מיט דיינעם אַלל:עהענדען בליק אוֹבערשויע:ט, ווען דיא פאָדען
דער:עלבען אונ:ערן אויגען אויך נאָך :אָ פערוויקעלט ערשיינען;
דער דוא גנאֹדיג אוֹבער אונ: וואַכע:ט, ווען וויר פאָן דע: טאַגע:
לאַ:ט אונד מוֹהע דעם טיפען שלאַף בעוואו:טלאָס אין דען אַרמען
ליגען. — אָ דוא, דער דוא ניכט שלוממער:ט אונד ניכט שלאֹפ:ט,
הוֹטער ישראל'ס! זייא אונ:ער בעשוֹטצער אין דונקלען נאֹכטען!
טאַג אונד נאַכט זייא אונ: שירם אונד שוטץ, אונד טאַג אונד נאַכט
וואָללען וויר דיינע גוֹטע פריי:ען. וויא דער פראָממע קאָניג דוד
:אַגט: „דע: טאַגע: בעפיהלט גאָטט :יינע גוֹטע אוֹבער מיך, אונד
דע: נאַכט: :ינגע איך איהם דע: דאַנקע: לידער.“ אָ, לאַס דענען דיא
נאַגענדער קוממער, אונד דרוֹקקענדע :אָרגען דיא מוֹדען אויגענ=
לידער אָפפען האַלטען, דאַס :יא דער ערהאָלונג דע: וואָהלטהאֹ=
טיגען שלאַפע: ניכט פראָה ווערדען קאָננען, לאַס איהנען פאָן דיינען
האָהען לינדערנדען באַל:אַם אין דאַ: צעררי:ענע הערץ טרייפלען;
לאַס איינען שטראַהל דיינער גנאַדע איהר הערץ ערפרייען, דאַס
:יא האָפפנונג פאַסטען אונד פראָה אין איהרעם בערופע טהאָטיג
:יין מאָגען. ווענדע אונ: אַללען דיינען גנאֹדיגען בליק צו, :אָ
פוֹרכטען וויר אונ: ניכט פאָר דען אֹנג:טען דער נאַכט, נאָך פאָר
דעם פפייל דער אַם טאַגע שוועבט, אונד דער פע:ט דיא אים
פינ:טערן שלייכט. דיינע גנאַדע מאַכע אונ: דיא נאַכט צום טאַגע,
:יא ערהעללע אונ: דיא פינ:טערני: דער ערדענבאַהן, אונד צייגע
אונ: דען וועג צום עוויגען ליכטע. אונ:רעס גאָטטע: פריינדליכ=

קייט ווערדע חונ: בעטידען , :חָ געלינגט חונ:ער האֶנדע וועיק,
חַלז חונ:ער טהון געלינגט נור דורך חיהן· אמן

אם פֿונפֿטען טאגע דער וואכע·

דחַנק דיר העדר דער וועלט , דער דוח די:ע טחָנע ערדע חיט געטחָפֿפֿען חַנגעפֿוֹלט הַח:ט , דחַס :יח :יך דיינער חונענדליכען גוֹטע פֿרייען · חל: דוח דען גרחָסען ערדבחַלל חיט חַללען דען טחָנהייטען חוי:געטחוֹקט הַחֻטטע:ט חין וועלכען וויר חיהן הייטע ערבליקקען , דחַ פֿחַנד דיינע גחָטטליכע ווי:הייט , דחַס די:ע חוֹבער חַללע: טחֹנע חונד ערהחַבענע טחָפֿפֿונג , חיין טחָדע:קייך , חיינע טויערליכע וו:טע :יין וואוֹרדע , וועננ ניכט ווע:ען חויף חיהר לעבטען , לחָסגעבונדען פֿחָן דער ערדע דיח :יך חיהרער פֿרייען ·

חונד דוח טופֿ:ט דורך דיינען חַללמאֶכטיגען ווילן , ווע:ען חַללער חַרט · ווחַ: :יך חיך וואַסער רעגט , ווחַ: חויף דער ערדע וואַנ: דעלט , ווחַ: חיך סטויבע קריכט חָדער חין דען לופֿטען טוועבט ; דחַ: גרחָסע חונגעהייער חיך טעערע חונד דער קליינ:טע ווחורק דער חין חיינעך וואַסערטרחָפֿפֿען חיט טוי:ענדען :יינעס גלייכען :יך דע: דחַ:יינס פֿרייעט , :יח חַללע :ינד ווערקע דיינער חַללמאַכט , :יח חַללע פֿערקוֹנדען דיינע גרחָסע , :יח חַללע לחָבען חונד פֿריי:ען דיך , חַללע פֿערחייניגען :יך לו דעק גרחָסען הללויה דער טחָפֿפֿונג · חַללע החָפֿפֿען חויף דיך דחַס דוח חיהנען נחַהרונג גיב:ט לור רעכ: טען לייט , דענן דוח חָפֿפֿנע:ט דיינע חילדע החַנד חונד :אֶטטיגע:ט חַללע: ווחַ: לעבט חיט ווחָהלגעפֿחַללען . :חָ דוח חַבער דיין חַנטליטל פֿערבירג:ט , טווינדען דיינע געטחָפֿפֿע דחַהין ; ניחמ:ט דוח חיהנען דען הויך דע: לעבענ: , :חָ פֿערטיידען :יח חונד קעהרען חין חיהרען סטויב לורוֹק ; דוח לאֶסט דיינען הויך חוֹבער :יח וועהען חונד :יח ערסטעהען נייגעטחַפֿפֿען , :חָ ערנייע:ט דוח סטעטס דיח חָבער: פֿלאֶכע דער ערדע · חָ חַללמאֶכטיגער , דער דוח די:ע חילליחָנען חַללע ספיי:ע:ט חיט דיינער עוויגען גוֹטע ! גיב חיר חונד דען חייניגען חונ:רע לעבענ:בעדוֹרפֿניסע חָהנע דרוֹקקענדען קוחמער , חויף דחַס וויר דיך חיט הייטערן געמוֹטהע פריי:ען קאָננען · דחַנן ווילל חיך דיר חָ עוויגער לחָב:ינגען חיין גחַנלע: לעבען לחַנג , חיינען גחָטט לחָבפריי:ען :חָ לחַנג חיך דחַ בין · עס פֿרייען :יך דיח חויף דיך החָפֿפֿען , ניח החַ:ט דוח דיח פֿערלחַסען דיח דיך :וכען · אמן

אם זעכזטען טאגע דער וואָכע.

אַללמאַכטיגער פֿאַטער דער נאַטור! אַם הייטיגען, אַם זעכזטען
דיינער שעפּפֿונגסטאַגע, שטאַנד דאַז וועלטאַלל פֿאָללענדעט דאַ;
אַבער נאָך פֿעהלטע דאַז וועזען פֿיר דעם אַללעז דיזעס געמאַכט צו
זיין שיינט אונד דאַז אויזגעצייכנעט אונד בעגאַבט פֿאָר אַללען ער־
שאַפֿפֿענען וועזען דיך דען שעפּפֿער ערקעננען אונד אַנבעטען זאָלל.
אונד דאַ וואַרד דיין אַללמעכטיגעז וואָרט: „וויר וואָללען איינען מענשען
שאַפֿפֿען אין אונזערם עבענבילדע אין אֶהנליכקייט מיט אונז.“ וויא
איין גוטיגער פֿאַטער האַזט דוא אַללעז אויף דער ערדע בערייטעט
אונד עז דעם מענשען צום געניסע איבערגעבען. אַבער אום
דען מענשען דער הערלשאַפֿט איבער דיא ערדע ווירדיג צו מאַכען,
האַזט דוא איהן קערפּערליך אונד גייזטיג פֿאָר אַללען לעבענדען
וועזען אויזגעצייכנעט. ניכט דעם טהירע גלייך איזט זיין אויגע
אַן דען שטויב געהעפֿטעט, ניין, זיין פֿרייעז אַנטליטץ ערהעבט
זיך צו דען שטערנען, אונד בליקט אויף צום הימעל צו זיינעם
וואַהרען פֿאַטערלאַנדע. געציערט האַזט דוא דען מענשען, דיא
קרוינע דיינער שעפּפֿונג, מיט פֿערשטאַנד, פֿערנונפֿט אונד פֿריי־
הייט דעז וויללענז. אונזער קערפּער איזט פֿרייליך פֿאָם שטויבע
געבילדעט אונד ווירד ווידער אין שטויב אויפֿגעלעזט ווערדען.
אַבער וויר זינד ניכט גאַנץ פֿערגענגליך; עטוואַז איזט אין אונז
דאַז זיך וויית איבער דען שטויב ערהעבט, דאַז זיך וויית איבער
אַללעז אירדישע אונד זיכטבאַרע, דאַז זיך ביז צו גאָטט עמפּאָר
שווינגט. אונזער גייזט ווירקט נאַך גאַנץ אַנדערן געזעטצען אַלז
אונזער אונד יעדער אַנדערע קערפּער. דער מענש קאַנן זיינע
בליקקע אויף דיא פֿערגאַנגענהייט צוריק ווערפֿען, אין דיא צוקונפֿט
הינויזעהן אונד ביידעז מיט דער געגענוואַרט פֿערבינדען. יאַ
וויר טראַגען דאַז בילד גאָטטעז אַן אונז אונד זינד איינער אימער
צונעהמענדען פֿאָללקאָממענהייט פֿעהיג. דיזעז לעבען קאַנן ניכט
מיינע גאַנצע, מיינע איינציגע בעשטיממונג זיין; עז קאַנן נור דיא
ערזטע דיא נידריגזטע שטופֿע מיינעז מענשליכען דאַזיינז זיין; היער
אויף ערדען זאָלל איך מיך צו גרעסערן דינגען געשיקט מאַכען אונד
פֿאָרבערייטען; אונד יע טרייער איך מיינע בעשטיממונג אויף ערדען
ערפֿיללע, דעזטאָ האָהערע שטופֿען דער גליקזעליגקייט דאַרף איך
אין יענעם בעסערן לעבען צו ערשטייגען האָפֿפֿען. דיזער וואַהר־
הייט אַללגוטיגער, לאַז איך שטעטז איינגעדענק זיין, דיזע

ערקעננטניס לעבע סטעטס אין מיינעם גייזטע; דאַן ווירד מיך דיזר קאַמפף דעז לעבענז ניכט מוטהלאָס מאַכען. דאַן ווערדע איך, איינזעהענד דאַס איך נור אין פילגער אויף ערדען זייא, פֿאָן דען פֿריידען אונד ליידען אַם בונטען וועכזעל דעז לעבענז ניכט הינגעריסען ווערדען. דאַן ווערדע איך אין דער פֿריידע ניכט אובערמוטהיג, אים ליידען ניכט פֿערצאַגט זיין. אים בעוואוסטזיין, דיינעם געזעטצע געמאָס געלעבט אונד געוואורקט צו האַבען, זאָלל איך דיא אַנערקעננונג דער וועלט ניכט סטאָלץ מאַכען, איהר פֿערקעננען, איהרע גלייכגולטיגקייט אָדער איהרע אַנפֿיינדונג ניכט צו באָדען דרוקקען. סטעטס ווילל איך דיעס לעבען אַלז איינען רוסטטאַג אויף דען גראָסען הייליגען היממליטען שבת בעטראַכטען, דעסען רוהע אונז איינסט נאַך ערמודענדען ווערקטאַגען צו עוויגער פֿריידע אויפֿניממט. אמן

פֿור שבת.

שאָן איזט עס, אָ גאָטט, דיר צו דאַנקען אונד דיינען נאַמען צו לאָבזינגען האָכסטער! הייטע אַן דעם הייליגען טאַגע דען דוא דער רוהע אונד דער סטיללען בעטראַכטונג געווידמעט האַזט, הייטע אָ גאָטט ווילל איך דיא רוהע דאַצו אַנווענדען מיך דורך געבעטע אונד פֿראָממע בעטראַכטונגען אים גלויבען צו סטארקען אונד פֿור דען אונסטערבליכען טהייל מיינעז וועזענס זאָרגע צו טראַגען, וועלכעז וואָהרענד דער זעכס טאַגע דער וואָכע, וועגען מאַניכפֿאַכער בעשאָפֿטיגונגען אונד בעדורפֿניסע ניכט מאָגליך איזט.

אַלז פֿאָללענדעט וואַרען דער היממעל אונד דיא ערדע, אַלז דיא גראָסע אונענדליכע שאָפפֿונג דאַ סטאַנד אין איהרער האָהען פראַכט, אַלז דער ערסטוינטע מענש דיא ערסטען פֿריידען דעז דאַזיינס עמפפֿאַנד, דאַ רוהטעזט דוא אויז אַם זיעבענטען טאַגע פֿאָן דיינעם וואורקען. דאַ נון אַבער דיא פֿערנונפֿט אונז לעהרט, דאַס דיין וואורקען ניכט מיט דעם וואורקען הינפֿאָלליגער געשאָפפֿע צו פֿערגלייכען איזט, דאַס בייא דיר קיינע ערמודונג אונד קיינע ערשלאַפֿפֿונג, קיין אויזרוהען אונד ערהאָלען דענקבאַר איזט אונד דאַס אַללעין דיין וואָרט הינרייכענד וואַר דאַז אַלל הערפֿאָרצורופֿען, וויא דער הייליגע זאָנגער זיך אויזדרוקט „ער שפראַך אונד עס וואורדע, ער געבאָט אונד עס סטאַנד דאַ" זאָ לייכטעט עס אונז דייטליך איין, דאַס דוא אַם זיעבענטען טאַגע דעסוועגען אויפֿהאָ=

טעזט לו טאַפפען, חוק חוני טוואַכען סטערבליכען דיזען טאַג לור רוהע חונד ערהאָלונג פאָן חונזערן מוהזעליגקייטען לו געבען חונד דאַס דוח חוני אַלזאָ היערינגען גלייכזאַם אַלז פאָרבילד חונד מוזטער פאָרלייכטען וואָללטעזט. עבען זאָ האַזט דוח חונזערן פאָרפאַהרען חין דער וומוזטע אַם זעכזטען טאַגע דיח ספייזע פאָם היממעל דאָפפעלט געגעבען, דאַס זיח אַם זיעבענטען רוהען, חונד דורך דיח מוסע דיח חיהנען דער רוהעטאַג געוואָהרט לור בעטראַכטונג חובער דיינע גוטע חונד פאָטערליכע פאָרזאָרגע היי= געלייטעט ווערדען מאָגען. דיעס אָ אַללפאַטער חיזט דיח חיי= גענטליכע בעסטיממונג, דיעס דער וואַהרע לוועק דעז רוהעטאַגעז, חונד דוח זעלבזט האַזט חוני יאַ דיעזעס זאָ מאַנניכפאַך אָפפענ= באַרט. ניכט דיח קאָרפערליכע רוהע אַללעין, דיח זאַממלונג דעז געמוטהעז חיזט עס, דער חיך דיח בעסטערע קעננטניס פאָן דיר חונד דיינען חייגענטאַפטען פערדאַנקע. דענן חין דיזער בע= טראַכטונג אָ גאָטט ערפרייזט דוח מיך מיט דיינען ווערקען חונד חיך רופע מיט דעם געזאַלבטען זאַנגער חוי: „וויח גראָס זינד דיינע ווערקע אָ העדר!" וויח טיעף חונד חונערגרינדליך דיינע גע= דאַנקען! וועגן דער נאַטורהאַפטע חויך גרינט חונד בלוהט חיינע קורלע לייט חויף ערדען, זאָ פערליערע חיך דעננאָך ניכט דאַז פער= טרויען חויף דיינע גוטע חונד דיינע גערעכטיגקייט אָ העדר! דענן ער געהט דעננאָך חונטער, דיין סטראַפגעריכט טריפפט חיהן זיכער= ליך, חונד דער פראָממע גרינט וויח דיח פאַלמע וויח דיח לעדער חויף לבנון. יאַ, אָ אַללפאַטער חיך ערקעננע עס מעהר חונד מעהר, אַללע טאַגע אַן דענען וויר נור פור חונזרע חירדיזען בעדורפניסע חונז אַב= מוהען, וואָרען פערלאָהרען חוי חונזערן לעבען, אַלז האָטטען וויר זיח ניח געלעבט. האָטטע חוני דיינע אַללגוטע ניכט דען היילינגען שבת געגעבען, דען דוח לוזט דער זעעלע נעננזט. היילך דוח מיר אָ גוטיגער פאַטער, דיינען טאַג מיט דער וואורדע לו פייערן דיח חיהם געבוהרט, חויך דאַס מיר לו טהייל ווערדע דער זאָהן דען דוח דענען פערהייסען האַזט דיח דיינען רוהעטאַג היילינגען: דוח ווירזט חיהנען געבען חין דיינעם הויזע, ספריכט דיין פראָפהעט חיינען נאַמען. חיינען עוויגען נאַמען דער ניח חונטערגעהט; זאָם מיך אָ אַללגוטיגער דער עוויגען פריידען יענער וועלט, דער פריידען דעז גראָסען רוהעטאַגעז טהיילהאַפטיג ווערדען, דיח דיינען פער= עהרערן חויפבעוואַהרט זינד. אמן

עבענפאלס פור שבת·

געפריזען זייסט דוא אללגוטיגער גאטט, דער דוא אונז גע-
הייליגט האזט דורך דיינע געבאטע אונד אונז דען שבת געגעבען
האט, צור היילוגונג אונזרער זעעלע דורך בעטראכטונג איבער
דיינע ווערקע אונד איבער דיינע געבאטע, אונד צור רוהע אונד
ערהאלטונג אונזרעס לייבעז נאך דען זעכס ווערקטאגען. זא פאסטע
רוהע אין אונזער געמיטה, קראפט אין אונזער הערץ, דאס וויר
דיזען געהייליגטען טאג זא פייערן, וויא עס דיינער ווירדיג
איזט. אפפנע דיינע מילדע האנד אונד זעטטיגע אונז מיט וואהל-
געפאללען דאס וויר דעם שבת מיט פריידיגעם הערצען ענטגע-
גען געהן אונד איהן ווירדיג פייערן קאננען פור גייזט אונד
לייב. גיעב אונז געניגזאמקייט אונד פערטרויען אויף דיינע גנאדע
אונד אללמאכט, דאס דער טהאריכטע געדאנקע אונזער הערץ
ניכט בעשלייכע, דאס דיא רוהע אם שבת אונזרעם פערמאגענז-
שטאנד נאכטהייליג זיין קאננטע, אונד וויר אונז ניכט פערלייטען
לאסען איהן צו ענטווייהען, ווערפעל דורך מרבייט, נאך דורך
איבערמאאס איך גענוסע, מאהנע מן עטוואז צו דענקען אוז מן
דיא פפלעגע אונזרעס לייבעז. דיעזע ערדע, זאגען אונזרע ווייזען
גלייכט דען וואכענטאגען, יענע לעבען אבער גלייכט דעם שבת·
לאס אונז דען טיעפען זינן דיעזער פערגלייכונג ניא פערגעסען.
וויא עס קיינע שבת-פייער גיעבט פור דען, דער דיא וואכע
אין דומפפען מוסיגגאנג פערלעבט האט, זא גיעבט עס יענזייטס
קיינע זעליגקייט פור דען, דער זיין ערדענלעבען אונווירדיג אין
מוסיגגאנג היגעבראכט. דוא האזט דיזען טאג צור רוהע בע-
שטיממט, אונד עס ליאט אונז שוואכען שטערבליכען ניכט איבער
דיס, אדער איבער אירגענד עטוואז וואז פאן דיינער ערוואהלונג
אבהאנגט, צו קלאגען, דיזעס לעבען איזט דאז לעבען איס גלויבען,
דורך ווערכע וויר אונז ווירדיג מאכען, איינזט דיא וואונדער דיינער
לעהרע צו טויען. איך דאכטע, שפריכט דער הייליגע זאנגער,
איך ווילל דיא וויזהייט ערלאנגען אבער זיא איזט פערן פאן מיר.
איך בין גערנע אונוויסענד אונד דעמוטהיגע מיך איס גלויבען,
ביז איך איינזט אין דאז געטטליכע הייליגטהום קאממע, ווערדע
איך דען צוועק דער געטטליכען געבאטע ערקעננען. לאס אונז
ניא פערגעסען דיא ווארטע דעז פראפהעטען: ווענן אם שבת
דיינע פוסע רוהען, דיינע געשאפטע צו פערריכטען, אונד דוא

חויך ניכט פֿחָן חיהנען רעדעזט; וועגן דוח דען שבת זוזט דער
זעעלע נעננזט, געעהרט דעם היילִיגען לו עהרען. דחַנן ווירזט
דוח דיך חין גחָטט פֿערגנוֹגען, חיך ווערדע דיך זעטלען חויף דיח
החָהען דעז ערדענגלוֹקקעז, זחָ החַט עס דער עוויגע פֿערהייסען.
אמן

ווענן כאן ערב שבת וי"ט ליכט אנצוֹנדעט.

גחָטט דעז ליכטעז חונד דער וחַהרהייט! דער מענש, חיין
זיננליכעס וועזען, לייכט נערסטרייט פֿחָן חַללעם וחַז חיהן חומ=
גיבט, לייכט היגגעריסען, זחָווחָהל פֿחָן דען פֿריידען חַלז חויך
פֿחָן דען מוֹהען דעז לעבענז, וויח לייכט וחוֹרדע ער פֿערזינקען
חין דען קלייגליכען זחָרגען פֿוֹר דיח פֿריזטונג זיינעס חירדיטען
לעבענז; וויח לייכט וחוֹרדע ער חַללע החָהערע בעליהונגען דעז
לעבענז פֿערגעסען, ווענן וויר ניכט זיננליכע ערחיננערונגזמיטטעל
החֹטטען, חונז דעם חירדיטען לו ענטליהען, חונד דען בליק
חונזרעס גייזטעס חויף דחַז החָהע, היילִיגע לו ריכטען. זחָ החַבען
חונזרע וויזען פֿערחָרדנעט, דעם שבת לו עהרען לוויח ליכטער
חַנלולוֹנדען. קוועללע דעז ליכטעז, דער דוח ישראל חונד דען
שבת געהייליגט, לחַס מיך דיח החָהע בערייטונג דער החַנדלונג,
דיח חיך עבען פֿערריכטעט, ניח פֿערגעסען! ליכט, דחַז זייח
מיין וחונש חונד פֿערלחַנגען! וויח יעדעז פֿערנונפֿטלחָזע וועזען
זיך נוך חירדיטען ליכטע ניגט, זחָ זחָללען וויר חונזערן גייזט חונד
חונזער געמוֹטה סטעטס חויף דען ריכטען, דער דער חורקוועלל
דעז ליכטס דער החֹכזטען ווייזהייט, דער טיפֿזטען חיינזיכט חיזט,
חויף חיהן, דען חַללווייזען. ליכט חיזט דחַז געזעטל דחַז דוח
חונז חַם סיני געגעבען. הייל דעם דער חין דיזעם ליכטע וחַנ=
דעלט, בים ער חיינזט קחָמאט נוך קוועלל דעז לעבענז, וומָ ער
דחַז היממלִישע ליכט טויט. חָ חַללגוֹטיגער, לייטע חונזער הערץ,
דחַס חיך חונד מיינע קינדער ניח פֿחָן דיינעם ליכטע וויכען!
ליכט חים גייזטע, וומָהלווחָללען חונד מענטעגליעבע חים הערלען,
זחָ וומָללען וויר דיינער ווערטה ווערדען; חונד זחָ וומָללען וויר דען
היילִיגען רוהעטחַג פֿייערן, דורך נחַכדענקען חוֹבער דיח פֿחָרט=
בילדונג חונזרעס גייזטעס חונד חונזרעס הערלענס, חום ליכט חונד
ליבע לו פֿערברייטען, דורך דיינע הוֹלפֿע. אמן

ווענן מאַן הלה נימֿמט ·

אַללגערעכטער אונד באַרמהערציגער גאָטט! האַט עס אויך דיינער ווייזהייט געפֿאַללען דאַס דיין פֿאָלק ישראל קיינען סטאַאַט מעהר בילדעט, אונד אין אַללען טהיילען דער ערדע צערסטרייט איזט; איזט אויך פֿוֹר אונז קיין ירושלים, קיין הייליגער טעמפעל מעהר, וואָ דיינע דיענער, דיא פריזטער, דיר אָפפֿער געבראַכט, אונד דיא הייליגען אונד ריינען טויבראָדע פֿאַר גאָטט פֿערלעהרט האַבען. איזט אויך זאָ מאַנכע האָהע אונד הייליגע אין דען סטויב געזונקען, זאָ מאַנכע הערליכע פֿערגאַנגען, זאָ לימט עס אונז, אונזערן געפֿוֹהלען איינע עוויגקייט צו געבען, אונד דורך אויזאוֹבונג דער איינגעזעטצטען צערעמאָניען, אונז אונזרער פפֿליכ־טען צו עראיננערן, דיא וויר אַלז מענשען אונד אַלז איזראַעליטען אויזצואוֹבען האַבען. געוויהטע פריזטערן קאֳננען וויר קיינע העבעאָפפֿער, קיינע צעהנטען געבען. דיזעס אַבזאָנדערן איינעז סטוֹקכענס פֿאָן אונזערן בראָדע אַבער, עראיננערע מיך סטעטס, דאַס דיא וויזען אונד געלעהרטען יעדער צייט, דיא דורך איהרען אונטעררריכט, דאַז רייך גאָטטעז אויף ערדען פֿערברייטען, אין זינאַ־גאָגען אונד שולען, דיינע פריזטער זינד, דיא אויף אונזרע אונ־טערסטוֹטצונג הייליגע אַנספרוֹכע האַבען; דאַס דיא אַרמען, דערען עס נאַך דיינער פֿערהייסונג (דברים ט״ו, י״א) איממער געבען ווירד, לעוויטען זינד, דיא אונזרער וואָהלטהאֶטיגקייט עמפפֿאָהלען זינד. גיב עוויגער, דאַס וויר אונזרע וואָהלטהאֶטיגען געזינונגען סטעטס אויזאוֹבען קאֳננען מאֳכטען. וועסען געמאוֹטה נור וואָהל־טהאֶטיגקייט גענייגט איזט, זאָ דען לאַס ניא דען מאַנגעל ער־פֿאַהרען, איינען וואַהרהאַפֿט אַרמען אונד דוֹרפֿטיגען אָהנע הוֹלפֿע אַבווייזען צו מוֹססען. אמן

ווענן מאַן דיא געזעטצראָללע אויז דער הייליגען לאַדע נימט הוצאות ספר תורה ·

געפריזען זייא דער נאַמע דעז העררן דער וועלט, געלאָבט זיינע הערליכקייט, אונד זיין רייך! האַבע וואָהלגעפֿאַללען אַן דיינעם פֿאָלקע ישראל עוויגליך, אונד לייגע אונז דיא בעפֿרייאונג דורך דיינע אַללמאַכט, אין דיינעם הייליגען טעמפעל! לאַס אונז איינען סטראַהל דיינעז ליכטעז צופֿליסען, אונד נימם אונזער געבעט מיט ערבאַרמען אויף. עס זייא דיר געפֿאֶלליג, אונזער לעבען צו

ערהאַלטען אין גלוֹקזעליגקייט, אונד דאַס איך מיטגערעכנעט ווערדע אונטער דיא גערעכטען. ערבאַרמע דיך אוֹבער מיך אונד אוֹבער דיא מיינינגען אונד אוֹבער גאַנץ ישראל, דוא ביזט עס יאַ דער אַללעז ערנאֶהרט אונד ערהאַלט; דוא ביזט דער בעהערשער דעז וועלטאַללז, דער בעהערשער דער קאֶניגע, דענן דיין איזט דאַז רייך. — איך איין דיענער דעז הייליגען, געלאָבט זייא ער, דער זיך אַללע צייט פֿאַר איהם אונד פֿאַר דער וואוֹרדע זיינער לעהרע (תורה) בייגט. איך פֿערלאַססע מיך אויף קיינען מענשען, איך שטוֹטצע מיך אויף קיין געֶטטליכעז וועזען, אויסער דעם גאָטט דעז הימעלז, דער אַלליין איזט דער וואַהרע גאָטט, דעססען לעהרע וואַהר איזט, דעססען פּראָפֿעטען וואַהרהאַפֿט זינד, דער אונענדליך וואָהל טהוט אין דער וואַהרהייט. אויף איהן אַלליין פֿערלאַססע איך מיך, זיינעם הייליגען וואוֹרדיגען נאַמען זינגע איך לאָבליעדער. עס זייא דיר געפֿעללִיג, דאַס דוא מיין הערץ דיינער לעהרע אָפֿפֿ־נעזט, אונד דיא וואונשע מיינעז הערצענז ערפֿוֹללעזט, וויא דיא וואונשע דעז גאַנצען פֿאָלקעז ישראל, צום גוטען, צום לעבען אונד צור גלוֹקזעליגקייט. אמן

פֿאר דעם איינטרעטען דעז נייםאנדעס (ראש חודש בענשען).

דיך אַללמאֶכטיגער גאָטט, דער דוא דיינע מילדע האַנד אָפֿפֿ־נעזט, אונד יעדעז לעבענדע וועזען מיט וואָהלוואָללען זעטטיגעזט, דיך בעטע איך אַן! פֿערלייהע אויך מיר, דען מיינינגען אונד אַללען, דיא זיך יעטצט מיט אונז צום געבעט פֿעראיינינגעט האַבען אונזרע בעדוֹרפֿניססע אין פֿרידען אונד אויף איינע עהרענפֿאָללע אַרט. ערהאֶרע אונזער פֿלעהען אונד זעגנע אונזער ווערק. שענקע אונז רוהע אונד פֿרידען, אונד בעהוֹטע אונז פֿאַר אונגלוֹקליכען ערייגניססען. לאַסס מיך ניכט בעטהאֶרט אונד בעהערשט ווער־דען פֿאָן באֶזען בעגירדען, זאָנדערן ערהאַלטע מיינע זעעלע ריין צו דיינעם דיענזטע. בעשוֹטצע מיך אונד אַללע מיינע מיטמענ־שען פֿאַר הונגערזנאָטה, פֿאַר פֿייער אונד וואַססערשאַדען, אונד אַנדערן באֶזען בעגעגניססען. ערהאֶרע מיך, אָ גאָטט, ווען איך צו דיר פֿלעהע, שטעהע אין דער נאַכט מיר בייא! מאֶגע דער פֿראָממע וואַנדעל מיינער פֿאָרעלטערן, מאֶגען דיא אייגענשאַפֿטען דיינעז געֶטטליכען וועזענז, מיר פֿוֹרשפּרעכער פֿאַר דיינעם טהראָנע

זיין. לאס מיך דיא טאגע מיינעז לעבענז אין גאָטטעזפורכט, גליק אונד פרידען פערלעבען. ערלייכטע מיך אונד דיא מייניגען (מיינע קינדער) אין דיינער הייליגען לעהרע. גיב, דאס וויר וואָהלוואָללען פינדען אין דען אויגען אללער מענשען, אונד לאס אונזרע האָפפנונגען ערפיללט ווערדען! ערהאָרער דעז געבעטעז, דענקע מיינער, מיינעז מאננעז אונד מיינער הויזגענאָססען הייטע ביים בעגיננען איינעז נייען מאָנאטס אין דיינער גנאדע. אונד מאָגען דיר וואָהלגעפעלליג זיין, דיא וואָרטע מיינעז מונדעז אונד דיא געדאנקען מיינעז הערצענז, עוויגער מיין האָרט אונד מיין ער-לאָזער. אמן

דעסזעלבען אינהאלטס.

בארמהערציגער פאטער, גאָטט מיינער פאָרעלטערן! פאָר דיר שיטטע איך הייטע מיין הערץ אויז, ביים דער איינזעגנונג דעז נייען מאָנדעז! דער דוא פאָן יעהער דעם פאָלקע ישראל דיינע גנאָדיגען בליקקע צוגעווענדעט, דער דוא מיינען פאָרעלטערן אונד מיר, זאָ אָפט דיינע רייכע, אונערשאָפפליכע ליעבע האָט אנגעדייהען לאססען, אָ וואָרדיגע מיך אויך הייטע אונד דיא אייניגען אללע, דיינעז פאָטערליכען זעגענס, לאס איינען שטראהל דיינער עוויגען גנאדע אונזערן לעבענזפאד ערלייכטען, בעהיטע אונז מיט דיינער אללגיטע, דאס וויר ניכט שטרויכעלן אויף דעם וועגע דעז לעבענז. גיב אונז אויך, פאטער אים הימעל, אונזערן לעבענזבעדארף אויף איינע עהרענפעסטע ארט, דאמיט וויר ניכט אין דיא טרויריגע נאָטהווענדיגקייט געראטהען, דיא הילפע דער מענשען אין אנשפרוך נעהמען צו מיססען. בעהיטע אונז אָ אללגיטיגער פאטער שטעטס פאָר דיזער ביטטערן ערפאהרונג, דען וויר וויססען וואָהל, דאס דער שוואכע ארם דעז מענשען ניכט הינרייכענד איזט צו העלפען, זאָנדערן, דאס נור דיינע אללמאכטיגע האנד אים שטאנדע איזט דאז גוטע צו שפענדען. גלייך וויא דער פראָממע קאָניג דוד זאגט: גאָטט עֶפפנעט זיינע האנד אונד זעטטיגעט אללע לעבענדען וועזען מיט וואָהלוואָללען. בעשיטצע אונז אויך גיטיגער אין דיזעם מאָנאטע פאָר אללען דיזען צופאללען, דאמיט וויר דיינען הייליגען נאמען פרייזען קאָננען אָהנע אונטערלאס. פאססע מיר אונד דען מייניגען רייכע עהרפורכט פאָר דיינער הייליגקייט איין; שטארקע אונזער הערץ אים גוטען,

חונד בעפֿע:טיגע חונ:ערן ווילזען, דַחס ער דען פֿחָר:חַטן, דיר טרייח לוד יענען, סטעטס בעווחַהרע. דענקע חיינער חָ עוויגער פֿחַטער חונד חַלזער דערער דיח חיר טהייער זינד לוק גוטען. בעטוֹטלע חונ: חונד זייח חונ: גנחֱדיג חין דיינער בחַרוחהערליגקייט. חמָגע חונ:ער הייל פֿחָן טחַג לו טחַג ווחַכ:ען חונד לונעהחען וויח דיח בעדייטונג:פֿחָלזע געסטחַלט דע: חמָנדע:, דען דוח חיק עוויגען ווענ:על חַק היחחעל:לעלטע חויך חונד נידער געהען לחסע:ט, חוק דען ערדבעווחָהנערן בעוואונדערונג חונד עהרפֿורכט חיינלופֿלחָסטען פֿחָר דיינער גרחָסע חונד חַלזחַכט. חָ חורקוועלז חַלזער גנחַדע, זייח חונ: גנחֱדיג חונד בחַרוחהערליג, הייטע חונד חַלזע לייט. אמן

בייא הוצאות ספר תורה אן דען דרייא הויפטפֿעזטען שלש רגלים.

יַיָ יַיָ דער עוויגע חי:ט חונפֿערחֱנדערליך, דחַ: עוויגע וועזען חיין חַלזחחֱכטיגער גחָטט! חַלזבחַרוחהערליג חונד חַלזגוֹטיג, לחַנג:חוֹטהיג פֿחָן חונענדליכער הולד חונד טרייע, דער זיינע הולד דעק טוי:ענד:טען געטלעכט נחָך חויפֿבעהחֱלט, דער חיסעטהחַט, חַב:פֿחַלז חונד זונדע פֿערגיבט, דער חַבער ניכטס חָהנע חַהנדונג היג:געהען לחֱסט.

הערל דער וועלט, ערפֿוֹלזע דיח וואוֹנטע חיינע: הערלענ:, וועגן זיח לו חייגעק ווחָהל זינד. לחַס חיין חונטערנעהחען חיר געלינגען, חונד ערהחֱרע דחַ: געבעט דיינער דיענערין (דער נחַחע דער בעטענדען) חחַכע היר (חיינען חחַנן, חיינע זחֱהנע חונד טחָכטער) פֿחֱהיג, דיינען ווילזען חיט חויפֿריכטיגעק הערלען לו טהון; לחַס קיינע ליידענטחַפֿט חוֹבער חיך הערטען; לחַס דיינע לעהרע חונ:ער חַנטהייל זיין. חחַכע חונ: ווחוֹרדיג, דחַס דער חַבגלחַנץ דיינער הערלליכקייט חונ:ערק גיי:טע געגענווחֱרטיג זייח! לחַס דען גיי:ט דער ווייזהייט חונד דער חיינ:יכט חוֹבער חונ: ווחַל:טען. לחַס חַן חונ: ערפֿוֹלזט ווערדען דען חוי:ספרוך דער הייליגען טריפֿט (ישעיה י״א ב׳) חונד עס וירד חויך חיהק רוהען דער גיי:ט גחָטטע:, דער גיי:ט דער ווייזהייט חונד דער חיינ:יכט, דער גיי:ט דע: רחַטהס חונד דער סטחֱרקע, דער גיי:ט דער ערקעננטניס חונד גחָטטע:פֿורכט. זחָ זייח דיר חויך ווחָהלגעפֿחֱלזיג עוויגער חונ:ער גחָטט דחַס חיך זחָ גלוֹקליך זייח, החַנדלונגען לו חוֹבען דיח דיר ווחָהלגעפֿחֱלזיג זינד; וועגע לו ווחַנדעלן דיח דיר רעכט

זינד. הייליגע אונז דורך דיין געבעט דאס וויר נון גליקזעליגען לעבען געלאנגען, נון לעבען דער בעססערן וועלט. בעוואהרע אונז פאר איבעלטהאטען, פאר באזען שטונדען דיא אונז איבעראיילען אים לעבען. ווער אויך גאטט פערטרויט, דען אומגיבט גנאדע. אמן

בייא עבען דיזער געלעגענהייט אן ראש השנה, יום כפור אונד הושענא רבה.

יי דער עוויגע איזט אונפעראנדערליך, דאס עוויגע וועזען, איין אללמאכטיגער גאטט, בארמהערציג, אללגנאדיג לאנגמוטהיג, פאן אונענדליכער הולד אונד טרייע; דער זיינע הולד בעוואהרט ביז אינס טויזענדסטע געשלעכט, דער מיססעטהאט, אבפאלל אונד זינדע פערגיבט, דער אבער ניכטס אהנע אהנדונג היגגעהן לאססט.

רבון העולם הערר דער וועלט! ערפאססע מיינע וואונשע, וועננ זיא צו מיינעם וואהל זינד; לאס מיין פערלאנגען געלינגען, ערהאהרע מיין געבעט, פערגיב מיינע אונד מיינער הויזגענאססען מיססעטהאטען אונד פערברעכען! זייא מיינער איינגעדענק צום גוטען, אונד בע־דענקע מיך מיט הייל אונד טראסט. לאס לאנגעס אונד גליקליכעס לעבען, פריידע, נאהרונג אונד ערהאלטונג אונזער טהייל זיין. גיב אונז בראד צור ערהאלטונג, געוואנד צור בעקליידונג, עהרע אונד רייכטהום אונד לאנגעס לעבען. דאס וויר דיין געזעטץ ער־לערנען, אונד דיינע געבאטע ערפיללען קאננען. גיב אונז פער־שטאנד אונד איינזיכט, דיא טיפען געהיימניססע דיינער לעהרע צו ערפארשען, פערלייהע אונז גענעזונג פיר אללע אונזרע שמערצען; זעגנע אונזרער הענדע ווערק, אונד בעשליססע איבער אונז גליק, הייל אונד טראסט. ווענדע אב פאן אונז הארטע שיקזאלע. נייגע דאס הערץ דעס רעגענטען, דאס הערץ זיינער ראטהע אונד פירסטען, דאס זיא אונז וואהלוואללען. אמן, זא זייא דיין הייליגער וויללע.

ואני תפלתי לאס מיין געבעט צו דיר אויפשטייגען, עוויגער, צור גנאדענצייט! גאטט, נאך דיינער ענדלאזען גיטע, ערהאהרע מיך מיט דיינער טרייען הולד.

ביים שלום דעז גאטטעזדיענסטעם אין דער סינאגאגע.

דוא קענסט, א עוויגער דיא קורצזיכטיגקייט דער געשאפפע דיזער ערדע! וויר האבען דיך געלאבט, געפריזען, אנגעבעטעט אונד וואהלטהאטען פאן דיינער בארמהערציגקייט ערפלעהט; נימם

אָ עוויגער אונזרע וואָרטע זאָ אויך, אַז וואָרען זיא דיינער ער=האַבענען מאַיעזטאט ווא̈רדיג. שוואַך איזט אונזרע איינזיכט, נאָך שוואֶכער, אַך איזט אונזרע קראַפט; סטאַרק אונד רייך איזט נור אונזער וויללע, דער הייליגע וויללע, צו טהון וואַז אונז אַלז מענשען ציעמט, אונד וואַז דיינער ערהאַבענהייט ווא̈רדיג איזט. דוא קעננזט אונזערן וויללען אונד ווירזט איהן אונז אַלז טהאַט אַנרעכנען. מאָגען זיא דיר אַנגענעהם זיין דיא וואָרטע מיינעז מונדעז אונד דיא גע=דאַנקען מיינעז הערצענז, עוויגער מיין האָרט אונד מיין ערלאָזער.

דיא פֿיער עראיננערונגען (ארבע זכירות).

עוויגער, דער דוא אונז דיא קראַפט געגעבען, אונזרע בליקקע אין דיא פערגאַנגענהייט צו ווערפען, אונד אונז דיא בעגעבענ=הייטען פערגאַנגענער צייטען צור לעהרע, צור וואַרנונג, אָדער נאַכאַהמונג פאָרצוסטעללען, לאַס מיר דיא עראיננערונג לעהררייך זיין, אַן דיא האַנדלונג אונזערס סטאַממפאַטערז אברהם; דער דאַז גראָסטע בייספיל געגעבען האַט, וויא דער גאָטטערגעבענע מענש בערייט זיין זאָלל, דאַז בעזטע אויף ערדען צו אָפפערן, אים פערטרויען אויף דיא אַללווייזהייט אונד גוֹטע זיינעז שאָפפערז. לאַס אונז סטעטס בערייט זיין דיר אָ פאַטער! דער דוא געוויס קיינע בלוטיגע אָפפער פערלאַנגזט, טאֶגליך אונזרע ליידענשאַפטען, בעגיערדען אונד באָזע נייגונגען, צו אָפפערן, אום איממער עדלער אונד דיינער ווא̈רדיגער צו ווערדען. לאַס מיך דען גראָסטען טאַג ניכט פערגעסען, אַן דעם דוא דיינע אַללמאַכט געצייגט האַזט פאָר דער ערדע, אונד דורך דיינע וואונדער דיא פאָלקער דער ערדע נאָטהיגעזט צו ערקעננען, דאַס דוא אַלליין גאָטט זייעסט, דורך דיא וואונדער, דיא דוא אין עגיפטען געטהאַן האַזט. וויר, דיין ערוואֶהלטעז פאָלק, לערנען נאָך הייטע אויז יענער בעגעבענהייט, דאַס דוא אַללגוֹטיגער, טרייא ביזט אין דיינען פערהייסונגען, אונד דיך סטעטס אַנניממזט דער אונטערדרוֹקטען מיט דיינער גערעכ=טיגקייט, פאָר דער קיינע מאַכט בעסטעהען קאַן.

געדענקע, הייסט עס אין דער הייליגען שריפט, געדענקע דעז טאַגעז, אַן וועלכעם דוא געסטאַנדען האַזט פאָר דעם עוויגען, דיינעם גאָטטע אַם בערגע חורב! (סיני. אים יאַהרע דער וועלט 2448) אונד וואַז וואָרע דער עראיננערונג ווא̈רדיגער, אַלז דיזע גראָסטע אונד הייליגע וועלטבעגעבענהייט, וואָ דוא אַללמאַכ=

טיגער דיך העראַבגעלאַססען האַט, איינעם פאָלק דיינע סטיממע הֶערען צו לאַססען, אונד איהנען צו זאַגען „איך בין דער עוויגע דיין גאָטט, דו זאָללסט קיינע אַנדרע געֶטטער האַבען נעבען מיר!" בעהיטע מיך אָ גאָטט, דאַס איך ניא זאָ טיעף זינקע, מיר איינען גאָטט צו מאַכען פאָן זילבער אונד גאָלד, דאַס הייסט מיך דען פריידען דער ערדע הינצוגעבען, אונד אויך עטוואַס, וואַס מענ= שען פערעהרען, אַלז: שאָנהייט, עהרע, רייכטהום, מעהר מיין פערטרויען צו זעטצען אַלז אויף דיך, אַללגוטיגער גאָטט! לאַס מיך דער ליעבע ניא פערגעססען, דיע וואָהלוואָללען, דאַס איך אַללען מיינען געשאָפפען, אַלז ווערקע דיינער האַנד, אַלז קינדער איינעז געמיינשאַפטליכען פאַטערז, שולדיג בין; מאָגע זיך מיין געמוֹטה ניא זאָ ווייט פעראיררען איינען אונשולדיגען צו אונטער= דרוֹקקען. דאַז געֶטטליכע מיספאַללען אַן דער שאַנדליכען פער= פאָלגונג דעז עמלק ווידער דאַז פאָלק ישראל, בייא איהרעם אויזגאַנג אויז עגיפטען, זייא מיר סטעטס געגענוואֶרטיג (שמות י"ז, ח'). אֶפפנע מיינע אויגען הערר, אונד לאַס מיך דיא וואונדער דיינער לעהרע שויען. אמן

אן איינעם פעזטטאגע (תענית).

אַללבאַרמהערציגער! דיר איזט עס בעקאַננט, דאַס וויר אַרמען שוואַכען געשאֶפפע דיר גערנע דיענען, גערנע סטעטס אין דיינען געבאָטע וואַנדעלן מאֶכטען. דיא זיננליכקייט אַבער איזט עס, דיא אונז פערפוֹהרט דיין געבאָט צו אוֹבערטרעטען. איך שוואַכע סטערבליכע, דיא זאָ לייכט פאָן שיין געטייטט, פאָן אייגענ= ליעבע געבלענדעט ווירד, איך זעהע עס בייא רוהיגעם נאַכדענקען איין, דאַס מיך דיא זוֹנדע ערנידריגעט אונד ענטעהרט, דאַס זיא דער וואַהרהייט ווידערספריכט, דאַס איך האֶכסט אונרעכט האַנדלע, אונד מיך סטראַפבאַר פאָר דיר מאַכע, ווען איך זוֹנדיגע, — אונד דאָך ווירד דיזע איינזיכט זאָ אָפט פערדונקעלט, אַנסטאַטט דאַס זיא רעכט לעבענדיג אונד ווירקזאַם אין מיר זיין זאָללטע.

וואָהל האַבען אונזרע וויזען לעהרער רעכט, ווען זיא זאַגען: עס זוֹנדיגט קיין מענש, עס וואֶרע דען דער גייזט דער טהאָר= הייט אין איהן געפאַהרען. וואָהל איזט עס טהאָרהייט איינען אויגענבליק דער צייט, פוֹר איינע עוויגקייט, דען גיפטבעכער דער זיננליכקייט, פוֹר איינען בעכער דער פריידע צו האַלטען!

ווער דא זונדיגט, דער לאסט זיך פאן זיינער פערנונפט ניכט בע-
הערשען אונד לייטען, אונד זינקט פאן זיינער מענשליכען ווירדע,
צו דען טהיערישען געשאפפען העראב. דאך דער זונדער פערגיסט
עס, דאס גאטט זיין אבערהערר, זיין געזעטצגעבער, זיין ריכטער
זייא, אונד דאס עס קיינע גלוקזעליגקייט אהנע גאטט גיבט.

דוא אללמאכטיגער, אובערשוטטעזט אונז טאגליך אונד שטונד-
ליך מיט וואהלטהאטען, קיינע פאן אללען קאננען וויר דיר פער-
געלטען. דוא פערלאנגזט אויך ניכטס פאן אונז; אבער דיך ליעבען
פאן גאנצעם הערצען, פאן גאנצער זעעלע אונד פאן גאנצעם
פערמאגען, דאס פאדערזט דוא פאן אונז; דאס וויר אונז דיינער
פרייען, דיר געהארכען אונד דיינע וואהלטהאטען ווירדיג גע-
בראוכען, דאס קאננען אונד זאללען וויר טהון. מעכטען וויר דאך
שטעטס דיזער וואהרהייטען איינגעדענק זיין. מעכטע דאך אונזער
גאנצעז לעבען איינע פארטגעזעטצטע בוסע זיין, דאס הייסט
איינע פערטרויענדע געזיננונג דער רייע אובער יעדע ענטפערנונג
פאן דיינעם געבאטע, אובער יעדע איבערטרעטונג דיינעז הייליגען
ווילענז, אונד איין שטעטעז שטרעבען, ווידער גוט צו מאכען וואז
וויר געפעהלט האבען. דיא זארגען דעז לעבענז אבער, דיא
מיהען דיא אונז דיא פריזטונג דעז אירדישען לעבענז פערורזאכען,
דיא הייזליכען פפליכטען אונד זארגען פיר דיא, דיא אונזרער
אבהוט עמפפאהלען זינד, אך אונד ענדליך דיא פערפיהרערישען
רייצע דעז לעבענז אונד זיינע טהאריכטען צערשטרייאונגען, ציהען
אונז פאם הימעל אב, אונד מאכען אונז פערגעססען, דאס דער
צוועק דעז לעבענז וויכטיגער איזט אלז דאז לעבען זעלבזט. געלאבט
זייא דיין הייליגער נאמע, דאס דוא אונז בעלעהרעט האזט: עס
גיבט גלייכזאם הייליטטעל געגען דיא קראנקהייטען דער זעעלע.
דיא דא זינד (תשובה, תפלה וצדקה) בוסע, געבעט, אונד
ווערקע דער וואהלטהעטיגקייט. איין טאג וויא דער הייטיגע,
איין פאזטטאג, אן וועלכעם וויר נאך דער פארשריפט אונזרער
וועזען, אדער אויז איינעם אנטריעבע אונז אללער זינגליכען גענוססע
ענטהאלטען, איזט געאייגנעט בעטראכטונגען אנצוזטעללען, אובער
דען צוזטאנד אונזרעז געמיטהעז. ווער עז יא נור לייט אלז וויר
נאך איינען טעמפעל אונד פריזטער האטטען, דאז וועזענטליכע
בייא איינעם אפפער זיינע זינדען צו בעקעננען אונד זיך צו בע-
קעהרען, זא וויא עז הייזט (תהלים כ״ו, ט׳) איך וואזטע איינע

הֿחנדע חין חונטוזד, דחַנן חוורינגע חיך דיינען חָםפֿערחַזטחַר. זחָ מחֶגע דענן מיין הייטיגע: פֿחַ:טען חין וותָהזגעפֿחֿזזיגע: חָםפֿער, דיר מיין גחָטט חונד הערר! מחֶגע דער פֿחָר:חַטז מיינען זעבענ: וותַנדעז נו בעסערן חונד דיר וותָהזגעפֿחֿזזיג חיינזוריכטען, סטעטס זחָ חויפֿריכטיג חין מיינעק הערזען זיין, חַז: וויח חיך חיהן יעטזט פֿחָר דיר חויםפרעכע. זחם מיך בעהַחררען חין דען געזיננונגען טהחֿטיגער מענטענזיעבע, חין דען געזיננונגען דער וותָהזטהחֿ: טיגקייט חונד דער זיעבע זוק פֿרידען חונד זור פֿערטרחֿגזיכקייט. חויך דחַם וויר ניכט וויח דיח פֿחָק פרחָפהעטען חַנגערעדעטען, זחַגען דורפֿען (ישעיה נ״ח): וותַרום פֿחַ:טען וויר, דוח זיהסט עס ניכט, וויר פייניגען חונזערן זייב, דוח מערקזט ניכט חויך חונז! חונד חונז דיח חַנטוותָרט ווערדע דיח דער הייזיגע פרחָ: פהעט יענען מענטען געגעבען החט „חיהר פֿחַ:טעט יחַ חונטער סטרייט חונד הַחדער. נעננט חיהר דחַ: חיינען פֿחַ:טטחַג חַן דעק חיך וותָהזגעפֿחַזזען החַבען זחָזז, ווענן דער מענט זיך חַב: קוחֿזט, זיין הויפט וויח טיזפֿרחָהר בייגט, זיך חויך זחַק חונד חַטע בעטטעט, דחַ: זחָזז חין פֿחַ:טען זיין חונד חין מיר וותָהז: געפֿחֿזזיגער טחַג? דחַ: נעננע חיך חיינען פֿחַ:טטחַג, ווענן דוח דעק חַרמען דיין ברחָד בריכ:ט, דען געבייגטען עזענדען חין דיין הוי: פֿחֿהר:ט, דען נחַקטען בעקזיידע:ט חונד דיך דעק ניכט ענטזיהע:ט דער דיינע: פֿזייטע: חי:ט.״ חין זחָזכען געזיננונגען זחַם חונ: זעבען, נו זחָזכען ווערקען פֿערזייהע חונ: קרחַפֿט חונד זחַם חַן חונ: ערפֿחֿזזעט ווערדען דיינע פֿערהייסונג „דחַנן ווירד דיין זיכט וויח דיח מחָרגענרחֿטהע הערפֿחָרברעכען, גענע:ונג דיר טנעזז הערפֿחָרספריסען, דיינע טוגענד וויָרד פֿחָר דיר הער: געהען חונד גחָטטע: מחַיע:טחֿט דיך חויפֿנעהמען, נו עוויגער זעזיגקייט.״ אמן

אם אסטערפֿעזטע (פסח).

מיט חיניגער פֿריידע חַזזגערעכטער, חַזזגחֿטיגער פֿחַטער, פֿייערן וויר הייטע דיח ערחיננערונג חַן דיח וותָהזטהחַטען, דיח דוח חין יענען יחַהרען, חוק דיזע זייט חונזערן פֿחָרפֿחַהרען ער: זייגט החַ:ט. עס החַט דיינער חַזזוויי:הייט געפֿחַזזען, חונ:רע פֿחֿטער יחַהרהונדערטע חין עגיפטיטער סקזחַפֿערייח טמחַכטען נו זחַסען, וויח דוח עס חונזערק חורפֿחַטער אברהם פֿערקֿנדעט

הַ:ט. דוח ביזט טרייח חין דיינען פערהייסונגען חונד פוֹהר-
טע:ט חיהרע ערלָ:ונג חונטער גרָסען וואונדערן הערבייח; לייג-
טע:ט דיינע חַלמחַכט חין עגיפטען דורך הַרטע סטרַפען, חונד
דיח גערעכטיגקייט מיט דער דוח דיך דע: חונטערדרוקטען חַנ-
ניממ:ט דער חויך דיך הָפפט חונד דיר פערטרויט, חונד רעטטונג
:ענדעסט, ווען דיח הָפפנונג טווינדעט חונד דער לײדענדע
פַ:ט פערלַגען וויל. לווחַר חי:ט חונ:רע חיינ:יכט פיעל לו טווחַך
דען לו:חַממענהַנג לו פינדען חונטער דיינען וואונדערטהַטען,
חונד דיח ענדחַב:יכט לו ערקעננען דיינע וואונדערבַרע וועלטריי-
טונג. דָך ווירד חונ: דורך דען גלויבען קלַר, ווחַ: חונ:ער
פערסטחַנד ניכט בעגרייפט. פרייהייט חי:ט דחַ: קָ:טליכסטע
גוט יעדע: מענטען, חונגליקליך חי:ט דער, דער די:עס קָ:טבַרע
גוט פערלָרען, חונד :יין לעבען חין געפחַנגענטחַפט הינטמחַכטעט.
חַך, חונד נָך חונגליקליכער חי:ט חיין פָלק, דחַ: חונטערדרוקט
חי:ט, דעסען גיי:טיגען קרעפטע חונד חַנלַגען :יך ניכט ענט-
וויקקעלן קָננען, חונד דחַ: געבוקט חונטער דיח ווילקוהר :יינער
חונטערדרוקקער לום טהיער הערחַב:ינקט, חונד חין :יינער ענט-
ווירדיגונג נחַך ניכטס טרחַכטעט, נחַך ניכט: סטרעבט, חַ: ווחַ:
חיהם דיח טרויריגען טחַגע :יינעס דחַ:יינס ערלייכטערן, ווחַ: :יינען
קָרפער ערהַלטונג חונד פריידע געוועהרען קחַנן. דיח טוגענד
חי:ט חים הערלען דע: סקלַפען חוי:געלָסען, דער עדעלמוטה
חי:ט חין חיהם ערסטיקט, חונד :עלבסט דיח :ו:טען בחַנדע דער
מענטהייט, דיח בחַנדע דער עהעליכען חונד עלטערליכען ליעבע :ינד
געלָסט; חונד דען :ונען נחַמען פחַטערלחַנד, חונד חַללע טוגענדען
דיח :יך חין די:ען נחַמען קנופפען, קעננט דער סקלַפע ניכט.
חוי: דיינער גנחַדע חַבער הַ:ט דוח חי:רחַעל פחַן חַללען פָלקערן
לו חיינער גרָסען בעסטיממונג ערוועהלט חונד די:עס פָלק דיינען
ער:טגעבָרנען :והן גענחַננט (שמות ד׳ כ״ב) חונד חוי: עגיפ-
טען הַ:ט דוח די:ען דיינען :והן לור פרייהייט גערופען (הושע
י״א א׳) דיח פרייהייט חיהרע: לייבע: ווחַר פריילוך דיח בעדינגונג
לור ערפוללונג דער גרָסען בעסטיממונג דע: פָלקע:, דיר חיין
פרי:טערליכע: פָלק לו :יין (שמות י״ט ו׳) חונד דיח ערקעננטניס
דיינע: הייליגען נחַמענ: חונטער דען פָלקערן דער ערדע לו פער-
ברייטען. חַבער חיינע הָהערע הייליגע פרייהייט הַ:ט דוח חין
חיהרען הערלען חויפגעהן לַסען, דיח פרייהייט דע: גיי:טעס.

אונד דיין היילינער ווילע פֿאָהרטע זיא נון בערג סיני, אום זיא פֿרייא צו מאַכען פֿאָן אַללען אירדישען באַנדען, אונד נור דיר אונטערטהאַן צו זיין, נור דייגעם ווילען צו געהאָרכען. זאָננע, מאָנד אונד שטערנע בעוועגען זיך נאַך עווינען, אירהנען אונבעקאַננטען געזעטצען; דאַז טהיער פֿאָלגט בלינדען אונווידערשטעהליכען טריבען, אונד האַנגט פֿאָן דעם איינדרוק אַב, דען דיא אייסערן דינגע אויף דאַסזעלבע מאַכען; דער מענש אַללײן איזט יענען געזעטצען, דיזען טריבען ניכט גאַנץ אונטערוואָרפֿען, ער קאַנן וואָהלען, ער האַט פֿרייהייט, דער מענש קאַנן איבערלעגען, פֿערגלייכען אונד וואָהלען. ער קאַנן דיא פֿאָלגען זיינעס טהונס ערקעננען אונד וואָהלט אונד טהוט דאַז, וואַז ער פֿאָר רעכט אונד גוט, פֿאָר דאַז בעזטע אין יעדעם פֿאַללע ערקעננט; ער פֿערווירפֿט אונד פֿליהט דאַז, וואַז ער פֿאָר אונרעכט אונד באָזע האַלט. אַבער אַך, ווען דער גוטע גייזט אים מענשען צו גאָטט שטרעבט, זאָ ציהט דיא זיננליכקייט, דיא באָזע בעגירדע מאָפֿט צור ערדע הינאַב. דאַרום האַט דיינע גאָטטליכע גנאַדע זיך צו דען מענשען הערנאַב געלאַססען, אונד איהנען דיינען היילינען ווילען בעקאַננט געמאַכט. איך לעגע דיר פֿאָר לעבען אונד טאָד, דאַז גוטע אונד דאַז באָזע, וואָהלע דאַז לעבען! (דברים ט"ו, ל') אונד אום דיינער לעהרע איינגאַנג אים הערצען דיינעס פֿאָלקעס צו פֿערשאַפֿפֿען, האַזט דוא איהם צופֿאָר דיינע אַללמאַכט אונד אַללגיטע אויף דייטליכסטע בעוויזען, עהע דוא דאַז גראָסע וואָרט געשפּראָכען "איך בין דער עווינע דיין גאָטט!" לאַס אָ גאָטט, דיזע בעטראַכטונגען אַן היייטיגען פֿעזטע, דאַס וויר דאַז פֿעזט דער פֿרייהייט נעננען, אונז אים גוטען שטאַרקען; דאַס וויר דיא גראָסען וואָהלטהאַטען דיא דוא אונז ערצייגט האַזט, ערקעננען אונד וואַרדיגען. לאַס אונז ערקעננען אונזרע וואָרדע אַלז מענשען, אַלז פֿרייא געבאָרען, בעשטיממט צו עווינער זעליגקייט דורך דיא טוגענד, אַלז מיטאַרבײטען, בעשטיממט דיינען נאַמען דורך טוגענד אונד גאָטטעספֿורכט צו פֿערהערליכען. אונד וויא דוא אונזרע פֿאָרפֿאַהרען ערלאָזעט אונד בעפֿרייעט האַזט, זאָ ערלאָזע אונד בעפֿרייע אונז פֿאָן דער סקלאַפֿערייא דער זינדע. אמן

דעסזעלבען אינהאלטס.

גאָטט אונזער פֿאַטער! וויא איין גיטיגער פֿאַטער האַזט דוא דיך הערנאַבגעלאַססען דאַז מענשליכע געשלעכט דורך מאַנניכפֿאַלטיגע

פֿריידיגע חונד טרויריגע טיק:חַזע לו ערליהען, עס לו בעזעהרען,
חוך עס :יינער בעסטיוזונג לוזופֿוהרען, חונד עס חין דיזעך זעבען
גזוקזיך, חונד חין חיינעך בעסערן זעבען גזוק:עזיג לו ווחַכען.
פֿריידיג דחַנקען וויר דיר חַן דיזעך הייזיגען פֿע:טע, דחַ: דיינע
הייזיגע טריפֿט דחַ: פֿע:ט דער חונגע:יירטען ברחָדע, דחַ: פֿע:ט
דע: פֿרוהזינג:, דחַ: פֿע:ט דער חובערטרייטונג נעננט. וומָהל
וויסענד, דחַס דער ווענט געניגט חי:ט דיינע וומָהזטהחַטען לו
פֿערגעסען, חונד חין דער ווענגע חונד וויחַנניכפֿחַזטיגקייט דע:
:יכטבחַרען, דחַ: חונ:יכטבחַרע לו פֿערגעסען, החַ:ט דוח חונ:
:יננזיכע ערחיננערונג:וויטטעז געגעבען, זערעווחָניען חונד געברייכע
חוך טחגזיך חונד סטונדזיך חַן דחַ: ערחיננערט לו ווערדען, וואַ:
וויר לו גזויבען חונד לו החָפֿפֿען החַבען. זחַס חונ: ניכט טהחָ:
ריכטער וויזע דיינע הייזיגען חַנאָרדנונגען געריננג חַכטען, חָדער
בזחָ: זיח חוי:חובען חָהנע לו דענקען. וואָגע עס חונ:ערך גיי:טע
געגענווחרטיג :יין, דחַס יעדע: ווחָרט דיינער הייזיגען טריפֿט
בעדייטונג:פֿחָזז חי:ט. דער נחַווע דע: הייטיגען טחַגע: "פֿע:ט
דער חונגע:יירטען ברחָדע" (חג המצות) :ייח חונ: ערחיננערונג,
חונ: פֿחָן :יננזיכער זו:ט זחָ:זוריסען, חוך ניכט חונטער דער
זחַ:ט דע: חובערפֿזוסע: חויך דער רייזע דע: זעבענ: לו ערזיגען.
וויח חונ:רע פֿחָרפֿחַהרען, וואָהל וויסענד, דחַס :יח חיינעך גע:
זחָבטען זחַנדע ענטגעגען געהן, דחַס חיהנען וועהר :עזיגקייט
געווחהרעט וווּרדע חַז: עגיפטענ: טחטזע, זחַס חויך חונ: נור
חויך דחַ: נחָטהדורפֿטיגע נור זעבענ:רייזע נחָטהיגע טרחַכטען,
חונד ניכט וויח דחַ: פֿערווישטע פֿחָזק (ערב רב) חין עגיפטען
נחַך טחטזען טרחַכטען, חונד לו חיהנען לו ספרעכען "דחַ: :ינד
דיינע גחטטער חי:רחַעז!" זחַס חונ: דחַ: גוטע די:ער ערדע פֿריידיג
חוי: דיינער פֿחַטערהחַנד עמפפֿחַנגען, וועגן חויך עטוואַ: ביטטערע:
בייחגעוויטט חי:ט (מרור). חי:ט חויך חונ:ער זעבען דורך פֿיזע
זיידען געטרובט, :חָ וואָגען וויר ניכט פֿערגעסען, דחַס דיזעס ער:
דענזעבען חיינע פרופֿונג:לייט חי:ט, חונד דוח חונ: חונטער ענטבעה:
רונגען חונד טוועז, דורך דיזע וווי:טע, חין דחַ: געזחָבטע זחַנד
יענ:ייט: פֿוהר:ט. דוח זחסט חונ: יחַ ניח חין זיידען גחַנז פֿערזינקען,
חונד וועגן דיח החָפֿפֿנונג :ינקען וויזז, :חָ בערייטע:ט דוח חונ:
חיין חובערטרייטונג:פֿע:ט; דיינע סטרחַפֿענדע החַנד געהט טחָ:
נענד חונד רעטטענד חַן חונ: פֿחָרחובער. וויח חונ:רע פֿחָרפֿחַהרען,

דאַ: אָבערטרייטונגזאָפּפער (קרבן פסח) נאַך דיינער געֶטטליכען
פאָרטריפט פערלעהרט האַבען, אין געזעצמאַפט פאָן הויזגענאָסען,
פריינדען אונד נאַכבאַרען, מיט געגורטעטען הופטען, דען רייזע=
סטאַב אין דער האַנד; זאָ לאַס אונז דיא פריידען דיזער ערדע
גערנע מיט אונזערן נעבענמענשען טהיילען, אַלז ברודער, אַלז
קינדער דעז עווינען פאַטערז. אונד לאַס אונז ניא פערגעסען,
דאַס וויר קיינע בלייבענדע סטעללע היר אויף ערדען האַבען, אונד
יעדער צייט בערייט זיין מוסען צור גראָסען רייזע, דען בערג דעז
העררן צו בעסטייגען, וואָ נור דיאיעניגען הין געלאַנגען, דיא רעד=
ליך וואַנדעלן, אונד גוטעז טהון. מוסען וויר אויך היניעדען אָפט
אונזער בראָד מיט דעם זאַלצע דער טהרענען געניסען, זאָ זייא
דיינע פערהייסונג אונזער טראָזט, דאַס דיא פראָממען אונד גוטען,
עווינע זעליגקייט וואַרטעט, אַן דיינער רעכטען עוויגליך. אמן

אין דער ספירה.

דוא ביזט הייליג, אונד דיינע געבאָטע זינד הייליג, וואָהל
דעם דער אין דיינען געבאָטען לעבט; וואָהל דעם, דעם איין
סטראַהל דיינעז ליכטעז דען לעבענזפּפאַד ערלייכטעט, דאַס ער
דיא וויזהייט דיינער לעהרע ערקעננט. ער ווירד ענטצוקט מיט
דעם פראָממען זאַנגער אויזרופען „דיא לעהרע דיינעז מונדעז איזט
מיר ליעבער אַלז טויזענדע פאָן גאָלד אונד זילבער (תהלים קי"ט)".
איהר זאָללט אייך צאָהלען פאָם אַנדערן טאַגע דעז אָזטערפייער=
טאַגעז, פאָם טאַגע דאַ איהר דאַז עומר דער ווענדונג געבראַכט,
זיבען גאַנצע וואָכען, דאַן בריגגט איהר נייע ספייזעאָפּפער,
דעם עווינען צו עהרען, נאַמליך צוויא בראָדע פאָם פיינזטען
מעהל אַלז ערסטלינגע (ויקרא ט"ו כ"ג) אַם צווייטען אָזטער=
פייערטאַגע, צו וועלכער צייט אין דעם געזעגנעטען לאַנדע אונזרער
פאָרפאַהרען דיא ערנדטע אַנפינג, וואורדען איינינע רייפע אָהרען
דעם פריזטער געבראַכט, דער זיא פאָר גאָטט ערהאָב אונד דאַן
ערסט דורפטע מאַן פאָן דער נייען ערנדטע געברויך מאַכען. איך
גענוס דער גוטער דעז לעבענז איזט מאַן זאָ זעהר גענייגט דעסען
צו פערגעסען, פאָן דעם אַללעז גוטע קאָממט. דאַהער דענן,
יעדעז גערינגע אָפּפער פאָר דעם גענוסע, צור ערינגערונג, דאַס
גאָטט דער געבער אַללעז גוטען זייא, דאַס וויר איהם דאַז גע=
דייהען דער נייען פרוכטע צו פערדאַנקען האַבען. דיר אַללגוטיגער,

וואַרען אויך אַללע ערסטלינגע געהייליגט, דאַס וויר דיא לעהרע סטעטס פאָר אויגען האַבען מאָכטען, דאַס דוא דיא וועלט מיט דיינער גיטע ערהאַלטעסט, אונד דאַס דורך דיינען וויללען אַללעס אין דער נאַטור ערפאָלגט. ווענן דוא דיינען בליק פאָן דען געשעפפען וועגווענדעסט, ווירדע איין סטיללסטאַנד אין דער נאַטור ענטסטעהען, אונד אַללע קראַפט אונד אַללעס געדייהען ווירדע שווינדען. ברינגען וויר אויך היינט צו טאַגע קיינען עומר מעהר, זאָ מאָגען וויר דיא וואַהרהייט סטעטס פאָר אויגען האַבען, דאַס וויר דיינער אַללגיטע אַללעס פערדאַנקען, אונד בייא יעדעם גענוססע, וואָללען וויר דיר דאַס אָפּפער ברינגען, דאַס דוא זאָ וואָהלגעפעלליג אויפניממסט, נעמליך איינע גאַבע אַן דיא דירפטיגען אונד ליידענדען. דורך דיזע אָפּפער וואָללען וויר אונס דיינעס זעגענס ווערטה מאַכען. דוא ווירסט דיא ערנדטע דעס יאַהרעס זעגנען אונד דיא ערדע פאָר מאַנגעל בעוואַהרען, אויף דאַס וויר פריידיג אונזער אויגע צו דיר, פאַטער, ערהעבען קאָננען אונד דיך פרייזען עוויגליך! אמן

פֿור דאז וואָכענפעסט (שבועות).

אַלס ישראל אויס עגיפטען אויזצאָג, פאָן דעם פאָלקע דער באַרבאַרען, דאַ ווורדע יהודה זיין הייליגטהום, ישראל זיין רייך. געזעגנעט זייא דיא ערינגערונג דיא דער הייטיגע טאַג אין אונס וועקט! הייטע אַם זעכסטען טאַגע דעס מאָנאַטס סיון, האַט זיך אָפּפענבאַהרט דיינע אַבזיכט אַללגיטיגער מיט דעם פאָלקע ישראל בייא אויזצוג אויס עגיפטען. צאַהלרייך אונד קרעפטיג סטאַנד דיין פאָלק דאַ, אים גענוס דער פרייהייט, אַבער דיא טאָנטע ליער פעהלטע איהנען, געזעטץ אונד רעליגיאָן. דאַ ליעס זיך דיינע מאַיעסטעט אויף סיני נידער, וואָלקען, דאַמפף, נעבעל אונד פינסטערניס היללטען דען בערג איין; פייערברענדע לייכטעטען, שטירמטען אונד פאָזוינענשאַלל ליעסען זיך הערען, אונד אין צעהן גראָסען הייליגען וואָרטען טהאַטעסט דוא איהנען דיינע לעהרע קונד. דיזע ערשיינונג האַט אונזרע פעטער פאָן דער וואַהרהייט אונד ווירדיגקייט איהרער לעהרע איבערצייגט, אונד דען בונד בעזיעגעלט, דען גאָטט מיט דען אורפעטערן אברהם, יצחק אונד יעקב אונד מיט איהנען זעלבסט געשלאָססען האַטטע. איינע זאָ אויסערערדענטליכע הערַאבלאַססונג גאָטטעס געגען מענשען,

האַט זיא מיט איינעם פעסטען פערטרויען אויף דיינע גאָטטליכע
גנאַדע אונד מיט דעם גלויבען אַן דיא וואַהרהאַפטיגקייט דיינעס
דיענערס משה ערפֿאָלגט, דען דוא צו דיזער ערהאַבענען זענדונג
אויזערזעהען האַטטעסט. דיזע וואונדערפֿאָללע אָפפענבאַרונג וואַר
איינע קוועללע דעס הייל', דיא זעהנענדע זעעלע צו לאַבען, אונד
דאַס זעהנזוכטספֿאָללע פערלאַנגען נאַך גליק אונד בעזעליגונג צו
בעפֿרידיגען. נאָך הייטיגען טאַגעס זינד דיא געבאָטע דיא דוא
אַם סיני אויסגעספּראָכען, לייכטענדע שטערנע פֿיר דיא מייסטען
נאַציאָנען דער וועלט. אַללע האַלטען זיא הייליג, אַללע ערקעננען,
דאַס זיא פֿאָם פֿינגער גאָטטעס אויפגעצייכנעט זינד: אונד זינד
שאָן דיא טאַפֿעלן פערלאָרען אויף וועלכען זיא איינגעגראַבען וואַרען,
זאָ גראַבען זיא זיך זעלבסט מיט דעם גריפֿפעל דער וואַהרהייט,
אין דאַס הערץ איינעס יעדען פערנינפֿטיגען אונד טוגענדהאַפֿטען
מענשען. אָ לאַס אונס אַללגיטיגער, שטעטס דער וואַהרהייט
טרייא בלייבען! דיא לעהרע דיא אונס משה געבאָטען, זייא
עוויג איין ערבטהייל דער געמיינדע יעקב'ס. לאַס אונס דיא
וואַהרהייט אונזרער הייליגען רעליגיאָן אימער מעהר ערקעננען;
אונד ווענן וויר דורך דיא אויסאיבונג דיינער לעהרע אין בעדריק=
קענדען פערהעלטניססען לעבען מיססען, לאַס עס אונס פֿריידיג
טראַגען, אויס ליעבע צו דיר. לאַס אונס שטעטס בעדענקען,
דאַס וויא ביס יעטצט זיך דיינע פערהייסונגען ערפֿיללט האַבען,
דוא אויך דאַס ערפֿיללען ווירסט, וואַס דוא דיינעם פֿאָלקע פער=
הייסען האַסט, ווענן עס דיינע געבאָטע האַלט. מאָגע דיינע
לעהרע אונס טראָסט זיין אים ליידען, אונד אונזרע פֿריידען פער=
עדלען אונד הייליגען. מאָגע זיא אונס איין דויערנדעס איננערעס
וואָהלזיין, שטעטס צופֿרידענהייט אונד הייטערקייט דער זעעלע
געוואָהרען, אונד אונס נור אויסאיבונג דער טוגענד שטאֶרקען. דאַס
פֿראָהע געפֿיהל, דיינער גאָטטליכען ליעבע אונד דיינעס וואָהל=
וואָללענס ווירדיג צו זיין, ערהעבע אונס איבער אַללע אירדישע
ליידען, אונד ערפֿיללע אונס צו יעדער צייט מיט דער פֿריידע אונד
בערוהיגונג, דיא דאַס פערטרויען אויף דיך, דיינען פערעהרערן
געוואָהרט. אמן.

דעסעלבען אינהאַלטס.

רעליגיאָן, טאָכטער דעס הימעלס! בעסטער זעגען גאָטטעס,
אונסטערבליך וויא גאָטט דיין שטיפֿטער! אורקוועלל דער פֿראָ=

איגקייט, סטיפטערין דע: פרידענ:, טאָפּפֿערין דער זעליגעטען רוהע אונד צופֿרידענהייט! זעליג איזט דאַ: געמיטה אין וועלכע: זיך דיין ליכטסטראַהל זענקט. דאַ: פֿעזט דער רעליגיאָן איזט עס, וועלכע: וויר הייטע פֿייערן, אונד דיך אַללגיטיגער בעטען וויר אַן אונד דאַנקען דיר פֿיר דיזעס הערליכע גוט דאַ: דוא אונזערן פֿאָרעלטערן, אַם זעכסטען טאַגע דע: מאָנאַטע: סיון, אים דריטטען מאָנאַטע נאַך איהרעם אויזצוגע אויז עגיפּטען אַם בערגע סיני געגעבען האַט. נאָך גיבט עס פֿעלקער אין דער וועלט אַן דערען בייספּיל וויר זעהען קאָננען, וואַ: דער מענש איזט אָהנע רעליגיאָן. דיא גאָטטעזלעהרע איזט גאָטטזעליגקייט. וואָ רעליגיאָן איזט, דאַ איזט ליעבע צו מענשען, יאַ צום גאַנצען וועלטאַלל. דיא רעליגיאָן איזט דיא בעזטע פֿיהרערין דורך דאַ: לעבען, דיא בעזטע לייטערין אין פֿראָהען טאַגען, דיא בעזטע טראָזטערין אים אונגליק. וויא זאָללען וויר דיר גענוג דאַנקען, אונזער גאָטט, הערר אונד פֿאַטער אַללער וועזען, דאַס דוא דיין פֿאָלק ישראל געוואירדיגט האַזט ערוואהלט צו ווערדען פֿאָר אַללען פֿעלקערן דער ערדע, דיין ווערקצייג צו זיין, דאַ: ליכט דער רעליגיאָן, דען גלויבען אַן דיך איינציגער אונטהיילבאַרער גאָטט, איבער דיא בעוואָהנטע ערדע צו פֿערברייטען! יאָ הייסט עס אין דער הייליגען שריפֿט „איהר האַבעט געזעהן, וואַ: איך אַן מצרים געטהאַן האַבע, וויא איך אייך אויף אַדלערפֿליגעלן גע־טראַגען, אונד אייך צו מיר געבראַכט האַבע. ווען איהר נור מיינער שטיממע געהאָרכט, אונד מיינען בונד האַלטען ווערדעט, יאָ זאָללט איהר מיר געליעבט זיין פֿאָר אַללען פֿעלקערן, דען מיין איזט דיא גאַנצע ערדע, איהר אַבער זאָללט מיר איין רייך פֿאָן פריזטערן אונד איין הייליגע: פֿאָלק זיין. יאָ לאַס אונ: דען ניכט פֿערגעססען הייליגער גאָטט, דייננער גנאַדע ווירדיג צו זיין, אונד שטעטס דער רעליגיאָן טריא צו בלייבען אונד דעם בונדע דען דוא מיט אונזערן פֿאָרפֿאַהרען פֿיר זיא אונד איהרע נאַכקאָממען געשטיפֿטעט האַזט. מאָכטען וויר עס ניא פֿער־געזזען, דאַס אַללע בעזאָנדע דע: לעבענ: צערריססען וואָ מאַן גאָטטע: ניכט דענקט. מאָכטען וויר אַללע זיין, וויא דוא איינזט דורך דיינען פראָפּהעטען שפּראַכזט, איין פֿאָלק דאַ: גאָטטע: לעהרע אים הערצען האַט. מאָכטען וויר שטעטס הייליג לעבען; מאָסיגע־ריסען פֿאָן בעזען נייגונגען אונד בעגיערדען, וויא עס אין דער

שריפט הייסט „איהר זאָללט הייליג זיין, דען איך דער עוויגע אייער גאָטט בין הייליג. הייליג, הייליג, הייליג איזט דער עוויגע צבאות, דיא ערדע איזט פֿאָלל פֿאָן זיינער העררליכקייט.

שבעה עשר בתמוז.

אַללגערעכטער גאָטט! דוא האַסט דיך אונז אָפֿפֿענבאַרעט אונד אונז אין דען ווערקען דיינער אַללמאַכט, דיינע אַללווייזהייט אונד אַללגוטע געצייגט; דיינע פֿאַטערליעבע האַט זיך אונז דורך דיין געטטליך וואָרט אָפֿפֿענבאַרט, אונד ענדליך איזט דאַז בוך דער געשיכטע פֿאָר אונז אויפֿגעשלאַגען, דאַז אונז בעלעהרען זאָלל פֿאָן דיינער וועלטלייטונג. אויך דאַס וויר לערנען אויז דען שיקזאַלען גאַנצער פֿעלקער, דאַס אַללעס הינידען דורך רעליגיאָן אונד טוגענד בעסטעהט, אונד דאַס דאַ, וואָ מאַן דיינער אונד דיינער געבאָטע פֿערגיסט, אַללע ליעבע שווינדעט, אַללע באַנדע דער אָרדנונג אונד דער געזעצליכקייט געלאָזט זינד. נאַך אַללען וואונדערן דיא דוא אין עגיפּטען געטהאַן, נאַך אַללער מאַיעסטאַט אונד העררליכקייט דיא אונזרע פֿאָרפֿאַהרען אַם בערגע סיני געזעהן האַטטען, פֿערפֿיעלען זיא דעננאָך שנעלל ווידער אין דיא פֿינזטערניס דעז עגיפּטישען געטצענדיענזטעס, מאַכטען זיך איין גאָלדנעז קאַלב אונד בעטעטען עס אַן. אונד דער טרייע הירט זיינעס פֿאָלקעז, דער טרייע דיענער גאָטטעז, מאָזעס, צערבראַך אין אונמוטה איבער דען וואַנקעלמוטה, דעז זיינער לייטונג אַנפֿערטרויטען פֿאָלקעז, דיא צוויא טאַפֿעלן אויף וועלכע גאָטטעז האַנד דיא גרעסטען אונד הייליגען צעהן געבאָטע איינגעגראַבען האַטטע. אונד דיזער אונגליקסטאַג וואַר עס אַן וועלכעם גלייך בעזע האַנדלונגען, גלייכע טרויריגע פֿאָלגען הערפֿאָרבראַכטען. דאַז ישראל פֿעטט וואַרד, דאַ וואַרד עס איבערמיטהיג אין דעם העררליכען לאַנדע דער פֿערהייסונג, אונד פֿערגאַס זיינעס שעפּפֿערס. אונד זאָ בעגאַנן איהרע סטראַפֿע אַם זיעבענצעהנטען טאַגע דעז מאָנאַטס תמוז. אונד זאָ איזט דיזער טאַג אַלס אונהיילברינגענדער טאַג וויעדערגעקעהרט. זאָ לאַס אונז דען ניכט פֿערגעסען, וואַז דוא אַללגערעכטער, איינסט אין דיזעם מאָנאַט צו דעם פּראָפֿעטען יחזקאל געספּראָכען האַסט: ווען דוא דען בעזען געוואַרנט האַסט, אונד ער קעהרט ניכט צוריק פֿאָן זיינעם בעזען וואַנדעל, זאָ סטירבט ער אין זיינער זינדע הין. דוא אַבער האַסט דיין לעבען

פֿערוואַהרט. מאָגען דיא זעהרען דער הייליגען שריפֿט אונז סטעטס
צו איינעם פֿאָן זונדע פֿרייען לעבען ערוועקקען, אונד נאַך דיינער
פֿערהייסונג זיך דער פֿאַטטאַג דעז פֿיערטען מאָנאַטז אין וואָננע
אונד פֿריידע פֿערוואַנדעלן. אמן

אן תשעה באב.

ריכטער דער וועלט, דוא ביזט דיא וואַהרהייט, אונד דיינע
שטראַפֿגעריכטע דיא דוא איבער דיא מענשהייט פֿערהאֶנגט, זינד
אין דער וואַהרהייט אונד גערעכטיגקייט. דער הייטיגע טאַג
איזט איין טאַג דער טרויער, איין טאַג שמערצליכער ערינגערונג.
ווער דיא איינזיכט האַט, דאַז האָהע גליק צו ערפֿאַססען דעססען
איין פֿאָלק געניסט, ועלכעז אין איינעם פֿרוכטבאַרען לאַנדע,
פֿרייא אונד זעלבזטשטאֶנדיג לעבט; ווער יע געלעזען האַט פֿאָן
דער בעשאַפֿפֿענהייט דעז קאָניגליכען טעמפעלז אין ירושלים,
אונד זיינעם הערליכען הערלן אונד גייזט אַנשפרעכענדען גאָטטעז=
דיענזט, דעם מוס זיך דיא ערינגערונג אַן דיא צערשטאָרונג
אַללער דיזער הערליכקייטען, אַם הייטיגען טאַגע שמערצליך דאַר=
שטעללען: געזינדיגעט האַט ירושלים דאַרום איזט עס צו אַבשייא
דער פֿאָלקער געוואָרדען. אַלז זיינע אונרייניגקייט נור נאָך אַם
זוימע דעז קליידעז וואַר, שפריכט דער פראָפהעט ירמיהו, דאַ
בעדאַכטען זיא דאַז ענדע ניכט, דאַרום זינד זיא זאָ שרעקליך
געזונקען, אונד נאַך דער פֿערהייסונג גאָטטעז דורך משה, צום
שפריכוואָרט אונד צור שטאַכעלרעדע געוואָרדען אין אַללען געגענדען
דער ערדע, וואָהין זיא צערשטרייט זינד. אונד יעדעז בלאַטט
דער געשיכטע אונזרעס פֿאָלקעז איזט מיט בלוט בעדעקט, דאַז
אונזרע פֿאָרפֿאַהרען פֿערגאָססען האַבען, פֿיר דיא בעהאַררליכקייט
אין איהרעם גלויבען. דאַז זאָ גאָטט איזט דיא ווייזע דעז זינדיגען
מענשען. ער לאֶסט זיך הינרייסען פֿאָן שטאָלז אונד האָכמוטה,
ער ענטליהט זיך דער הערדשאַפֿט דעז איינציגען אַללגיטיגען הערדן
אונד פֿאַטערז, אונד ווירד איין סקלאַפֿע זיינער זינדען אונד לאַזטער=
האַפֿטער מענשען, דיא גאָטט צום ווערקצייגע בעסטימט, איהן
צו צִיכטיגען. דורך דיא זינדען אונזרער פֿאֶטער איזט דיזער טאַג,
דער נייִנטע דעז פֿינפֿטען מאָנאַטז, איין טאַג דער טרויער פֿיר
ישראל געוואָרדען, אונד איין טאַג דעז שרעקקענז פֿיר אַללע
פֿאָלקער, דיא דען צוסטאַנד דעז איזראַעליטישען לאַנדעז אונד

פחַזק: געקחַננט החַבען, חונד יעטזט חוי:רופּען חוֹסען, וואַרום החַט געָטט די:עק פחָזקע חַז:חָ געטהחַן, חונד ווחַ: בעדייטעט די:ער גרחָסע גחֹטטזיכע זחָרן. חונד :יח חוֹסען חַנטווחָרטען, חַך חונד וויר חוֹסען חיט חיהנען געסטעהן „וויז :יח דען בונד פערזחַסען החַבען, דען דער עוויגע חיט חיהנען געסטיפּטעט, חַז: ער :יח חוי: עגיפּטען געפֿוֹהרט החַט. טחָן בייח חיהרעק חויזוגע חוי: עגיפטען החַבען :יח דורך חיסטרויען חין :יינען פערהייסונגען חַן די:עק טחַגע געפֿרעפֿעזט, חונד :חָ חי:ט די:ער טחַג סטעטס דורך גרחָסע חונגזוֹק:פֿחוֹזע חוי:געזייכנעט געווע:ען.
חַן די:עק טחַגע חי:ט חוֹבער דחַ: גחַנזע געטזעכט דחַ: חוי: עגיפּטען געזחָגען חי:ט, פערהחֹנגט וואָרדען, דחַס :יח דחַ: געזחָבטע זחַנד ניכט :עהן :חָזזען. חַן די:עק טחַגע חי:ט דער ער:טע, חונד ספּחֹטערהין חויך דער זווייטע טעחפעז נערסטחָרט ווחָרדען; פערנער חי:ט דיח גרחָסע חונד בערוֹהחטע סטחַדט ביתר חין פיינדע: החֹנדע געפֿחַזזען. חונד חיין :חָ טרעקזיכע: בזוטבחַד וחורדע חַנגעריכטעט, דחַס דיח ווענינען חוֹבערזעבענדען, דיח פיעזען טחָדטען ניכט בעערדיגען קחָננטען, חונד די:ע ביס נוק פֿונפֿזעהנטען דע: חחָנחַט: אב זיגען בזייבען חוסטען. :חָ חי:ט דענן חין ערפֿוֹזזונג געגחַנגען דיין ווחָרט דורך דען פרחָפהעטען ירמיהו „ציון ווירד וויח עבענע: פעזד געפֿזוֹגט ווערדען, ירושלים ווירד חין טרוֹחמערן זיגען חונד דער טעחפעזבערג ווירד חיינע וואַזדיגע חַנהחֹהע :יין. חַבער חויך דיח טרחָ:טענדע פער= הייסונג דורך דיינען דיענער משה חי:ט חין ערפֿוֹזזונג געגחַנגען „חויך ווענן :יח חין פרעחדען זחֹנדערן נערסטרייט :יין ווערדען, ווערדע חיך :יח ניכט :חָ פערחַכטען חונד פערווערפּען, :יח גחַנז חויפֿזורייבען. :חָ פערזייהע חונ: פערנער גנחַדע פחָר דען חויגען דער קחֹניגע חונד פֿוֹרסטען חונטער דערען טוטז וויר זעבען, חויך דחַס וויר רוהיג, דיינער טרייח זעבען קחֹננען, ביס עס דיין ווילזע :יין ווירד דיינע פערהייסונגען חַזזע חַן חונ: זו ערפֿוֹזזען: ברינגע חונ: זורוֹק עוויגער, וויר קעהרען זורוֹק זו דיר, ערנייע חונזרע טחַגע וויח חין דער פֿחָרזייט. אמן

ראש חודש אלול ביים שופר בלאזען.

ערטחֹנעט וואָהז דער שופר חין חיינער סטחַדט, חונד דחַ: פֿחָזק :חָזזטע ניכט בעבענד :יך ערחונטערן! :יך ניכט ערחיננערן

דאַס וויר דעם גראָסען אונד עהרפורכטבאַרען טאַגע, דעם טאַגע דעז אַנדענקענז ענטגעגען געהען! דער ערזטע טאָן דעז שופר'ס זייא אונז איינע מאַהנענדע, וואַרנענדע, עראיננערנדע אונד ערוועקקענדע סטיממע, דיא אונז גלייכזאַם צורופט „ערוואַכעט, איהר שלאַפענדען! ערמונטערט אייך ענדליך אויז איירעם שלוממער! עראיננערט אייך איירעז שאֶפפערז, אונטערזוכט איירע ווערקע אונד בעקעהרעט אייך. אָ איהר, דיא איהר דער וואַהרהייט האָהעז ציעל אויז דען אויגען זעטצעט, דיא איהר דיא עדלע צייט, דאַז גאַנצע יאַהר מיט אוננוֹטצעם טאַנד הינברינגט, אונד נור נאַך אייטעלקייט האַשעט, האַבט דאָך ענדליך רוֹקזיכט אויף דאַז הייל איירער זעעלע, בעסערט אייער טהון אונד ווירקען! איין יעדער לאַסע אַב פאָן זיינעם באֶזען וואַנדעל, אונטערדרוֹקקע יעדע אונריינע נייגונג, דאַס ער מיט בוספערטיגעם הערצען דעם גראָסען טאַגע דעז געריכטז ענטגעגען געהע! אָ דאַס יעדעז הערץ דיזעם צורופע אָפפען וואֶרע, אונד זיך רוֹזטע אויף דען טאַג דעז געריכטז. קעהרעט צוריק, קעהרעט צוריק איהר פאָם הויזע ישראל, וואַרום וואָללט איהר אומקאָממען! בעקעהרונג, (תשובה) דאַז זאָללטע דאַז ציעל אונזרעס גאַנצען לעבענז זיין. אונזער גאַנצעז לעבען זאָללטע איינע רוֹקקעהר זיין צו דער אונשולד, צו דער ריינהייט מיט וועלכער דוא אַללגוֹטיגער אונז געשאַפפען האַזט. אַבער דוא אַללגוֹטיגער ווייסט, דאַס וויר סטויב אונד אַשע זינד, דאַס דאַז וועזען אונד טרייבען דיזער ערדע אונזערן אויפבליק צום היממעל הינדערט, דאַרום האַזט דוא בעזאָנדערע צייטען פעסטגעזעטצט וואָ וויר אונז פאָן אַללעם אירדישען זאָ פיעל אַלז מאֶגליך לאָסזאַגען, אונד נור מיט דעם היילע אונזרער זעעלע אונז בעשאֶפטיגען זאָללען, אָבוואָהל דוא יעדען מאָרגען דען מענשען היימזוכסט, יעדען אויגענבליק איהן פרוֹפעזט, זאָ הייסט עס דאָך אין דיינער הייליגען שריפט: „זוכעט דען עוויגען, ווען ער צו פינדען איזט; רופעט איהן אַן, ווען ער אייך נאַהע איזט.“ אָ לאַס מיך דיזעס נאַהזיין פוֹהלען, אָ גאָטט! אָ לאַס מיך אין דיזער הייליגען צייט נור פאָן וואוֹרדיגען געדאַנקען בעשאֶפטיגעט זיין. גיב מיר קראַפט, מיך זעלבער צו ערפאָרשען אונד צו ערקעננען. אָ הערר, דיר לייכטעט דיא פינזטערע נאַכט דעם העללען טאַגע גלייך, דוא ערפאָרשעזט אונד ווייסט מיינע געדאַנקען, בעפאָר זיא אין מיר ענטסטעהען; לייטע דוא מיך אין דיינער

וואַהרהייט, פֿוהרע איך אויף דען וועג דעז רעכטז. דוא רייכזט יאַ גנאֶדיג דעם זונדער דיינע האַנד, אונד דיינע רעכטע איזט סטעטס בערייט דען בוספֿערטיגען אויפֿצונעהמען, געטראָזט האָפֿפֿט איין הערץ אויף דיינע פֿערהייסונג, דוא ערלאָזעסט ישראל פֿאָן אַללען זיינען זונדען. אמן

ווענן מאן אויף דען בעגראֶבניספלאטץ קאָממט.

געלאָבט זייא דער עוויגע אונזער גאָטט, דער הערר דער איך נאַך גערעכטיגקייט ערשאַפֿפֿען, ערנאֶהרט אונד פֿערפֿלעגט האַט, אונד דער איך נאַך זיינער גערעכטיגקייט האַט סטערבען לאַססען, דער איירע אַנזאַהל קעננט, אונד איך איינזט ווידער אויפֿלעבען לאַססען ווירד, נאַך גערעכטיגקייט. געלאָבט זייזט דוא עוויגער, דער דוא דיא טאָדטען בעלעבזט.

אתה גבור דוא ביזט אַללמאֶכטיג אין עוויגקייט אָ הערר! דוא בעלעבזט דיא טאָדטען ווידער, מאֶכטיגער עררעטטער. דיינע גנאַדע ערנאֶהרט דיא לעבענדען, דיינע אונענדליכע באַרמהערציגקייט לאֶסט דיא טאָדטען ווידער אויפֿלעבען; דוא ביזט דיא סטיטצע דער וואַנקענדען, דאַז הייל דער קראַנקען, אונד דער בעפֿרייער דער געפֿעססעלטען. דוא האֶלטזט איהנען טרייליך דיינע צוזאַגע, יענען דיא אין דער ערדע שלוממערן. ווער גלייכט דיר הערר דער אַללמאַכט! ווער איזט דיר אֶהנליך? קאָניג דעז טאָדעז אונד דעז לעבענז, ספענדער דעז היילז. דוא ביזט דער פֿערהייסונג געטרייא, דיא פֿערסטאָרבענען איינזט ווידער צו בעלעבען.

דאַרום איזט עז אונזרע פֿפֿליכט, דיר צו דאַנקען אונד דיינען גראָססען, מאֶכטיגען אונד עהרפֿורכטבאַרען נאַמען אַלז איינציג אַנצוערקעננען. ניכטס איזט דיר גלייך צו אַכטען, גאָטט אונזער הערר! אין דיזער וועלט; אונד ניכטס איזט אָהנע דיך אונזער קאָניג, אים לעבען איינער קוֹנפֿטיגען וועלט. פֿערגאֶנגליך איזט אַללעז אָהנע דיך, אונזער ערלאָזער, אין דען טאַגען דער ערלאָזונג (משיח), אונד ניכטס איזט דיר אֶהנליך, אונזער עררעטטער, ביים איינזטיגען אויפֿלעבען דער טאָדטען.

אם רוֹזטטאגע צום נייען יאהר (ערב ראש השנה) אויף דעם בעגראֶבניספלאטצע.

הערר דער וועלט, קאָניג אַללער קאָניגע, פֿערגיב מיר, דען

מייניגען אונד אַללען, דיא דיך הייטע אין דיזער אַבזיכט אַנרופֿען, אונזרע זונדען אונד מיסעטהאַטען! פֿלאָסע אונזרען הערצען ליעבע אונד עהרפֿורכט אין פֿאָר דיר, בעפֿעסטיגע אונזרע ענטשלוסע דיינער פֿערעהרונג טרייא צו בלייבען, לייטע אונזער הערץ אין דיינער לעהרע אונד בעוואַהרע אונז פֿאָר פֿעהלטריטטען. מאָגע אַן דיזער געהייליגטען סטאֶטטע דער ענטשלוס אין אונז לעבענדיג ווערדען, זאָ צו לעבען, דאַס וויר אַן אונזרעם סטער-בעטאַגע ריין פֿאָן זונדען זיין מאָגען, וויא אַם טאַגע אונזרער געבורט. גיב אונז קראַפֿט דיינע געבאָטע אויזצואובען אונד לאַס אונז דאַדורך גנאַדע אונד ערבאַרמען אין דיינען אויגען פֿינדען, אונד וואָהלגעפֿאַללען בייא דען מענשען. מאָגען דיא גוטען ווערקע דער פֿראָממען, דיא היר דער אויפֿערסטעהונג ענטגעגען האַררען, אונזרע פֿורשפּרעכער זיין פֿאָר דיינעם טהראָנע, דאַס אונזרע וואונשע נוך זייען יאַהרע ערפֿוללט ווערדען, אונד דאַס וויר ניכט אונערהאָרט פֿאָן היננען געהן, אורהעבער אַללעס גוטען! מאָגע דיר וואָהלגעפֿאַלליג זיין, מיין געבעט אונד מיינער פֿאֶטער, אורקוועלל דער ליעבע! מיינע אונד דער מייניגען בוסע אַם היי-ליגען טאַגע אין גנאַדען אַנצונעהמען. ערהאָרע אונזער געבעט! פֿערלייהע אונז אַללען איין געזעגנעטעס יאַהר, איין יאַהר דער גנאַדע אונד דעז ערבאַרמענז, אין וועלכעם אַללע דיינע פֿערהייס-סונגען נוך וואָהל דער מענשהייט אונד נוך וואָהלע יזראַעלס אין ערפֿיללונג געהן מאָגען. בעהיטע אונז פֿאָר אַללען בעזען בעגעג-ניססען, פֿאָר אַרמוטה אונד דראַנגזאַל, גיב אונז קראַפֿט מיט גאַנצעם הערצען בוסע צו טהון אונד פֿערגיב אונז אונזרע זונדען אוס אַללער פֿראָממען ווילען, דערען גראָבער וויר היר אובערשויען. דיינע גנאַדע וואַלטעט אובער אַללע, דיא מיט טרייעם הערצען דיך אַנבעטען, אונזער שאָפּפֿער אונד ערלאָזער. אמן

דעסזעלבען אינהאלטס.

הערר דער וועלט, קאָניג אַללער קאָניגע! פֿערגיב מיר מיינע זינדען, פֿערלייהע מיינע מיסעטהאַטען. ערשאַפֿפֿע אין מיר איין ריינעס הערץ, פֿלאָסע מיר ליעבע אונד עהרפֿורכט פֿאָר דיר איין. בייגע מיינען זין, דאַס ער זיך דיר אונטערווערפֿע, רעטטע אונז פֿאָן בעזען ענטשליסונגען, פֿאָן בעזען נייגונגען, פֿאָן בעזען בע-גיערדען. בעפֿעסטיגע מיין הערץ אַן דיינע געבאָטע אונד אָפֿפֿנע

עס דיינער זעהלע, דחס עס זיך מיט דעם ווחרטע דיינער הייליגען סריפט גערן בעטחפטיגע. גיב מיר סטעטס קרחפט דיינע געזעטצע געטרייליך צו חובען, חויך דחס חיך חן מיינעם סטער־בעטחגע ריין זייח פחן זונדען. ליינכע חונז בייס בעגינן דעז כייען יחהרעז צו חיינעם גלוקזעליגען לעבען חויך. ערנייע חונז חיין גוטעז יחהר, חונד גיב חונז גלוק חונד זעגען צו חונזערם החנדוועדק. לחס חונז חונזרע נחהרונג חויז דיינער החנד, חונד ניכט חויז דער החנד דער מענטען עמפפחנגען, ערהעבע חונזער גלוק חונד לחס חונז גנחדע, ווחהלווחללען חונד ערבחרמען פינדען חין דיינען חויגען חונד בייח חללען דיח חונז זעהן. חוק דער גוטען חונד עדלען החנדלונגען דיח דיח פרחממען חונד הייליגען געמובט החבען דיח היר רוהען, לחס חונז ניכט חונערהחרט פחן היר געהן, זחנדערן ערהחרע חונזער געבעט צום גוטען. אמן

אן ראש השנה פאר שופר בלאזען.

חללמחכטיגער טחפפער! גערעכטער קחניג חונד ריכטער, דער דוח חללע דיינע געטחפפע מיט ווחהרהייט חונד גערעכטיגקייט ריכטעזט! וומז קחנן חיך חן דיזעם גרחסען חונד פורכטבחרען געריכטזטחגע צו מיינער פערטהיידיגונג פחרברינגען? בייח דער סטיממע דעז שופר ערבעבט דחז הערץ חין מיר חונד מיינע זעעלע גערחטה חין טרעקקען.

גרחסער, בחרמהערציגער פחטער! מיט געבייגטעם חונד צערקנירטטעם געמוטה טרעטע חיך פחר דיך חונד בעטע רייע־פחלל חום ערבחרמען חונד פערצייהונג חללער מיינער זונדען, דיח חיך פחרזחטצליך חדער חויז חיררטהום בעגחנגען החבע, חין געדחנקען, ווחרטען חדער טהחטען. פערצייהע, חה חללפערציי־הענדער קחניג! פערצייהע מיר חונד ריכטע מיין קוממערפחללעז הערץ ווידער חויף. ווחהע דעם מענטען חונד זיינער זונדיגען זעעלע, וועכן דוח כחך דער סטרענגע דעז געזעטצעס ריכטען וואללטעזט. חבער, דוח ביזט יח ערבחרמענד חללען דיח דיך מיט ווחהרער רייע חנרופען. מיין גחטט! דיין ווחרט חיזט מיין טרחזט "חיין געבראכענעז צערסטחסעגעז געמוטה פערטמחהזט דוח ניכט" לחס מיך ניכט חונערהחרט פחן היר געהן! מחגע דיר מיין געבעט וומהלגעפחללינ זיין, מחגען מיינע טהרחנען גלייך חיינעם טרחנקחפפער חויף דיינעם חלטחרע גוטיג חויפגענחממען

ווערדען. פֿערניכטע וואַז באָזעס אוֹבער אונז פֿערהאָנגט איזט, אונד פֿערלייכנע אונז אין דאַז בוך דעז לעבענז, צור רעטטונג אונד צום טרָזט, צור פֿריידע אונד וואָננע. אמן

דיזען מזמור זאגט מאן זיבען מאל פֿאר שופר בלאזען.

(תהלים מ"ז). דעם זאַנגמייזטער, איין פּזאַלם פֿאָן דען זאָהנען קרח'ס. אַללע פֿאָלקער פֿראָהלאָקקעט מיט האָנדען! יובלעט גאָטט מיט פֿראָהליכעם שאַלל! דען דער העררר, דער האָכזטע, עהרפֿורכטזוואוֹרדיגזטע, איזט גרָסטער קָניג אויף דעם גאַנצען ערדרייך; צווינגעט פֿאָלקער אונטער אונז, נאַציאָנען אונטער אונזרע פֿוֹסע. וואָהלט אונז אונזער ערבטהייל: יעקב'ס הערלליכקייט, פֿאָן איהם געליעבט. גאָטט פֿאָהרט עמפאָר אונטער יובלען; דער עוויגע אונטער פאָזוינענשאַלל. לאָבזינגעט גאָטט, לאָבזינגעט! לאָבזינגעט אונזערם קָניגע, לאָבזינגעט! דען גאָטט איזט אויף דעם גאַנצען ערדרייך קָניג; רוֹהרט דאַז זייטענזפּיל צום אונטערווייזונגזליעד. גאָטט איזט קָניג אוֹבער אַללע פֿאָלקער; גאָטט זיטצט אויף זיינעם היילִיגען טהראָנע. פֿערזאַממעלט זינד דיא פֿוֹרסטען דער פֿאָלקער צו איינעם פֿאָלקע דעז גאָטטעז אברהם'ס; דען גאָטטעז זינד דיא שילדע דעז ערדרייכז; האָך ערהאַבען איזט ער.

צווייטע תחינה פֿאר שופר בלאזען.

דוא אַללגוֹטיגער ביזט דער קוועלל דער וואַהרהייט! אונד אַללע געבאָטע דיינע שריפֿט, אונד אַללע פֿעראָרדנונגען דיינער ווייזען צילען דאַרויף הין, אונז דיא וואַהרהייטען, דיא דער מענש אים געוואָהלע דער וועלט פֿערגיסט, אין עראיננערונג צו ברינגען. וואַז דער מענשליכע לייב איזט, ווען איהן דיין גאָטטליכער הויך דיא זעעלע ניכט בעלעבט, דאַז איזט דיא פֿערריכטונג איינעז געבעטעז, דיא אויזאוֹבונג איינער צערעמאָניא, ווען וויר ניכטס דאַבייא דענקען. דען הייטיגען טאַג נעננט דיינע היילִיגע שריפֿט טאַג דעז אַנדענקענז, טאַג דעז פּאָזוינענבלאַזענס אונד פֿיעלפֿאַך זינד דיא עראיננערונגען דיא אונז הייטע, ווען וויר דען שאַלל דעז שופר'ס האָרען, בעשעֶפֿטיגען זאָללען. נאַך דער אוֹבערליפֿערונג אונזרער ווייזען איזט הייטע דער געבורטזטאַג דער וועלט, דער טאַג אַן וועלכעם דוא דאַז וועלטאַלל אויז דעם ניכטז הערפֿאָרגערופֿען האַזט; אונד זאָ איזט דאַז שופר=בלאַזען איינע

עראיננערונג דער הולדיגונג דיא וויר דיר שאָפּפֿער אונד ערהאַלטער ברינגען. הייטע איזט דער ערסטע דער צעהן בוסטאַגע אונד דער שופר איזט אונז איינע מאַהנונג צור בוסע אונד בעקעהרונג, צור בעסרונג אונזרעס וואַנדעלס, צום פֿאַסטען גוטער פֿאָרזאֶטצע אום אַם פֿערזאָהנונגסטאַגע וואוֹרדיג צו זיין דער פֿערגעבונג דער זוֹנדען, דיא דוא אונז פֿערהייסען האַסט. דער שופר זאָלל אונז איינע עראיננערונג זיין אַן יענע גראָסע בעגעבענהייט, וואָ אונזרע פֿאָרפֿאַהרען אַם בערגע סיני געסטאַנדען האַבען, אונד אונטער פּאָזוינענשאַלל געשפּראָכען האַבען (נעשה ונשמע) וויר וואָללען טהון אונד געהאָרכען; אונד זאָ זייא אונז דער שופר איינע ער־וועקקונג נאַך דעם געבאָטע גאָטטעס: צו לעבען אונד דעם גאָטט־ליכען בונדע מיט אונזערן פֿאָטערן טרייא צו בלייבען. אויך זאָלל אונז דער שופר איינע עראיננערונג זיין אַן דיא לעהרען אונד וואַרנונגען אונזרער הייליגען פּראָפהעטען, דערען וואָרטע אָפֿט מיט דעם פּאָזוינענשאַלל פֿערגליכען ווערדען. פֿערנער זאָללען וויר אונז ביים שאַלל דער פּאָזוינע עראיננערן, וויא אונזער הייליגער טעמפעל אונטער דעם שאַלל פֿיינדליכער פּאָזוינען נידער געשטאֹרצט איזט, אונד מיט איהם דיא גלוֹקזעליגקייט דעס איזראַעליטישען פֿאָלקעס, דיא גראָסע בעגעבענהייט זייא אונז יעטצט געגענוואָרטיג וויא אברהם אונזער אורפֿאַטער, זיינען איינציגען זאָהן אויף דען אַלטאַר געלעגט האַט אונד בערייט וואַר, איהן, זיין ליעבסטעס אויף ערדען, צו אָפּפֿערן, זאָ זאָללען אויך וויר בערייט זיין, וואַס אונז אויף ערדען ליעב אונד טהייער איזט, דיר אָ גאָטט, אונד דער טוגענד צו אָפּפֿערן. ציטטערנד וויא דיא סטיממע דעס שופר זאָלל אונזער הערץ זיך דיר הייטע נאַהען אים בעוואוסטזיין זיינער שולד, אונד זיך עראיננערן דעס גראָסען טאַגעס דעס געריכטעס, וואָ קיינע הייכעלייא, קיינע פֿאַלשהייט פֿאָר דיר בעשטעהען קאַנן; אונד יענעס טאַגעס, פֿאָן דעם עס הייסט „אַללע בעוואָהנער דער וועלט, אַללע דיא אויף דער ערדע זינד, ווערדען זעהען ווען זיך דיא פֿאַהנע אויף דען בערגען ערהעבט, ווערדען האֶרען ווען דער שופר געבלאַזען ווירד" דאַנן ווירד גאָטט דיא טאָדטען ערוועק־קען; דאַנן ווערדען וויר איינזעהן דען אונטערשיעד צווישען טוגענד אונד לאַסטער, צווישען דענען דיא אויף ערדען גאָטט דעם העררן געדינט, אונד דענען דיא זיין וואָרט פֿערוואָרפֿען האַבען. אונד פֿיעלע פֿאָן דענען דיא אים סטויבע שלאַפֿען, ווערדען ער־

וואַכען, דיזע צום עוויגען לעבען, אונד יענע צו עוויגער שמאַך. שטאַרקע אונזערן ווילען אַללגוטיגער, דאַס וויר דיא פֿאָרזאַטצע, דיא וויר אין דיזער הייליגען שטונדע פֿאַסטען, געטרייליך אויזפֿוהרען מאָגען, אונד אונז ווערטה מאַכען פֿאָר דיינען אויגען דעז גלוֹקז דיזער ערדע אונד דער גלוֹקזעליגקייט דער בעסערן וועלט. אמן

גבעט, ווענן דער חזן ונתנה תוקף פֿאַרטראָגט.

היממלישער פֿאַטער! דער הייטיגע טאַג, איזט איין פֿאָרבילד יענעז גראָסען טאַגעז דעז וועלטגעריכטז, וויא דוא דיך ערהעבען ווירזט צו ריכטען דיא לעבענדען אונד דיא טאָדטען. דיא היממעל ערבעבען, דיא ענגעל ערציטטערן, דיא וועלטפּאָזוינע ערטאָנט, דיא גראַבער אָפֿפֿנען זיך, אונד דוא, גערעכטער ריכטער אויף ערהאַבענעם טהראָנע, ערשיינזט, אום דען פֿראָממען מיט עוויגער הערלליכקייט צו אומשטראַהלען, אונד דיא אונפֿערבעסערליך באָזען צו פֿערשטאָסען.

הייטע זיטצעזט דוא, היממלישער פֿאַטער צו געריכטע אונד אונזער געשיק פֿוֹר דאַז קוֹנפֿטיגע יאַהר ווירד פֿאָן דיר פֿערצייכ-נעט. הייטע ווירד דאַז שיקזאַל דעז איינצעלנען מענשען, וויא דאַז שיקזאַל גאַנצער נאַציאָנען בעשטיממט. ווער אין דיזעם יאַהרע רייכטהום ערווערבען, ווער פֿעראַרמען זאָלל; ווער איין רוהיגעז, ווער איין מיהזאַמעס אונד זאָרגענפֿאָללעס לעבען פֿוֹהרען זאָלל; ווער זיך זיינער קראַפֿטיגען געזונדהייט ערפֿרייען, ווער אויף דעם קראַנקענלאַגער שמאַכטען זאָלל; ווער פֿאָרטלעבען אָדער אין דיזעם יאַהרע זיינע לעבענזבאַהן ענדיגען זאָלל. וועם זאָללטע ניכט פֿאָר דער צוקונפֿט באַנגען. ווער, דעסען לעבען אין דיזעם יאַהרע נאַך דיינער ווייזהייט אויפֿהאָרט, ווירד זאַנפֿט הינייבער שלומערן, אָדער מיט ביטטערן קאַמפֿפֿע זיך פֿאָם לעבען טרעננען. וועלכע פֿרויא ווירד פֿוֹר ליידען אונד שמערצען דורך זוֹסע מוטטערפֿריידען בעלאָהנט ווערדען, וועלכע, ווירד דאַז לעבען איהרער קינדער מיט דעם אייגנען לעבען ערקויפֿען. וואָללטעזט דוא, אָ אַללגוטיגער נאַך אונזערן זוֹנדען ריכטען, ווער קאָננטע פֿאָר דיר בעשטעהן? — איין איננערזטעס ערבעבט אין דער ערינגערונג איינער שוואַכ-הייט, אין דעם בעוואוסטזיין איינער זוֹנדען. דאָך דיינע אַלל-באַרמהערציגקייט איזט איין טראָזט. דוא האַזט אונז יאַ דורך דיינען פּראָפּהעטען פֿערהייסען, דוא וואָללעזט ניכט דען טאָד

דעז אנדערס, נור דאס ער פאן זיינעם באזען וואנדעל אבלאססע אונד לעבע. תשובה, תפלה וצדקה, אויפריכטיגע רייע, אינ=ברינזטיגעס געבעט אונד ווערקע דער וואהלטהאטיגקייט ווענדען דאז באזע פערהאנגניס אב. דוא ביזט לאנגמוטהיג אונד פאן אונענדליכער הולד אונד טרייא. דוא רייכזט סטעטס דיינע האנד, דיא בערייענדען אויפצונעהמען. אין דיינע גנאדענפאללע האנד לעגע איך מיין שיקזאל. איך בערייע דיא פעהלער דיא איך וויססענטליך בעגאנגען האבע, אונד פלעהע דיך אום קראפט, פאן דיזער סטונדע אן, אללעז וואז דיר אלז גערעכטער מיספאללט צו פערמיידען. איך אונטערווערפע מיך דעם שיקזאלע דאז דוא איבער מיך פערהאנגט, אים פערטרויען אויף דיינע אללווייזהייט אונד אללגוטע. איין געבייגטעז געמוטה איזט דיר סטעטס איין וואהלגעפאלליגעז אפפער. ערשאפפע אין מיר איין רייניז הערץ, איינען פעזטען גייזט ערנייערע אין מיר. אום דיינעז נאמענז ווילען ערהארע מיך אָ הערר.

פורביטטע פור דיא פערסטארבענען הזכרת נשמות. (*

דונקעל פור אונז געשאפפע דער ערדע, אבער גערעכט זינד דיא וועגע דיינער פארזעהונג, אללגוטיגער! איך וואללטע אויך ווייזע זיין, שפריכט דער הייליגע זאנגער (דוד) דיזע ווייזהייט אבער איזט פערן פאן מיר; ביז איך איינזט אין דאז הייליגטהום גאטטעז קאממע, ווערדע איך דען צוועק דער גאטטליכען לייטונגען פערשטעהען, דאס וויסען וויר אבער, דאס דיינע פארזיכט מיט פאטערהולד איבער אללע דיינע געשאפפע וואלטעט אונד דאס

*) ווער זיינער נייגונגען, בעגיערדען אונד לײדענשאפטען ניכט הערר ווערדען קאנן, זאגען אונזרע ווייזען, זאלל זיך אפט דען טאג, דיא פערגאנג=ליכקייט אללעז אירדישען פארשטעללען, דיזע פארשטעללונג ווירד זיינען איבערמוטה דאמפפען, אונד איהן צו איינער רוהיגען ווירדיגונג דער צייט=ליכען גיטער פיהרען. פארציגליך אבער מוס דיא עראיננערונג אן אונזרע אבגעשיעדענען עלטערן, פערוואנדטען אונד פריינדע, אונז אין איינע וועהמיטהיגע שטיממונג פערזעטצען, אונז צו בעטראכטונגען איבער טאד אונד אונשטערבליכקייט לייטען, אונד דיזע בעטראכטונג קאנן נור פרוכט=באר פיר אונזער מאראלישעז לעבען זיין. דארום האבען אונזרע ווייזען אויך פעראָרדנעט, דאס מאן ניכט נור אם פערזעהנונגסטאגע, אז אן דעם טאגע אללגעמיינער בוסע, זאנדערן אויך איממער אם לעצטען פייערטאגע (מתנת יד), דורך איין געבעט, אן אונזרע פערשטארבענען פערוואנדטען עראיננערט ווערדען זאלל.

זעלבסט דיא הערבזטען ליידען, דיא דוא איבער אונז פערהאנגזט, נור צו אונזערם בעזטען זיין קאָננען.

אין דיינעם הויזהאַלטע, אָ אַללמאַכטיגער, געשיהט ניכטס אַם אונרעכטען אָרט, ניכטס צו אונרעכטער צייט. עס וואַר דיין הייליגער ווילע, מיר איינען פאַטער, (איינע מוטטער, איינע עלטערן)*) צו ענטציהען, אונד איהן (זיא) אין איין בעסערעז לעבען צו רופען. מיינע זעלע איזט בעטרובט אין מיר, טרויריג איזט מיין הערץ, ווענן איך מיך אַן דען אונערזעטצליכען פערלוזט ער־אינגערע, ווענן איך [illegible]נקע, דאַס מיין פאַטער, (מיינע מוטטער, מיינע עלטערן) [illegible]ער (וועלכע) מיר זאָ פיעל ליעבע אונד גוטעז ערצייגט האַט (האַבען), ניכט מעהר מיט מיר אויף דיזער ערדע וואַנדעלט, (וואַנדעלן), אונד איך איהם (איהר, איהנען) ניכט מעהר מיינע קינדליכע ליעבע, מיינע אינניגע דאַנקבאַרקייט בעצייגען קאַנן. געשלעכטער פערגעהן, געשלעכטער ענטשטעהן נאַך דיינער געזעטצליכען ווייזהייט, אויף דאַס דיא ערדע עוויג בלייבע. איך ערקעננע דיינע אַללגיטע אונד אַללווייזהייט; אַבער מיין הערץ בלוטעט דעננאָך, מיינע אויגען פליסען אין טהראָנען איבער, אין דער ערינגערונג אַן מיינע ליעבען, דיא מיינע פריידע אויף ערדען געוועזען זינד, אונד דיא נון דאַז דונקלע גראַב פער־שליסט. דאָך ניין, נור דיא קאָרפערליכע הילע מיינער ליעבען רוהט אים גראַבע, זיא זעלבסט אַבער וואַנדעלן אין יענען ליכטען האָהען דעז הימעלז, וואָ קיינע טהראָנע פליסט, וואָ קיין זייפצער ערטאָנט, וואָ קיין שמערץ נאַגט אונד קיינע טרעננונג דראָהט, דאָרט זינד זיא ענטצוקט אין דער אַנשויאונג דער הערליכקייט גאָטטעז, געניסען עוויגע זעליגקייט אַן דיינער רעכטען, אַללגע־רעכטער פערגעלטער! —

מיין אויגע זיעהט פרייליך איהר וואָרדיגעז אַנגעזיכט ניכט; מיין אָהר פערנימט איהרע זאַנפטע בעלעהרענדע, אונטערווייזענדע אונד טראָזטענדע שטיממע ניכט מעהר; אַבער זיא, דיא פערקלאָרטען, זעהן אונד האָרען מיך געוויס, איהר פערקלאָרטער גייזט אומשוועבט אונזיכטבאַר איהרע געליעבטען אויף ערדען, אונד יעדע גוטע האַנדלונג דיא איך הינידען אויזאיבע, פערמעהרט

*) יעדע געבילדעטע פערזאָן ווירד וואָהל היר דען ריכטיגען אויזדרוק דער צאַהל אונד דער פערזאָן צו פינדען וויססען.

איהרע הימלישע זעליגקייט. אונד זאָ פֿערלאַנג איך עס יאַ יעצט נאָך, מיינען טהייערן אַבגעשיעדענען מיינע ליעבע אונד דאַנקבאַרקייט צו ערצייגען, ווען איך מיינען לעבענסוואַנדעל נאַך דען געבאָטען דער הייליגען רעליגיאָן איינריכטע, ווען איך קיינע האַנדלונג בעגעהע אָהנע איך צו פֿראַגען „וואָרדע דיעס אויך דיינעם פֿאַטער (דיינער מוטטער, דיינען עלטערן) געפֿאַללען? — זאָ וויל איך סטעטס טוגענדהאַפֿט אונד ריין זיטטליך לעבען, גאָטטגעפֿאֶלליג, נאַך קראֶפֿטען, יעדעם מענשען וואָהלטהון, זאָ דאַס דוא מיין פֿאַטער. (דוא מיינע מוטטער, איהר מיינע עלטערן), מיט וואָהלגעפֿאַללען פֿאָן דיינעם (איירען) הימלישען זיטץ אויף דיין (איהער) קינד מיט פֿריידען אוֹבער מיינען רעכטליכען לעבענס-וואַנדעל הערבאַבבליקקען קאֶננעסט (קאֶננעט). אונד ווען איינסט מיינע סטונדע שלאֶגט, ווען אויך איך איינסט אים גראַבע פֿאָן דעס לעבענס מיהען אויסגערוהט, ווירסט דוא מיין פֿאַטער (מיינע מוט-טער, איהר מיינע עלטערן) דיין (איהער) געליעבטעס קינד פֿער-קלאֶרט וויעדער זעהן, אונד זיך עוויג דער הימלישען זעליגקייט מיט איהם ערפֿרייען. אמן

דעסזעלבען אינהאַלטס.

מיט טיעפֿער וועהמוטה אים הערצען בייגע איך מיך יעצט פֿאָר דיר אים געבעט, דוא עוויגער הערר אונזערעס לעבענס, אונד מיט קינדליכער ערגעבונג פֿערעהרע איך דיינען הייליגען ווילען, דער דוא אונזערם ערדענלעבען, אין וועלכעם וויר דאָך נור פֿרעמדלינגע זינד, אָפֿט עהע וויר עס ערוואַרטען איין ציעל זעצעסט. זאָ שווער אונס אויך אימער דיא טרעננונג ווירד, ווען דיינע אַללוויזהייט עס פֿיר גוט פֿינדעט איין טהייערעס מיט-גליד אויס דעם קרייזע דער זייניגען אַבצורופֿען, זאָ לעהרט אונס דעננאָך דיינע הייליגע שריפֿט איינען זאָ שמערצליכען פֿערלוסט מיט פֿראָממער ערגעבונג טראַגען, אינדעם זיא אונס דיא טראָסט-רייכען וואָרטע צורופֿט: גאָטט האַט זיא אונס געגעבען, גאָטט האַט זיא אונס גענאָממען, דער נאַמע גאָטטעס זייא געלאָבט! יאַ, גע-לאָבט זייא דיין הייליגער נאַמע יעצט אונד אין עוויגקייט! אָ אַלל-באַרמהערציגער פֿאַטער! האֶרע הייטע מיין אינברינסטיגעס געבעט, דאַס איך פֿיר דיא הינויף שיקקע, דיא איינסט מיט איינעם הערצען פֿאָלל עלטערליכער ליעבע אויך פֿיר מיך געבעטעט האַבען. זיא,

דערען סטעטע זאָרגע עס געוועזען איזט, איר אירדיטע: וואָהלזיין,
אונד עוויגע גלוקזעליגקייט לו בערייטען; אָ דענקע איהרער האַב=
געטידענען זעעלען אין גנאַדע, לאַס זיא דאָרט איך עוויגען רייכע
אונד איך אַנטויען דיינער הערליכקייט דען אונפערגאָנגליכען לאָהן
פינדען פֿור איהרען פֿראָמאַעען וואַנדעל אויף ערדען. געדענקע
איהנען ניכט דיא זונדען איהרער יוגענד, נור אין דיינער גנאַדע
ערחיננערע דיך איהרער, אום דיינער אונענדליכען גוטע ווילזען אָ
הערר! פֿאַטער דעז ערבאַרמענז, לאַס זיא טהיילהאַפטיג ווערדען
דער עוויגען פֿריידען, דיא דענען אויפבעוואַהרט זינד, וועלכע
טריליך דיין געבאָט ערפֿוללען. גיב איהרען זעעלען פֿרידען,
אונד לאַס איהנען דיא סטונדע איהרעז טידענז, דיא ביטטערע
טרעננונגזסטונדע פֿאָן אַללעם וואַז איהנען היניידען טהייער גע=
וואָרדען איזט, פֿערגעבונג זיין פֿור איהרע פֿערגעהונגען. לאַס
זיא איך רייגען ליכט ביא אונזערן הייליגען פֿאָטערן, ביא אברהם,
יצחק אונד יעקב, ביא אונזערן פֿראָמאַען מוטטערן שרה, רבקה,
רחל, לאה, פֿאָר דיר דאַז עוויגע הייל אונד דען ניאפֿערזיגענדען
קוועלל דער גנאַדע אונד דעז ערבאַרמענז פֿינדען. ערוועקקע זיא
איינזט מיט דענען, וועלכע דוא בעסטימאַט האַזט לו טויען דיינע
הערליכקייט, אונד דיא ערפֿוללונג דיינער גראָסטען ערפֿרייענדען
פֿערהייסונגען. אָ מאָגען דיא הייסען טהראָנען, דיא איך יעטלט
איהרעם אַנדענקען אויז קינדליך גערוהרטעם הערלען ווייגע, פֿור=
ספרעכער זיין פֿור איינע אונפֿערגעסליכען ערלייגער, פֿאָר דיינעם
הייליגען ריכטי סטוהלע! מאָגען דיר ענדליך דיא וואָרטע איינעז
אונדעז א א געדאַנקען איינעז הערלעז כוואָהלגעפֿאַללען, הערר
דעז לעב אמן

דעסזעלבען אינהאלטס .

איך, איהר געליעבטען, איהר איינעם הערלען אונפֿערגעס=
ליכען, וויהע איך יעטלט איינע געדאַנקען. דענן איינע זעהנזוכט
לו איך לעבט, ביס איך זעלבזט ניכט מעהר איך סטויבע לעבע.
מאַן איך דענקען, אויף איך האָפֿפֿען, איזט איינע פֿעראַעהרונג
איינער גלוקזעליגקייט היניידען, איזט איינער דער קאָזטליכזטען
טהיילע איינער אינגערן רעליגיאָן. איינע סטיללע וועהמוטה בע=
טלייכט מיך, וועגן איך מיך איך גייזטע לו איך פֿערזעטלע.
אַבער דיזע וועהמוטה איזט קיין ליידען דער זעעלע, זאָנדערן

חיינע ליעבליכע ערהעבונג דע: געמוטהע: דורך :עהנ:וכט חוכד
ענטצוקקען. עס חי:ט קיין הערבער טמערץ חין דעם געדחַנקען
חַן חייך, חָ חיהר איינע ענטטלחַפענען! חיך חומפחָלענדעטע
החַנגע נחָך מיט :עהנ:וכט חַן חייך; חיך געדענקע חיירער נחָך
היר חים סטויבע מיט דער חַלטען ליעבע. חַך, חיהר, חין חיירען
היממליטען וואָהנונגען, :חָלטעט חיהר ניכט חויך איינע: טרייען
ליעבענדען הערלענ: געדענקען? :חָלטע דער חַללייבענדע, דער
חַללען לעבענדען ווע:ען חונטער דער :חָננע דיח געפוהלע דער
פריינדטחַפט חונד דער ליעבע לום הערדליכ:טען גוט אחַכט,
:חָלטע ער דיח הערדליכקייט בעסרער וועלטען מיט דער פער:
ניכטונג טרייער ליעבע בעגיננען, דיח דחַ: געזעטץ דייכער גחַנלען
טחָפפונג חי:ט? — ניין, חוי: דער לייט חונד עוויגקייט בעגעגנען
:יך טרייע :עעלען ליעבענד, חונד ביעטען חייכחַנדער דיח החַנד
חובער דען גרחבערן. חיך החַבע חיירער ניכט פערגעססען, חונד
חיהר וויסעט חום איינע ליעבע, חום איינע טהרחנען, חום איינע
:ייפלער, חין דענען חייך דיח :עהנ:וכט רופט. חיהר וויסעט חום
איינע חונסטערבליכע נחרטליכקייט; חיהר ערווידערט :יח חין דער
ערהחַבענהייט חיירע: בעסערן :יינס. פליסעט חיהר טהרחנען
דער וועהמוטה; בלוטעט מיממעדהין פחָן נייעם, חיהר טיעפען
ווחונדען איינע: טרייען הערלענ:! חַך, דיח פחָן מיר טידען, :יח
וואַרען ווחָהל ווחורדיג. חיהר :ייד גלייכ:חַם דחַ: הייליגע חָפפער,
חונד דחַ: חייכליגע ווחַ: חיך חיהנען נחָך דחַרברינגען קחַנן; עס
חי:ט מיר :ום לו גלויבען, דחַס :יח, דענען די:עס ...פער גילט,
עס קעננען חונד ליעבען. ריננעט חָ טהרחנען, ב... וויעדער
חויך חיהר בלוטענדען הערלענ:ווחונדען! חין חייך פע...ועט :יך
איינע :יננליכקייט חונד איינע חַנהחנגליכקייט חַן דעם עז... ליעבען;
חין חייך פערבלוטען :יך דיח חונעדלען לײדענטחַפטען, וועלכע
דען פריידען חונד ליידען די:ער לייט חיינען החָהערן ווערטה
בייחלעגען חַל: :יח פערדיענען. חיך ווערדע חין דען געדחַנקען
חַן איינע ליעבען פערקלחרטען, בעסער חונד עדלער, חונד חיינע
פייערליכע לופרידענהייט וויר הערטענדער חין איינעם געמוטהע.
— נור דחַ ווירד די:ע לופריעדענהייט ניח חיינקעהרען, נור דחַ
ווירד דער טמערץ חום דיח פערסטחָרבענען לור סטוםפפען פער:
לווייפלונג, ווחָ דער גלויבע חַן גחָטט חונד עוויגקייט פעהלט, חונד
דער מענט, פחָן :יינעם ווחַהנ:ינן געבלענדעט, דיח אחָגליכקייט

דענקט, דען טאָדטען זייא אַללעס טאָד אונד אַללעס גענאָממען. דאַ מיט דיא טהראֶנע האָפפנונגסלאָזער טרויריגקייט איין אַנקלאַגע דער גרויזאַמקייט דעס האֶכסטען וועזענס, אונד צוגלייך איינע ער־קלאֶרונג, דאַס דער מענש ליעבעפאָללער אונד עדלער זייא, אַלס דיא גאָטטהייט זעלבסט, דיא אַללעס בעלעבענד אונד פעראיינענד אובער דען סטערנען טהראָנט.*)

דאַנק זייא עס דיר אַללגוטיגער גאָטט, דוא האַסט אונס בע־לעהרט, דאַס מיט דעם טאָדע דעס לייבעס, איין בעסערעס, איין אונענדליך זעליגערעס לעבען פור אונס אַנפאַנגט, פור דיא דורך איהרען לעבענסוואַנדעל דיזע זעליגקייט פערדיענען. זאָ הייסט עס אין דער הייליגען שריפט „אַלס חנוך פאָר גאָטט וואַנדעלטע, זאָ וואַר ער ניכט מעהר דאַ, דענן גאָטט האַטטע איהן צו זיך גענאָממען.“ מיינע פראָממען עלטערן (פאַטער, מוטטער, ברו־דער, שוועסטער) האַבען פאָר גאָטט געוואַנדעלט, אונד זינד מיר דאַרום ניכט פערלאָרען. דער לייב קעהרט צום סטויבע צוריק פאָן דעם ער גענאָממען איזט, דער גייסט אַבער קעהרט צו גאָטט צוריק דער איהן געגעבען האַט (קהלת). וויא דוא אַללגוטיגער דורך מיינע טרייען עלטערן פור מיינען עמפפאַנג אין דיזעם לעבען זאָרגע געטראַגען האַסט. זאָ ווירד מיין עמפפאַנג יענזייטס דער טאָדעסשטונדע נאַך דיינער אונענדליכען הולד בערייטעט זיין. דוא וואַרסט זאָ גאָטט עהע אַללעס געשאַפפען וואַר, דוא ביסט מיין גאָטט דורך דען איך לעבע, אונד דוא וויסט מיין גאָטט זיין דאָרט, וואָ אויך זיא זינד, דיא טהייערן אַללע, דיא דוא מיינעם הערצען הינידען געגעבען אונד פור איינע קורצע צייט גענאָממען האַסט. אמן ־

דעססעלבען אינהאלטעס (אונסטערבליכקייט).

דרייא געגענשטאַנדע גיבט עס, צו דענען זיך נור דער מענש־ליכע גייסט, אונד קיין אַנדערע געשאָפף גאָטטעס ערהעבען קאַנן; — דרייא געגענשטאַנדע, דיא דאַס הייליגטהום אַללער זעעלען זינד, אונד אָהנע דערען בעזיטץ דער מענש אויפהאָרען וואוּרדע, מענש צו זיין. דיזע זינד: דער געדאַנקע אַן איינע אַן אַללעס וואַלטענדע גאָטטהייט, דאַס סטרעבען זיך גאָטט צו נאֶהערן,

---

(* אם אתם רחמנים יותר ממני, (טראַקטאַט מועד קטן).

דורך פֿאָללקאָממענהייט, אונד דיא האָפֿפֿנונג דער עוויגקייט. ווער דיזע היילִיגטהימער אין זיינעם הערצען בעוואַהרט, דער איזט אויף דעם וועגע דעז הייל! אוי דעססען ברוזט ווירד ניא יענער גאָטטעזפֿרידען (קרבת אלהים) וויכען, וועלכער איין פֿאָרשמאַק דער האָהערן זעליגקייט איזט, דיא אונז ערוואַרטעט. ווען דער געדאַנקע אַן דיא אונפֿערגאַנגליכקייט אונזערער זעלע אונד אַן דיא אונענדליכע גיטע גאָטטעז צו אַללען צייטען אין דעם מענשען לעבענדיג גענוג ווערע, ווירדען וויר וועניגער ווערקע דעז לייכטזיננס, דער אייטעלקייט, דער ליעבלאָזיגקייט זעהן; ווירדען וויר וועניגער פֿורכט אונד גרויזען פֿאָר דעם טאָדע עמפּפֿינדען.

הייטע, אין דער הייליגען סטונדע, וואָ איך דאַז אַנדענקען אַן דיא ליעבען אַבגעשיעדענען ערנייערע, אונד מיין בעטריבטעז הערץ זאָ זעהר דעז טראָזטעס בעדאַרף; הייטע וויל איך מיך אין דען געדאַנקען פֿערזענקען: עס איזט מיין גאָטט אונד איך בין זיין ווערק אונד עוויג אונפֿערניכטבאַר. איך בין איין פֿרעמדלינג אויף ערדען, ספּריכט דער קעניג דוד, איין אויפֿגענאָממענער וויא אַללע מיינע פֿאָרפֿאַהרען אַללע. אַבער איך בין צור אונפֿערגאַנגליכקייט געבאָרען. דיזער לייב, אין וועלכעם איך יעצט וואַנדלע, איזט פֿאָן דער ערדע גענאָממען, ער ווירד ווידער סטויב אונד אַשע ווערדען. אַבער דאַז אונפֿערוועזליכע פֿערגעהט ניכט, רופֿט מיר דיא הייליגע שריפֿט צו! (תהלים ט"ז) דוא איבערלאַססעזט מיינע זעלע דער גרופֿט ניכט, דיינע פֿראָממען לאַססט דוא ניכט דאַז פֿערדערבען שויען. דיא אייגענשאַפֿטען דיינעז גאָטטליכען נאַמענז לעהרען מיך דאַז איך אונסטערבליך בין. דוא ביזט אַללגיטיג, אונד האַזט ניכט אומזאָנסט דיא זעהנזוכט נאַך איינעם בעססערן לעבען אין מיינע ברוזט געזענקט, ווען דוא זיא ניכט בעפֿרידיגען וואָללטעזט; דוא ביזט אַללגערעכט אונד ווירזט דיא טוגענד דיא היר אויף ערדען אָפֿט אים סטויבע געביקט געהט, ניכט אונבעלאָהנט לאַססען. וויא מאַנכער אָפֿפֿערט דער טוגענד אַללע פֿריידען דעז לעבענז היין, אונד סטירבט אונטער שמערצען אונד טהרענען, דען גאָטטליכען געזעטצען טריי! אַבער איבער דען סטערנען וואָהנט דער עוויגע פֿערגעלטער! דוא ביזט לאַנגמיטהיג, אונד זאָ מאַג דער לאַזטערהאַפֿטע איינע צייט לאַנג טריאומפֿירען, איינזט ווירד ער דיא פֿרוכט זיינעז וואַנדעלז געניססען. וויר זינד אונסטערבליך! גאָטט, מיין גאָטט, נאַמענלאָס

באַרמהערציגער, ווייזער, גערעכטעטער גאָטט! אין דיזער האָפפנונג ליגט מיינע גאַנצע ערדענלוסט. אין דיינער וועלט איזט קיין טאָד, זאָנדערן נור לעבען; אונד וואַס וויר טאָד נעננען איזט נור פֿער־וואַנדלונג. דוא האַסט מיך ניכט פֿור דיזען טרויג אויף ערדען אינס דאַזיין גערופֿען — דוא וועהלטעסט מיר דיא עוויגקייט. וויא קאָננטע איך אָהנע דיזען גלויבען מיך אין דיזער שטונדע אַן דיא מיר עוויג טהייערן אַבגעשידענען ערינערן, אָהנע פֿאָר שמערץ צו פֿערגעהן? אָ מיין גאָטט! פֿעסט וויל איך אַן דיר האַנגען. איך בין דורך דיינען ווילען אונשטערבליך; איך וויל פֿאָן דען לעהרען דיינער שריפֿט דורכדרונגען, דער אונשטערב־ליכקייט וואָרדיג האַנדלען. איך וויל וויא איינען בעפֿלעקקענדען שטויב מיינע פֿעהלער אַבשאָטטעלן, אונד זעהנזוכטספֿאָלל צו דיר עמפּאָרשטרעבען, וואָ איך אַללעס וויעדערפֿינדען זאָלל, וואַס מיר דיא ערדע געראויבט האַט. אמן

אן ראש השנה אונד יה"כ ווענן דער חזן עלינו זינגט.

עלינו לשבח לאדון הכל. הערר דער וועלט! עס איזט אונזרע פֿפליכט מיט עהרפֿורכט דיינען הייליגען נאַמען צו לאָבען. מיט זינדען בעלאַסטעט טרעטע איך פֿורכטזאַם פֿאָר דיר, דיינע באַרמהערציגקייט אַנצורופֿען. אַללבאַרמהערציגער, דוא האַסט אונס דיא וועגע דער בעקעהרונג פֿאָרגעצייכנעט! דאַהער קאָממע איך פֿאָלל רייע אונד בוסע, פֿאָר דיינעם טהראָן צו בעטען, קניענד אונד נידערגעבייגט, פֿור מיך, מיינען מאַנן אונד קינדער. דיא גנאַדע דיא דוא מיר אונד דען מיינגען פֿאָן אונזרער יוגענד אַן האַסט אַנגעדייהען לאַססען, ענטציהע אונס ניכט. פֿערנימם מיין געבעט מיט ערבאַרמען אין דער יעצטיגען גנאַדענפֿאָללען צייט, וויא דוא איינסט דיינעם טרייען דיענער משה צוגערופֿען האַסט (סלחתי כדבריך) איך פֿערציהע, וויא דוא ביטטעסט! פֿער־ציהע דיא זינדען, דיא וויר מיט בעטריבטען הערצען בעקעננען, ריכטע אונס ניכט מיט שטרענגע, דענן ווער קאָננטע דאַנן פֿאָר דיר בעשטעהן. לאַס פֿיעלמעהר דיינע אייגענשאַפֿטען דעס וואָהל־וואָללענס אונד דער באַרמהערציגקייט פֿאָרוואַלטען. אונד דורך דיזע דיינע באַרמהערציגקייט, ווענדע מיר, מיינעם מאַננע אונד מיינען קינדערן דיינע גנאַדע צו אונד ווענדע אַב פֿאָן אונס אַללעס איבעל. אמן

אַן צום גדליהו.

מיט איניגער בעטריבניס געדענקען וויר הייטע אַן דיא לייט
וואָ אונזרע פֿאָרפֿאַהרען דורך נבוכדנאצר קאָניג פֿאָן בבל אונ=
טעריאָכט, אונד מייסטענטהיילס אויס איהרעם לאַנדע פֿערטריבען
וואָרדען זינד. אַללגערעכטער אונד גוטיגער גאָטט, דוא האַסט
אונס דיין וואָרט דורך דיא פּראָפהעטען אויפבעוואַהרט, דאַמיט
וויר לערנען, וויא דיר געהאָרכען, לעבען אונד זעליגקייט איסט;
וויא יעדער אַבפֿאַלל פֿאָן דיינען געבאָטען, יעדע ווידערספענ=
סטיגקייט ווידער דיא, דיא אין דיינעם נאַמען לעהרען, זינדע
איסט אונד אונגליק ערצייגט. דער פֿראָממע גדליהו, דער נאַך
דען לעהרען דעס פּראָפהעטען ירמיהו, אונזרע פֿאָרפֿאַהרען בע=
לעהרט האַט אין איהרעם לאַנדע צו בלייבען, אונד דען געזעטצען
דעס עראָבערערס צו געהאָרכען, ביס איהנען דאַס ערבאַרמען גאָט=
טעס בעססערע צייטען הערבייא פֿיהרען ווירדע, וואורדע אין
אָפּפֿער דער וואוטה ווילדער מענשען, דיא אויף איינע ווייסהייט,
אויף איינע קראַפֿט מעהר פֿערטרויען זעטצטען אַלס אויף גאָטט.
אונגליקליך זינד דיא טרויריגען פֿאָלגען יענעס שרעקליכען פֿערברע=
כענס, אונד ניכט אָהנע איינפֿלוס אויף ספּעטערע געשלעכטער.
דרום גיב אָ גאָטט, דאַס דיזע ערינגערונג אונס וואַרנענד פֿאָר=
שוועבע, סטעטס דען געבאָטען דיינער טרייען לעהרער אונד
איהרעם ראַטהע צו געהאָרכען, סטעטס דער אָבריגקייט טריי
אונטערטהאַן צו זיין, דיא אָבער אונס געזעטצט איסט. דען ניכטס
געשיעהט אָהנע דיינען ווילען הערר, אונד אויך דאַס קליינסטע אַמט
ווירד אָהנע דיינע ערוואַהלונג אָדער צולאַססונג ניכט ערטהיילט.
דאַס הערץ דעס קאָניגס אַבער, איסט וויא וואַססערבאַכע, דוא ליי=
טעסט עס נאַך דיינעם ווילען. זאָ ווירסט דוא דען סטעטס
דאַס הערץ אונזרער בעהערשער צור באַרמהערציגקייט לייטען,
דאַס זיא אונס וואָהלטהון. אמן

בעטראַכטונגען פֿאָר דיא בוסטאַגע (עשרת ימי תשובה).

עס שלאָגט ענדליך פֿאָר יעדען מענשען איינע ערנסטע סטונדע
דעס ערוואַכענס, דעס סטילען נאַכדענקענס איבער זיך. יעדעם
מענשען שלאָגט פֿריה אָדער ספּעט דיזע סטונדע דער ערינגע=
רונג אַן דיא אונאויסוויכבאַרען שיקסאַלע דער זעלע יענזייטס דעס
גראַבעס. — דאַן סטעהט דער מענש בעטראָפֿפֿען אונד פֿינסטער,

אונד בליקט אין דיא אונגעוויסע פֿערנע הינויז, אונד זיינער בע-
טראַכטונג דראָנגט זיך דיא גראָססע פֿראַגע אויף: וואַרום בין איך
דענן אויף ערדען? וואַז ווירד אויז מיר ווערדען נאַך דעם טאָדע?
עס מוס דאָך עטוואַז אַנדערעז זיין, וואָצו איך אייגענטליך בע-
רופֿען בין. בלאָס פֿיר דיזען קורצען ביטטערזיססען לעבענזטרויק
בין איך ניכט געבאָרען, אונד ניכט בלאָס דאַ צום גענוס אונד
צור אַרבייט גלייך דען טהירען דער ערדע. וועהע דעם מענ-
שען, אין דעססען הערצן דיזע געדאַנקען ערסט דאַנן ענטשטעהן,
ווענן זיא אַלט אונד לעבענזמידע זינד, ווענן קיין פֿערגניגען דער
ערדע זיא מעהר ערפֿרייען קאַנן. דאַנן ערגעבען זיא זיך פֿאַלשער
אַנדאַכט אונד שוואַרמעריא; איינע אייננערע פֿערוואַנדלונג, איינע
הייליגקייט דעז הערצענז, איינע פֿערעדלונג דעז געמיטהעז מיזט
איהנען אונמאָגליך, אונד מיט דעם אייסערן שיין דער רעליגיאָן
גלויבען זיא פֿאָן גאָטט דיא זעליגקייט ערקויפֿען צו קאָננען. אנ-
דערע מענשען פֿערזינקען מוטהלאָז אין דער פֿערצווייפֿלונג, ווענן
זיא איהר זינדיגעס לעבען בעטראַכטען, אונד וואַגען עס ניכט,
איך בעוואוסטזיין איהרער שולד, אויף גאָטט צו האָפֿפֿען.
מיינע זעעלע אַבער ערהעבט זיך צו דיר אורקוועלל דער גנאַדע.
געפריזען זייסט דוא אָ גאָטט דער דוא אונז פֿאָן דען אירדישען
אויזגעצייכנעט האַזט אונד אונז איינע לעהרע געגעבען, דורך דיא
דוא דאַז עוויגע לעבען אין אונז איינגעפֿלאַנצעט, דוא האַזט אונז
איינען באַלזאַם ערשאַפֿפֿען, דיא וואונדען דיא אונז דיא טהאָר-
הייט דער זינדע שלאָגט, צו הייזען, — דאַז איזט דיא בוסע,
(תשובה) זאָ לעהרען אונז דיא פּראָפהעטען פֿיעלפֿאַך: זאָ זאַגט
דוד דער קאָניגליכע זאַנגער „דוא פֿיהרזט דען מענשען ביס צור
צערקנירשונג, אונד שפריכזט דאַנן, בעקעהרט אייך איהר ערדענ-
זאָהנע!" אונד ווענן דער באָזע זיך בעקעהרט, שפריכט דער
פּראָפהעט יחזקאל, אונד גערעכטיגקייט אונד טוגענד איבט,
דער ערהאַלט זיינע זעעלע, אינדעם ער אַבלאַסט פֿאָן זיינען זינדען,
ער זאָלל לעבען אונד ניכט פֿערדערבען. אויך האַט אונז דיינע
גנאַדע צייטען בעשטיממט, דיא בעזאָנדערס צור בוסע אונד בע-
קעהרונג געאייגנעט זינד. זאָ זינד דיא צעהן בוסטאַגע, אין
וועלכען וויר אונז אויף דען גראָססען אונד הייליגען פֿערזאָהנונגס-
טאַג פֿאָרבערייטען זאָללען. עוויג אָ גאָטט מיזט דיינע גנאַדע!
ניכט נור דעם פֿראָממען אונד גערעכטען, אויך דעם זינדער

בִּיזט דוח גנֶאדיג! דער פֶערחיררטע זָאגט חונד ווירד ניכט גַאנץ פֶער=
זָארען זיין. — גָאטט חיזט גנֶאדיג, ער צָורנט ניח, ער סטראַפֶט
ניח, דענן ער חיזט דיח עוויגע ליעבע, נור דער מענש זעלבסט
סטראַפֶט זיך דורך זיינע טהָארהייטען, פֶעהלער חונד לַאזטער.
זָא הייסט עס חין דער שריפֶט (משלי י"ט) „דיח טהָארהייט
דעז מענשען פֶערוויררט זיינע לעבענזבַאהן, חונד ווידער גָאטט
מורדט זיין הערץ." דיח סטראַפֶען זינד נָאטהווענדיגע פֶאָלגען
חונזרער לַאזטער. „קָאממט, ספריכט דער פרָאפֶהעט הושע,
לַאסט חונז צורִיקקעהרען צום עוויגען חונזערן גָאטט, ער פֶערוואונ=
דעט חונד הײלט; ער שלֶאגט וואונדען חונד פֶערבינדעט זיח ווידער.
ניכט חים פיינדען דעז ליעבע חָאזיין בעסטעהט דיח בוסע, דענן
דער ליעב חיזט נור חיין ווערקצייג דער זעלע; דיח זִינדיגע זעלע מוס
זיך פֶאָר גָאטט בייגען, דער זינן זָאלל זיך אֶנדערן, דאַז הערץ זיך
פֶערבעסערן, חַנסטרעבען חונד רינגען נַאך גרֶאסטרער פֶאָללקָאמ=
מענהייט חונד נַאך דער גנַאדע גָאטטעז. אָ דוח חַאלגִיטיגער, דער
דוח וואָהלגעפַאללען האַזט אַן בוסע חונד בעסערונג דער מענשען,
סטעהע מיר זינדערין בייח, לַאס מיך פֶאָן הייטע אַן זָא לעבען, דאַס
חיך דיר וואָהלגעפַאללע, חונד מיך דיינער גנַאדע ווירדיג מַאכע.
חיך וויל פֶאָן דיזער סטונדע אַן, מיין בעסטרעז זעלבסט ווֶאר=
דיגען, חונד דעם אַדעל מיינער זעלע דיח הויפטזַאכע מיך לעבען
מַאכען, מיינע פֶעהלער ענטפֶערנען חונד מיך חין דען חיהנען
ענטגעגען סטעהענדען טוגענדען איִבען. חיך וויל געגען מיינע
מיטמענשען, געגען מיינע פֶריינדע חונד בעקַאננטען, וויח געגען
חונבעקַאננטע חונד פֶיינדע מיט גָאטטליכעם זיננע האַנדעלן. דער
גרָאסע צורוף דעז פרָאפֶהעטען (האמת והשלום אהבו) ליעבעט
דיח וואַהרהייט, ליעבעט דען פֶרידען! ערטאַנעט סטעטס פֶאָר
מיינעם אָהרע. — ניכט חוי קנעכטישער פֶורכט, זָאנדערן חויז
חִיבערצייגונג פֶאָן מיינעם פֶערהֶאלטניסע צום קינפֶטיגען לעבען,
חונד צו גָאטט דעם אַללהייליגען, וויל חיך מיינען גָאטטליכען
וואַנדעל פֶיהרען; ניכט חויז קנעכטישער פֶורכט וויל חיך זוכען
פֶאָללקָאממענער חונד גָאטט אֶהנליכער צו ווערדען, זָאנדערן חויז
זעהנזוכט נַאך פֶאָללקָאממענהייט חונד גנַאדע גָאטטעז. דיח בע=
קעהרונג חויז ליעבע חיזט עס, דיח דוח ווילזט, אָ גָאטט דער
ליעבע! חונד ניכט דיח פֶורכט. הייליג, גערעכט אָ
גָאטט! חיזט דאַז עוויגע געזעטץ דיינער גנַאדע, חין וועלכער זיך

דיינע גאַנצע שאָפּפֿונג בעוועגט. אַך, דאַס איך אונוואורדיגע זאָלכער נאַמענלאָזער הונד אונד באַרמהערציגקייט נור וואורדיג ווער=דען קאָנטע! ניין, איך ווערדע עס ניא קאָננען, דען וואַז איך אויך טהוע, וואַז איך אויך ווערדע, אַלזע, אַלזע קאָממט מיר יאַ דאָך, היר אונד דאָרט, נור דורך דיינע גנאַדע צו, ניכטס דורך מיין אייגנעז פֿערדיענזט. ווען דוא גערעכט ביזט, ספּראַך איוב, וואַז גיבזט דוא איהם, וואַז קאַנן ער פֿאָן דיר אַננעהמען? אונד וואַז איך אויך דעז גוטען טהוע, אונד ווען איך יאַזע: היגאָפּפֿערטע פֿיר דיא טוגענד, איך טהאֶטע עס, איך אָפּפֿערטע עס יאַ נור מיר, נור מיינעם וואָהלע, עס וואַרע יאַ נור פֿערדיענזט אום מיך. ווער זיך פֿאָן דער וואַהרהייט, פֿאָן דער טוגענד ענט=פֿערנט, דער האַט זיך פֿאָן דיר ענטפֿערנט. וויא טרעקליך שטראַפֿט זיך דאַז לאַזטער! — דיר פֿערן צו זיין איזט דער טרעקליכזטע פֿלוך איבער דיא זעעלע. גאָטטעז מאַכט ספּריכט דער ערהאַבנע פּראָפּהעט (ישעיה נ"ט) גאָטטעז מאַכט איזט ניא פֿערקירצט צום רעטטען, זיין אָהר איזט אימער גענייגט צו הערען; אַבער אייערע זינדען טרעננען אייך פֿאָן גאָטט. זינדיג אונד אונפֿאָלקאָממען וויא איך בין, זינקע איך דוא אַלזער הייליג=זטער, בעטענד פֿאָר דיר אים שטויבע נידער. מיינע זעעלע צאַלט דיר נור זייזען דאַנק פֿיר דיינע גנאַדע, מעהר קאַנן זיא ניכט. דוא עוויג באַרמהערציגער זיהזט מיינע אונפֿאָלקאָממענ=הייט אונד שוואַכע, אונד פֿערווירפֿזט מיך ניכט. ווענדעט אייך צו מיר, רופֿזט דוא אונז צו, אונד עס זאָלל אייך געהאָלפֿען ווערדען (ישעי' מ"ה). יאַ איך קאָממע צו דיר פֿאַטער, מיינער זינדען מיר בעוואוזט, אונד פֿלעהע צו דיינער גנאַדע! איך קאָממע צו דיר, מיט דעם בעזטען פֿאָרזאַטץ, פֿאָן טאַג צו טאַג וויזער, דולדזאַמער, פֿרידפֿערטיגער, פֿערזאָהנליכער, וואָהלטהאֶטיגער, דאַנקבאַרער, מענשענפֿריינדליכער אונד געאייננאָטציגער צו ווער=דען. איך קאָממע צו דיר, זאָ ווערדע איך איינזט נאָך אים לעטצטען אויגענבליק מיינעז לעבענז שפּרעכען. ווען מיינע אויגען זיך פֿערדונקעלן, ווען מיינע וויינענדען פֿריינדע פֿאָר איהנען פֿערשווינדען, ווען ניכטס מעהר פֿאָר מיר שטעהט אַלז דיא עוויג=קייט, ווען איך ניכטס מעהר האַבע אַלז דיך, דאַנן רופֿע איך אויז: אין דיינע האַנד עמפּפֿעהלע איך מיינען גייזט, אונד קאָממע צו דיר מיין האָרט אונד מיין ערלאָזער. אמן

פאר כל נדרי.

הערר, גָאטט, בחַרמהערציג גנאֶדיג, פאָן גראָסער גיטע אונד טרייע, דער דוא פערגיבסט מיססעטהאַט, אובערטרעטונג אונד זינדע, אויך איך האַבע געזינדיגט, אונד פיהלע איין אונרעכט אונד איינע סטראַפבאַרקייט, אונד וואונטש אונד זוכע בייא דיר גנאַדע אונד פערגעבונג דער זינדען. דוא ביזט איין גאָטט דער גנאַדע, אַבער אויך איין גאָטט דער גערעכטיגקייט, פאָר דעם קיינע הייכעלייא, קיינע בעסטעכונג, קיין אַנזעהן דער פערזאָן איזט. דוא קאַננזט איך ניכט אַנז אונטשולדיג בעהאַנדעלן, וועכן איך איר זעלבסט בעוואוסט בין געזינדיגט צו האַבען. אַבער זאָ וויא איך איינע זינדען ערקעננע אונד בערייע, איינע געזיננונגען געגען דאַז באָזע, אונד דאַז גוטע בעטראַגען געגען דיך אונד איינען נאֶכזטען אֶנדערע, אונד איך ווירקליך בעססערע, זאָ קאַננזט דוא אויך איט וואָהלגעפאַללען אויף איך הערחַבזעהן, זאָ ווערדע איך אויך דיינער גנאַדע אונד דיינער וואָהלטהאַטען, דע איינפלוסע דיינע גייזטע אונד דיינער קראַפט, פאֶהיגער; זאָ טרעטע איך אין איין נאַטירליכע פערהאֶלטניס, צו דיר איין גאָטט צורוק, אונד קאַנן דיא זעליגקייט דעסזעלבען גניסען. דאַפאָן פערזיכערט דיין הייליגע וואָרט. דענן עס הייסט אין דער הייליגען שריפט: דער צעהנטע טאַג דיזעס זיבענטען אָנאַטעס, איזט דער פערזאֶהנונגסטאַג, דאַ זאָללט איהר הייליגע פעזט־פערקינדיגונגען אונד פאַזטטאַג האַלטען, קיינערלייא אַרבייט זאָללט איהר אַן דעמזעלבען פעררינטען; עס איזט איין פערזאֶהנונגסטאַג, אַן וועלכען איהר פערזאֶהנט ווערדעט, פאָר דעם עוויגען איירעם גאָטטע — עס איזט אייך איין גראָסער רוהעטאַג, אונד איהר זאָללט פאַזטען: אַם נייטען דעז אָנאַטעז זאָללט איהר דעז אַבענדז אַנפאַנגען, אונד פאָן אַבענד ביס אַבענד אייערן רוהעטאַג האַלטען. דיזע פערהייסונג פערזיכערט אונז פאָן דיינער פערזאֶהנליכקייט, פאָן דיינעם עוויגען אונפעראֶנדערליכען ווילזען, בוספערטיגע אונד זיך בעסערנדע זינדער צו בעגנאַדיגען. צופערזיכט אונד פרייד פאָלט דיינע פערהייסונג יעדעם איין, דער זיך אויף דעם וועגע דער בעססערונג בעפינדעט. איך געפיהלע אונזרער שוואַכהייט אונד פעהלערהאַפטיגקייט קאָננען וויר אונז געטראָזט דיר נאַהען, אונד אונז דיינער אַנז איינע פערטראָנענדען, גאָטיגען פאַטערז פרייען, זאָבאַלד וויר דיינעם רופע פאָלגען, אונד דען וועג דער זינדע

ווירקליך פערלאַססען. ווענן וויר אונז אַבער דיר נאַהען אים פער-
טרויען אויף דען ניא פערזיעגענדען קוועלל דיינער ליעבע; זאָ מיססען
וויר דאַמיט אַנפאַנגען האַס אונד ראַכע אויז אונזערם הערצען צו
פערבאַננען. ווענן וויר דיך אַלז פאַטער אַנרופען, זאָ מיססען וויר
אונז געגען אונזרע מיטמענשען אַלז ברידער גענייגט האַבען, דענן,
ווענן אויך דיזער טאַג איין פערזאָהנונגסטאַג איזט, זאָ איזט ער
עס נור דאַנן, ווענן וויר צופאָר אונזרע בעליידיגטען ברידער אונד
שוועסטערן פערזאָהנט, דיא וויר אים לויפע דעס יאַהרעס בעליי-
דיגט, אַן איהרער עהרע, אַן איהרעם פערמאָגען בעשאַדיגט אונד
פערלעטצט האַבען. דענן זאָ הייסט עס אין דער הייליגען שריפט
(ויקרא ט"ז): דענן אַן דיעזעם טאַגע פערזאָהנט מאַן אויך אייך,
אום אייך צו רייניגען; פאָן אַללען אייערען זינדען פאָר דעם
עוויגען זאָללט איהר ריין ווערדען. נור פֿור זינדען געגען דען
עוויגען אַללײן, הילפט דער פערזאָהנונגסטאַג. ניכט אַבער פֿור
זינדע, וואָדורך מאַן זיך געגען זיינען נעבענמענשען פערגאַנגען,
זאָ לאַנגע מאַן דיעזע ניכט ערסט בעפֿרידיגט האַט. דאַנק זייא
דיר, באַרמהערציגער פאַטער, פֿור דיעזע הולדרייכען אָפּפענבאַ-
רונגען דיינער גנאַדע, פֿור דיעזע טראָסטליכען אונד זאָ אונענט-
בעהרליכען פערזיכערונגען דיינער פֿערטרויענדען פאַטערליכען
געזיננונגען געגען אונז. וועלכע קוואַללען דער אַנגזט אונד דעז
שרעקקענז, דער מוטהלאָזיגקייט אונד דער פערדראָססענהייט איהם
גוטען, האַזט דוא ניכט דאַדורך פֿור אונז פערשטאָפפט! וויא
זעהר אונז דאַז געשעפֿט אונזרער בעסערונג ערלייכטערט! נון
וויססען וויר געוויס, דאַס דוא זינדען פערגיבזט אונד שטראַפען
ערלעססט, אונד דיך אַלז איין פאַטער איבער דיא דייניגען ערבאַר-
מעזט, דיא צו איהרער פפליכט צורוקקעהרען אונד דיר צו געפֿאַללען
זוכען; אונד דאַס דוא פאָן איהנען וועדער שטראַפאָפּפער נאַך
זאָהנאָפּפער, דאַס דוא ניכטס אַלז אויפֿריכטיגקייט אונד טרייע
פאָן איהנען פערלאַנגזט. זאָ וויא עס אין דער שריפט הייסט
(תהילים ל"ט): שלאַכט- אונד מעהלאָפּפער פערלאַנגזט דוא ניכט,
אָהרען האַזט מיר אַנגערשאַפפען. — געהאָרכען איזט בעססער אַלז
שלאַכטאָפּפער (שמואל א'). נון וויססען וויר געוויס, דאַס וויר
אונז ניכט פערגעבליך בעמיהען, בעססער צו ווערדען; דאַס עס
דיר וואָהלגעפֿאַללט, ווענן וויר אַן דער אַנדערונג אונזרעס זיננעס
אונד לעבענז אַרבייטען; דאַס דוא אונז דאַבייא אונטערשטיטצעסט

אונד סטארקט, אונד דאס דוא קיינע בעסרונג פאן אונז פאר־
דערט דיא איבער אונזערע קראפטען איזט. אונד קאננען וויר
אויך ניכט פערלאנגען, דאס דיא איבעל דיא מיינע נאטהווענדיגע
פאלגע אונזערער בעגאנגענען זינדען אונד טהארהייטען זינד, דורך
איין וואונדער שנעלל פערשווינדען זאללען, זא האפפען וויר דאך,
דאס דיינע אללוויזהייט אללעס צו אונזערם בעסטען לענקען ווירד.
אהנע מוררען וויל איך טראגען, וואס איך מיר זעלבסט דורך
מיינע איררטהימער אויפגעבירדעט האבע, אונד דוא א גאטט
ווירסט אללעס מיר צום בעסטען לייטען, אונד מיינע איבעל מיר
פריה אדער ספאט אין קוועללען דער פריידע אומשאפפען. גיב
מיר קראפט א גאטט, נאך דיינעם געבאטע, פאם הייטיגען
אבענד ביס צום קינפטיגען, גאנץ דיינעם דיענסטע געווידמעט צו
זיין. לאס מיינען קערפער ניכט ערמאטטען, מיינען גייסט ניכט
ערשלאפפען, דאמיט איך מארגען געטראסטעט פאן היר געהע,
אין דער האפפנונג, דאס מיין געבעט דיר וואהלגעפאלליג, מיין
טהון דיר אנגענעהם איזט, הערר מיין גאטט. אמן

י״הכ ווענן מאן לייענט.

אללגיטיגער גאטט, נאך אללען בעטראכטונגען דיא וויר הייטע
אנגעסטעללט, נאך אללען געדאנקען דיא וויר געדאכט אונד אויס־
געספראכען האבען, וואללען וויר יעטצט אונזערע אויפמערקזאמקייט
אויף דאס היילליגע ווארט ריכטען, דאס יעטצט אויס דער היילליגען
תורה פארגעלעזען ווירד. עס בעגיננט דער אבשניט מיט דען
ווארטען: אונד עס געשאה נאך דעם טאדע דער ביידען זאהנע
אהרן׳ס. ווער איבער דען פערלוסט דער זאהנע אהרן׳ס טהראנען
פערגיעסט, זאגען אונזערע וויזען, דארף פערזיכערט זיין, דאס
זיינע קינדער ניכט בייא זיינעם לעבען שטערבען ווערדען. געוויס
ליגט איין טיפער זינן אין דיזען ווארטען, דען וויר ענטוויקקעלן
אונד בעהערציגען זאללען. אהרן, דער עדעלסטע מענש, דער
איין פריינד אונד בעפארדערער דעס פריעדענס, איין מענשענפריינד
גענאננט ווירד*) דער דיא מענשען דאהין לייטעטע, נאך דעם
געזעטצע צו לעבען; ער, דער פאר אללען זיינען ברידערן געהיי־
ליגטע, האהע פריסטער, דער אם הייליגען טאגע אין דאס אללער־

*) פרקי אבות קאפ׳ 1 משנה 12.

הייליגסטע פֿאָר גאָטט הינטרעטען דורפֿטע, אוך דער מיטטלער
צו זיין צווישען ים אונד זיינעם פֿאָלקע, דעססען זינדען אַן דיזעם
טאַגע פֿערגעבען ווערדען; ער מוסטע דען שמערץ עמפּפֿינדען
אַן דעם פֿייערליכסטען טאַגע זיינעס לעבענס, בייא דער איינווייהונג
דעס משכן, צווייא זיינער זאָהנע צו גלייכער צייט דורך דען טאָד
צו פֿערלירען, דאַס זיא עבען בעשעפֿטיגעט וואַרען איין אָפּפֿער
צו ברינגען. וועלכעס מוטטערהערץ פֿיהלט ניכט דען הערבען
שמערץ דער עלטערן, איבער איינען זאָלכען פֿערלוסט? אַך! אונד
אוך וויא פֿיעל שמערצליכער איסט דער פֿערלוסט דער קינדער,
ווענן מאַן ווייס, דאַס זיא וועגען איהרער זינדע פּלאָטצליך הינגע־
ראַפֿפֿט ווערדען! פֿאָן אהרן'ס זאָהנען הייסט עס: זיא בראַכטען
פֿרעמדעס פֿייער פֿאָר גאָטט, דאַרום שטאַרבען זיא. איינע פֿאָר־
איילינגקייט, איין אונצייטיגער אייפֿער אים געטטליכען דיענסט,
ראַובטע דעם פֿאַטער צווייא זאָהנע. וויא ווייט שמערצליכער
מוסטע דיזער פֿערלוסט דעם טרויערנדען פֿאַטער זיין, ווענן ער
זיך בעוואוסט וואַר, דען טאָד זיינער זאָהנע הערבייא געפֿיהרט
צו האַבען: ווענן איהרע איבעראיילונג אָדער איהר אונגעהאָרזאַם
זיין ווערק וואַר; ווענן ער עס אונטערלאַססען האַטטע, זיינע זאָהנע
געהאָרזאַם געגען גאָטט אונד פֿאָרגעזעצטען, צור הייליגהאַלטונג
דיינער געבאָטע, צו ערציהען? — ווענן עס דער צוועק דעס היי־
טיגען טאַגעס איסט, איבער דאַס פֿערגאַנגענע לעבען נאַכצודענקען
אונד פֿראָממע ענטשליססע פֿיר דיא צוקונפֿט צו פֿאַססען, זאָ קאָננטע
אונס קיינע היילזאַמערע עראיננערונג געגעבען ווערדען אַלס דיא,
אַן אונזרע קינדער, דערען ערציהונג אונד בילדונג, צו איהרעם
אייגנען אונד צום וואָהלע דער מענשען, וויא צור עהרע גאָטטעס,
אונזרע הייליגסטע פּפֿליכט איסט. עס איסט ניכט גענוג, ווענן
וויר דיא זינדע פֿערמיידען, אונד דורך נאַכלעססיגע ערציהונג דען
קיים דער זינדע אים הערצען אונזרער קינדער ערשפּראָססען לאַססען,
זאָ דאַנן איסט עס אונזרע זינדע, דיא גאָטט היימזוכט אַן קינדער
אונד קינדעס־קינדער, ביס אינס דריטטע אונד פֿיערטע געשלעכט.
לאַס מיך אָ גאָטט! מיינע גראָססע בעשטיממונג ניא פֿערגעססען,
דאַס מיינע קינדער בעשטיממט זינד דיינען נאַמען צו פֿערהערר־
ליכען. גיב מיר קראַפֿט אונד מוטה דען פֿערגניגונגען דיא
פֿערלאָרשטעללונג פֿיר דען אויגענבליק געוועהרט, וויא איין טאָד־
טענדעס גיפֿט פֿאָן מיר צו שטאָססען, אונד דורך ערנסט אונד ליעבע

אײנע קינדער צום געהארזאם געגען גאטטליכע אונד מענשליכע
געבאָטע צו ערציהען. לאס איך ניכט ציטטערן דארפֿען, װענן
איך אײנסט רעכענשאפֿט אבלעגען זאלל פֿאָן דען האנדלונגען מײנער
קינדער, דיא זיא אין פֿאָלגע מײנער ערציהונג אויסאיבען. אָ לאס
מײנע קינדער ניכט שטערבען בײא מײנעם לעבען! לאס איך ניא
ערלעבען, דאס איך מײנע קינדער אלס זינדער זעהן מוסטע, װעלכעס
אײגענטליך דער טאָד איסט, דען עלטערן פֿאר איהרע קינדער צו
פֿערכטען האבען. גיב מיר דיא פֿרײדע אללגוטיגער מענשענפֿאטער,
מײנע קינדער אין גאָטטעספֿורכט װאכזען אונד בליהען צו זעהן.
דאס טהאָריכטע לאב דער װעלט, דאס מײנען קינדערן װעגען איהרער
מײסטערן געשטאלט אונד גלענצענדער טאלענטע געשפענדעט װירד,
בעשטעכע מײן הערץ ניכט. זיא אלס שילער אהרן'ס צו ערציהען,
אלס גאָטטעס אונד מענשענפֿרײנדע, אלס פֿרײנדע דעס פֿריעדענס
אונד דער רעליגיאָן, דיעס זײא מײן ציעל, מײן שטאָלץ אונד מײנע
פֿרײדע. אמן

געבעט פֿאָר דען רעגענטען. *)

ער, דער דען קעניגען זיעג, דען פֿירסטען הערשאפֿט
פֿערלײהט, דעססען רײך דער עוויגקײט רײך איסט, דער אים
װעלטמעער װעגע באהנט, פפֿאדע אין מעכטיגען געװעססערן,
דער אײנסט זײנען דיענער דוד פֿאָם מערדעריטען שװערטע גע-
רעטטעט, ער זעגנע, בעהיטע, בעשיטצע, בעשטירע, ערהעהע
אונד העבע האָך עמפּאָר אונזערן אללערגנעדיגסטען לאנדעסהעררן,

N. N.

האָך ערהאבען בלײבע זײנע גלאָררײכע הערשאפֿט! קעניג אללער
קעניגע, דורך דײנע הולד בעשטיצע איהן! בעװאהרע איהן פֿאָר
אללעס לײדען, פֿאָר פֿערדרוס אונד שאדען. ערפֿיללע דיא פֿעלקער
דיא ער בעהערשט, מיט טרײע אונד פֿאָלגזאמקײט. לאססע זײנע
פֿײנדע אין שרעקקען פֿאָר איהם נידערפֿאללען, אונד װאָ ער זיך
הינװענדעט, לאס איהן גליקליך זײן. קעניג אללער קעניגע! דורך
דײנע אונענדליכע בארמהערציגקײט פֿלעססע אין זײן הערץ אונד

---

*) דיעס מיט דאס געבעט, הנותן תשועה למלכים װעלכעס אין אללען
זינאגאָגען, יעדען שבת, פֿאָם ראבבינער אָדער קאנטאָר פֿיר דען
רעגענטען געבעטעט װירד.

אין דאז הערץ זיינער ראטהע אונד דיענער, מיטלייד פֿאר אונז אונד גאנץ איזראעל איין, דאס זיא אונז גיטיג בעהאנדעלן. לאס אין זיינער אונד אין אונזער צייט יהודה געהאָלפֿען ווערדען, איזראעל אונטער איהם אין זיכערהייט וואָהנען, אונד נאך ציון דען ערלאזער קאָממען, זא זייא עס דיר געפֿאלליג. אמן

יה״כ צו מנחה (אֹובער דיא געשיכטע פאן יונה).

עוויגער! ווער איזט איין גאָטט, וויא דוא? דוא פֿערלייהעזט דיא זינדע, איבערזיהעסט דיא פֿערברעכען, דעם איבעררעזטע דיינעז ערבפֿאָלקעז, דוא פֿערהאררעזט ניכט אין דיינעם צאָרנע, דענן דוא האזט וואָהלגעפֿאללען אן וואָהלוואָללען אונד גנאדע. דוא ניממזט אונז ווידער מיט ערבארמען אויף, אונטערדריקזט אונזרע זינדען, אונד פֿערזענקזט זיא אין דיא טיעפֿען דעז מעערעז. וויא טראָזטרייך איזט דיין וואָרט, גאָטט דער גנאדע, וויא ערפֿרייענד אונד דאז געמיטה ערקוויקקענד, זינד דיא וואָרטע דיינער פּראָ=פֿהעטען! וויא באלזאם דער וואונדע, טהון איהרע פֿערהייסונגען אונד דיא ערצעהלונגען איהרער בעגעבענהייטען דעם זיך זיינער זינדען בעוואוסטען הערצען, וואָהל! אפֿפֿנע מיין אויגע, דאס איך דיא וואונדער דיינער לעהרע שויע! זאגע דיא ערצעהלונג פֿאָם פּראָפהעטען יונה, דיא אין דיזער, דיר געהייליגטען סטונדע פֿאָרגעלעזען ווירד, אויך מיינען גייזט ערלייכטענד, אונד אויך מיין געמיטה טראזטענד אונד בערוהיגענד איינווירקען. גיב, דאס איך נאך דעם בייספילע דיינעז פּראָפהעטען, איך ניא איינעז גלויבענז שאמע, אונד יעדערצייט וואָ עס נאָטה טהוט, מיט פֿריימוטה אונד אָהנע שייא ספרעכע, וויא ער איינזט געספּראָכען האט: „איך בין איין העבראער אונד עהרפֿירכטע דען אללמאכטיגען גאָטט, דער דאז מעער אונד דאז פֿעזטע לאנד ערשאפֿפֿען האט.“ זאגע דאז בייספיל, וועלכעז אונז דיא הייליגע שריפֿט אין דען בעגע=בענהייטען דיזעס פּראָפהעטען אויפֿזטעללט, אונז רעכט איינדרינגליך לעהרען, וואז דיין טרייער דיענער משה לעהרט: „גאָטט ליעבט אללע פֿאלקער, אללע איהרע הייליגען זינד אין דיינער האנד; זיא סטירצען הין צו דיינען פֿיסען, אונד עמפּפֿאנגען דיין וואָרט.“ וואָדורך קאנן דאז דייטליכער בעוויזען ווערדען, אלז דאדורך, דאס דוא אללגיטיגער, וויא אן פֿיעלע אנדערע פֿאלקער, אויך נאך נינוה שיקטעזט, אום דיא בעוואָהנער צו ווארנען, אונד זיא צור בוסע

אויפצופֿאָרדערן. מאָגע אונז דאַז איין פֿאָרבילד זיין, קיינען מענטען,
זעלבסט דען זינדער ניכט צו האַססען אָדער צו פֿלוכען, זאָנדערן
פֿיר איהן צו בעטען, אונד איהן צו בעססערן זוכען. דוא האַזט
וואָהלגעפֿאַללען, עזויגער, אַן זאָלכען פֿערעהרערן, דיא אויך דיין
וואָהלוואָללען האָפֿפֿען, *) אַלזאָ אויך זעלבער וואָהלוואָללענד זינד;
דיא דיא זינדע האַססען, ניכט אַבער דען זינדער. דיא דען איר=
רענדען פֿיעלמעהר אויף דען רעכטען וועג צו לייטען זוכען. יאַ
אַללמעכטיגער, דוא ביזט איין גאָטט אַללער פֿאָלקער; וויר נעננען
דיך אונזערן גאָטט, וויל וויר דאַז פֿאָלק דיינער ערוועהלונג זינד,
אונד זאָ דאַרף יעדער מענט דיך נעננען, דער זיך דיר גאַנץ צו
אייגען ערגעבען האַט. איינע צווייטע לעהרע געהט אונז אויז
דעם בוך יונה הערפֿאָר: דאַס דער מענט גאָטטעז ווילען ער=
פֿאָלגען זאָלל, אָהנע צו מורדען, אָהנע צו קלאָגען. פֿאָר איהם
ליגען דיא רייהען דער בעגעבענהייטען דאַ, וויר קורצזיכטיגען
סטערבליכען זינד נור ווערקצייגע פֿיר דיא אַללווייזען פלאַנע גאָט=
טעז, דעם זיך קיין וועזען ענטציהען, פֿאָר דעם זיך קיין וועזען
פֿערבערגען קאַנן. וואָ זאָלל איך הין פֿאָר דיינעם גייזטע? וואָהין
פֿאָר דיינעם אַנגעזיכטע פֿליהען? סטיעגע איך דיא היממעל הינ=
אויף, זאָ ביזט דוא דאַ; אונד בעטטעטע איך מיך אין דיא אונ=
טערוועלט, זאָ פֿאַנדע איך דיך. טוינגע איך דער מאָרגענראָטהע
פֿליגעל אַם אייסערזטען דעז מעערעז צו רוהען, זאָ ווירדע אויך
מיך דיינע האַנד לייטען, אויך דאָרט ערגריפֿפֿע מיך דיינע רעכטע.

דענן זאָ ערגינג עס דעם פראָפהעטען יונה. אויף דען וואָגען
דעז מעערעז ערגריף איהן גאָטטעז האַנד. איין פֿיט פֿערטזאַנג
איהן, אום דער אונגלייביגען וועלט דיא לעהרע צו געבען, דאַס
אַללעז אויף ערדען איין ווערקצייג ווירד אַן גאָטטעז האַנד, זיינע
אַבזיכטען צו ערפֿאָללען, זאָ לאַנג וואָהל אַלז צור סטראַפֿע דעז מענטען.
גאַנץ בעזאָנדערס אַבער זאָללען וויר לערנען, דאַס קיין מענט אַן
דער באַרמהערציגקייט גאָטטעז פֿערצווייפֿעלן מאָגע. אונד וועננ
אויך דיא באָסהייט, וויא דיא דער בעוואָהנער פֿאָן נינוה, ביס
צום היממעל עמפּאָר סטייגט — רייע פֿערזאָהנט, בוסע האַלט
דיא סטראַפֿענדע גייסעל איהם טוואַנגע אויף. עס הייסט אַבער

*) רייע זיעבצעהנע אַנוועדונג פֿאָן פֿער: 11 קאַפיטעל 145 דער פּזאַלמען,
מיזט אויז דעם מונדע דעז אונפֿערגעסליכען לעהרערז הרב הגאון מו"ה
אברהם טיקטין וצוק"ל געקאָממען.

ביא דען בעוואָהנערן פֿאָן נינוה: זיא ריפֿען מיט מאַכט צום הימעל, יעדער בעקעהרטע זיך פֿאָן זיינעם באָזען וואַנדעל, אונד פֿאָן דעם רויב אין איהרען הענדען. איין ריינעס הערץ, אונד ריינע פֿאָן רויב פֿרייע הענדע, מוססען וויר צו גאָטט ערהעבען, דאַנן דורפֿען וויר זיינער גנאַדע פֿערזיכערט זיין. דענן ער איזט אַללבאַרמהערציג אונד גנאַדענרייך אונד נימט צוריק דאַז בעשלאָססענע באָזע. זאָ לאַסס אונז סטעטס גלויבען אַללגיטיגער, אונד נאַך דיזעם גלויבען האַנדעלן. דיא אויך אייטלען אַבערגלויבען האַלטען, דיא זינד פֿערלאַססען; וויר אַבער ערהעבען דאַנקענד, לאָבענד אונד פּרייזענד הערץ אונד האַנד צו דיר, אורקוועלל דער גערעכטיגקייט, דער גנאַדע אונד באַרמהערציגקייט, פֿאָן עוויגקייט צו עוויגקייט. אמן

פֿאַר נעילה.

הַיּוֹם יִפְנֶה, הַשֶּׁמֶשׁ יָבוֹא וְיִפְנֶה, נָבוֹאָה שְׁעָרֶיךָ׃

דער טאַג האַט זיך געווענדעט, דיא זאָננע ווענדעט זיך אונד געהט אונטער, וויר קאָממען אַן דיינע הימעלזפּפאָרטען. אַלל-מעכטיגער גאָטט! ליעברייכער פֿאַטער! וויר האַבען דיין געבאָט ערפֿיללט, אונד פֿאָם געזטריגען אַבענד ביז צום הייטיגען אַבענד דיר איינען האָהען הייליגען שבת געפֿייערט. וויר האַבען אונז פֿאָר דיר געבייגט, אונזערן לייב געפּייניגט; וויר האַבען וועדער ספּייזע נאָך טראַנק צו אונז גענאָממען; וויר האַבען אונז לאָזגע-ריססען פֿאָן אַללעם אירדישען, אום איינען טאַג גאַנץ דיין צו זיין. — נון האַט זיך דער טאַג געווענדעט, דיא זאָננע וויל אונטער-געהן, אונד וויר שטעהן נון דאַ, אונד ווערפֿען גלייכזאַם נאָך איינען אַבשיעדזבליק אויף דיינע הימלישען פּפאָרטען, איינען זעהנ-זיכטיגען בליק נאָך דעם הימלישען הייליגען, דעם וויר גערנע אונזער גאַנצעז לעבען ווידמען מעכטען. אַבער וויר מוססען צוריק אינז לעבען אונד אין זיין גערייט, וויאַוואָהל וויר מיט דעם הייליגען פּזאַלמיזטען (דוד המלך) זאַגען: איין טאַג אין דיינען פֿאָרהאָפֿען איזט בעססער אַלז טויזענדע. דענן דיזעס לעבען איזט ניכט איין לעבען דער בעטראַכטונג, דעם אַנשויען געווידמעט; היר מוססען וויר האַנדעלן אונד גלויבען, דאָרט איינזט ווערדען וויר שויען אונד עמפּפינדען עוויגע זעליגקייט אַן דיינער

רעכטען. אַבער, עהע וויר פאָן היר שיידען, ווענדען וויר נאָך איינמאַל אונזערן בליק צו דיר אָ גאָטט, אונזער הערר, אונזער פאַטער, אונזער אַללעז אויף ערדען אונד אים הימעל! אונזער אַללעז, אים לעבען וויא אים טאָדע. וויא אונצורייכענד איזט אַללעז, זעלבסט וואַז וויר אַם הייטיגען טאַגע געטהאַן האַבען. וויא גערנע האֶטטען וויר אויך ניכט איינען אויגענבליק אונז פאָן דיר אַבגעווענדעט; וויא גערן האֶטטען וויר אונז גאַנץ אים געבעבט אויפגעלאֶזט. אַבער אונזרע קראַפט איזט נור מענשענקראַפט, אונד איזט ווייט אונטער אונזערם וויללען. — יאַ, אַללגיטיגער, געהט עס אונז אויך אים לעבען. וויא גערנע וואָללטען וויר שטעטס דאַז גוטע טהון, ניא פעהלען; וויא גערן וואָללטען וויר יעדען בוכשטאַבען דיינעז געזעצעס אויזאיבען; וויא גערן וואָללטען וויר זיין, וויא דיין הייליגעז וואָרט אונז נעננט, קינדער דעז עוויגען גאָטטעז; וויא גערנע וואָללטען וויר ברידערליך האַנדעלן געגען אונזערן מיטמענשען. וויא שמערצליך איזט עס אונז, אונזרע ברידער אונד שוועזטערן ליידען צו זעהען אונד ניכט העלפען צו קאֶננען, וויא עס אונזרע פפליכט איזט, אונד וויא וויר וואָהל וואָללען. אַבער אונזרע קראַפט איזט שוואַך אונד נור דען גערינגזטען טהייל פאָן דעם וואַז אונזרע פפליכט פאָדערט, אונד וואַז וויר גערנע מאֶכטען, קאֶננען וויר אויזאיבען. דאָך טראֶזטען וויר אונז: דער טאַג ווירד זיך ווענדען, דיא זאָננע ווירד אונטערגעהן, וויר ווערדען אַן דיינען פפאָרטען שטעהן, אונד דו ווירזט ניכט אונזרע האַנדלונגען וואֶגען, זאָנדערן אונזערן הייליגען וויללען, דיר צו דיענען, ווירזט דו אונז אַלז טהאַט אַנרעכנען. אינדעם וויר הייטע נאָך איינמאַל אונזער הערץ צו דיר ערהעבען, אום דען הייליגען טאַג ווירדיג צו בעשליסען, פלעהען וויר דיך אַן: זעגנע אונז, דאַס וויר דיזע געזיננונג דער וואָהלטהאֶטיגקייט, אונד דאַז פערלאַנגען דיר אונזערן וויללען שטעטס צו הייליגען, איממער בעוואַהרען. קיין באֶזעס ביישפיעל זאָלל אונז פערפיהרען אונד פאָם גוטען אַבלייטען. מאַג דער לאַסטערהאַפטע הינידען גליקליך זיין; מאַג דאַז גליק איהם אויף זיינען וועגען בעגלייטען; מאֶגע ער טריאומפהירען אונד זיך זיינעז גליקקעז איבערהעבען; מאַג ער זיין הערץ פאָר דעם אַרמען ברודער פערשליסען; מאַג ער זיין פערמאֶגען פערמעהרען אָהנע גערעכטיגקייט, עס זייא פערן פאָן אונז איהן נאַכצואַהמען. זיין לעבענזטאַג ווירד זיך ווענדען,

דיא זאננע זיינעס גליקקעס ווירד אונטערגעהן, ער ווירד אן דיינער פפארטע סטעהן, אויך ערבארמען פלעהען, וויא דער ארמע ברודער איהן אין דיעזעם לעבען, אונערהערט אנגעפלעהט האט. ווענן וויר אויף ערדען ליידען, ווענן שמערץ אונד קראנקהייט אונזער לאגער איזט, ווענן ארמוטה אונז דריקקט, אונד וויר אפט ראטה־ אונד הילפלאז דא סטעהן; ווענן ליידען אונזער הערץ דריקקען, דיא וויר אפט ניכט איינמאהל אויזספרעכען קאננען אונד דורפען, אונד וויר זייפצענד אונזער בראד עססען, אונד מיט שמערצענסטהראנען אונזער לאגער נעטצען. ווענן וויר אויף דען וואגען דעז מעערעז אומהערשוואנקען, דיא סטירמע טאבען, אונד דיא האפפנונג דען אנקערגרונד פערלארען האט, ווענן אונז דער ביטטערע שמערץ טריפט ביים אונזערן בעזטען ווילען, פערקאננט צו זיין פאן דענען דיא וויר ליעבען; ווענן דיא נאטה אונז אפט צו האנדלונגען טרייבט, דיא וויר זעלבסט פערדאממען, אונד דיא קאלטע וועלט אונז דאז ליכטזינניג פעראורטהיילט. אך, ווענן וויר אפט גלויבען, וויר פערגעהן, אונד אונז גערנע אין דיא ארמע דעז טאדעז, וויא אין פריינדעז ארמע ווערפען מאכטען; אונד ווענן וויר ענדליך זא פאן ליידען געדריקט ווערדען, דאס וויר פאזט אן דיינער בארמהער־ ציגקייט צווייפלען מאכטען. דאנן, יא דאנן, אללגיטיגער הארט אונד ערלאזער, דאנן פערלאס אונז ניכט, לאס אונז דען טראזט סטעטס געגענווארטיג זיין. דער טאג ווענדעט זיך, דיא זאננע ווירד אונטערגעהן, דאנן זינד וויר אן דיינען פפארטען; דאנן ניממט דו אונז בארמהערציג אויף, דאנן פינדען וויר לאהן אונד פריידע דיא אונענדליך מעהר זינד אלז אללע פריידען דיזער ערדע. דענן קיין אויגע האט געזעהן, וואז דו דענען אויפבעוואהרזט, דיא אויף דיך האפפען. ווענן אונז דער טאד, נאך דיינעם גאטט־ ליכען ווילען, איין לעבען ענטריסען האט, וועלכעז אונז טהייער איזט; ווענן וויר פריהזייטיג דען טאד איינעס פאטערס, איינער מוטטער, אונזרע לעהרער אונד לייטער אויף ערדען, בעווינען מוסען; אדער ווענן דו אונז נאך דיינער אללווייזהייט דיא בליטהע אונזרעז לעבענז, איין געליעבטעז קינד ענטרייסעזט; ווענן אונזער הערץ איבער איינען זאלכען פערלוזט פאזט פערצאגען וויל, אונד דיא ערדע מיט איהרען הערליכקייטען צו ארם איזט, אונז צו טרעזטען, דאנן טרעזטע דו אונז, קוועללע דעז טרעזטעז, דאנן טרעזטע אונז דאז ווארט: דער טאג ווירד זיך ווענדען, דיא זאננע

אונזרעס לעבענס ווירד אונטערגעהן, ווער קָאממען דאַנן צו דיינען הייליגען פפָארטען. — דאָרט ווערדען וויר אַללע וויעדערפינדען, ווא: וויר היר פערלָארען האַבען; דאָרט איזט וויעדערזעהן אָהנע טרעננונג; דאָרט איזט איין בייזאַממענזיין אָהנע שמערץ, אַהנע ליידען, נור פֿוללע דער זעליגקייט. אָ, דאַס אונזער לעבען זאָ פערגעהן מאָכטע וויא אונז דער הייטיגע טאַג פערגאַנגען איזט! זאָ אָהנע זינדליכקייט, אָהנע זונדע, זאָ גאַנץ פֿאָן דער ערדע אַב־ אונד דעם הימעל צוגעווענדעט. אונד ווען דער לעבענסטאַג זיך ווענדעט, ווען דיא זאָננע דעז דאַזיינס אונטערגעהט; דאַנן, אָ גאָטט! שענקע אונז בעוואוסטזיין אין דער לעטצטען שטונדע, שענקע אונז קראַפט, דען לעבענסטאַג זאָ וויא דען הייטיגען היי־ ליגען טאַג צו בעשליסען. שענקע אונז קראַפט צו ערקעננען ה׳ הוא אלהים דער עוויגע איזט דער אַללמאָכטיגע גאָטט; ער איזט דיא גנאַדע, ער איזט דיא גערעכטיגקייט. שענקע אונז קראַפט, ווען דיא לעבענסזאָננע שאָן זיך ווענדעט, אונד וויר אַן דיא הימ־ מעלספפאָרטע צו טרעטען בערייט זינד, שענקע אונז קראַפט אים לעטצטען אויגענבליק נאָך אויסצורופען: ה׳ הוא אלהים · שמע ישראל ה׳ אלהינו ה׳ אחד · אמן וכן יהי רצון·

פֿאַר דעם אתרוג בענשען·

יהי רצון, עס זייא דיר וואָהלגעפֿעללִיג הערר אונד פֿאַטער, דאַס איך דיין געבאָט ערפֿוללע: „איהר זאָללט אייך אַם ערסטען טאַגע דעז לויבהיטטענפעסטעס (סכות) נעהמען איינע פֿרוכט פֿאָם בוימע הדר (אתרוג) פאַלמצווייגע (לולב) מירטע אונד באַכווידען, אונד זייד פֿראָהליך פֿאָר דעם עוויגען אייערעם גאָטטע. אונד וויא איך דיזע פֿיער פפלאַנצענאַרטען צו איינעם צוועקקע יעטצט פֿערבינדע, זאָ מאָגע עס דיר וואָהלגעפֿעללִיג זיין, דיא הערצען אַללער מענשען צו פֿעראייניגען צו דיינעם דיענסטע, דאַס זיא איינִיג זיין מאָגען מיט זיך זעלבסט, איינִיג מיט איהרען נעבענ־ מענשען, איינִיג מיט דיר, דעסען נאַמע איזט דער איינִיגע איינ־ ציגע. דער זעגען אונד דיא זעלענלוסט דיא מיט דער אויסאיבונג דיזעס געבאָטעס (ארבע מינים) פֿערבונדען איזט, קאָממע אין רייכער פֿוללע איבער מיך אונד מיין הויז אונד איבער גאַנץ ישראל· נימם אונזערן פֿראָממען ווילען זאָ אויף, אַלז האָטטען וויר דיזעס געבאָט אין זיינער גאַנצען אויסדעהנונג, מיט אַללען געזיננונגען

דיח אַן דעסען חויזחובונג געקנופּפט ווערדען זאָללען, חויזגעחובט. חונד חוק דיזער געזיננונג ווענען, ערוועקקע חיך איר דיח האָפּפּנונג חויך דיח זעליגקייט דיח דוח דיינען פֿערעהרערן בערייטעט האַט. אמן

פֿור דען ערסטען טאג סכות·

אַללגוטיגער גאָטט, וואַז וואָרען וויר אענשען, ווענן דוח דיך ניכט פֿאטערליך הערחַבגעלחַסען האטטעסט, דיך חונזערן פֿאָרעלטערן לו אָפּפּענבאַרען, חונד זיח חובער דיינען ווילזען לו בעלעהרען! האַט דוח דען אענשען איט פֿערסטאַנד חונד פֿערנונפּט געליערט, דיח גראָסען וואַהרהייטען לו ערפֿאָרטען, דאס דוח דער שאָפּפּער חונד ערהאַלטער דער וועלט ביזט, דער לענקער חונד לייטער חונזרער טיקזאַלע; חונד דאַס וויר דער ערדע ניכט חנגעהאָרען; דאַס וויר נור חיינע פּילגערריזע דורך דיזעס לעבען אַכען, דאַס דיזעס לעבען נור דער דורכגאַנגזפונקט חיזט לוק וואַהרען לעבען חין דען געפֿילדען דער זעליגקייט, וואָ דיח וואַהרע פֿריידע וואָהנט. וויח ספּאט האַבער דיח אענשהייט חוי חייגנער קראַפּט דיזע וואַהרהייטען ערפֿאָרסט האטטע, דאַז זעהן וויר יאַ דאַדורך, דאַס הייטע נאָך אילליאָנען פֿאָן היידען חיק פֿינזטערן וואַנדעלן. חונד וויח לייכט וואָרדען וויר דיזע בעזעליגענדע לעהרע פֿערגעסען, האטטע דיינע גאָטטליכע וויזהייט ניכט לערעאָניאַל געזעטלע געגעבען, פֿעראָרדנונגען חונד געברייכע, דורך דערען חויזחובונג וויר אַן דיין הייליגע וואָרט דער וואַהרהייט ערחיננערט ווערדען. ניכט האַבער דאַז בלאָסע געדאַנקענלאָזע טהון חיזט עס, וואָדורך וויר דיר וואָהלגעפֿאָללינ לו ווערדען האָפּפען דורפֿען; דיח געזיננונג דיח וויר איט דער האַנדלונג פֿערבינדען חיזט עס, דיח חונזרע האַנדלונגען פֿערעדעלט, חונד חונז בעסער אַכט. „יעזען טאַגע זאָללט חיהר חין לויבהוטטען וואָהנען, דאַמיט חיירע נאַכקאָמען עס וויסען, דאַס חיך דיח קינדער ישראל'ס האַבע חין הוטטען וואָהנען לאַסען, אַז חיך זיח חויז מצרים געפֿוהרט; חיך, דער עוויגע, חייער גאָטט!“ יאָ דאַס וויר אַללע איט טרייען פֿראָאען הערלען חין גאָטטעז ווענען וואַנדעלטען, וויח חונזערע פֿאָרפֿאַהרען, פֿאָן דענען גאָטט ספּריכט: „חיך געדענקע דיר דיח גוטע דיינער יוגענד, וויח דוח איר נאַכפֿאָלגטעזט נאַך דער וואוזטע, נאַך חיינעם חונבעזאעטען לאַנדע. דאַן וויר

עס אונז אויך אונזרער פילגערפֿאַהרט זאָ וועניג פֿעהלען, אַלז עס
אונזערן פֿאָרפֿאַהרען פֿירציג יאַהרע אין דער וואזטע געפֿעהלט
האַט. ווען אונז נור דיא וואַהרהייט רעכט קלאַר געוואָרדען
איזט, דאַס וויר פילגער אויף ערדען זינד; אויף ערדען, וואָ עס
קיינע ריינע פֿריידע, קיינע אונפֿערמישטע גליקזעליגקייט גיבט;
וואָ אַללעס דעם אונבעסטאַנד אונד דער אייטעלקייט אונטערוואָר-
פֿען איזט, דאַן ווערדען וויר אויך בעגרייפֿען, דאַס וויר היר
נור צו איינעם הֶהערן, בעססערן לעבען ערלאַנגען ווערדען. —
דאַמיט דיזע ערינגערונג אין אונזערן הערצען לעבע, זאָללען וויר
אין דיזען טאַגען אונזער הויז פֿערלאַססען אונד היטטען בעוואָהנען.
וויא בערוהיגענד איזט דער געדאַנקע: איך בין איין פילגער אויף
ערדען, אַבער דער אַללגיטיגע גאָטט האַט מיר דאַז ציעל דער
רייזע געסטעללט אונד לייטעט מיך דאַהין. ווען ניכט אַללע וועגע
מיינעס לעבענס גלייך עבען, גלייך זיכער אונד אַנגענעהם זינד;
ווען איך אָפֿט אים דונקעלן, אָפֿט אויף רויהען געפֿאֶהרליכען
וועגען איינזאַם וואַנדעלן, אָפֿט דיא טאַגעס לאַסט אונד היטצע
טראַגען, אונד פֿערגעבליך נאַך ערקוויקונג שמאַכטען מוס, דאַנן
טראָסטע איך דער געדאַנקע: איך בין יאַ נור איין פילגער אויף
ערדען! בין איך איין פילגער, זאָ דאַרף עס מיך יאַ ניכט בע-
פֿרעמדען, ווען איך דער אַנבליק דעס היימאַטעס באַלד ערהייטערט,
באַלד ערשרעקט; ווען איך אַללע אַנגענעהמליכקייטען אונד אַללע
בעשווערדען דער פֿערשידענען טאַגעס- אונד יאַהרעסצייטען וועכ-
סעלווייזע ערפֿאַהרע; ווען איך באַלד לוויטען בלאָזען, באַלד
לוויטען דאָרנען דאַהין געהע; ווען איך באַלד אַנגענעהמע, באַלד
ווידריגע צופֿאֶללע בעגעגנען; ווען איך באַלד הינדערניססע אונד
ווידערשטאַנד, באַלד אויפֿמונטערונג אונד הילפֿע פֿינדע. אונטער
דיינער אויפֿזיכט אָ אַללמעכטיגער, אונטער דיינעם שוטצע זעטצע
איך דען וועג מיינעס לעבענס פֿאָרט, דו לייטעסט מיך, אונד
דער אויזגאַנג דיינער וועגע איזט זעליגקייט. ערהאַלטע אונד
שטאֶרקע אונז, אָ גאָטט, אין דיזען געזינונגען. לאַס עס אונז
ניא פֿערגעססען, דאַס וויר דיר אַנגעהאָרען, אונד דאַס דו אונז
לייטעסט, אונד פֿיהרע דען טאַג הערבייא, פֿאָן דעם עס הייסט
(ישעיהו ד׳ ה׳): דער עוויגע ווירד פֿאָר ציון אונד זיינע פֿעסט-
פֿערזאַממלונגען, טאַגעס איינע שאַטטענדע וואָלקע, אונד נאַכטס
פֿייערגלאַנץ ערשאַפֿפֿען אונד אַללעס הערליכע דאַמיט בעדעקקען.

איינע סוכה ווירד איהנען נון טוטץ דיענען פֿאָר דער טאַגעס=
היטצע, נון טוטץ אונד נור נופֿלוכט פֿאָר סטורם אונד אונגע=
וויטטער. אמן

דעסזעלבען אינהאלטס.

מיט פֿריידען ערפֿיללען וויר דיינע געבאָטע, אָ הערר! זיא
זינד לעבען, דעם דער זיא בעגרייפֿט. דיינע בעפֿעהלע זינד
רעכט אונד ערפֿרייען דאַס הערץ. גאָלדנע אֶפֿפֿעל אין זילבער=
דראַהט=אַרבייט זינד דיינע גאָטטליכען געבאָטע. וואָהל דעם
דער אובעראַלל דען קערן פֿאָן דער שאַלע, דאַס אינגערע וועזענט=
ליכע פֿאָן דעם איסערליכען צו אונטערשיידען וויים. וויר פֿער=
איניגען הייטע פֿיער פֿפֿלאַנצענאַרטען, ספרעכען אונזערן זעגען
אונד זינגען דיר לאָבליעדער (הלל) דאַמיט. אַבער אין היילינער
געדאַנקע זאָלל אונס דאַבייא בעשעֶפֿטיגען. דיזעס פֿעסט הייסט
(חג האסיף) דאַס פֿעסט דעס איינזאַממעלנס, וועלכעס נאַך דער
ערנדטע פֿאָן אונזערן פֿאָרפֿאַהרען געפֿייערט וואָרדען איזט. הויז
אונד טיננע, קעללער אונד ספייכער, וואַרען מיט דעם איינגע=
ערנדטעטען זעגען אַנגעפֿיללט. ווא לייכט אובערהעבט זיך דעס
מענשען הערץ איס אובערפֿלוס, וויא לייכט בילדעט ער זיך אין,
„מיינע קראַפֿט, מיינע מאַכט האַבען מיר דיעס פֿערמאָגען ער=
וואָרבען.“ וויא לייכט איזט דער מענש געניינט דען גערינג צו
אַכטען, דער ניכט מיט גלוקסגיטערן געזעגנעט איזט. דאַרום
זאָללען אונס דיא צערעמאָניען דיא וויר צו בעאָבאַכטען האַבען,
לעהרען, דאַס וויר אַללע קינדער גאָטטעס זינד, קינדער איינעס
געמיינשאַפֿטליכען גוטיגען פֿאַטערס, דער זיינע קינדער גלייך
ליעבט, אונד זיא אַללע צו בעגליקקען וואונשט. רייך אונד אַרם,
פֿאָרנעהם אונד גערינג, זינד פֿאָר איהם גלייך. דיא פֿעראייניגונג
דעס וואָהלריכענדען אתרוג מיט דער געמיינען בַּאַכווידע, זאָלל
אונס דיזע גראָסע וואַהרהייט אין ערינגערונג ברינגען. יעדער
מענש איזט אין צוועק גאָטטעס אין דער שעֶפֿפֿונג. ניכט רייכ=
טהום, ניכט וויססענשאַפֿט, ניכט שאֶנהייט געבען אונס איינען
ווערטה פֿאָר גאָטט. נור דיא טוגענד גיבט דעם מענשען זיינען
ווערטה; אונד דער, דען וויר אויך ערדען פֿעראַכטען, סטעהט
פֿיעללייכט העֶהער פֿאָר גאָטט, אַלס וויר אין אונזערם דונקעל
גלויבען. פֿערנער זייא אונס דיא פֿערבינדונג דער (ארבע מינים)

פֿיער פפלאַנצענאַרטען, איינע עראיננערונג פֿערסידענער סטעללען דער הייליגען טריפֿט, וואָ עס הייסט: „איין הערץ אונד איין ליב זאָללען דעם לעבענדיגען גאָטט לאָבזינגען“; אָדער אַללע איינע געביינע ספרעכען: עוויגער, ווער איזט וויא דוא! דער אתרוג איין בילד אונזרעס הערצענז; דער לולב פאַלמצווייג, איין בילד אונזרער אויפֿרעכטען קאָרפערסטעללונג; דיא מירטע אונד באַכ-ווידע, איין בילד אונזרער ליפפען אונד אונזרער אויגען, אַללעז זאָלל נור עהרע גאָטטעז געברויכט ווערדען, דעם דיענזטע גאָטטעז געוויהעט זיין. ריין וויא דער אתרוג אונד פֿלעקקענלאָז זאָלל אונזער הערץ זיין, אָהנע פֿלעקקען דעז לאַזטערס. אונזרע אויפֿ-רעכטע סטעללונג זאָלל אונז עראיננערן, דאַס וויר אויזגעצייכנעט זינד פֿאָר אַללען געסטאָפֿפֿען דער ערדע, דורך אונזערן אויפֿרעכטען גאַנג; דאַס וויר ניכט דער ערדע אַנגעהאָרען אונד איהרען זינג-ליכען פֿריידען, זאָנדערן דעם הימעל, צו דעם וויר אויפֿבליקקען קאָננען, אונד דער אונזער אייגענטליכעז פֿאַטערלאַנד איזט. אונזער מונד, דיא גאַבע דער ספראַכע, דיא אונז אויזצייכנעט פֿאָן אַללען לעבענדען וועזען, זייא הייליג! ניא זאָללען וויר דיא גאָטטליכע גאַבע דער ספראַכע דורך לוגען, דורך אונצוכטיגע רעדען, דורך פֿלוכען ענטהייליגען. אונד אונזער אויגע זייא הייליג אַלז דאַז ערסטע ווערקצייג דעז בעגעהרענז, וועלכעז זיך אונזערם הערצען מיטטהיילט. זאָ הייסט עס אין דער הייליגען טריפֿט: „איהר זאָללט ניכט נאַכוואַנדעלן נאַך איירען הערצענזבעגירדען אונד נאַך איירען אויגען,“ אַללעז, אַללעז אין אונז, זייא גאָטט געהייליגט. אונד ווען וויר זאָ דענקען, זאָ האַנדעלן, זאָ האָפֿפֿען וויר דאַס דוא דיא צערסטאָרטע (סוכה) הוטטע דוד'ס ווידער אויפֿריכטען אונד אונז וויא אין פֿאָריגען צייטען ערפֿרייען ווירזט. אמן

הושענה רבה.

עס זייא דיר וואָהלגעפֿעלליג עוויגער, אַללמעכטיגער גאָטט, דיא האַנדלונגען דיא וויר אַן דיזעם פֿעסטע פֿעררי כטעט האַבען, וואָהלגעפֿעלליג אויפֿצונעהמען. מיט דעם פֿראָממען וואונשע, עטוואַס דיר וואָהלגעפֿעלליגעז צו טהון, בעאָבאַכטען וויר (מנהג נביאים) דיא ווייזע דער פראָפֿעטען, אונד האַבען מיט דער ערבה דיזען אַלטאַר אומרינגט. זיבענמאַל מיזט דיין אַלטאַר אומרינגט וואָרדען, צור עראיננערונג אַן זיבען אונזרער גראָססען

פֿאָרפֿאַהרען: אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, דוד, שלמה. הערר וואַז זינד וויר, וואַז איזט אונזער לעבען, וואַז איזט אונזרע קראַפֿט אונד אונזרע טוגענד. וויר בייגען אונז דעמוֹטהיג פֿאָר גאָטט, פֿאָן דעססען גנאַדע וויר אַללעז ערוואַרטען. וויר זעלבסט האַבען זאָ ווייניג פֿערדיענזט וויא דיזע באַכווידע (ערבה), דיא ווידער געשמאַק נאָך גערוך האַט. וויר שלאַגען זיא היר אַן דיא ערדע צום צייכען אונזרער אונטערווערפֿונג פֿאָר גאָטט. דורך דעמוטה וואָללען וויר דיא זינדען בוֹסען דיא וויר מיט דען ליפפען געטהאַן האַבען, פֿאָן דענען דיזע באַכווידענבלעטטער איין בילד זינד. דאַמיט וויר דען פֿלוך פֿאָן אונז אַבווענדען, דען דוד אויזגעשפּראָכען האַט: „ראָטטע אויז עוויגער, אַללע הייכ־לערישע גלאַטטע ליפפען." אונד ווען וויר אַללעז אונזרע פפליכט איזט, צור אונפֿאָללקאָממען אויזאיבען אויז מאַנגעל אַן איינ־זיכט, זאָ טרעסטען וויר אונז אין געדאַנקען אַן דיאיעניגען אַן, דיא דען טיעפֿען זינן דיזער צערעמאָניען גאַנץ ערפֿאַססט האַבען, אונד בעטען: דיא ליעבליכקייט דעז עוויגען אונזרעס גאָטטעז זייא אונז בעשיידען, זאָ געלינגט דאַז וואַז וויר טהון, דענן אַלל אונזער טהון געלינגט צור דורך איהן. אמן

ווענן איינע פֿרויא דען סטיעל פֿאם אתרוג אויזבייסט. *)

הערר דער וועלט! אונזרע שטאַממוטטער חוה האַט, איבער־רעדעט פֿאָן דער שלאַנגע, אים פאַראַדיזע זיך פֿערלייטען לאַססען דיין געבאָט צו איבערטרעטען, אונד האַט דאַדורך איבער זיך אונד איבער איהרען מאַנן עלענד געבראַכט. אונד מאַנניכפֿאַכע שמערצען וואַרען זייטדעם איהר לאָאָז, דיא זיא אויך איהרע נאַכ־קאָממען פֿערערבט האַט. וויר אַללע שטעהן אין געפֿאַהר פֿאָן דער שלאַנגע אונזרער זינגליכקייט צור איבערטרעטונג דער גאָטט־ליכען געבאָטע פֿערלייטעט צו ווערדען. גיב אָ גאָטט, דאַס וויר שטאַרק גענוג זיין מאָגען, קיינער פֿערפֿיהרערישען שטימע אונזער אָהר צו לייהען, אונד דאַס וויר ניא פֿערגעסען, דאַס

*) עס איזט אַן מאַנכען אָרטען נאָך געברייכליך, אַן הו"ר שוואַנגערן פֿרויען דען אתרוג צו שיקקען, דאַמיט זיא דען שטיעל אויזבייסען. מאַן האַט איבער דיזען געגענשטאַנד איין געבעט פֿאָרגעפֿונדען אונד דאַהער ניכט אונטערלאַססען, היר עבענפֿאַללז איין זאָלכעס אויפֿצונעהמען.

דעם חֹבערטרעטער דיינער געבאָטע, דחַ: פּחַרחַדי: דער חונשולד זיך חויך עוויג פֿערטלױסטע, וויח עס זיך פֿחָר הוה פֿערטלחָסטען החַט. חונד דיין רחַכשעגעל, דחַ: געוויסען, מיט דעם פֿלחַמ־מענדען טווערטע, דער טמערלליכען ערחיננערונג, פֿערטליסט חונ: חויך עוויג דחַ: טהחַר דע: פּחַרחַדי:עס. וויח חיך חין זיבען פֿע:טטחַגען קיין געלח:טע נחַך די:ער פרוכט, דיח וויר פּחַרחַדי:־חַספּעל נעננען, געהחַבט החַבע; חונד זחָ ווענינ גענוס מיר דחַ: חוי:בייסען מיהרע: סטיעל געוומֹהרט, זחָ לחַס מיך פֿרייח זיין פֿחָן יעדער בעגיערליכקייט חונד לח:טערנהייט; חונד ניח מחָגע חיך דיח פֿריידע זוכען דיח דחַ: לחַ:טער געוומֹהרט. חיך וומַנדלע חין חונשולד חונד דוח ערלחֶ:ע:ט מיך חונד ביזט מיר גנחֶדיג. אמן

אן שמיני עצרת.

חַללגוֹטיגער גחָטט, ווחָ דוח בי:ט חי:ט פֿריידע! הערלליכקייט חונד ווחָננע חי:ט חַן יעדעם חָרטע, ווחָ דיין גחֶטטליכער גיי:ט וומַלטעט. דחַ: הייטיגע בעטלוססע:ט חי:ט חיין פֿע:ט דער פֿריידע. דחַרום ליחט עס חונ: נחַכלודענקען חֹבער דיח פֿריידע דיח דיר וומַהלגעפֿחֶלליג חי:ט. חַן די:עם ערנדטעפֿע:טע וומַר בע:חָנדערס בייח חונ:ערן פֿחָרפֿחהרען, דיח זחָ גלוֹקליך געוועזען זינד, זיך חוי:טלי:סליך מיט דעם לחַנדבויח לו בעשחֶפֿטיגען, פֿריידע חונד יובעל חֹבער דען זעגען דער ערנדטע, דיח חיהנען חיינען זחָרגענלחָ:ען וויכטער פֿערהיעס. דחַרום הייסט חויך די:עס פֿע:ט חין דער הייליגען טריפֿט, דחַ: פֿע:ט דער פֿריידען. דענן זחָ לחַנגע וויר חויף די:ער ערדע וומַנדלען, חי:ט חונ:ער גיי:ט בייח בע:טען ווילען פֿחָם קחֶרפּער חַבהחֶנגיג; חונד ווענן חונ: דיח נחֶטהיג:טען בעדוֹרפֿניסע דע: לעבענ: פֿעהלען, קחַנן חויך דער גיי:ט ניכט הייטער זיין, חונד זיך לור פֿריידע ערהעבען. דחַרום בעטען וויר חויך הייטע (משיב הרוח ומוריד הגשם) חום חיין גלוֹקליכע: געדייהען פֿוֹר דיח ערנדטע דע: קוֹנפֿטיגען יחַהרע:. וויח פֿערטידענחַרטיג חי:ט חַבער דיח פֿריידע דער מענטען. די:ער פֿרייט זיך חֹבער דחַ: חונגלוֹק זיינער פֿיינדע. דער פֿרחָממע קחֶניג דוד חַבער ספּריכט: דוח לעג:ט מיר פֿריידע חינ: הערל ווענן זיך מיהר קחָרן חונד מחָ:ט מעהרט. פֿחָן דענען, דיח נור פֿוֹר די:ע ערדע לעבען, ספּריכט דער פּרחָפּהעט (ישעי׳ כ״ב): „זיהע דחַ חי:ט וומָננע חונד פֿריידע! מחַן טלחַכטעט רינדפֿיה

חונד קוֿיינפּיה, וויר וואָלוֿען פּוֿייט עסען חונד וויין טרינקען.״
— יאַ עסען חונד טרינקען, דענן מאָרגען קאָננען וויר יאַ סטער־
בען. בעהוֿטע חונ: גאָטט, דאַס זאָלכע פֿריידע ניא חין חונ:ער
הערץ קאָממע! וויר וואָלוֿען חונ: מיט דען גערעכטען פֿרייען,
נאַך דען וואָרטען דע: קאָניגליכען זאָנגערס (תהלים): דיא גע־
רעכטען פֿרייען זיך חונד זינד פֿראָהליך פֿאָר גאָטט — חונד
פֿרייען זיך מיט חיהרער פֿריידע. דאַ: חי:ט דער פּרוֿפּסטיין
פֿראָממער הייליגער פֿריידע, וועננ מאַן זיך מיט רוהיגעם געוויסען
דער גענאָססענען פֿריידע ערחיננערן דאַרף. דיא זיך חובער חיהרע
גענאָססענען פֿריידען פֿרייען קאָננען, דוֿרפֿען זיך חויך דעם גראַבע
ענטגעגען פֿרייען, זאַגט איוב, פֿאָן דעם עס חויך הייסט: חאַ:
דאַ: פֿאַמיליענגאַ:טמאַהל נו ענדע וואַר, בראַכטע ער אָפּפֿער;
דענן ער זאַגטע: פֿיעלוֿייכט האַבען מיינע קינדער גע:וֿנדיגט חים
גענוסע חיהרער פֿריידע. דיא גערעכטען פֿרייען זיך פֿאָר גאָטט!
חונד זאָ הייסט עס חויך חין דער הייליגען טריפֿט: חיהר זאָלוֿט
חייך פֿרייען פֿאָר דעם עוויגען חיירעם גאָטטע. פֿריידע פֿאָר
גאָטט חי:ט הייליג, אָהנע טאָבען, אָהנע חונאַנסטאָנדיגקייט,
אָהנע חונמאָסיגקייט. פֿריידע פֿאָר גאָטט הייליגט זעלבסט דען
קאָרפּערליכען גענוס, חונד מאַכט חונ: מילדע, טהיילנעהמענד
חונד וואָהלטהאָטיג. וויא עס דענן חויך חין דער טריפֿט הייסט,
דאַס מאַן בייא דער פֿע:טעספֿריידע מיטטהיילען זאָלוֿ (לגר ליתום
ולאלמנה) דעם פֿרעמדלינג, דער וואַי:ע חונד דער וויטווע. גיב
חונ: עוויגער, דאַס וויר סטעטס זאָלכע פֿע:טע פֿייערן, דיא דיר
וואָהלגעפֿאָלוֿיג זינד; דאַס חונ:רע פֿריידע פֿאָן דער אַרט זייא,
דאַס וויר חונ: ספּאָט נאָך נאַך דעם גענוסע חיהרער פֿרייען
קאָננען חין דער ערחיננערונג. לאַס חונ: ניא פֿאָן דעם חויגענ־
בליק, נו אַנגעמעסענער זיננליכער פֿריידע הינגעריסען ווערדען.
זאָ הייסט עס חין דער הייליגען טריפֿט (איוב כ׳): דאַ: יובלען
דער באָזען חי:ט חוי: דער נאָכ:טען פֿעראַנלאַסונג, דיא גערעכטען
פֿרייען זיך חובער דאַ: חאַלגעמיינע גוטע. זאָ זייא חונ:ער זינן
סטעטס חויף דאַ: וואַהרע גוטע געריכטעט, חונד מאָגען וויר
בייא חונ:ערן פֿע:טליכען פֿריידען, דיא פֿרידען ניכט פֿערנאַכ־
לאָסיגען דיא וואָהלטהאָטיגקייט געוואָהרט. דאַנן וויר:ט דוא
עוויגער חיינסטימען חין דיא פֿריידע חונ:רעס הערלענ:, חונד
חונ: טהיילהאַפֿטיג ווערדען לאַסען דער עוויגען פֿרידען, דיא

דאך אויפבעוואהרט אים געפילדע דער זעליגקייט, פֿאר דיא, דיא
דיך אין וואהרהייט פֿערעהרען. אמן

פֿאר שמחת תורה, געזעטצעס פֿריידע.

אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁלּוֹ כָּכָה, מֵאֱלֹהָיו וְגֹאֲלוֹ יִשָּׂא בְרָכָה.

פֿריידע איבער דאס געזעטץ, פֿריידע איבער דיינע גאֺטטליכען, היילגען, טראָסטרייכען אונד בעזעליגענדען אָפפענבאַרונגען אונד פֿערהייסונגען. פֿריידע, דאס וויר דאס יאהר אין דער בעטראַכ־טיגונג מיט דיינער היילגען תורה פֿערבראַכט האבען, דיזער פֿריידע איזט דער הייטיגע טאג געהייליגט, אונד וואָהל דעם, דער דיזע פֿריידע עמפפֿינדעט אונד זיך איהר גאנץ ערגיבט! וויר האבען הייטע דען לעטצטען אבשניט דיינער היילגען לעהרע (תורת משה) געלעזען אונד צוגלייך דען ערסטען אבשניט דער־זעלבען, דיא געשיכטע דיינער שאֺפפֿונג ווידער אנגעפֿאנגען. מאָגע דיזער קרייזלויף אונס איין פֿאָרבילד זיין פֿאר אונזער לעבען! מאָגען וויר ניא אויפֿהאֺרען נאך דיינעם געזעטצע צו לעבען, מאָגע דער טהאֺריכטע געדאנקע אונס ניא בעשלייכען אַלס האֺטטען וויר יעמאלס גענוג געטהאן, מאֺגען וויר ניא שטיל שטעהן אויף דעם וועגע אונזרער פֿערפֿאָללקאָממנונג. מאֺגע דיין וואָרט שטעטס אונזרע פֿריידע זיין, אונד מאָגען וויר דיינעם בונדע טריא זיין, וויא עס אין דער שריפֿט הייסט: אונד זיהע! דיזעס איזט מיין בונד מיט איהנען, שפריכט דער עוויגע, מיין גייזט, דען איך איבער דיך זאנדטע, אונד מיין וואָרט דאס איך אין דיינען מונד געלעגט האבע, זאללען וועדער אויז דיינעם, נאָך אויז דיינער קינדער אונד איהרער שפּאֺטעזטען נאכקאָממען מונד וועיכען, פֿאָן נון אן ביס אין עוויגקייט שפריכט דער עוויגע. — געפריזען זייסט דוא משה, דיענער דעס עוויגען, טרייער הירט דיינעס פֿאָלקעס, דער דוא צווישען גאָטט אונד אונזערן פֿאָרפֿאהרען געשטאנדען האזט, אונס דאס קאֺסטליכסטע געשענק גאָטטעס פֿאָם הימעל צו ברינגען. דיין גראב איזט ניכט בעקאנט, אבער דיא שפורען דיינעס גאֺטטליכען גייזטעס ווערדען ניא אין דען יאהרבאֺכערן דער וועלטגעשיכטע פֿערשווינדען. גיב, אָ גאָטט, דאס וויר טרייא דעם גלויבען, זאָ אללעס אנדרע אויפֿאָפפֿערן, זאָ אללעס ליידען, דולדען, טראגען, זאָ אללעס הינגעבען דיר צו געפֿאללען אללגוטיגער,

ויא ער! אונד מאָגען וויר, ווענן וויר דאַז לעבענזציעל עררייכט
האַבען אין אונגעשוואַכטער קראַפט, זאָ זאַנפט פאָן דיינער האַנד
דער ערדע ענטנאָממען אונד צו נאַמענלאָזער הימלישער זעליגקייט
געפיהרט ווערדען, ויא ער! הייטע אַם בעשלוספעזטע, וואָללען
וויר איינען רוקבליק אויף דיינע לעהרע טהון. הייטע ביים
לעטצטען פעזטע, וואָללען וויר איינען בליק ווערפען אויף דיא
רייהע דער פעזטע דיא וויר זייט דעם אַנפאַנגע דעז פרוהלינגז
געפייערט, אונד אונז אַן דיינער גאָטטליכען ווייזהייט ערפרייען.
יענע זיבען טאַגע דעז אָסטערפעזטעס זינד איין בילד דער זיבען
מאַל צעהן יאַהרע דעז מענשליכען לעבענז. זאָ ויא דער ערסטע
אונד לעטצטע טאַג דעז פעזטעס (מקרא קודש) אויזרופונג דער
הייליגקייט זינד, זאָ זאָללען דיא ערסטען יאַהרע אונזרער יוגענד,
אונזרער אויזבילדונג צו איינעם גאָטטליכען לעבען הייליג זיין, אונד
זאָ זאָללען דיא לעטצטען צעהן יאַהרע רוהעטאַגע זיין פאָם גע-
טימעל דער וועלט, איין אויפהאָרען דעז אירדישען טרייבענז אונד
טהונז, אונד נור אונזערם זעלענהייל געווידמעט. אין דיזען לעטצ-
טען צעהן יאַהרען זאָללען וויר גלייכזאַם זאַממעלן פיר דיא גראָסטע
רייזע דיא אונז בעפאָרשטעהט. אַבער שאָן פאָם אַנדערן מאָרגען
נאַך דעם ערסטען טאַג פסח, זאָללען וויר צו צעהלען אַנפאַנגען,
דיא פונפציג יאַהרע דעז לעבענז, דיא לוויטען דער יוגענד אונד
דעם אַלטער ליגען. לעהרע אונז גאָטט אונזרע טאַגע מעסטען,
דאַמיט וויר וויזע ווערדען! זאָ בעטעטע דוד (תהלים צ׳). אונד
האַט אונז גאָטט דיזע פונפציג יאַהרע איבערלעבען לאַסטען, דאַנן
זאָללען וויר, ויא אַם וואָכענפעזטע, איין נייעז אָפפער ברינגען;
אָפפער וועלכע ערגעבניסע אונזרער גערייפטען פערנונפט אונד
גאָטטעז וואָרדיג זינד. ניכט איינען עומר גערסטע ויא אַם
צווייטען פסח-טאַגע, זאָנדערן בראָדע פאָן פיינעם מעהל. ניכט
איינען גאָטטעזדיענסט ויא אין אונזרער יוגענד, וואָ נייגונגען,
בעגיערדען אונד ליידענשאַפטען אונזערן פערשטאַנד טריעבען אונד
אונזערן גייזט פערפינזטערן; ריינע אָפפער, אָפפער דער וואַהר-
הייט. דאַז פעזט שבועות, דאַז פעזט דער אָפפענבאַרונג,
איזט נון נאַך פונפציג טאַגען דאַ, אונד זאָ נאַהט זיך אויך דער
טאַג, וואָ דער מענש זיך דעם הימעל נאָהערט, אונד ווענן ער
עס דורך איין פראָממעז לעבען פערדיענט האַט, דעם קוועלל
דער אָפפענבאַרונג, וואָ ער דיא וואונדער דער גאָטטליכען לעהרע

טויפן זאָלל. דער טאַג דעז אַנדענקענז אַם ערסטען טאַגע דעז
זיבענטען מאָנאַטז, דייטעט אויף דען אַנטריטט דעז זיבענטען
סטופֿענאַלטערז דעז מענשען. נון זאָלל דער מענש זיך גאַנץ צו
גאָטט ווענדען, אונד דיא צעהן לעטצטען יאַהרע זאָללען איהם
וויא דיא צעהן בוסטאַגע זיין, איינע פֿאָרבערייטונג אויף דען
גראָססען פֿערזאָהנונגסטאַג, אויף זיינען טאָדעזטאַג. דאַס ער ריין
פֿאָן זינדען, בעגלייטעט פֿאָן גוטען ענגעלן, פֿאָר גאָטט ערשיינע,
אום דיא ערנדטע דעז לעבענז איינצוזאַממעלן. פֿערנער האַט דוא
אונז, אַללגנאֶדיגער גאָטט, נאָך דאַז פֿעזט סכות געגעבען; איינע
אַבערמאַליגע עראיננערונג אַן אונזרע אירדיטע בעסטיממונג, איינע
לעהרע, דאַס דוא וואָללעזט, דער מענש זאָלל זיך זיינעס לעבענז
פֿרייען: דאַס אונז קיינעזוועגעס דיא פֿריידען דיזער ערדע פֿער-
זאַגט זינד. אַלליין דיין היילִיגעז וואָרט לויטעט: איהר זאָללט
אייך אַם ערסטען טאַגע דיא פֿרוכט פֿאָם בוימע הדר, פּאַלמ-
צווייגע, מירטען אונד באַכווידען נעהמען אונד אייך פֿאָר דעם
עוויגען איירעם גאָטטע פֿרייען, דער וואָהלגעפֿאַללען האַט אַן
דער פֿריידע דער מענשען. — אַבער נור דען ערסטען יאַה-
רען דעז לעבענז ציעמט דיא פֿריידע, נור דער יוגענד געציעמט עס,
זיך מיט מירטען צו קרעֶנצען. דאַז אַלטער זייא פֿראָממען בע-
טראַכטונגען, איינעם פֿאָן דער וועלט אונד איהרען פֿריידען גע-
טידענעם לעבען געווידמעט. דאַרום האַלטען וויר אונז אין דיזען
טאַגען אין צערברעכליכען הוטטען אויף, אויף דאַס עס אונז
רעכט איינדרינגליך פֿאָרגעסטעללט ווערדע, דאַס וויר נור פּילגער
אויף ערדען זינד, דאַס אונזער זינן ניכט גאַנץ אויף דיזע ערדע
געריכטעט זיין זאָלל; דאַס דיזעס לעבען נור איינע פֿאָרבערייטונג
זייא אויף איין בעססערעז לעבען, צו דעם וויר אונזפֿערהאָפֿפֿט,
ווער וייס וויא טנעלל, אַבגערופֿען ווערדען. נימם אונזערן דאַנק
אַללגוטיגער גאָטט, פֿור דיא ערקעננטניס דיא דוא אונז אין דיינער
לעהרע געגעבען. דיינע לעהרע איזט פֿאָללסטאֶנדיג, ערקוויקט
דיא זעלע. וויר פּרייזען דיך, אונד פֿרייען אונז אין דיר.
אונזרע האָפֿפֿנונג איזט אויף דיך געריכטעט, דיך פּרייזע איך צו
יעדער צייט, מיין גאָטט, מיין האָרט, מיין טוטצפֿעלז! דיא
לעהרע דיא דוא אונז געגעבען, איזט פֿור אַללע איין בוים דעז
לעבענז, פֿאָן דיר קוועלל דעז לעבענז. איהרע וועגע זינד וועגע
דעז פֿריעדענז, אַללע איהרע סטייגע פֿוהרען צור גליקזעליגקייט.

הייל דעם פאָלקע דעם עס זאָ ערגעהט! דאַס פאָן זיינעם גאָטטע
אונד ערלאָזער עמפפאַנגט דען זעגען! אמן

פֿוֹר חנוכה.

איך וויל דיך ערהעבען עוויגער, דאַס דו מיך אויס דער טיעפע געלאָגען האַסט. איך לאָבזינגע דיר אונד רוהמע דיינען הייליגען נאַמען! דיין צאָרן וואָהרט איינען אויגענבליק, אַבער לעבענסלאַנג וואַלטעט דיינע גנאַדע איבער דאַס מענשענגעשלעכט! דער הייטיגע טאַג ערינערט אונס אַן דיזע טרעסטענדע וואַהר־הייט. דער הייטיגע טאַג איין זיעגעספעסט, דאַס פעסט דער טעמפעלווייהע! צווייא גיטער גיבט עס אים לעבען, האָהע לעבענסגיטער: גאָטט אונד פרייהייט. אום דיא פרייהייט וואַרען אונזרע פאָרפאַהרען דורך דען סירישען קאָניג אנטיאכוס שאָן געבראַכט, אונד נון זאָללטע איהנען אויך דאַס אַנדערע גוט, דאַס העכסטע געראויבט ווערדען. דענן צור אַבגעטטערייא, צום געטצענ־דיענסט, צום היידענטהום וואָללטע דער טיראַן מיט דעם שווערטע אין דער האַנד דיא צווינגען, דיא נור איינען איינציגען גאָטט ליעבטען אונד אַנבעטעטען, דערען גאַנצער שטאָלץ אונד רייכ־טהום עס וואַר, פאָן יעהער נור איינען איינציגען גאָטט ערקאַננט צו האַבען. זיינע פרעכע האַנד וואַגטע עס, אויף דען אַלטאַר דעס עוויגען איין געטצענבילד צו שטעללען. — וואָהל גאַב עס דאַמאַלס טהאָריכטע זעעלען גענוג, פֿוֹר דיא איין עלענדעס שקלאַ־פענלעבען מעהר ווערטה האַטטע, אַלס דיא ערהאַלטונג דעס העכ־סטען גוטעס; אַבער עס גאַב אויך הייסגליהענדע הערצען, דיא פֿוֹר גאָטט אונד וואַהרהייט אַללעס וואַגטען, אונד דיא, וויא איינסט משה, אויסגערופען האַבען: ווער עס מיט דעם עוויגען טרייא מיינט, קאָממע צו אונס! אויף דערען פאַהנען דיא וואָרטע גלענצטען:

ווער אונטער דען מעכטען הערר איסט וויא דוא!

*) (מי כמוך באלים ה'). מתתיהו אונד דעסען זאָהנע אויס דעם שטאַממע דער פריסטער — איהרע נאַמען שטעהן אים

---

*) זאָ העכסט וואַהרשיינליך דיא ערקלערונג דעס געלעהרטען העררן פיר־סטענטהאל איבער דיא וואָרטע מ"כ"ב"י אויך דיא ריכטיגע איסט, זאָ מוסטע מאַן דאָך אויס לייכט איינלייכטענדען גרינדען היר דיא געוועהנליכע ערקלערונג בייבעהאַלטען.

בוכע דעס פראָמען לעבענס פערצייכנעט — ערמונטערטען צום קאַמפף פֿאָר דיא ערהאַלטונג דעס ליכטעס אין דער פֿינסטערניס. אונד עס פֿאַנדען זיך עדלע, דיא דען נאַמען מאַרטירער פֿער־דיענטען, דיא דיא ערדע איינזעטצטען, אום דען הימעל צו געווינגען, דיא דען לייב וואַגטען פֿאָר דען גייסט, דיא דיא צייט פֿעראַכטעטען, אום דער עוויגקייט ווילען! אונד זיא ערקעמפֿטען עס. — דער גאָטטעסדיענסט דעס עוויגען וואַורדיג, וואורדע וויעדער הערגעשטעלט, דער טעמפעל דעס הערר״ן וואורדע פֿאָן אַללעם היידניטשען גרייעלן געזייבערט, נייע געראַטהשאַפֿטען פֿערפֿערטיגעט, דער אַלטאַר פֿאָן נייעם איינגעוויהעט, אונד דאַס וואונדערבאַר ערהאַלטענע ריינע אָהל לייכטעטע העלל אונד ריין, אונד זיין ליכט ערינערטע אַן דאַס הייליגע ליכט דער וואַהרהייט אונד דער רעליגיאָן, דאַס ניא פֿערלאָשען ווירד זאָ לאַנגע מענשענהערצען שלאַגען.

אַללגיטיגער! מאָגען דיא ליכטער דיא וויר הייטע אַנצינדען, וועגען דער וואונדער דיא דו אונזערן פֿאַטערן אין יענען טאַגען, אום דיעזע צייט געטהאַן האַסט, מאָגען זיא אונס רוהע אונד טראָסט אינס הערץ לייכטען, דאַס עס איממער עדלע געבען ווירד, דיא דאַס גוטע האַבע אייגענננוטץ, יאַ מיט ענטזאַגונג דער אייגנען פֿאַרטהיילע בעפֿאָרדערן ווערדען; דאַס עס איממער ערלייכטעטע געבען ווירד, דיא דער וואַהרהייט רוים פֿערשאַפֿפֿען ווערדען; דאַס עס איממער אויך פֿרויען געבען ווירד ווי יענע יהודית, דיא איהר לעבען געוואַגט האַט פֿאָר איהרע שטאַדט, ווי יענע מוטטער, דיא זיבען קינדער היינגעאָפֿפערט האַט, אָהנע זיך פֿאָר דען היידניטשען געטצען צו בייגען. לאַס אָ גאָטט, ווי דו צו יעדער צייט גראָסע גייסטער ערוועקט האַסט, דיא דאַס לעבען וואַגטען פֿאָר רעכט אונד פֿרייהייט, פֿאָר ברידער אונד פֿאַטער־לאַנד, עס אויך אונטער אונס אַן קראַפֿטיגען מאַננערן ניכט פֿעהלען, דיא איהרען בערוף האָהער אַכטען אַלס דען ווינקענדען געננוס ערטלאַפֿפֿענדער איינצעלקייט; לאַס עס ניא אַן געלעהרטען אונטער אונס פֿעהלען, דיא אָהנע פֿורכט דיא וואַהרהייט אויסזוכען אונד דיא מענשען בעלעהרען. שטאַרקע אונס גייסט אונד הערץ, דאַס וויר דיר טרייא בלייבען אין אַללען פֿערהאַלטניסען דעס לעבענס, דאַס וויר אונס רייך דינקען, וועננ אונס אַללעס גענאָממען ווירד, נור דו ניכט אונד דיינע פֿרייע פֿערעהרונג, גאָטט דער וואַהרהייט. אמן

אן עשרה בטבת.

רבון העולמים, הערר דער וועלט, דוח ביזט לחנגמוטהיג חונד פֿחן גרחסטער גוטע! וויח וואהל חונזרע פֿחרפֿחהרען דיך חפֿט ערצירנט, חונד ווידער דיינע געבחטע געהחנדעלט החבען, זח החט דוח חיהנען דחך חפֿט פֿערציהען, חונד זיח חיזמער חויפֿ: נייע דורך דיינע פרחפהעטען ווחרנען לחסען. דיינע פרחפהעטען החבען געווחרנט חונד חיהר טיקזחל פֿחרחויזגעזחגט חונד ווחורדען פֿחן חיהנען פֿערספחטטעט חונד פֿערפֿחלגט. זח חיזט ענדליך חיהר זונדענמחחס פֿחלל געווחרדען, זיח ווחרען ווידערספענסטיג חונד דוח קחננטעזט לחנגער ניכט פֿערציהען.*) חונד זח ווחרד דער הייטיגע טחג, חן וועלכעם דיח וויעדערהער־סטעללער דעז געזעטצעס (עזרא חונד נחמיה) געסטחרבען זינד, חיין חונגלוקזטחג פֿור חונזער פֿחלק. חן דיזעם טחגע, ווחורדע ירושלים פֿחם קחניגע פֿחן בבל ענג חיינגעשלחסען חונד געריטה חין גרחסטע נחטה. וויר פֿחזטען הייטע חונד פייערן חונזערן לייב, זח דחס זיך חויך דחזי געמוטה בייגען מחכטע, דחס וויר פֿעזט חין דעם פֿחרזחטץ פֿערהחררען, דיר טרייח צו דיענען, חונד דיח ווחרטע דיינער לעהרע סטעטס צו הערצען צו נעהמען. געדענקע דיינעז בונדעז מיט אברהם, יצחק, יעקב חונד זיינער פֿערהייסונג, חונז ניח גחנץ צו פֿערווערפֿען. מחגע יעדער פֿחן חונז דיר חיינען טעמפעל חין זיינעם הערצען עררי־כטען חונד זיך הייליגען, דחס דוח חין חיהנען וואהנעזט עוויגליך. געדענקע דער געמיינדע, פֿחרמחל דיר ערווחרבען, דעז סטחממעז דען דוח דיר צום חייגענטהום בעפֿרייעט. לחס דען צערקנירסטען ניכט בעטחמט ענטוויכען; דחס חרמע חונד בעדורפֿטיגע דיינען נחהמען פרייזען עוויגליך. אמן

אן תענית אסתר.

דוח חללערהייליגזטער דעל דוח חונטער לחבגעזחנגען ישראל'ס טהרחנזט, דיר פֿערטרויען חונזרע פֿחטער, פֿערטרויטען דיר חונד דוח החלפֿזט חיהנען חויז. צו דיר טריען זיח חונד פֿחנדען רעטטונג, דיר פֿערטרויטען זיח חונד פֿחנדען רעטטונג. יח חללגוטיגער פֿחטער, ווער דיר פֿערטרויט, ווירד ניכט צו שחנדען.

---

*) קחנגרעגיעדער, קחפ' 3 פֿ' 42.

וויא וואונדערבאר זינד דיינע לייטונגען! דוא טאגט וואונדען, האט אבער שאן איהרע היילמיטטעל פאָרהער בערייטעט. זא טריטט אם הייטיגען טאגע דיא רעטטונג אונזערעס פאָלקעס דורך מרדכי אונד אסתר פאָר אונזערע ערינונערונג. אוס זיינעם גלויבענס ווילען וואורדע מרדכי פערפאָלגט, וויל ער זיך ווייגערטע איינעם מענשען געטטליכע עהרע צו ערווייזען, בראכטע ער זיין פאָלק אין געפאהר. אבער עבען דיזער מרדכי האטטע, וויל ער זיינעם געטטליכען געבאָטע געמאס: „פירכטע גאָטט אונד דען קעניג, מיט אויפרוהרערן לאס דיך ניכט איין," דאס לעבען דעס קעניגע געררעטטעט, דיא רעטטונג זיינעם פאָלקע פארבע־רייטעט. זיינע פפלעגעטאָכטער אסתר, דיא אים קעניגליכען פאלאסט איהרעם ערציהער זא געהאָרכטע, וויא זיא עס זייט איהרער פרוהעסטען יוגענד געוואָהנט וואר, וואגטע איהר לעבען פיר דיא רעטטונג איהרעס פאָלקעס, אלס מרדכי איהר זאגטע: „ווער וויס ביסט דוא ניכט פאָן גאָטט נור פיר דיזע געפאהר־פאָללע צייט צור קעניגין ערהאָבען וואָרדען." לאס אויך גאָטטיגער גאָטט אונז אונזערן בערוף ניא פערקעננען, אונד שטארקע אונזערן ווילען, שטעטס מיט אויפאָפפערונג אונזערם איינגען פאָרטהייל, דאס בעסטע לאָס הייל דער מענשען צו פאָללבריגנען. ענטפערנע דיך ניכט פאָן אונז ווען דיא נאָטה נאהע איסט, ווען ניאמאנד העלפען מאג. דוא פערהאכטעסט, דוא פערשמאהסט דעס אראמען עלענד ניכט, דוא פערבירגסט דיין אנטליטץ ניכט ווען ער צו דיר רופט. ווען אונז דיינע וויזהייט מיט שטראפען היימזוכט, ווען וויר אין געפאהרען געראטהען, לאס אונז דען מוטה ניכט פערלירען, דען דאס פערטרויען אויף דיך געוואהרט. אבער לאס אונז אויך ניכט איבערמיטהיג זיין אויף איינגע קראפט, זאנדערן וויא אסתר אונזערע רעטטונגספערזוכע מיט געבעט צו דיר, ערהאָרער דעס געבעטעס אנפאנגען, אונד דוא וויסט שטעטס אין געפאהרען בייצושטעהן. דיא פיינדע דיא אונס אונפערשולדעט אנפיינדען אונד פערפאָלגען, ווערדען זיך אין איהרען איינגען נעטצען פערשטריקקען אונד בעשאמט צורוקטרעטען מיססען, וויא עס דעם המן ערגאנגען איסט.

אונד זינד וויר דאן געררעטטעט, שטיממען וויר דאן דיר דאנק: אונד פריידענליעדער אן, פייערן וויר דאנקפעסטע דיר צו עהרען, דאן אָ דאן, לאס אונז ניכט פערגעססען דיינען ווילען

צו טהון. לאַס אונז ניכט פֿערגעסען, דאַס דיא אָפּפֿער דיא דיר אַם וואָהלגעפֿעלליגסטען זינד, אין אונטערשטיטצונג דער אַרמען בעשטעהן. וויא עס אויך בוכע אסתר הייסט: דיא טאַגע דיא איהנען פֿערוואַנדעלט וואָרדען זינד אויז טרויריגקייט אין פֿריידע, אויז טרויער אין פֿייערטאַגע, זאָללען זיא אונד פֿריידענטאַגע זיין, אַן דענען פֿריינדע איינאַנדער געשענקע שיקקען, אונד אַן וועלכען דען אַרמען גאַבען גערייכט ווערדען. דאַנק אונד לאָב, פֿריידע אונד וואָהלטהאָטיגקייט איזט דער קאַראַקטער דער איז־ראַעליטישען פֿעסטע, דיעס וואָללען וויר שטעטס בעאָבאַכטען. אונד דוא עוויגער ווירסט אונז שטעטס רעטטען אונד זעגנען, דאַס וויר אונזרע וואָהלטהאָטיגען געזיננונגען בעטהאָטיגען קאָננען, דיר צום פרייזע אונד צום הייל אונזרער זעעלע. אמן

געבעט פֿור איינע שוואנגערע פֿרויא.

מאָגע עס דיין ווילע זיין, מיין גאָטט אונד גאָטט מיינער פֿאָרפֿאַהרען, דיא שוואַנגערשאַפֿט דער פֿרויא (מיינער טאָכטער, שוועסטער, אָדער פֿריינדין) צו ערלייכטערן. ערהאַלטע איהר איהרע קראַפֿטע, שטאַרקע זיא קאָרפּערליך אונד גייסטיג. בעוואַהרע זיא פֿאָר בעזען צופֿאַללען, דיא איהר אָדער דעם קינדע, וועלכעס זיא אונטער איהרעם הערצען טראָגט, שעדליך זיין קאָננטען. שטאַרקע איהר געמיטה, דאַס זיא דער שווערען שטונדע איהרער נידער־קונפֿט מיט פֿראָהעם מוטהע ענטגעגען געהע. ערלייכטערע איהר איהרע נידערקונפֿט, אונד לאַס זיא איינעס געזונדען קינדעס גענעזען, דאַס זיא דער זיסען מוטטערפֿריידע אין פֿאָללעם מאַסע אונגעטריבט זיך ערפֿרייע. מאָגע איין גליקליכעס שיקזאַל איבער איהר קינד וואַלטען, דאַס עס צור פֿריידע זיינער עלטערן אונד אַנגעהאָריגען זיך זעלבסט צום הייל, דיר אָ גאָטט צום פרייז, אונד דער רעליגיאָנסגענאָססענשאַפֿט דער עס אַנגעהאָרט, צור עהרע לעבע, וואַכסע אונד געדייהע. דוא הילפֿסט אַללען דיא דיך אין וואַהרהייט אַנרופֿען, דוא ווירסט אויך מיין געבעט ערהאָרען, קוועללע דער גנאַדע אונד דעס ערבאַרמענס. אמן

צור צייט דער נידערקונפֿט.

אַללמאַכטיגער גאָטט, גערעכטער אונד אַללווייזער ריכטער! דוא האַסט דעם וויבליכען געשלעכטע דיא בעשטיממונג געגעבען

מיט שמערצען קינדער צו געבאֶרען. שאָן דיא בעטראַכטונג,
דאַס פֿירסטיננען אונד קאָניגיננען דער ערדע מיט דעם אֶרמ:טען
ווייבע אין גלייכע: שיק:אַל האַבען; דאַס קיין רייכטהום, קיינע
מאַכט אויף ערדען איינע פֿרויא, פֿאָן דען מיט איהרער ענט=
בינדונג פֿערקניפֿפֿטען שמערצען בעפֿרייען קאַנן, :אָצטע אונ:
טראֶ:טען צור צייט דער נידערקונפֿט, ווענן געבורט:שמערצען אונ:
איבערפֿאַלען, דענן עס ציעט דעם פֿראָמען, גאָטטערגעבענען
מענשען, :יך אין דאַ: אונפֿערמיידליכע צו פֿיגען. ווענן וויר אַבער
אין דעם פֿע:טען גלויבען לעבען, דאַס דעם מענשען אויף ערדען
קיין האַאַר געקרימט ווערדען קאַנן, אָהנע דיינע בעסטיממונג,
אונד דאַס דעננאָך אין די:עם שווערען אויגענבליק דיא איינע
פֿרויא מעהר צו ליידען האַט אַל: דיא אַנדרע, :אָ קאָננען וויר
ניכט אומהין צו גלויבען, דאַס אונ:ער בענעהמען, אונ:ער לעבען
אַל: מענש איבערהויפט אונד אַל: אי:ראַעליט אינ: בע:אָנדערע,
איינפֿלום אויף אונ:רע בעגעבני:סע אים לעבען האַבען. :אָ ביטטע
איך דיך דענן, גאָטט דער גנאַדע אונד דער באַרמהערציגקייט,
אין די:עם שווערען אויגענבליק דעם איך ענטגעגען געהע, דיינע
איינגענשאַפֿטען פֿאָן וואָהלוואָללען אונד באַרמהערציגקייט וואַלטען
צו לאַסען (מדת החסד ורחמים). איך ערגעבע מיך דיינעם
ווילען הערר, דיין ווילע געשעהע! נור לאַס מיך דען מוטה אונד
דיא קראַפֿט אין די:ער שווערען סטונדע ניכט פֿערלירען. לאַס
מיך סטעטס מיינער בעסטיממונג איינגעדענק :יין, ווע:ען אין
דיא וועלט צו :עטצען דערען בעסטיממונג עס אי:ט, דיך צו פֿער=
עהרען, דיינען נאַהמען צו פֿערהעררליכען אויף ערדען. עוויגער,
אַללגיטיגער גאָטט, דער מענש אי:ט ניא :אָ פֿראָמם אויף ערדען,
דאַס ער סטעטס גוטע: טהוע אונד ניא :ינדיגע. איך בין מיר
בעוואוסט אָפֿט ווידער דיינען ווילען געהאַנדעלט צו האַבען. דוא
אַבער בי:ט דער גאָטט דער גנאַדע, לאַנגמוטהיג אונד פֿאָן גראָ=
סער גיטע. ניכט מיינער :ינדע געדענקע אין די:ער סטונדע,
פֿיעלמעהר :ייא איינגעדענק דער פֿראָממיגקייט מיינער גוטען
עלטערן אונד פֿאָרעלטערן, אונד לאַס דיר וואָהלגעפֿאֶלליג :יין דיא
וואָרטע מיינע: מונדע:, אונד דיא געדאַנקען מיינע: הערצען:.
דיא געלאָבדע דיא איך אין די:עם אויגענבליק טהוע, מיינען וואַנדעל
אויף ערדען דיר וואָהלגעפֿאֶלליג איינצוריכטען, אונד דאַ: קינד,
וועלכע: איך דורך דיינע אונערשאָפּפֿליכע גנאַדע צור וועלט בריגען

זאָז, דיר צור עהרע חונד דער מענטליכען געזעלטאַפט צור פריידע צו ערליהען, נימם גוטיג חויף, גאָטט מיין טוטצער חונד ערדעטטער, דער דוח ניח טלאֶפט, ניח טלוממערט, הוטער חיזרחַעלם. אמן

געבעט איינער מוטטער צור צייט ווענן מאן איהר קינד מל איזט.

זאַ ערטוֹטטערט חויך חין מוטטערהערץ חיזט, וועגן חיין טמערץ חיהר קינד טריפפט, זאַ ערגעבע חיך מיך דאָך צו דיזער סטונדע חין דיינען ווילצען חַזגוטיגער פאַטער, חין דעם חויגענבליק וואָ מיין געליעבטעז קינד דורך טמערצען חין דען בונד מיט גאָטט חונד חין דיח געמיינטאַפט דעז פאָלקעז ישראל געבראַכט ווירד. מאָגע חיהם דיזער טמערץ בייח זיינעם חיינטריטט חינז לעבען חיינע מאַהנונג זיין, דאַס דאַז וואַהרע גלוֹק דעז לעבענז סטעטס דורך טמערץ חונד ליידען ערקויפט ווירד; דאַס דיח בעסטימוונג דעז מענטען הינידען חיזט, דורך מאַנניכפאַכע ליידען צום ציעלע צו געלאַנגען. מאָגע מיט זיינער קאָרפערליכען פאָרהויט חויך דיח פאָרהויט זיינעס הערצענז טווינדען, חונד מאָגע דיח באָזע בעגיערדע ניח דאַרין וואָהנען. חיין גוטער גייזט מאָגע סטעטס חין חיהם וואָהנען, חונד חיהן אַנלייטען דעם ווילצען גאָטטעז געמאַס צו לעבען. חונזער פֿראָממער חורפאַטער אברהם, דער חים נייגציגטען יאַהרע דורך דיח בעטניידונג חין דען בונד מיט גאָטט געטרעטען חיזט, דעסען טרייע אַנהאֶנגליכקייט, דעסען פֿעזטער גלויבען אַן גאָטט חיהם צור טוגענד אַנגערעכנעט וואָרדען חיזט, חונד צו דעם גאָטט דער הערר ספראַך: וואַנדלע פֿאָר מיר חונד זייח חויפריכטיג, לייכטע מיינעם זאַהנע חויך זיינער לעבענזבאַהן פֿאָר, חונד לעהרע חיהן, אַלצעז חויפצואָפפערן וואַז דיח ערדע טאָנעז, וואַז דאַז לעבען הערליכעז האַט, חום דער טוגענד ווילצען. חים וועגע דער טוגענד פינדע ער דיח גלוקזעליגקייט, חונד דיח באַהן צור חונסטערבליכקייט. אמן

ווענן איינע פֿרויא אויז דעם וואכענבעטטע אויפֿסטעהט.

הערר דער וועלט, אַלגוטיגער גנאַדענרייכער גאָטט, חיך דאַנקע דיר, דאַס דוח מיך דען טמערצען דעז געבאֶרענז גלוקליך האַט ענטקאָממען לאַסען; דאַס דוח מיר דיח קראַפט גיבזט,

הייטע דעם וואָכענבעטטע צו ענטסטייגען, אום מיך דיינעם הייליגען דיענזטע ווייהען צו קאָננען. הערר מיין גאָטט! אַלז נאָך דיין הייליגער טעמפעל סטאַנד, וואַר איינע וואָכנערין פער־פפליכטעט, נאָך איהרען וואָכען איין אָפפער צו ברינגען, אום דיינען הייליגען נאַמען צו עהרען. זעלבסט איינע אַרמע פרויא בראַכטע צווייא יונגע טויבען, אָדער צווייא טורטעלטויבען, דאַז זיננבילד דער אונשולד, דער עהעליכען טרייע אונד צאַרטליכקייט דיר צום אָפפער. אום אונזרער פֿאַטער זינדען אַבער איזט ירושלים צערשטאָהרט, דער טעמפעל פערוואוזטעט, אונד וויר האַבען קיינען פריזטער אונד קיינען אַלטאַר. אבער עס הייסט פיעלפֿאַך אין דער הייליגען שריפֿט: „אָפפער אונד גאַבען פער־לאַנגזט דוא ניכט,‟ דוא ניממזט דיא געזיננונגען אונזרעס הערצענז, אונד דיא וואָרטע אונזרעס מונדעז אַלז אָפפער אַן. נימם אַלזאָ דאַ אַללגוטיגער גאָטט, מיינען דאַנק גוטיג אויף, סטאַרקע מיין הערץ, דאַס איך דיא פֿאָרזאַטצע דיא איך וואָהרענד דעז שמערצעז מיינער נידערקונפט אונד מיינעז וואָכענבעטטעז געפֿאַסט האַבע, אויך אויזפֿוהרע; דאַס איך סטעטס אין ליעבע אונד טרייע מיט מיינעם מאַננע לעבע, אונד דיא קינדער דיא דוא אונז שענקזט צור פֿראָממיגקייט אונד צו אַללגעמיינער מענשענליעבע ערציהען העלפֿע. הערר זעגנע אונד בעהוטע אונז, גיב אונז קראַפֿט, נאַך דיינען געזעטצען צו לעבען, דאַס עס פֿאָן אונזערן קינדערן הייסט: דיין פֿאָלק אַללע זאַמט געריכט, עוויג ווערדען זיא דאַז הימלישע רייך בעזיטצען, אין עליזום מיינער פפֿלאַנצונג, מיינער הענדע ווערק צום רוהם. אמן

דיא דרייצעהן גלויבענס־ארטיקעל *) שלשה עשר עיקרים.

1 איך גלויבע מיט אונפערברוכליכער טרייע, דאַס דער שאָפפער געלאָבט זייא זיין נאַמע! דער שאָפפער, רעגיערער אַללער וועזען זייא, דער אַללעין אַללעז הערפֿאָרגעבראַכט, אַללעז גע־שעהן לאַססען, אונד אויך אַללעז ענטשטעהן לאַססען ווערדע (ישעי' ל"ז ט"ו ס"ו ב, נחמי' ט' ו').

---

*) דיעזע דרייצעהן גלויבענסאַרטיקעל וויא אויך דאַס פֿאָלגענדע צידוק הדין, איבערזעטצט פֿאָן העררן מ' ז' פאפענהיים, איזט בערייטס אין מעה־רערען נייערען אויזגאַבען דער געבעטביכער אויפֿגענאָממען.

2 איך גלויבע א.ז.וו. דאַס דער שאָפּפער, געלאָבט זייא זיין נאַמע, איינציג זייא; דאַס קיינע איינהייט אין אירגענד איינעם פער־האַלטניססע דער זיינען גלייכע, אונד דאַס אויסשליסליך ער אונזער גאָטט וואַר, איסט אונד זיין ווערדע (דברים ט"ו ד'. ישעי' מ"ח ה'. תהלים י"ח ל"ה).

3 איך גלויבע א.ז.וו. דאַס דער שאָפּפער, געלאָבט זייא זיין נאַמע, קיין קאָרפּער זייא, דאַס קיין מענשליכער בעגריף איהן ער־פאַססען אונד קיינע בילדליכע פאָרשטעללונג איהן בעצייכנען קאָננע (ישעי' כ"ה י"ח מ').

4 איך גלויבע א.ז.וו. דאַס דער שאָפּפער, געלאָבט זייא זיין נאַמע, דער ערסטע וואַר אונד דער לעצטע זיין ווערדע (ישעי' מ"א ד' מ"ד ו').

5 איך גלויבע א.ז.וו. דאַס דער שאָפּפער, געלאָבט זייא זיין נאַמע, אַללײן נור אַנגעבעטעט ווערדען דאַרפע, אונד קיין אַנדערעס וועזען אַנבעטונגסווירדיג זייא. — (שמות כ' ג' כ"ב ג').

6 איך גלויבע א.ז.וו. דאַס אַללע פערקינדיגונגען דער פּראָפּהע־טען, וואַהרהאַפט, אונד אונלייגבאַר זינד (דברים י"ח ט"ו).

7 איך גלויבע א.ז.וו. אַן דיא צופערלעססיגקייט דער ווייסאַגונגען אונזערעס לעהרערס מאָזעס (פרידע מיט איהם). אונד דאַס ער דער פאָרצוגליכסטע אַללער פריהערען אונד שפּעטערען פּראָ־פהעטען געוועזען זייא. — (במדבר י"ב ז'. דברים ל"ג י').

8 איך גלויבע א.ז.וו. דאַס דיא פאָרהאַנדענע לעהרע, אין איהרעם געגענוואַרטיגען אומפאַנגע אונד איהרער פאָללשטאַנדיגקייט, אונזערם לעהרער מאָזעס (פרידע מיט איהם) איבערליפערט וואָרדען זייא. — (יהושע ו' ז').

9 איך גלויבע א.ז.וו. דאַס דער שאָפּפער, געלאָבט זייא זיין נאַמע, דיזע לעהרע אונפעראַנדערט לאַססען, אונד אויך קיינע אַנדערע לעהרע אַן איהרע שטעללע זעטצען ווערדע (דברים י"ג א').

10 איך גלויבע א.ז.וו. דאַס דער שאָפּפער, געלאָבט זייא זיין נאַמע, אַללע האַנדלונגען דער מענשען קעננע; דען עס הייסט: „ער דער איהרע הערצען געבילדעט, בעמערקט אויך איהרע האַנד־לונגען" דברים כ"ט כ"ח. דה"א כ"ח ט').

11 איך גלויבע א.ז.וו. דאַס דער שאָפּפער, געלאָבט זייא זיין נאַמע, דיא בעפאָלגונג זיינער געבאָטע בעלאָהנט, אונד דיא איבער־

טרעטונג דערזעלבען בעסטראַפֿע (תהלים ס"ב י"ג, ירמיהו ל"ב י"ט).

12 איך גלויבע א. ז. וו. דאַס דער ערלאָזער קאָממען ווערדע, אונד זיין זייאיגעס אויזבלייבען מאַכט מיינע טאָגליכע ערוואַרטונג ניכט וואַנקענד (חבקוק י"ב ג').

13 איך גלויבע א. ז. וו. אַן דיא אויפֿערסטעהונג דער טאָדטען, וועכן דער גנאַדענפֿאָללע ווילע דעז טאָפֿפֿער: עס לזאַסטען ווערדע — געפריזען ווערדע זיין נאַמע, האָכגעלאָבט זיינע ער= וואָהנונג אין אונענדליכער עוויגקייט. אויף דיינע הילפֿע האָפֿפֿע איך עוויגער. איך האַררע עוויגער אויף דיינען בייאסטאַנד. עוויגער, אויף דיינע ערלעטטונג פֿערטרויע איך.

מארגענס אונד אבענדס נאך אללען געבעטען.

אָ, דאַס דאָך דער עוויגע אונזער גאָטט פֿערנער מיט אונז זייא, וויא ער מיט אונזערן פֿאָרעלטערן געוועזען, אונז ניא פֿער= לאַסע, ניא פֿערסטאָסע; זאָנדערן אונזער הערץ צו זיך נייגע, דאַמיט וויר אין זיינען וועגען וואַנדעלן, אונד אַללע זיינע בעפֿעהלע, געזעטצע אונד פֿאָרשריפֿטען בעאָבאַכטען, דיא ער אונזערן עלטערן בעפֿאָהלען האַט; אונד דאַס דיזע מיינע וואָרטע, דיא איך פֿלע= העכטליך צום עוויגען געשיקט, דעם עוויגען אונזערם גאָטטע נאַהע זיין מאָגען טאַג אונד נאַכט! דאַמיט זיינעם דיענער אונד זיינעם פֿאָלקע ישראל רעכט פֿערשאַפֿפֿט ווערדע.צו יעדער צייט אונד בייא יעדעם פֿאָרפֿאַללע. דאַדורך ווערדען אַללע פֿאָלקער דער ערדע ערקעננען, דאַס דער עוויגע אַללין גאָטט זייא, אונד אויסער איהם קיינער. — לייטע מיך אין דיינער פֿראָממיגקייט, אָ עוויגער! דען טאַדעלפֿראָהען צום טראָטץ, עבנע דיינע וועגע פֿאָר מיר! איך וואַנדלע אין מיינער אונשולד, ערלאָזע מיך! זייא מיר גנאָדיג, דען איך בין איינזאַם אונד בעדראָנגט. נון סטעהט מיין פֿוס אויף עבנער באַהן, אונד איך דאַנקע אין קאָהרען דעם הערדן. ער זייא מיין הוטער, ער בעשאַטטע מיך, מיר צור רעכטען! פֿאָם עוויגען קאָממט מיינע הילפֿע, דער הימעל אונד ערדע שוף. דער עוויגע בעהוטע מיינען אויזגאַנג אונד מיינען איינגאַנג צום לעבען, צור גלוקזעליגקייט, פֿאָן נון אַן אונד אין עוויגקייט. טויע פֿאָן דיינער הייליגען וואָהנונג, פֿאָם הימעל, אונד זעגנע דיין פֿאָלק ישראל אונד דאַז לאַנד וועלכעז דוא אונז

געגעבען האַט, וויא דאס אונזערן פֿאָרפֿאַהרען צוגעשוואָרען האַט. גאָטט דער עהרע! דיר ברינג איך פריי אונד דאַנק, דיר וויהע איך מיינען דיענסט טאַג אונד נאַכט. געלאָבט זייא דער איינציגע אייניגע, דער פֿאָן עוויגקייט הער וואַר, איזט אונד זיין ווירד. עוויגער, אַללמאַכטיגער גאָטט איזראַעלס, קאָניג אַללער קאָניגע, געלאָבט זייא ער! ער איזט דער איממער לעבענדע גאָטט אונד עוויג דויערנדע קאָניג, געלאָבט זייא דער נאַמע זיינעס הערליכען רייכ: איממער אונד עוויג! אויף דיינע הילפֿע האָפֿפֿע איך עוויגער! מאָגען אַללע נאַציאָנען, יעדע איהרען גאָטטע נאַכוואַנדעלן, איך וואַנדלע אים נאַמען דעז עוויגען, לעבענדיגען גאָטטעז, אונד העררן דעז וועלטאַללז. - מיינע הילפֿע קאָממט פֿאָם עוויגען, דער הימעל אונד ערדע ערשאַפֿפֿען האַט. דער עוויגע רעגיערט איממער אונד עוויג!

געבעט איינעז מענשען דער זיך דורך דען האנדעל נאָהרט.

מיינע הילפֿע קאָממט פֿאָם עוויגען דער הימעל אונד ערדע געשאַפֿפֿען האַט. ווירף אויף דען עוויגען דיינע לאַזט, ער ווירד דיך פֿערפֿלעגען. בעטראַכטע אויפֿריכטיגקייט, זיהע אויף רעדליכקייט, עס גיעבט איינע גלוקליכע צוקונפֿט פֿור דען פֿרידליכען מענשען. פֿערטרויע אויף דען עוויגען, טהוע גוטעז, בלייבע אים לאַנדע אונד נאָהרע דיך רעדליך. דער אַללמאַכטיגע איזט מיין הייל, איהם פֿערטרויע איך אָהנע צאַגען. מיין זיעג, מיין זאַיטענספיל איזט גאָטט, ער איזט מיר סטעטס צור הילפֿע. עוויגער הערר דער וועלט! אין דיינער היילינען שריפֿט הייסט עס: ווער אויף גאָטט פֿערטרויעט, דען אומגיבט וואָהלוואָללען. פֿערנער הייסט עס: דאז ערנאָהרט אַללע וועזען. עוויגער, גאָטט דער וואַהרהייט, גיב זעגען אונד גליק אין מיין האַנדעלווערק אונד אין מיינע געשעפֿטע, דאַס איך מיך אונד מיין הויז קוממערלאָז ערנאָהרע אויף איינע ערלויבטע וויזע, אָהנע איבערטרעטונג איינעז געזעטצעס, צום לעבען אונד צור גליקזעליגקייט.

אָ אַללמאַכטיגער, דער דאז יעדעם געשעפֿטע נאַהרונג בערייטעט, יעדעז וועזען נאַך זיינער אַרט בעקליידעט אונד ערהאַלט! ערהאַלטע אונד ערנאָהרע מיך אונד מיין הויז אונד גאַנץ ישראל, אָהנע שמערץ, אָהנע איבערטרעטונג איינעז געזעטצעס, אָהנע שאַנדע, אָהנע בעשאָמונג. גיב אונז אונזרע נאַהרונג אויז דיינער

הייליגען סטעטס געפֿילטען האַנד, אונד ניכט דורך דיא האַנד דער מענשען. מאָגע אונזרע נאַהרונג סטעטס בערייט זיין, עהע דרינגענדע נאָטה איינטריטט, אויך דאַס וויר אונז פֿריידיג מיט דיינעם געזעטצע בעשעפֿטיגען, אונד אַללע דיינע געבאָטע אָהנע הינדערניססע בעאָבאַכטען קאָננען! מאָגע אונזער אויגע ניא נאַך דעם טיטע פֿרעמדער מענשען טראַכטען, אונד מאָגען וויר, אויס דער נאַהרונג וויללען, ניעמאַנדען אַלז דיר אונטערטהאַניג זיין. מאָגען וויר סטעטס אים סטאַנדע זיין, אונז אַנסטאַנדיג צו קליי-דען, דאַס וויר ניא צו דעמיטהיגונג, ערנידריגונג אונד הערַאב-זעטצונג קאָממען. בעגליקקע אונז פֿיעלמעהר, דאַס וויר אים סטאַנדע זיין מאָגען, גאַסטפֿרייהייט צו איבען, אַלמאָזען צו געבען, אונד געפֿעלליג צו זיין געגען יעדען מענשען, אונד טיקקע אונז אימער ווירדיגע געגענסטאַנדע דער וואָהלטהאַטיגקייט צו, דענען וויר וואָהלטהון קאָננען. אמן

דיא צעהן געבאטע.*)

אונד דער עוויגע רעדעטע אַללע דיזע וואָרטע, וויא פֿאָלגט:

1 איך בין דער עוויגע דיין גאָטט, דער איך דיך אויס דעם עגיפּ-טענלאַנדע, אויס דעם הויזע דער סקלאַפֿען געפֿיהרט האַבע.

2 דו זאָללסט קיינע אַנדרע געטטער האַבען, פֿאָר מיינעם אַנגעזיכטע. דו זאָללסט דיר קיין געטצענבילד מאַכען, אויך קיינע אָהנליכע געשטאַלט, פֿאָן דעם וואַז אָבען אים היממעל, אָדער אונטען אויף דער ערדע, אָדער אים וואַססער אונטער דער ערדע איזט, דו זאָללסט דיך פֿאָר איהנען ניכט בּיקקען, אויך זיא ניכט געטטעסדיענסטליך פֿערעהרען; דען איך דער עוויגע בין איין אייפֿערפֿאָללער גאָטט, דער דיא מיססעטהאַט דער פֿאֶטער אַהנדעט, אַן קינדערן, ענקעלן אונד אורענקעלן, נאָכליך ביי דענען דיא מיך האַססען, דער אַבער גנאַדע ער-צייגט ביס אין טויזענדסטע געשלעכט דענען דיא מיך ליעבען אונד מיינע געבאָטע האַלטען.

3 דו זאָללסט דען נאַמען דעס עוויגען דיינעס גאָטטעס ניכט מיסברויכען, וועדער פֿערגעבליך, נאָך צו איינער אונוואַהרהייט

*) עס איזט איין פֿראָממער געברויך, דיא דען טאֶגליכען געבעטען בייא-געדרוקטען צעהן געבאָטע צו לעזען, אום זיא דעם געדעכטניססע איינ-צופּרעגען; וואָללטע דער היממעל, דאַס דיזער געברויך אַללגעמיין וועֶרע.

אויזספרעכען; דען דער עוויגע ווירד ניכט אונגעסטראַפט לאַסען דעניעניגען, וועלכער זיינען נאַמען מיסברויכט.

4 זייא סטעטס איינגעדענק דעז רוהעטאַגעז אום איהן צו היי-ליגען. זעכס טאַגע קאַננזט דוא אַרבייטען, אונד אַללע דיין געשעפֿט פֿערריכטען, דער זיבענטע טאַג אַבער איזט איין רוהעטאַג, דעם עוויגען דיינעם גאָטטע צו עהרען, דוא זאָללסט קיין האַנדווערק פֿערריכטען, וועדער דוא זעלבסט, נאָך דיין זאָהן אָדער דיינע טאָכטער, דיין סקלאַפֿע, אויך ניכט דורך דיין פֿיעה אָדער דורך דען פֿרעמדען, דער זיך אין דיינען טהאָרען אויפֿהעלט. דען אין זעכס טאַגען האַט דער עוויגע היממעל, ערדע אונד מעער, נעבזט אַללעם וואַז דאַרין איזט, פֿערפֿערטיגעט אונד אַם זיבענטען טאַגע גערוהעט, דאַרום האַט דער עוויגע דען טאַג דער רוהע געזעגנעט אונד איהן הייליג ערקלעהרט.

5 עהרע דיינען פֿאַטער אונד דיינע מוטטער! דאַמיט דוא לאַנגע לעבעזט אויף דעם ערדרייכע, וועלכעז דער עוויגע דיין גאָטט דיר איינגיבט.

6 דוא זאָללסט ניכט מאָרדען.

7 דוא זאָללסט ניכט עהעברעכען.

8 דוא זאָללסט ניכט סטעהלען.

9 דוא זאָללסט ווידער דיינען נאַכזטען ניכטס אויסזאַגען, דאַז איין פֿאַלשער צייגע.

10 דוא זאָללסט דיך ניכט געלוזטען לאַסען דיינעז נאַכזטען הויז, אונד זאָללסט קיינע בעגיערדע האַבען נאַך דיינעז נאַכזטען ווייב, נאַך זיינעם סקלאַפֿען, נאַך זיינער סקלאַפֿין, נאַך זיינעם אָכזען, נאַך זיינעם עזעל, אָדער נאַך אַללעם וואַז דיין נאַכזטער בעזיטצעט.

מארגען= אונד אבענד=געבעט.

גאָטט! זאָ וויא זיך דיא זאָננע איבער דען האָריזאָנט ערהעבט, אונד מיט איהרען אַללעז בעלעבענדען סטראַהלען, נאַך אונד נאַך, פֿאָן איינעם ענדע דער-ערדע צום אַנדערן, ליכט אונד וואַרמע פֿערברייטעט, זאָ ווירד אַללעז וואַז איזט אונד וואַז לעבט, רעגע, אונד פֿרייט זיך זיינעס זיינס אונד לעבענז; זאָ ערוואַכען אויך טויזענדע מיינער מיטמענשען צו מאַנניכפֿאַלטיגען געשעפֿטען אונד

פערריכטונגען, אונד אַללע נאָהערן זיך אום איינִיגע שריטטע דעם ציעלע, דאַ דאס איהנען פאָרגעזעטצט האַט. ווי אַננאַנכ׳ פאַך זינד דיא געשעפֿטע, דיא אַבזיכטען אונד בעסטרעבונגען דער מענשען, פאָם פאַלאַסטע ביס צור הוטטע! אונד יעדער כיאַמט אַם אָרגען דען פאַדען זיינער געדאַנקען דאַ ווידער אויף, וואָ ער איהן געסטערן פאָם טאַפּע אובערוואַלטיגעט, פאַללען ליעס. יעדער מענש זעטצט זיינען גאַנג פאָרט דורך וואָסטען אָדער בלומענגעפילדע, צווישען דאָרנען אָדער ראָזען. אַללע טיינט איינאַנדער אין זיינעם לויפֿע, אין זיינען בעמיהונגען אויפצוהאַלטען, צו הינדערן, צורוקצוסטאָסען; אַללע טיינט ווידערספרוך אונד פער־וויררונג צו זיין; אַבער אַללע איזט אונד געטיהט אונטער דיינער אויפזיכט אונד לייטונג. אונד זאָ ווירד אַללע אָרדנונג אונד אובער־איינסטיאַמונג, אַללע אונפעהלבאַרע מיטטעל, דיינע האָכזטען אַבזיכטען צו עררייכען אונד צו בעפֿאָרדערן. וויא פערשידען איזט ניכט דער צוסטאַנד, אין וועלכעם יעטצט מיינע ערדענברודער אונד שוועסטערן צום לעבען ערוואַכען! וויא פערשידען דער גראַד איהרער בילדונג, איהרער ערקעננטניס, איהרער טוגענד אונד גלוקזעליגקייט. היר איזט ליכט אונד וואַהרהייט, דאָרט פינסטער־ניס אונד אירטהום; היר טוגענד אונד פרייהייט, אונד דאָרט לאַסטער אונד קנעכטשאַפט; היר וואָננע אונד פריידע, דאָרט יאַמער אונד עלענד. גאָטט, דו זיהסט, דו קעננסט זיא אַללע דיינע מענשען, דו ליבסט זיא אַללע, זיא זינד אַללע דיינע גע־שעפּפע, דיינע קינדער; אַללע פאָן דיר צור גלוקזעליגקייט בע־סטיאַמט. אין אַללען פערשלינגונגען דעס לעבענס, דורך אַללע שיקזונג אונד בעגעגניסע, מוסען דיא מענשען פראָה אָדער שפּאַט, היר אָדער דאָרט, דאַס ווערדען, וואַס געשעפּפע דיינער האָכזטען ווייסהייט אונד גוטע, וואַס קינדער דעס ליעבעפאָללען פאַטערס זיין אונד ווערדען קאָננען אונד זאָללען. אַבער דיינע געדאַנקען זינד ניכט אונזערע געדאַנקען, אונד דיינע וועגע זינד ניכט אונזערע וועגע (ישעי׳ נ״ה). אונס אומגיבט פינסטערניס, אונד פאָר דיר ליגט אַללעס איים העללזטען גלאַנצע דאַ. דו אומפאַססעסט דיא גאַנצע אונערמעסליכקייט דער צייט אונד דעס ראַומעס. אונד דאַס זאָלל מיך בערוהיגען אונד טראָסטען, וועננ איך מיר דען צוסטאַנד אונד דאַס שיקזאַל מיינער מיטמענשען ניכט ערקלאָרען, אונד ניכט איאַמער מיט הייטערער פריידע אויף זיא הינבליקקען קאַנן. איך

ערקעננע, פֿוֹהלע אונד דאַנקע עס דיר אָ אַללגוֹטיגער מיט גע=
רֿהרטעם הערצען, דאַס איך פֿאָר פֿיעלען מיינער מיטברוֿדער
אויף ערדען בעגלוֹקט בין; דאַס מיין אויגע זיך ביים הינבליק
אויף זיא ערווייטערט, דאַס איך אַללע מיט ליעבע אומפֿאַססען
קאַנן, אונד דאַס מיין הערץ זיך צו דיר, אונזערם געמיינשאַפֿטליכען
פֿאַטער ערהעבען, אונד אין דיר בערוהיגען קאַנן. וועלך איין
גלוֹק, וועלך איינע זעליגקייט איזט דאַז, דאַס איך דיך אַללגוֹטיגער
קעננע, אונד אים גלויבען אַן דיינע איינהייט געבאָרען אונד ער=
צאָגען בין, דאַז איזט דער גרונד אונד דיא קוועללע אַללער פֿאָרצוֹגע
דיא מיך ערפֿרייען. אָ מאָכטע זיך דיזע קוועללע דעז היילז אונד
דעז לעבענז אַללען מענשען אָפֿפֿנען, מאָכטען אַללע דיינען נאַמען
הייליגען! מאָכטען אַללע דיין דאַזיין, דיינע גראָסע, דיינע הערר=
ליכקייט אונד דיינע פֿאַטערליעבע ערקעננען אונד פֿערהערליכען.
לאַס אָ גאָטט, מיך אונד אַללע, דיא דיך אונד דיינע קינדער אויף
ערדען ליעבען, הייטע אונד אימּמערדאַר אין דיינער ערקעננטניס
צונעהמען, אונד דיינע וואָהלטהאָטיגען אַבזיכטען צום בעזטען דער
מענשען נאַך קראֿפֿטען אונפֿערדראָססען מיט פֿריידיגעם אייפֿער
בעפֿאֿרדערן העלפֿען. לאַס מיך פֿרוֹה פֿאָן דיינער גנאַדע האֿרען;
דענן איך פֿערטרויע אויף דיך! צייגע מיר דען וועג דען איך
געהן זאָלל, דענן צו דיר ערהעבע איך מיינע זעעלע. אמן

דעסגלייכען.

גאָטט, מיט דיר אונד דורך דיך, פֿאַנגע איך ווידער איינען
טאַג דעז לעבענז אַן, ווענן מיך דאַז ערנייערטע געפֿוֹהל מיינעז
לעבענז צור פֿריידע אונד צום דאַנק געגען דיך, דעם געבער אונד
ערהאַלטער דעזעלבען, ערמונטערט; זאָ פֿאָדערט עס מיך אויך
צום נאַכדענקען אויף. פֿערפֿליסט גלייך יעדער טאַג זעהר שנעלל
דאַהין; שיינט גלייך יעדער נור איין גערינגער טהייל מיינער
לעבענזצייט צו זיין: זאָ איזט דאָך יעדער זעהר וויכטיג פֿוֹר מיך,
אונד אָפֿט עבען זאָ וויכטיג פֿוֹר אַנדערע. וויא פֿיעל קאָממט
ניכט אָפֿט אויף דען ענטשלוס איינעז אויגענבליקז, אויף וועניגע
שנעלל פֿערהאַללענדע וואָרטע, אויף דען געברויך אָדער דען מיס=
ברויך איינער סטונדע, אויף איינע פֿערזיימטע, אָדער איינע
טרייא ערפֿוֹללטע פֿפֿליכט, אויף איינען פֿעהלטריטט, אָדער אויף
איינען זיעג אוֹבער זיך זעלבסט, אויף איינע גוטע אונד רעדליכע,

אָדער אויך איינע באָזע אונד נידריגע האַנדלונג אַן! וויא אָפט האָנגט ניכט דיא רוהע אונד דער וואָהלסטאַנד, דיא צופרידענהייט, דער גוטע רוף איינצעלנער פערזאָנען אָדער גאַנצער פאַמיליען דאַפאָן אַב! וויא לאַנגע ווירקט אָפט דאַז, וואַז איין אויגענבליק דער איבעראיילונג אונד דער ליידענטאַפט געטהאַן ווירד, נאָך אין פערבאָרגענען פאָרט. אָ גאָטט, לאַס דאַז ניכט דער וואַהר־הייט דען פּפאַד מיינעס לעבענז ערהעללען, אונד דיינען גייזט מיך אויך דעמזעלבען לייטען אונד פֿיהרען, דאַס איך יעדען, אונד אויך דען הייטיגען טאַג זאָ הינבריינגע, דאַס ער מיר אונד אַנדערן וואָהלטהאָטיג ווערדע! גיב, דאַס איך הייטע אונד אַללע טאַגע פאָר דיינעם אַנגעזיכט, אין דער עמפּפינדונג דיינער געגענוואַרט וואַנדלע. יאַ סטעטס וויל איך אויף דיך אונד דיינען ווילען זעהן; סטעטס אַן דיך, אַן דיינע העכזטע פאָללקאָממענהייט, אַן דיינע אָבעראויפזיכט אונד הערטאַפט איבער אַללעז; סטעטס אַן מיינע אַבהאָנגיגקייט פאָן דיר דענקען, אונד אַללעז, אין רוק־זיכט אויף דיך אונד דיינען הייליגען ווילען בעטראַכטען אונד בעאורטהיילען, טהון, אונטערלאַססען, דולדען, ליידען אונד געני־סען. אַללעז וואַז מיך פאָן דיר ענטפערנט, אַללעז וואָבייא מיך דער געדאַנקע אַן דיך אונד דיינע געגענוואַרט ערטרעקקען אונד בעאונרוהיגען ווירדע: דאַז וויל איך אַלז טאָדליך אונד באָזע פֿליהען אונד אונטערלאַססען. נור דאַז וויל איך טהון, וואָבייא איך געטראָזט אונד פֿראָה געגען הימעל בליקקען, אונד אַן דיך דענקען דאַרף. לעהרע מיך מיינע טאַגע מעססען, אויף דאַס איך ווייזע ווערדע, אונד קיינען טאַג מיינעס לעבענז פֿערלירע, דענן פֿערלאָרען איזט יעדער טאַג, דער פֿאָראיבערגעהט אָהנע אונז דיא ערמיננערונג אַן איינע גוטע טהאַט צורוקצולאַססען. סטאַנד־האַפט אונד רוהיג וויל איך מיינען לעבענזוועג פֿאָרטזעטצען, בין איך מיר נור בעוואוסט, סטעטס זאָ געהאַנדעלט צו האַבען, דאַס איך דיינעס בייפֿאַללז געוויס זיין דאַרף. לאַס מיך אָ גאָטט דורך דאַז לאָב אונד דען טאַדעל דער מענטען ניכט איררע ווערדען. איך וויל צופֿרידען זיין אונד געטראָזט, ווענן מיינע אַרבייטען אונד בעמיהונגען דען אויזגאַנג ניכט האַבען, אונד דאַז גוטע ניכט בעווירקען, דאַז איך מיר דאַפֿאָן פֿערספּראָכען האַטטע. אונטער דיינער אויפֿזיכט, אַללווייזער! בלייבט דאָך ניא דאַז גוטע אָהנע ווירקונג, ווענן זיא אונז גלייך פֿערבאָרגען בלייבט; אונד יעדע

טרייע חונד געוויסענהאַפטע חנווענדונג חונזערער גאַבען חונד קרעפטע, חונזערער צייט חונד חונזערעס פערמעגענס, ברינגע חונס דער פאַללקאָממענהייט דעס גליקזעליגען לעבענס (עולם הבא) נעהער. חיך האַבע דיך אַללווויסענדער, אַללגיטיגער, שטעטס פאָר חויגען חונד ווערדע ניעמאַלס וואַנקען, מיינעס וועגעס ניכט פערפעהלען, חונד דאַס ציעל מיינער גליקזעליגקייט, צו וועלכעם ער מיך פיהרען וויל, געוויס עררייכען. עס פרייען זיך אַללע, דיח דיר פערטרויען; עוויגליך לאָבפרייזען זיח, דאַס דוח חיין שירם בעזיטצער זיח. פראָהליך לאַס זיח זיין חין דיר, דיח דיינען נאַמען ליעבען. אמן

דעסגלייכען.

גאָטט, יעדער נייע טאַג חיזט חיין געשענק דיינער גיטע. חונד וויח פיעל שענקט מיר ניכט דיינע גיטע מיט יעדעם נייען טאַגע! מאַנניכפאַלטיג חונד גראָס זינד מיינע בעדירפניססע; זיח ערנייערן חונד פערפיעלפעלטיגען זיך פאַסט טעגליך; טעגליך לערנע חיך מעהר טאָגע חונד גוטעס קעננען חונד פערלאַנגען. דיח בעגיערדע חונד דאַס בעשטרעבען נאַך ערקעננטניס, בעגלייטען מיך, חונד ווערדען מיט יעדעם טריטטע דען חיך נאַך דעם ציעלע טהוע, מיממער שטערקער. חבער מיט יעדעם נייען טאַגע, שענקזט דוח מיר חויך נייע מיטטעל חונד קרעפטע, יעדען בעדירפניססען חבצוהעלפען חונד דיזע בעגיערדען מעהר אָדער וועניגער צו בעפרידיגען. טעגליך אָפפנעזט דוח מיר חויס נייע דען צוגאַנג צו אַללען גיטערן חונד רייכטהימערן דער נאַטור, צו אַללען שעטצען דער וויזהייט, צו אַללען טראָזטונגען חונד זעליגקייטען דער רעלי-גיאָן; חונד טעגליך קאַנן חיך דאַרויס נאַהרונג חונד שטערקונג פיר קערפער חונד גייזט, פרייען דעס געגענווערטיגען חונד דעס גליקזעליגען לעבענס שעפפען. יעדע חייסערונג מיינער קרעפטע, יעדע חַנווענדונג חונד ענטוויקלונג מיינער פעהיגקייטען; יעדער פאָרטשריטט חין דער ערקעננטניס חונד חין דער טוגענד; יעדע עמפפינדונג מיינער ווירדע חונד מיינער בעשטיממונג; יעדער געדאַנקע אַן דיך, מיינען שעפפער חונד פאַטער; יעדער בליק חויף דיינע העררליכען חונד טאַגען ווערקע חונד חויף דיינע וויזע רעגירונג; יעדע חנגענעהמע חונד ניטצליכע פערבינדונג מיט מיי-נען מיטמענשען חיס בירגערליכען חונד היזליכען לעבען; יעדער

פריינדשאַפטליכע אומגאַנג, יעדע פערטרויליכע געשפּראַך מיט איהנען; יעדער דיענסט אונד יעדע הילפע, דיא איך איהנען לייסטע, אָדער פאָן איהנען ערהאַלטע; יעדע מיטטהיילונג אונזרער געגענוואַרטיגען געדאַנקען אונד עמפפינדונגען, אונד יעדע אַננאֶהרונג אונזרער הערצען געגען איינאַנדער; יעדע פראָהע אויסזיכט דיא זיך מיר ערעָפפנעט, אונד יעדער זיעג איבער מיינע ליידענשאַפט, אַללעס, אַללעס קאַנן מיר לוסט אונד פריידע געוואֶהרען. אַללעס הייסט מיך מיינען לויף געטראָסט פאָרטזעטצען, אונד דיעזעס לעבען אונד אַללע זיינע בעשווערדען ניכט אַלז איינע לאַסט, זאָנדערן אַלז איין קאָסטבאַרעס געשענק דיינער גיטע, אַלז איינע אונשעטצבאַרע וואָהלטהאַט בעטראַכטען. גיב, אָ גאָטט, דאַס איך דאַז שאָנע אונד גוטע אין דיינער וועלט אונד אונטער דען מענשען ניכט איבערזעהע! דאַס איך דאַז גוטע אונד אַנגענעהמע אין דער וועלט ניא געדאַנקענלאָז עמפפינדע, אָהנע מיך צו דיר דעם געבער דערזעלבען, צו ערהעבען. לאַס מיך פאָן דען צערשטרייאונגען דעזעלבען ניכט געהינדערט ווערדען, מיך צו זאַממלען אונד מיינען פרייען, פראָהען בליק אויף דיך מיין פאַטער אים היממעל צו ווערפען. לאַס קיין פאָראורטהייל, קיינע איבלע לוינע, קיין בייאשפיעל אַנדערער מיך פערלייטען, מעהר אויף דאַז בעזע אַלז אויף דאַז גוטע צו זעהן, דאַז מיך אומגיבט! אָפפנע מיין הערץ אימער מעהר דעם איינדרוק יעדער עדלען אונשולדיגען פריידע, דיא זיך מיר דאַרביעטעט. דיעס זייא דער דאַנק, וועלכען דוא אַללגיטיגער פיר דיינע וואָהלטהאַטען פאָן אונז פאָדערסט. אָ מעָכטע מיין גאַנצעס לעבען איינע אימערוואָהרענדע לאָבפרייזונג דיינער גיטע זיין. בענעדייע מיינע זעעלע דעם העררן, אַלז מיין אינגערע לאָבע זיינען הייליגען נאַמען. מיינע זעעלע, בענעדייע דעם העררן אונד פערגיס ניכט אַללער זיינער וואָהלטהאַטען. אמן

דעסגלייכען.

וויא דאַז קינד, זאָבאַלד עס פאָם שלאַפע ערוואַכט, נאַך זיינער צערטליכען מוטטער, אָדער נאַך זיינעם ליעבעפאָללען פאַטער בליקט אונד זיך זיינעס דאַזיינס פרייעט: זאָ זיעהט מיין אויגע זאָ באַלד עס זיך אָפפנעט, צו דיר אָ גאָטט עמפאָר, דער דוא דער רעכטע פאַטער אַללער מענשען ביזט, דיא דיך קעננען אונד פערעהרען; אונד דאַנק אונד פריידע דורכדרינגען מיין הערץ,

וויח חיך חַן דיח :עזיגען פֿערהחזטניסע דענקע, חין וועזכען חיך געגען דיך סטעהע. יחַ, גחָטט, דיך קענכע, דיך פֿערעהרע, דיך זיעבע חיך חַז: פֿחַטער, חַז: חייכען פֿחַטער! דורך דיך בין חיך, דורך דיך בעסטעהע חיך, דייכע גחָטטזיכע פֿחָר:יכט ער= החַזט דען חָדעם דע: זעבענ: חין חיר, דיין טוטז בעדעקט, דייכע קרחַפֿט בעזעבט, דייכע החַכד זייטעט חוכד פֿוֹהרט חיך חויף דעם וועגע דע: זעבענ:; :יח פֿוֹהרט חיך נוך זיעזע דער פֿחָזז= קחָממענהייט, דחַ: דוח חיר בעסטיממט החַ:ט. גחָטט, וואָ חי:ט חיין פֿחַטער, וויח דוח בי:ט? :חָ מחכטיג, :חָ וויי:ע, :חָ חונ= פֿערחנדערזיך גוֹטיג, :חָ נחַכ:יכטספֿחָזז, :חָ פֿערטחָכגענד? דוח זיעב:ט חונ:, דייכע קינדער, וויט מעהר חַז: וויר חונ: :עזבסט זיעבען; דוח קעננ:ט חונ: וויט בעסער חַז: וויר חונ: :עזבסט קעננען; דוח :חָרגסט וויט בעסער פֿוֹר חונ:רע גזוֹק:עזיגקייט חַז: וויר :עזבסט דחַפֿוֹר :חָרגען. וויח טהחָריכט, וויח ווידער= ספרעכענד :ינד חָפֿט חונ:רע וונזכטע! וויח ענגד וואוֹרדע חונ: חיהרע ערפֿוֹזזונג מחַכען! וויח חייכגעטרחנקט, וויח מחַנגעזהחַפֿט :ינד סטעטס חונ:רע חייכ:יכטען! וויח :עזטען וויסען וויר מיט געוויסהייט, וואַ: גוט, וואַ: דחַ: בע:טע פֿוֹר חונ: חי:ט. חונ: :עזבסט חוֹבערזחַסען, ווחוֹרדען חונ: חוֹבערחַזז טיין חוכד טיממער טייטען; ווחוֹרדע כור דחַ: :יכנזיכע, דחַ: געגענווחרטיגע :ייכע געווחַזט חוֹבער חונ: חוי:חוֹבען; ווחוֹרדען וויר, חַך וויח חָפֿט, דחַ: בחָ:ע דעם גוטען, דחַ: טזעכטערע דעם בעסערן, דחַ: פֿער= גנוֹגען חייכע: חויגענבזיקקע:, חייכער דויערהחַפֿטען בזייבענדען פֿריידע פֿחָרזיהען. חַבער דיך, דען חַזזוויסענדען, דען חַזזוויי:ען, קחַנן ניכטס טייטען. דוח קעננ:ט חַזזע חונ:רע בעדוֹרפֿניסע חוכד דיח מיטטעז, :יח זו בעפֿרידיגען. דוח קעננ:ט חונ:רע בעסטימ= מונג חוכד חַזזע וועגע, דיח חונ: זו דער:עזבען פֿוֹהרען קחָננען, מיט חונטרוֹגזיכער געוויסהייט. דייכע פֿחַטערזיעבע חי:ט החָכ:ט ווי:ע זיעבע; זיעבע דיח חונ: דחַ: בחָ:ע, דחַ: טהוֹריכע פֿער= וויגערט, ווענן עס חונ: חויך נחָך :חָ ווחוֹנטענ:ווערטה פֿחָר= קחָממט; זיעבע, דיח זיידען חוכד טמערזען חוֹבער חונ: פֿערהחנגט, ווענן חונ: זיידען חוכד טמערזען גוט חוכד היילזחַם :ינד; זיעבע, דיח חונ: ניכט בזחָס פֿוֹר די:ע, :חָנדערן חויך פֿוֹר דיח קוֹנפֿטיגע ווערט ערניהט, חוכד חונ: דחָרט חיין עוויגע: גזוֹק בערייטעט. יחַ, דוח בי:ט פֿחַטער, דער וויי:עסטע, גוֹטיג:טע פֿחַטער, ווענן

דוח חונזרע וואונטע ערפוללזט, חונד פאטער, וועכן דוח זיח ניכט ערפוללזט; פאטער, וועכן דוח חונז חיט וואהלטהאטען ערפרייעזט, חונד פאטער, וועכן דוח חונז דיחזעלבען דורך דיינע פארזעהונג ענטלינהזט; פאטער, וועכן דוח חונז זעגנעסט, חונד פאטער, וועכן דוח חונז לוכטיגעזט; פאטער, וועכן עס חונז וואהל געהט, חונד פאטער, וועכן עס חונז חובעל לו געהן טיינט; פאטער, וועכן דוח חונז נייע לעבען חיינפלאסעזט, חונד פאטער, וועכן דוח חונז דורך דען טאד חינז האהערע לעבען רופעזט. חונפערחנ=דערליך חונד עוויג חיזט דיינע פאטערליעבע געגען חונז. קיין לופאלל, קיינע לידענטאפט, קיינע לייט קאן זיח טווחכען. זעלבסט וועכן וויר זונדיגען חונד פעהלען, ענטליהזט דוח חונז דיין וואהלוואללען חונד דיינע ליעבע ניכט. דוח שאנעזט חונזער, ווית חיין פאטער זיינע זאהנעס טאנט, חונד ערבארמעזט דיך דערער דיח דיך פורכטען, וויח חיין פאטער זיך זיינעס קינדעז ערבארמט *). סטראפעזט דוח חונז, זא געטיהט עס בלאס לו חונזרער בעסרונג; חונד ניח קאננזט דוח, דער דוח עבען זא וויזע אלז מאכטיג ביזט, דיינען ענדלוועק פערפעהלען; חונד דער חיזט קיין אנדערער, אלז חונז, דיינע קינדער, פרוהער אדער ספעטער, גליקזעליג לו מאכען. חונד חיינען זאלכען גאטט, חיינען זאלכען פאטער זאללטע חיך ניכט חובער אללעז ליעבען? חיינעם זאלכען גאטט, חיינעם זאלכען פאטער, זאללטע חיך ניכט דורך טהון חונד דורך לידען ווילליג חונד פריידיג געהארכען? פאן חיהם זאללטע חיך ניכט גערן פוהרען חונד רעגירען לאסען? חיהם זאללטע חיך ניכט חיך חונד מיינע טיקזאלע געטראזט אנפערטרויען? חונטער זיינעם טוטלע חונד חין דער פערזיכערונג זיינער הולד חונד ליעבע, זאללטע חיך ניכט רוהיג חונד לופרידען לעבען? יא גאטט, דיר חובערגעבע חיך מיך אלז מיינעם פאטער, גאנל חונד גאר. חויך דיך ווילל חיך זעהן, אן דיך מיך האלטען, חין דיר מיך בערוהיגען, חונד פאן דיר אללעז גוטע מיט קינדליכער לופערזיכט ערווארטען. חונטער דיינער חויפזיכט דארף חיך ניכטס אנגזטליך פורכטען. דיינע פורזארגע ווירד עס מיר אן ניכטס, וואז חיך בעדארף, יע פעהלען לאסען. דוח ביזט מיין הירט,

---

*) זא וויח עס חין דער טריפט הייסט: „וויח חיין פאטער זיך זיינער קינדער ערבארמט, זא ערבארמט זיך דער עוויגע חיבער זיינע פערעהרער.“

מיר קאַנן ניכטס פֿעהלען (תהלים כ"ג). דוא לייטעזט מיך אין דען וועגען דער גערעכטיגקייט אום דיינעז נאַמענז וויללען. אויך אויף דעם וועגע אין דעז טאָדעז שאַטטענטהאַל, פֿוֹרכטע איך ניכטס, דענן דוא ביזט מיט מיר. יעדער וועג דען דוא מיך געהן הייסט, ער זייא פֿינזטער אָדער העללע, רויה אָדער עבען, ווירד מיך צום ציעלע, נור גלוֹקזעליגקייט פֿוֹהרען. דיזע געדאַנקען זאָללען מיך אויך הייטע שטאֹרקען אונד פֿרייען, זיא זאָללען מיר קראַפֿט צו יעדער פפֿליכט אונד טראָזט אין יעדעם ליידען געבען.

אמן

אבענד=געבעט. (אין בעצוג אויף אָביגעז געבעט):

אַלז איך מיין גייזט דיזען מאָרגען צו דיר ערהאָב, מיין גאָטט, אונד אין דעם געדאַנקען אַן דיך, קראַפֿט אונד שטאֹרקע זוכטע, דאַ פֿרייטע איך מיך דעסטען, דאַס איך דיך אַלז פֿאַטער, אַלז פֿאַטער אַללעז גייזטעס אונד אַללעז פֿליישעז קאַננטע אונד מיך דיין קינד נעננען דורפֿטע. אונד אין דיזער געזיננונג גינג איך דען בעשווערדען דעז טאַגעז געטראָזט ענטגעגען. נון איזט דער טאַג מיט אַללען זיינען געשעֹפֿטען, זיינען ליידען אונד צופֿעֹללען פֿאָראֹיבערגעגאַנגען. אונד וועלכען איינפֿלוס האַט נון וואָהל יענער גראָסע זעליגע געדאַנקע, גאָטט איזט מיין פֿאַטער, אין מיין פֿערהאַלטען אַן דעם פֿערפֿלאָססענען טאַגע געהאַבט? איזט דיזער געדאַנקע זאָ מיין בעגלייטער געוועזען, וויא איך עס מיר דיזען מאָרגען אין דער שטונדע דער אַנדאַכט פֿערשפּראַך? פֿערעהרטע איך יעדען ווינק, דען מיר גאָטט דורך זיינע פֿאָרזעהונג אונד דורך מיין געוויסען גאַב, אַלז בעפֿעהל מיינעז היממלישען פֿאַטערז מיט אונפֿערצוֹגליכעם געהאָרזאַם, מיט קינדליכער אונטערווערפֿונג? נאַהם איך אַללעז וואַז מיר גוטעז אונד באָזעז בעגעגנעטע, אויז זיינער האַנד, אַלז אויז דער האַנד דעז ווייזעסטען, גוֹטיגזטען פֿאַטערז, אָהנע מוררען אונד מיט דאַנקבאַרקייט אַן? פֿערריכטעטע איך דיא געשעֹפֿטע מיינעז בערופֿז מיט פֿראָהעם מוטה אונד געוויסענהאַפֿטער טרייע, אַלז געשעֹפֿטע דיא מיר דער פֿאַטער אים היממעל, צום בעזטען דער מייניגען, (מיינעס מאַננעס, מיינער קינדער) אויפֿגעטראַגען האַט? גענאָס איך דיא פֿריידען דעז טאַגעז אַלז געשענקע זיינער גוֹטע? בענוטזטע איך דיא ווידערוואֹרטיגקייטען דיא מיך טראַפֿען, אַלז טוגענדאוֹבונגען, פֿאָן גאָטט

אויפגעלעגט? בעטראַכטעטע איך מיינע ברודער אונד שווע:טערן אַלז: קינדער איינע: געמיינשאַפטליכען פֿאַטער: אים הימעל? פֿערעהרטע איך אין יעדעם גאָטטע: עבענבילד? פֿרייטע איך מיך דע: גוטען וועלכע: זיא האַטטען, אונד נאַהם טהייל אַן דעם וואַ: זיא ווידערוואַרטיגע: בעטראַף? לערסטרייטע איין גלויבענ= פֿאַלזער בליק אויף גאָטטע: אַללגעמיינע פֿאַטערליעבע, דען לווייפֿעל דער איך בעקוואַמערטע, ווענן איך מאַנכע: זאַה, וואַ: איר מיט דער אַללגוטע אונד אַללווייזהייט גאָטטע: ניכט אין איבעראיינסטימונג טיען? וואַר איך זו יעדער לייט ערגעבען אין דעם ווילזען גאָטטע:? — זאָ דענקט, זאָ לעבט דער מענש, דער דיך, אָ גאָטט, אַלז: פֿאַטער קעננט אונד פֿערעהרט, אונד דען ווערטה דע: גליקקע:, דיין קינד זו זיין, עמפפינדעט. דאַנק דיר, אַללגוטיגער, דאַס מיר די:ע געדאַנקען ניכט פֿרעמד זינד, דאַס איך דען ווערטה די:עס גליקקע: ניכט פֿערקעננע. דאַנק פֿיר יעדע פֿריידע דיא מיר דער היטיגע טאַג געוואַהרט האַט. בעוואַהרע מיך אַלל= גוטיגער פֿאָר יעדעם אונדאַנק. מאָגען דיינע וואָהלטהאַטען מיר סטעטס געגענוואַרטיג זיין. ניכט: זאָלל איך פֿאָן דיר ענטפֿערנען, ניכט: דאַ: אַנדענקען אַן דיך אין מיינער זעעלע פֿערדונקעלן. דער געדאַנקע אַן דיך זאָלל מיך אויף אַללען מיינען וועגען בע= גלייטען; אונד מיט דעם געדאַנקען אַן דיך, וויל איך יעדען טאַג בעשליסען. אָ לאַס די:ען געדאַנקען אויך יעטלט, מיר אונד אַללען מענשען אויף ערדען ערפֿרייליך זיין. לאַס דיינע גוטע סטראָמען איבער דיינע פֿערעהרער! דיין וואָהלטהון איבער דיא ריינע הערלענ: זינד. אמן

דעסגלייכען.

נאַכט אונד פֿינ:טערניס פֿערברייטען זיך ווידער איבער איינען גראָסען טהייל דער בעוואָהנער דער ערדע; מיללימאָנען מענשען ווערדען נון אין איהרען אַרבייטען אונטערבראָכען, זיא פֿיהלען זיך ענטקראַפֿטעט אונד מידע, אונד אַללע: זאַדעט זיך לור רוהע אין, אָדער נאָטהיגט זיך דאַזו. אַבער ניכט אַללע, אָ גאָטט געניסען די:עזער וואָהלטהאַטיגען רוהע, ניכט אַללע זינד איהרע: גענוסע: פֿאַהיג. ניכט אַללע פֿינדען אין דער סטיללע דער נאַכט דיא ערקוויקקונג אונד שטאַרקונג, דיא זיא דעם ווייזען אונד דעם גוטען פֿער[illegible], [illegible] דער [illegible], דער ראַכ:זיכטיגע, דער

בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי ירושלים

ניידיטע, דער חונלופֿרידענע, דער החַבזִוּכטיגע, דער חייטלע קעננט
קיינע רוהע, חונד זיינע ליידענטחַפֿטען חחַרטערן חיהן חוף זאָ
חעהר. ווענן דיח נחַכט חיינבריכט חונד ער יעטלט פֿאָן חייסערן
דינגען ניכט לערסטרייט חונד בעטחֿפֿטיגט ווירד. חונד וויח קחַנן
דער חענט דער הייטע בחֶזעס געטהחַן, גוטעז פֿערהינדערט,
ברוּדער בעלײדיגט חונד בעטרוּבט, זיינע פפֿליכט פֿערזייחט,
זיינע פֿחֿהיגקייטען חונד קרחֿפֿטע פֿערנחַכלחֿסיגט, חָדער לור
זוּנדע געחיסברויכט, וויח קחַנן דער דיח זוּסיגקייטען דער רוהע
געניסען? וויח קחַנן ער חַן דיך דען חַללוויסענדען, חָהנע פֿורכט
חונד טרעקקען געדענקען, ווענן חיהן זיין חייגנעז הערץ פֿער=
חורטהייזט. ניין, נור חיין גוטעז געוויסען, נור רעכטטחַפֿ=
פֿענהייט דעז הערלענז חונד דעז לעבענז, פֿערטחַפֿפֿט חונז רוהע
חונד פֿריידיגקייט. חָ בעווחַהרע חיך דחָך פֿחָן חַללען חונחָר=
דענטליכען, זונדליכען ליידענטחַפֿטען, בחַרחהערליגער פֿחַטער!
חונד ערהחַלטע חיך חין דיינער גחָטטעזפֿורכט; חונד ווענן חיך
חין דעם פֿערפֿלחָסענען טחַגע חיינער פפֿליכט לוחוידער געהחַנ=
דעלט, חָדער דיינע געזעטלע חובערטרעטען החַבען זחָללטע, חָ
זחָ לחַס חיך טנעלל חיינען פֿעהלער ערקעננען, זיינע קוועללע ער=
פֿחָרטען חונד גיב חיר קרחַפֿט, לו גוטען געזיננונגען לורוּק לו
קעהרען. — חַבער חויך דער קרחַנקע, דער עלענדע, דער חונ=
טערדרוּקטע חונד פֿערפֿחָלגטע, קחֶננען דיח זחַנפֿטע רוהע ניכט
החָפֿפֿען, דער חיך ענטגעגען געהע, חונד פֿיעלע חיינער ברוּדער
חונד טוועזטערן חחָגען יעטלט חין דיזעם לוסטחַנדע דען טרעק=
כיסען דער נחַכט ענטגעגען זעהן! חַך גחָטט, ערקוויקקע זיח,
טרחֶזטע זיח, היילע חיהנען, גיסע בחַלזחַם חין חיהרע וווּנדען,
החָפֿפֿנונג חונד לופֿערזיכט חין חיהר הערץ. לחַס זיח חיטליידיגע,
געפֿוּהלפֿחָללע זעלען פֿינדען, דיח זיך חיהרער חננעהחען חונד
חיהנען חיהרע בעטווערדען חונד ליידען ערלייכטערן. גחָטט,
דוח ערפֿחָרטעזט חונד פרוּפֿזט חיין הערץ. דוח זיהסט, חָב חיך
חויף דעם רעכטען וועגע וואַנדלע, חָדער חָב חיך חויף חַבוועגע
חונד חירוועגע גערחַטהע; לעהרע חיך, חיך זעלבזט חיחער
בעסער קעננען, בעסער חורטהיילען, חיחער זחָרגפֿחֿלטיגער
חוּבער חיך ווחַכען, חיחער פֿחָרזיכטיגער חויף דעם לעבענזוועגע
ווחַנדעלן, חונד זאָ חיינעם ליעלע חיחער נחֿהער קחָחען. טוי=
זענדע פֿחָן חענטען פֿערלחַסען הייטע דחַז לעבען; דיזע חיט

פֿריידיגקייט חין דיר, דיח חיהנען דיח טוגענד חונד דחַ: בע=
ווחוסט:יין געבען, דיר געפֿחֿזיג געזעבט לו הַבען, חונד יענע
איט טחַחק חונד חֿנג:טזיכקייט. יע קוֿרלער חונד חונגעוויסער
איינע חירדיטע זויפֿבחַהן חי:ט, דע:טחָ אעהר וויזז חיך בעאוֿהט
:יין, יעדען טחַג דע: זעבענ: דער איר פֿחָן גחָטט געזיהען חי:ט,
איט גוטען הַנדזונגען געטאוֿקט גחָטט ווידער לו געבען. :חָ
דחַרף חיך איך היר חונד דחָרט דער רוהע ענטגעגען פֿרייען,
נחַך חיינעק וואָהזדורכזעבטען טחַגע. חיך זיגע, טזחַפֿע, ער=
וואַכע חין רוהע, דענן גחָטט טוֿטלט איך. :ייח איר לו חיינער
פֿע:טען בורג, לו חיינעק טוטלע לו יעדער לייט, איין גחָטט
חונד פֿחַטער. אמן

דעסגלייכען.

ווכטיג קחַק איר יעדער טחַג איינע: זעבענ: בייח דעק בעגינן
דע: יעטלט פֿערפֿזחָסענען טחַגע: פֿחָר, חונד יע טנעזזער :יח
חַזזע דחַהין פֿזיסען, חונד יע חונגעווי:טער חיהרע פֿחָרטדויער
חי:ט, דע:טחָ וועניגער קחַנן חיך חַן חיהרער וויכטיגקייט לווי=
פֿעזן, וויח טנעזז חי:ט חויך דער הייטיגע טחַג איט חַזזען :יינען
געטחֿפֿטען חונד פֿריידען חונד זיידען פֿחָרחוֿבערגעגחַנגען! חונד
ווער חַ: דוח, חָ גחָטט, קעננט חונד בעסטיאאט דיח נחַהז איינער
טחַגע חויף ערדען? דוח החַ:ט :יח חַזזע חויף דיין בוך געטריבען,
דחַ חיהרער נחָך קיינער דחַ וואַר (תהלים קי״ט). דוח זחֿסט
:יח חַזזע חונחויפֿהחַזטבחַר חונד איט טנעזזען טריטטען חויף
חיינחַנדער פֿחָזגען, ביס דער זעטלטע פֿחָן חַזזען ערטיינט, דער
חונ: לו דיר, חונ:ערק פֿחַטער חונד ריכטער, רופֿט, חונד חונ:
חין חיינען חַנדערן, הֿחָהערן לוסטחַנד פֿער:עטלט. חונד די:ער
זעטלטע טחַג — וויח בחַזד קחַנן ער ניכט פֿוֹר איך ערטיינען!
ווער פֿער:יכערט איך דחַפֿחָן, דחַס חיך דחַ: זיבט דע: אחָרגענ=
דען טחַגע: ערבזיקקען, דחַס חיך ניכט די:ע נחַכט דעק טחָדע
ענטטזחַפֿען ווערדע? וויח פֿיעזע טוי:ענדע ווערדען ניכט ווירקזיך
חין די:עק קורלען לייטרויאע חיהר ניעז עררייכען חונד חין דיח
עוויגקייט חֿבערגעהן, חוק דחַ לו עאפפֿחַנגען, נחַך דעק :יח
היר געהחַנדעזט הַבען, עס :ייח גוט חָדער בחֿ:ע. וויח :חָזזטע
איר ניכט יעדער טחַג וויכטיג :יין, וויח קחָננטע חיך חיינען
טחַג געדחַנקענזחָ: חונד זייכט:יננינג פֿערטחֿנדעזן חָדער פֿערטריי=

מען? אַך נור לו האָפּט פֿערלירע איך נאָך דיך, דען לייגען אונד
ריכטער מיינער האַנדלונגען אוי: דען אויגען, דאַרום געהט נאָך
מאָ מאַנכער טאַג מיינע: לעבענ: אונבעלייכנעט פֿאָן גוטען טהאַטען,
אָדער גאַר פֿאָן פֿעהלערן אונד טהאָרהייטען ענטשטעללט דאַהין,
אונד לאָסט מאָ וועניג ספורען הינטער זיך, אויף דיא איך מיט
לופֿרידענהייט אונד פֿערגנוגען לורוק: עהן קאָננטע. אַך העדר,
ווער קאַנן מערקען, וויא אָפֿט ער פֿעהלע? פֿערלייהע מיר אַללע,
אויך דיא פֿערבאָרגענען פֿעהלער. דוא ווייסט, אַללווויסענדער,
דאַס איך מיא אַללע אויפֿריכטיג בערייע, אונד ניכטס זעהנליכער
פֿערלאַנגע אַל: מיאמער פֿאַללקאָממענער אונד בעסער לו ווערדען,
אונד אַללע לייט, אונד אַללע קראָפֿטע דיא דוא מיר טענקסט,
מיאמער מעהר מאָ אַנלואווענדען, וויא עס דיינעם וויללען געמאָס
מיט. מאָ לאַס דיעזען וואונש מיאמער מעהר טהאַט אונד וואַהר־
הייט ווערדען! אַללגוטיגער, וואַ: איך הייטע דורך דיינע קראַפֿט
גוטע: אונד נוטליכע: געדעדעט אונד געטהאַן, בעגאַנגען, אָדער
פֿאָרטגעזעטלט האַבע, מאָגע דיינען זעגען ערהאַלטען אונד בע־
פֿאָרדערן. מאָ מאָכטע דאָך דער פֿערפֿלאָסענע טאַג פֿיעל פֿריידע
אונד גלוקזעליגקייט אונטער דען מענטען פֿערברייטעט האַבען,
אונד דיזע נאַכט אַללען בעטרובטען אונד עלענדען רוהע אונד
ערקוויקונג געוואָהרען. אמן

דעסגלייכען. *)

געהאַללט אין גרויע שאַטטען
דער דאָממרונג, ליגט פֿאָר מיר דיא פֿלור,
אונד פֿריינדליך ווינקט דעם מאַטטען,
נור זאַנפֿטען רוהע דיא נאַטור.

דיר גאָטט, וויהן דיא געפֿוהלע
דע: דאַנקז, דער דיר געבוהרט,
דיא דיינע האַנד לום ליעלע,
אויך הייטערן פּפֿאַד געפֿוהרט.

*) מאָטערע פֿרויען ווערדען זיך נאָך דע: נאַכטליעדע: ערמיננערן, מעלכע:
דעם זאָגענאַנטען קריאת שמע בייאגעדרוקט וואַר; יעטלט אַבער וועניג
מעהר בעקאַננט מיזט.

דע: חַרמען דוזדער: פֿזעהען
חין זיינעק בחַנגען טמערזן,
סטייגט חויך זו דיינען הֲחָהען,
חונד רוהע פֿוֹהזט זיין הערזן.

דורך נחַכט חונד דונקעזהייטען
בזיק חיך, חָ גחָטט, עמפּחָר זו דיר;
דוח וחַרזט חין טמערזן חונד פֿריידען,
סטעטס פֿחַטער חונד עררעטטער מיר.

דיך בעט׳ חיך חין דער סטיזזע
מיט הייזיגער עהרפֿורכט חַן;
מיך זייטעטע דיין ווילזע,
זחָ זחַנפֿט דע: זעבענ: בחַהן.

חויך דיזעם טחַגע: זעגען —
ער קחַם פֿחָן דיינער החַנד.
חיך געה חויף דיינען וועגען
געטרחָזט זום פֿחַטערזחַנד.

וויח ביזט דוח מיר זחָ נחַה,
דען קיינע ספרחַכע וחוֹרדיג נעננט;
דען ניח מיין חויג נחָך זחַה,
חונד דחָך מיין הערזן חַז: פֿחַטער קעננט.

חיך בזיק זו דיינען סטערנען,
דוח-חָרדנעזט חיהרען זויף
חין יענען בזויען פֿערנען,
מיט הייזיגער עהרפֿורכט חויף.

זינקט חיינזט דע: זעבענ: בזוֹטהע,
חונד חיזט דער זויף פֿחָזזברחַכט,
דחַנן זחֹכזע מיר דיין פֿרידע
זחָ זחַנפֿט, וויח דיזע נחַכט!

אנדאכטסאִבונג איינער מוטטער. *)

גאָטט, שעפּפֿער אַללער וועזען, געבער אַללעס גוטען, דוא האַסט מיר קינדער געשענקט, אונד זיא מיינער אויפֿזיכט אונד פֿיהרונג אַנפֿערטרויט. געוויס איין קאָסטבאַרעס געשענק דיינער גיטע, איינע ריינע קוועללע פֿאָן פֿערגניגען אונד פֿריידע, פֿאָן פֿאָללקאָממענהייט אונד גליקזעליגקייט, פֿיר מיך אונד דיא גאַנצע מענשליכע געזעללשאַפֿט! דוא האַסט מיר זעלבסט דיא צאַרטליכסטע ליעבע געגען זיא איינגעפֿלעססט, דוא לעססט מיך איהר וואָהל אונד איהר וועהע אַלס דאַס מיינִיגע עמפּפֿינדען; אונד דאַדורך גיבסט דוא מיר אַנטריעבע אונד קראַפֿטע גענוג, איהנען אַללעס צו זיין אונד צו לייסטען, וואַס איך איהנען זיין אונד לייסטען זאָלל. דיא ליעבע דיא דאַס מוטטערהערץ בעזעעלט, איסט איין פֿונקע דער גאָטטליכען ליעבע, מיט וועלכער דוא אַללע דיינע געשעפּפֿע אומ=פֿאַססעסט אונד בעגליקעסט. אַבער זיא זאָלל אויך גלייך דער דייניגען פֿערסטאַנדיג אונד ווייזע זיין! זיא זאָלל וואַהרע אונד בלייבענדע גליקזעליגקייט צור שטיטצע האַבען, אונד ניכט בלאָס אויף אייסערן וואָהלשטאַנד, אָדער אויף דען געגענוואַרטיגען אוי=גענבליק זעהן. איך זאָלל ניכט בלאָס פֿיר דיא ערהאַלטונג דעס=לעבענס אונד דיא ענטוויקלונג דער קערפּערליכען קראַפֿטע מיינער קינדער, זאָנדערן אויך אונד בעזאָנדערס פֿיר דיא בילדונג איהרעס גייסטעס אונד איהרעס הערצענס זאָרגען. איך זאָלל זיא צו פֿער=נונפֿטיגען מענשען, צו רעכטשאַפֿפֿענען איזראַעליטען, צו ברויכ=באַרען אונד ניטצליכען מיטגליעדערן דעס סטאַאַטעס, צו גוטען עהעגאַטטען, הויספֿאַטערן אָדער הויסמוטטערן, פֿריינדען, פֿאָר=געזעצטען, אונטערגעבענען בילדען. איך זאָלל זיא דיך, איהרען שעפּפֿער אונד פֿאַטער איבער אַללעס, אונד דיא מענשען, איהרע ברידער, וויא זיך זעלבסט ליעבען, זיך דיינער אונד דיינער קינ=דער אויף ערדען פֿרייען לעהרען (ויקרא י"ח). דאַס איסט איינע

*) דיעזעס אונד פֿאָלגענדע שטיקקע, זינד אַבזיכטליך אַנדאַכטסאיבונג איבער=שריבען; דענן פֿאָן דעם קאַראַקטער איינעס געבעטעס וויכען זיא שאָן דורך איהרע לענגע אַב. עס מיססען בעטראַכטונגען איבער דיא וויכ=טיגסטען פֿערהעלטניססע דעס לעבענס זיין. פֿערנינפֿטיג נאַכדענקען אונד דאַס גוטע ערקעננען, הייסט אויך בעטען. בעקאַננטליך שטאַממט דאַס וואָרט תפילה פֿאָן פּלל, ריכטען, אורטהיילען, מיט זיך זעלבסט אינ=געריכט געהן — ד"ה זעלבסטבעטראַכטונג.

פאָרנעהמסטע אונד צוגלייך מיינע עדעלסטע בעשטיממונג אויף ערדען!
דאַס איסט דיא וויכטיגסטע אונד צוגלייך דיא הייליגסטע פפליכט,
דיא דוא מיר אַלס דער מוטטער מיינער קינדער אויפגעלעגט האַסט!
דיעזער בעשטיממונג זאָלל איך אַללעס אַנדערע נאַכזעטצען; דיעזער
פפליכט יעדע בעקוועמליכקייט, יעדעס פערגניגען, יאָ בעגעהרענס=
ווירדיג זיא אויך אין זיך זעלבסט זיין מאָגען. פאָן דיעזער הייליגען
פפליכט שפריכט מיך קיין אַלטער, קיין שטאַנד, קיינע פערבינ=
דונג מיט דער איבריגען געזעללשאַפט פריי. דיעזע פפליכט
קאַנן אונד דאַרף קיין אַנדערער, קיין מיעטהלינג גאַנץ אָדער נור
גראָסטענטהיילס פיר מיך ערפיללען, ווייל קיין אַנדערער דאַס צו
עמפפינדען אונד צו טהון אונד צו דולדען פערמאַג, וואַס איין
מוטטערהערץ צו עמפפינדען אונד צו דולדען פֿעהיג איסט.

שווער אונד מיהזאַם איסט דיעזע פפליכט, אַבער אויך רייך,
אונערשעפפליך רייך אַן וואָהלטהעטיגען ערפרייליכען פֿאָלגען, ווען
איך זיא אונטער דיינעם זעגען יאָ גאָטט מיט ערפאָלג ערפיללע.
וועלך איין עדלעס גאָטטליכעס, איך זעלבסט, יעטצט אונד עוויג
לאָהנענדעס געשעפט איסט עס ניכט, שוואַכע געשעפפע צו לייטען,
זום געברויך איהרער קרעפטע אַנצופֿיהרען; איהרע פֿעהיגקייטען
אונד אַנלאַגען צו ענטוויקקעלן; איהרע אונשולדיגען, טויזענד גע=
פֿאַהרען אונד פֿערפֿיהרונגען בלאָסגעשטעללטען זעעלען, פאָר איר=
טהום אונד לאַסטער צו בעוואַהרען; דען זאַאַמען גוטער געזיננונגען
אין איהר הערץ צו שטרייען; יענע גוטע נייגונג אין איהנען צו
פֿלעגען, אונד דיא באָזען איס קיימע צו אונטערדריקקען; דיא
קוועללע דער טהאָרהייט פאָר איהנען צו פֿערשליסען, אונד דיא
דער פֿריידע אונד דער צופֿרידענהייט איהנען צו עפֿנען! יאָ גאָטט,
לאַס מיך דיא וויכטיגקייט אונד דיא ווירדע דיעזעס געשעפֿטעס
אימער מעהר איינזעהן, ערקעננען אונד פֿיהלען אונד דיעזער
ערקעננטניס געמעס האַנדלען.

לאַס מיך ניא פֿערגעסען, וויא ענטשיידענד פֿיר דאַס גאַנצע
לעבען דיא ערציהונג דער מוטטער איסט, אונד דאַס איך איינסט
בייס איבערגאַנג אין דען שטאַנד דער פֿערגעלטונג, ווערדע רעכענ=
שאַפֿט געבען מיסען, פֿיר דאַס וואַס מיינע קינדער געטהאַן אונד
געווירקט האַבען אין איהרעם ווירקונגסקרייזע. ווירדיגע מענשען
זאָללען מיינע קינדער ווערדען, בעהאַררליך אויף דעם וועגע דער
וויזהייט אונד דער טוגענד, אונד מאָגען זיא דאַדורך האָך אָדער

נידריג חין דער מענטשליכען געזעלשאַפט דאַסטעהן, מאָגען זיא חיך גלאַנץ אָדער חין דער דונקעלהייט, חין רייכטהום אָדער חין חרמוטה לעבען, רוהיג קאַנן חיך חיינזט פאָן חיהנען מיך טרעננען; זיא האַבען נור בעזעטען דער מענטהייט געלעבט, חונד חיך ווערדע זיא דאָרט וויעדער פינדען.

דוח, אָ פאַטער, גיב מיר דיינען זעגען, דאַס דער עדלע זאַמע דען חיך חויזשטרייע, ניכט פאָן באָזען בייחשפילען, פאָן פערפיהרערן דער חונשולד, פאָן זיננליכען לוזטען חונד ליידענשאַפטען ערשטיקט ווערדע! גאָטט בעוואַהרע מיך פאָר דעם חונגליק לאַזטערהאַפטע קינדער צו האַבען, דעם גרעסטען, דאַז איך טרעפפען קאָננטע! טעטלע דיא שוואַכען, דיא דוח מיינער חויפזיכט חנפערטרויט האַזט. לאַס זיא ניכט דעם פערפיהרער אָדער דער מאַכט באָזער ליידענשאַפטען צור רויבע ווערדען! ערהאַלטע מיר מיינע קינדער, חונד עבנע חונד ערלייכטערע חיהנען דיא באַהן דעז לעבענז, חונד לאַס חונשולד, וואַהרהייט, טוגענד חונד פראָממיגקייט זיא שטעטס בעגלייטען. שענקע מיר ווייזהייט חונד קראַפט, שטעטס דאַז בעזטע פיר זיא צו וואָהלען חונד צו טהון. מאָגע חיך חיינזט פאָר דיינעם טהראָנע זאַגען קאָננען: הערר, דאַ זינד דיא, דיא דוח מיר חיק ערדענלעבען חנפערטרויט האַזט; זיא זינד דיר חונד חיהרער פפליכט טרייא געבליבען, חיך האַבע זיא ערלאָגען וויא עס דענען נוקאָממט פאָן וועלכען דיינע טריפט זאַגט: דיין פאָלק לויטער גערעכטע, ווערדען חויך חיממער דאַז לאַנד בעזיטצען, שפראָסלינגע, פאָן מיר געפפלאַנצט, מיינער האַנדע ווערק, דאַס חיך מיך הערליך צייגע; חונד זיא ערוואַרטען נון מיט מיר פאָן דיינער באַרמהערציגקייט דען לאָהן דער טרייע, דען דוח חונז פערהייסען האַזט. אמן

אנדאכטסאיבונג, איבער דאז פערהאלטנים דער קינדער צו איהרען עלטערן.*)

גאָטט, דיינע ווייזהייט לאָסט דיא קינדער דער מענטשען חין חיינעם חיבערחויז שוואַכען חונד האַבהאַנגיגען נוסטאַנדע געבאָרען

*) פאָרנאָמליך חַן פייערטאַגען צו בעטען, ווענן פרויען דיא זאָ גליקליך זינד, חיהרע עלטערן צו בעזיטצען, וואָהרענד דעז הזכרת נשמות, דיא זינאַגאָגע פערלאַסען.

ווערדען. וויט טוואכער חונד חַבהאנגיגער, ווייט ועהר געפאַהרען
חונטערוואָרפען חַזֹ דיח טהיערע דעז פעלדעז; בעטרעטען זיח
דיזע ערדע; חונד נור זאנגזאַם, נור ספאט געלאַנגען זיח לו גראָ=
ספערער סטארקע חונד חונאַבהאנגיגקייט, חַבער חויך דיעם חיזט
חַנאָרדנונג דיינער ווייזען פאַטערגוטע. דוח ווילזט חוז ווייט
חובער דיח טהיערע דעז פעלדעז ערהעבען, חונד חוז לו פער=
נונפטיגען ואָרחַליטען געטאָפפען בילדען; חונד דחַז קאַנן ניכט
אָהנע דען חוזגאַנג ויט חַנדערן, טאָן ועהר חויזגעבילדעטען
געטאָפפען, ניכט אָהנע חַנהחַלטענדען חונטעררינכט פאָן חיהנען
געטעהן, חונד דיזער חוזגאַנג, דיזער חונטעררינכט ווחורדע ניכט
סטחַטט פינדען, ווען דוח חוז ניכט זאָ חיננינג ויט חיינאַנדער
פערבונדען חונד זאָ חַבהאנגיג פאָן חיינאַנדער געואַכט האט=
טעזט. גאָטט, חיך פערעהרע דיינען ווילזען חונד דאַנקע דיר
פור דיח פערבינדונגען, חין וועלכע דוח ויך ויט ויינען עלטערן
געזעטלט חונד פור חַללע פאָרטהיילע, דיח דוח ויר דאַדורך
פערליהען האַזט. ואָכטען ויך דאָך דאַנק חונד ליעבע געגען
ויינע עלטערן גאַנץ דורכדרינגען, חונד ויר דיח ערפוללונג חַללער
פפליכטען, דיח חיך חיהנען טולדיג בין, לור פריידע ואַכען!
וויח פיעל האַבע חיך חיהנען ניכט לו פערדאַנקען! וואַז ווארע
חיך אָהנע זיח? טויזענד געפאַהרען חוורינגען ויך פאָן ויינער
געבורט חַן בים חויף דיזען חויגענבליק, חונד קיינער פאָן חַללען
ווארע חיך ענטגאַנגען, ווען ויך ניכט דיח ליעברייכע, סטעטס
לו ויינער ערהאַלטונג חונד רעטטונג חויזגעסטרעקטע האַנד חיינעז
פאַטערז, חיינער ווטטער, אָדער דעריעניגען דיח חיהרע סטעללע
פערטרעטען, דענזעלבען ענטריסען האטטע. חַך חונד נאָך יעטלט
טייטט ויך יעדער טריט, יעדער טיוואער בלענדעט ויך. נאָך
יעטלט זינד ויינע ערפאַהרונגען לו וועניגע, חַלז דאַס חיך ויך
געטראַזט חויף זיח פערלאַסען קאָננטע, נאָך יעטלט האַבע חיך
קיין פעזטעס חורטהייל חובער וועלט חונד ועננטען, נאָך יעטלט
קאַנן חיך קיינען זיכערן טריטט חין דער וועלט טהון, אָדער וויים
ניכט גאַנץ וואַז ויינע בעסטיווונג חויף ערדען חיזט. חונד וויח
חיך ויך חיהר נאהערן זאָלל. אָהנע ויינע טרייען פוהרער ווחורדע
חיך ויך חין טויזענד חיררגאנגע פערוויקעלן, חונד חיין רויב דער
פערפוהרונג ווערדען. חונד ווער ווירד ויך זאָ ליעברייך, זאָ
פאָרזיכטיג לייטען חַלז חיין פאַטער, חיינע ווטטער טהון, דיח

ערסטען, מיינע טרייזטען פֿאָהרער אויף דעם פפֿאַדע דעז לעבענז? זיא לייהען מיר איהרע ערפֿאַהרונג, איהרע איינזיכט אונד איהרע קראַפֿטע; זיא לעהרען מיך טיין פֿאָן וואַהרהייט אונטערשיידען, אונד מענטען אונד דינגע ריכטיג בעאורטהיילען. זיא לייטען מיך נור ווייזהייט, נור ערקענטניס גאָטטעז, נור רעליגיאָן, אונד לעהרען מיך דורך זיא דען וועג נור גליקזעליגקייט קעננען אונד בעטרעטען. אונד ווען זיא ניכט אַללעז זעלבסט טהון קאָננען, זאָ זאָרגען זיא דאָך דאַפֿיר, דאַס עס פֿאָן אַנדערן אַן איהרער סטעללע געטיהט. וויא פֿיעל האַט איהנען ניכט מיינע ערהאַלטונג, מיינע ערסטע ערציהונג געקאָזטעט! וויא פֿיעלע זאָרגען, וויא פֿיעלע מיהע אונד אַרבייט! וועלכע בעקוועמליכקייטען, וועלכע פֿערגניגונגען, וועלכע פֿריידען האַבען זיא מיר ניכט געאָפֿפֿערט! וויא פֿיעלע טהראֶנען דעז קוממערז אונד דער אַנגזט, ניכט איינעטוועגען פֿערגאָססען! וויא פֿיעל מעהר פֿאָר מיך אַלז פֿאָר זיך געזאָרגט אונד געאַרביי־טעט! אונד וויא אָפֿט האַבע איך פֿיעלליייכט איהרע ליעבע מיט קאַלטזינן, איהרע וואָהלטהאַטען מיט אונדאַנק פֿערגאָלטען! אָ מאָכטע איך דאָך דיזע פֿעהלער פֿערגוטען קאָננען, אונד איהנען נון אויך זאָ פֿיעל מעהר פֿריידע מאַכען! דאַז וויל איך ערנזטליך אונד אונאַבלאַססיג זו טהון מיך בעמיהען. קינדליכע עהרערבי־טונג אונד ליעבע זאָללען מיך אין איינעם גאַנזען פֿערהאַלטען געגען זיא בעזעעלען. אַללע דיענזטע, אַללע היללפֿע, דיא איך איהנען יע זו לייזטען פֿערמאַג, זאָללען מיר פֿריידע מאַכען. גערן וויל איך יעדעם איהרער בעפֿעהלע פֿאָלגען. אַללע מיטטעל דעז אונטעררירכטז אונד דער איבונג, דיא זיא מיר אַנווייזען, וויל איך מיט אייפֿער געברויכען, אום איממער פֿערזטאַנדיגער אונד בעססער זו ווערדען; דענן דאַז איזט דער פֿאָרנעהמזטע דאַנק, דען זיא פֿאָן מיר פֿערלאַנגען אונד ערוואַרטען. בעוואַהרע דוא זעלבסט מיך, באַרמהערציגער גאָטט, פֿאָר דעם לייכטזיננע אונד דעם וואַנקעלמוטהע מיינעז אַלטערז. לאַס דען געדאַנקען אַן דיך אונד אַן דיינען ווילען מיך אין איינעם גוטען פֿאָרזאַטזע סטאֶרקען, אונד היילף מיר דענזעלבען סטאַנדהאַפֿט אונד טרייליך אויזאיבען. אמן

אנדאכטסאיבונג איינער בעטאגטען פֿרויא.

גאָטט, דוא האַזט מיר דאַז לעבען געגעבען, דוא האַזט עס מיר דורך מיינע לאַנגע רייהע פֿאָן יאַהרען הינדורך ערהאַלטען.

דוא האַזט מיך דורך אַללע סטופען דעז אירדישען דאַזיינס גע=
פֿוהרט, מיך אַלז קינד, אַלז יונגפֿרויא, אונד אַלז גאַטטין אונד
מוטטער פֿערזאָרגט אונד געלייטעט, אונד מיך דעם אַלטער נאַהע
געבראַכט. וויא גראָס, וויא אונזאָהליג זינד ניכט דיא וואָהל=
טהאַטען אונד זעגנונגען, דיא איך פֿאָן איינער געבורט אַן ביס
אויף דיזען אויגענבליק פֿאָן דיר, דעם אַללגוטיגען, עמפפֿאַנגען
האַבע! וועלכען בעדורפֿניסען איינעז קערפּערז אונד איינעז גייז=
טעס, האַזט דוא ניכט פֿאָטערליך אַבגעהאָלפֿען! וועלכע קוועללע
פֿאָן פֿריידע אונד פֿערגניגען האַזט דוא מיר ניכט געאֶפֿפֿנעט,
איך הייזליכען אונד געזעלליגען לעבען! וויא פֿיעלע געפֿאַהרען
האַזט דוא ניכט פֿאָן מיר אַבגעווענדעט! אוז וויא מאַנכער נאָטה
אונד פֿערלעגענהייט מיך גערעטטעט! וויא פֿיעלע זינדען אונד
פֿעהלער מיר פֿערציהען! וויא פֿיעל אונטערנעהמונגען האַזט דוא
מיר ניכט געלינגען, וויא פֿיעל גוטעז איך טהון אונד געניסען
לאַסען! וויא קאַנן איך דיינע פֿאַטערהולד גענוג ערקעננען אונד
פּרייזען? וויא דיר ווירדיג גענוג דאַפֿיר דאַנקען? יעדער טאַג
מיינעז פֿערפֿלאָסענען לעבענז איזט מיט ספּורען דיינער גיטע
בעצייכנעט, דיא איך ניכט איינמאַל אַללע איבערזעהן קאַנן. נון
האַבע איך דיא לעצטען דעז לעבענז געטראַגען, זיינע פֿריידען
גענאָסען, זיינע פֿליכטען ערפֿיללט, זיינע בעסטיממונג ערקאַננט
אונד ניכט פֿערפֿעהלט. געטראָזט אונד פֿראָה קאַנן איך נון
דאַסעלבע פֿערלאַסען, אונד איינער האֶהערן בעסטיממונג ענטגעגען
געהן. איין טאַגעווערק איזט פֿאָללבראַכט! נון זאָלל איך דיא
פֿריכטע דעסעלבען געניסען, אונד דאַרף פֿאָן דיינער ווייזען גיטע
האָפֿפֿען, דאַס דוא מיר, אַלז דיינער געטרייען דיענערין, גראָ=
סערע אונד וויכטיגערע אין דיינעם אונערמעסליכען רייכע אַנ=
ווייזען ווערדעזט. נאַהע סטעהע איך נון אַם ציעלע, איין לויף
איזט פֿאָללענדעט! אַללע בעסווערליכקייטען, אַללע געפֿאַהרען
דעסעלבען זינד איבערסטאַנדען! וויא פֿרייעט מיך, ווענן איך
מיין לעבען איבערשויע, יעדע גוטע, פֿראָממע טהאַט, דערען
איך מיך עראיננערע, וויא שאָן צייכנען זיך דיא טאַגע מיינעז
לעבענז אויז, וואָ איך אירגענד איינען זיעג איבער דיא זיננליכקייט
אונד דען פֿערזוכונגען דער וועלט דאַפֿאָן געטראַגען, דאַ איך
גאָטט אין דער טוגענד אירגענד איין טהיירעז אָפּפֿער מיט וויל=
ליגעם הערצען געבראַכט, דאַ איך אויז ריינער, עדלער ליעבע

מענשליכע גלוֹקזעליגקייט בעפֿאָרדערט, אָדער מענשליכעז עלענד פֿערמינדערט הַבע! אָ מאָכטע קיינער מיינער טאַגע מיך איינזט בעשעמען, קיינער פֿאָר דעם ריכטער דער וועלט מיך פֿערקלאַגען! זאָלטע עס מיך אויך בעשעמען אונד אין דען אויגען דער וועלט ערנידריגען, זאָ וויל איך דאָך גערן אונד אונגעזיימט יעדען פֿעהלער פֿערגוֹטיגען, יעדעז בעגאַנגענע אונרעכט ערזעטצען, יעדען פֿער־אורזאַכטען קוממער סטיללען, ווען איך קאַנן, אום מיט רוהיגעם געוויססען פֿאָר דעם ריכטער דער וועלט צו ערשיינען. קאַנן איך דער געזעללשאַפֿט ניכט מעהר דורך מיינע אַרבייטזאַמקייט אונד נוֹטצליכע געשעפֿטע דיענען, זאָ וויל איך איהר דורך מיין ביישפיל נוֹטצען. מיינע קינדער, מיינע נאַכקאָממען, מיינע פֿריינדע, מיינע הויזגענאָססען זאָללען פֿאָן מיר לערנען דיא שרעקניססע דעז טאָדעז אוֹבערווינדען, זאָללען פֿאָן מיר לערנען, מיט האָפֿפֿנונג אונד צופֿערזיכט צו סטערבען. וואָהל מיט רעכט זאַגען אונזרע ווייזען: איינע אַלטע פֿרויא אים הויזע, איזט איין זעגען פֿאָר דיא הויזגענאָססען. ווען אונזער אַלטער געפֿאֹלליג, אונזרע ווייזהייט היטער, אונזרע טוגענד ניכט פֿינזטער אונד אונערטראֹגליך איזט, זאָנדערן פֿאָן מונטערקייט אונד פֿריידע בעגלייטעט ווירד, דאַנן קאֹננען וויר דורך ראַטה אונד ביישפיל גוטעז בעפֿאָרדערן אונד באֹזעס פֿערהינדערן. מאֹגע דיזעס מיינע בעסטיממונג אים אַלטער זיין, אונד בעהוֹטע מיך פֿאָר דען געוואֹהנליכען שוואַכהייטען אונד פֿעהלערן דעז האֹהערן אַלטערז, פֿאָר אייגענליעבע, קאַלטזינן, מיסטרויען, סטרענגע, טאַדעלזוכט אונד אונפֿריינדליכעם מוֹררישען וועזען. אונד זאָ וויל איך דעם אויגענבליק מיינעז אוֹבערגאַנגעז אין דיא צוקוֹנפֿטיגע וועלט, רוהיג ענטגעגען זעהן. ווילליג אונד געטראָזט וויל איך דיינעם רופֿע פֿאָלגען, טאָפּפֿער אונד פֿאַטער מיינעז לעבענז! דיין רוף איזט דער רוף צור אונסטערבליכקייט, צו איינעם האֹהערן בעססערן לעבען. דאַפֿאַן האַזט דוא אונז זעלבסט, דורך דיינע פּראָפהעטען אונטערריכטעט: לאַס גראַז פֿערדאָררען, בלומען פֿערוועלקען, דאַז וואָרט אונזרעס גאָטטעז בלייבט עוויג. אונד דיין וואָרט קאַנן ניכט טרוֹגען, ווען אויך הימעל אונד ערדע פֿערגעהן זאָללען. אמן

אים בעזיטץ דעז רייכטהומס.

דער סטאַנד אָ גאָטט, אין וועלכעם דוא מיך דורך דיינע

פָֿחרזעהונג געזעטלט הַזט, הַחט חַללערדינגז גרחָסע פָֿחרטהיילע
חונד חַננעהמליכקייטען. ער בעפֿרייט מיך פָֿחָן פֿיעלען דרינגענדען
זחָרגען; חָפֿפֿנעט מיר קוועללען דעז פֿערגנימגענז חונד דער פֿריידע,
דיח מיר זחָנסט פֿערטלחָסען בליבען, טרייבט מיך לור גרחָסערן
חונד געמייננימטליגערן טהחטיגקייט חַן; חונד גיבט מיר מעהר
מיטטעל חונד קרחפֿטע, מיינע חייגנע גלוקזעליגקייט, חונד דיח
גלוקזעליגקייט מיינער ברודער חונד טוועזטערן, חויך מחַננערלייח
חַרט לו בעפֿחָרדערן. דחַז ערקעננע חיך, חַללגימטיגער, חונד
דחַפֿור דחַנקע חיך דיר, חַלז פֿור טחטלבחַרע געטענקע דיינער
גוטע. חָ לעהרע זיח מיך סטעטס זחָ חַנזעהן חונד געברויכען,
וויח עס דיינעם ווילען חונד מיינעם הייללע געמחס חיזט. חיך
בעטרחַכטע זיח ניכט חַלז בעווייזע מיינער גרחָסערן ווחורדיגקייט,
חָדער פֿור מערקמחַלע דיינעז גרחָסערן ווחָהלגעפֿחַללענז חַן מיר;
דחַ חיך וויס דחַס מחַנכע מיינער חרמערן טוועזטערן וויט פֿער־
סטחנדיגער חונד בעסער, חונד דיינער גוזט ווחורדיגער זינד חַלז
חיך. לחַס מיך ערקעננען חָ גחָטט, דחַס דער ווערטה דעז
רייכטהומז ניכט חין דעם בעזיטל, זחָנדערן חין דעם גוטען עדלען
געברויך דעסזעלבען ליגט, דען חיך דחפֿחָן מחַכע! הוטע מיך
פֿחָר דען געפֿחַהרען, דיח מיט מיינעם סטחַנדע פֿערבונדען זינד,
פֿחָר פֿערזוכונגען חונד רייצונגען לום סטחָלל, לור חייטעלקייט,
לור טרחגהייט, לו חיינעם חופפיגען לעבען, לור פֿערזייזונג דער
הייליגען פפֿליכטען, לור גחָטטעזפֿערגעסענהייט חונד לו חיינער
גחַנל חירדישען זיננעסחַרט. הוטע מיך פֿחָר דער פֿערזוכונג לור
פֿערחַכטונג חונד בעדרוקקונג מיינעז חַרמען ברודערז, לור החרטע
חונד פֿוהללחָזיגקייט געגען פֿרעמדעז עלענד. לחַס מיך סטעטס
חיינגעדענק זיין דיינעז הייליגען ווחָרטעז: „טליסע ניכט הערל
חונד החַנד לו פֿחָר דיינעם דורפֿטיגען ברודער, חָפֿפֿנע דיינע
החַנד חונד לייהע חיהם נחַך זיינעם בעדורפֿניס. זייח ניכט
מיסגונזטיג געגען דיינען חַרמען ברודער, דענן וועגן ער ווידער
דיך לו גחָטט רופֿט, זחָ החַפֿטעט דיח זונדע חַן דיר.“ לו דיזעם
בעהופֿע זעגנעט דיך דער עוויגע חין חַללען דיינען געטהפֿטען.
ניח ווירד עס חַן חַרמען חים לחַנדע פֿעהלען, דחַרום געביטע
חיך דיר: „חָפֿפֿנע דיינע החַנד דיינעם חַרמען חונד דורפֿטיגען
ברודער.“ הוטע מיך פֿערנער חָ גחָטט, פֿחָר חונגערעכטעם
גוטע, דחַס קיינען זעגען ברינגען קחַנן. נחַך דעם חויזספרוך

דער הייליגען טריפט: „ווער אונרעכט גוט ערווירבט, ווירד עס
אין דער העלפטע זיינער טאגע פערלאססען מוססען." ואָגע איך
ניא איינען רייכטהום אַנדערן אויף איינע קראַנקענדע אונד בע=
לידיגענדע אַרט זעהן אונד פֿוהלען לאַססען; ניא איך דעססעלבען
אַלז איינעז וואַהרען פֿאַרלונג: פֿאַר אַנדערן רוהמען; ניא פֿערגליי=
כונגען לוויטען איינעס אונד אַנדערער אויפוואַנד אַנסטעללען,
אונד דען אַרמען פֿעראַכטען, אָדער איהם מיט הארטע אונד
פֿעראכטליכקייטען בעגעגנען; ניא פֿערגעססען, דאַס דער אַרמע
אין מענש וויא איך, דאַס ער מיין ברודער איזט.

ניא וויל איך דעם אַרמען אונד דורפֿטיגען אויף איינע פראַה=
לערישע אַרט וואָהלטהון; ניא איינע וואָהלטהאַטען ערסט דורך
אונגערעכטע פֿאָרווארפֿע אונד קראנקענדע ערנידריגונגען ערקויפֿען
לאַססען, ניא איהן אויף איינע בעטהאמענדע וויזע אַן דיזע וואָהל=
טהאַטען ערמאננערן, ניא דאַנק, דען דאַז הערץ פֿערווייגערט, אָדער
נידריגע געפֿעלליגקייטען, אָדער דיענזטע פֿאָן איהם פֿאָדערן;
לאַס איך איהם פֿערבאָרגענען אָהנע אַללע פֿערגעלטונג וואָהלטהון,
אונד אויך דעם אונדאַנקבאַרען, דעם פֿיינדע גוטעז ערוויזען.
וויא עס אין דער הייליגען טריפֿט הייסט: „הונגערט דיין פֿיינד,
גיב איהם ברָאָד, דורזטעט ער, גיב איהם לו טרינקען, ערדעגזט
דוא אויך אין איהם איין אונאַנגענעהמעז געפֿוהל, גאָטט ווירד
עס דיר דאָך פֿערגעלטען." הייליגע איין הערץ, אַללגוטיגער,
דאַס עס זיך ניכט אַן דען רייכטהום האנגע, אונד איהן פֿור דיא
איינליגע בעדינגונג דער לופֿרידענהייט אונד גלוקזעליגקייט האַלטע,
לאַס עס ניכט נאַך אַכטונג אונד עהרענבעלייגונג אום דעז רייכ=
טהומז וועגען גייזען, לאַס איך פֿיעלמעהר טאטלע פֿור דיא לוקונפֿט
זאַמעלן, דיא ניא פֿערשווינדען, ניא זיך פֿעראינדערן, דיא קיין
לופֿאַלל רויבען קאַנן. לאַס איך רייך ווערדען אין עדלען געזינ=
נונגען אונד טהאַטען, דיא אויך דאַנן, ווען איך איינען רייכטהום
פֿערלירע, איין וואַהרעז איגענטהום בלייבען, איך אין דאַז גראַב
אונד אין דיא עוויגקייט בעגלייטען, אונד דיא איין ניא פֿערזיגענדער
קוועלל דעז זעגענז אונד דער פֿריידע פֿור איך זיין ווערדען. אמן

דער ארמע.

אַללמאכטיגער גאָטט! דוא טהיילזט דיינע גוטער אונטער דיא
מענשען אויז, זאָ וויא עס דיר וואָהלגעפֿעללט; נאַך האָכזט וויזען,
אַבער אונז גראָססטענטהייל אונבעקאַננטען גרונזעטלען, יאַ דוא

ומַכ:ט לייך חונד ומַכ:ט חַרק, דוח ערנידריג:ט חונד ערהחָהע:ט (שמואל א׳ ב׳). דענן חָהנע דיינען ווילזען, חָהנע דיינע חַלזע: זייטענדע פחָר:עהונג, ח:ט חונד געטיהט ניכטס פחָן חַלזעם ווחַ: ח:ט חונד געטיהט! חַנגעבעטעט :ייח דיין ווילזע חָ גחָטט, דענן דיין ווילזע ח:ט רעכט חונד גוט!

דיח חַרמוטה דחַרף חונד :חָלז איך ניכט נידערטזחַגען, חונד איר דיח פריידע חובער איין דחַ:יין חונד דחַ: געפּוֹהזל איינער וואורדע ניכט רויבען! חַלזע:, ווחַ: דען מענטזען נוק מענטען מחַכט, חַלזע:, ווחַ: חיהן חובער דיח חובריגען געטחָפּפּע דע: ערדבחָדענ: ערהעבט, ווחַ: חיהם ווחַהרע חונד חיננערע בזייבענדע פחָזזקחָמ: מענהייט פערספריכט חונד געוואהרט, דחַ: החַבע חיך מיט דעם רייכ:טען איינער ברודער געמיין. חיך החַבע יחַ עבען דיח:עזבען פאהיגקייטען, קראפּטע, חויס:יכטען חונד החָפּפּנונגען דיח ער החַט. חיך געהע יחַ מיט חיהם עבען דער:עזבען זוקונפּט ענט: געגען, דיח ערסט חונ:ער טיק:חַז ענטטיידען וירד, חונד זו וועזכער ויר חונ: בידע היר פּחָרבעריטען :חָלזען. חיך דחַרף יחַ ניבט דענקען, דחַס ער איך דעסוועגען וויז חיך חַרם בין, וועניגער זיעבט, חָדער, דחַס איך דיח חַרמוטה הינדערן וואורדע, איינע בעסטימונג זו עררייכען. פיעזזייכט פּער:חַגטע איר דיינע פאטער: זיכע זיעבע חָ גחָטט דען רייכטהום, וויז ער איר פּיעזזייכט זוק פחַזזסטריק חונד זוק פּערדערבען געררייכען וואורדע. חונפּער: טודעט ח:ט איינע חַרמוטה, חונד די:ע קחַנן ניכט טאנדען. גחָטטע: חורטהייז, דער חַזזיין גערעכט ריכטעט, וירד ניכט פּחָן איינער חַרמוטה בעסטימט, חונד דיח חַכטונג :חָזכער מענטען דיח חוברחַזז נור חויף דען חייסערן זוסטחַנד, חויף דחַ: קזייד דע: מענטען :יהט, החַט קיינען וועַרטה. פּערזייהע איר נור חָ גחָטט, דחַס חיך פּחָן דען פּעהזערן חונד פּערגעהונגען ריין בזייבע, דיח איינעם סטחַנדע מעהר חַז: חַנדערן חייגען :ינד, חונד ווחָזו דער חַרמע דיח סטארק:טען פּער:וכונגען חונד רייזונגען פינדעט. פּערנע :ייח פּחָן איר חירגענד חיין חונרעכטמאסיגע: מיטעז, איך דער חַרמוטה זו ענטרייסען, חונד איר רייכטהום זו ערווערבען! דחַנן וואורדע איינע געוויסענ:רוהע דחַהין, חונד דיח חַכטונג חַזזער רעכטטחַפּפּנען, חונד דחַ: ווחָהזגעפּחַזזען גחָטטע: פּור איך פּערזחָרען :יין! דחַנן וואורדע חיך דיח פּערחַכטונג חונד דיח טחַנדע וויקזיך פּערדיענען, דיח יעטזט נור נחָך חיינער

פאַלשען איינבילדונג, אָדער נאַך דעם אורטהייל דעס טהאָרען אויף מיר ליגען. פערנע זייא עס פאָן מיר, מוררִיש צו קלאַגען איבער דיא שיקקונגען גאָטטעס. דער עוויגע איסט גערעכט אין אַללען זיינען וועגען, אונד פראָם אין אַלל זיינעם טהון. פערן זייא פאָן מיר נייד, פעראַכטונג אונד ספאָטט געגען דיא רייכען. פערן זייא פאָן מיר, מיך יע דער מוטהלאָזיגקייט צו איבערלאַססען, אונד פיר דיא צוקונפט אַנגסטליך צו זאָרגען. (ברוך ה' יום יום) געלאָבט זייא דער עוויגע, טאַג פיר טאַג, דיעס זייא מיין וואַהל־ספרוך. דאַס וואָרט דיינער הייליגען שריפט (תהלים ל"ג) זייא מיין טראָסט: "עהרפירכטעט גאָטט, איהר זיינע הייליגען! זיינע פערעהרער האַבען קיינען מאַנגעל. יונגע לאָווען דאַרבען אונד הונגערן, אַבער דען גאָטטעספערעהרערן פעהלט קיין גוט. איך בין יונג געוועזען, בין אַלט געוואָרדען, אונד האַבע ניא דען גע־רעכטען פערלאַססען, אונד זיינע קינדער נאַך בראָד געהן זעהן." נור אויף יענע וועלט זייא מיין בליק געריכטעט! וואָ דער רייכע דען אַרמען, דער פאָרנעהמע דען גערינגען ניכט מעהר פערדראַנ־גען, ניכט מעהר דריקקען, ניכט מעהר פערדונקעלן קאַנן; וואָ איין יעדער נאַך דעם וואַס ער איסט אונד וואַס ער געטהאַן, אונד ניכט נאַך דעם וואַס ער געהאַבט אונד צו זיין געשיענען האַט, פאָן דיר דעם ריכטער דער וועלט, דעם פאַטער אַללער מענשען, ווירד בעאורטהיילט אונד דעס לאָהנעס אָדער דער סטראַפע ווירדיג ערקאַננט ווערדען! דאָרט געלטען גאַנץ אַנדערע שעטצע אונד רייכטהימער אַלס היר! שעטצע אונד רייכטהימער, דיא עוויג דויערן, אונד צו דענען דעם אַרמען וויא דעם רייכען דער צוגאַנג אָפפען סטעהט. לאַס מיך רייך ווערדען אַ גאָטט! אַן אונפער־גענגליכען גיטערן, אַן גייסטיגער, אימער צונעהמענדער פאָלל־קאָממענהייט. דאַס איסט אַללעס אָ גאָטט, וואַס איך אונבעדינגט אונד מיט פאָללִיגער איבערצייגונג, דאַס עס פיר מיך גוט איסט, פאָן דיר ביטטע, אונד דאַס ווירסט דוא אַללגיטיגער, מיר געוויס ניכט פערזאַגען! אין אַללעם איבריגען אונטערווערפע איך מיך אין טיעפסטער ערגעבונג דיינעם הייליגען ווילען. דוא ביסט איין פערבאָרגענער גאָטט, דער רעטטער אונד העלפער ישראל'ס. בעשאַמט ווערדען דיא אַללעזאַמט, אונד מיססען ערראָטהען, דיא זיך געטצענבילדער ערקינסטעלן, ישראל אַבער ווירד פאָם עוויגען גערעטטעט (ישעיהו מ"ח ט"ו). אמן

אם טאָרעזטאגע דער עלטערן (יאהרצייט *).

גיבט עס חויך ערדען חיין פֿע:טערעס, חינניגערע: בחַנד,
חַז: יענע: הייליגע, וועלכע: דחַ: הערץ דער קינדער חַן דחַ: הערץ
דערער פֿעסעלט, דענען :יח חיהר דחַ:יין חויף ערדען טוֹדיג :ינד?
החַבען וויר :עלבסט פֿוֹר דען ערהחַבענען טחָֿפֿפֿער דע: וועלטחַלל:
חיינען לחֿרטליכערן נחַמען, חַז: וועלכען וויר פֿחָן חונ:ערן חירדיטען
עלטערן ענטלעהנען? פֿחַטער! :חָ רופֿען וויר לוּם החָֿכ:טען
וועזען, חונד וויסען קיינען :ועערן נחַמען, קיינען לו ערפֿינדען,
דער חונ:ערן הערלען וואָהלטהוענדער וואָרע. — דער פֿחַטער=
חונד מוטטערנחַמע חי:ט דחַ: ערסטע וחַ: וויר חויף ערדען סטחַמ=
מעלן לערנטען; דחַ: ערסטע, וחַ: חונ: חונמוֹנדיגען חיינ:ט פֿריידע
חונד טרחָ:ט גחַב. חַך עס חי:ט טחָן גענוג, דחַ: חונגלוֹק חיינע:
קינדע: לו טילדערן, חונד :עלבסט החַרטע געמוֹטהער לור וועה=
מוטה לו בעוועגען, וועגן וויר :חַגען: עס חי:ט חיינע וחַי:ע,
פֿחָן פֿחַטער חונד מוטטער פֿערלחַסען.

גיבט עס חיין פֿע:טערעס, חיין חינניגערע: בחַנד חויף ערדען,
חַז: יענע: הייליגע, דורך וועלכע: דיח החַנד דער נחַטור, דיח החַנד
דער גחָטטהייט דחַ: הערץ דע: קינדע: חַן דחַ: הערץ דער עלטערן
בינדעט? — לוחַר טחָן :ינד חויך דיח פֿערבינדונגען דער פֿריינד=
טחַפֿט חונד ליעבע, :וֹם חי:ט עס, :יינע פֿריידע מיט חייגעם
געליעבטען געגענטטחַנדע טהיילען, :יינע קלחַגע חיינער חיננינ
פֿערטרויטען :עעלע ערחָֿפֿפֿנען לו קחָֿננען; חַבער יחַהרע, חונ=
סטחֿנדע, :יטטען, חונגלייכהייט דער טיק:חַלע חונד מיינונגען,
החַבען טחָן :חָ מחַנכען פֿריינדטחַפֿט:בונד געברחָכען! — נור
דיח נייגונג חונד עהרפֿורכט דע: קינדע: לו דען עלטערן לחֿסט
:יך ניח ברעכען. חונד וועגן וויר דיח געספילען חונ:רער יוגענד=
טחַגע, דיח גענחָסען חונ:ערעס החֿהערן חַלטער:, חונד וחַ: חונ:
:חָנסט טהייער וואַר, פֿערגעסען החַבען: :יינער עלטערן קחַגן
דחָך דחַ: חונגערחַטהענ:טע דער קינדער ניח פֿערגעסען, עס מוס
חיהרער געדענקען, :ייח עס מיט לחֿרטליכעם ענטלוֹקקען, מיט
ליעבענדער וועהמוטה, חָדער מיט דער בחַנגיגקייט חיינע: ניט=
טערנדען געוויסענ:.

---

*) דחַ: וואָרט יחַהרלייט חי:ט קיין העבראַֿחי:מוס, :חָנדערן חיין עכטע: דייטטע:
וואָרט, וועלכע: מחַן חויך חין קלחַסיטען טריפֿטען פֿינדען קחַגן.

מאַנכע טוגענד מיט אונטערגעגאַנגען, מאַנכע שאָנע עמפפינ־
דונג שטאַרב אונטער דעם גיפטהויך דער פֿערפֿיהרונג, אַבער דיא
פֿערעהרונג דער עלטערן קאַנן, אויך אין דעם פֿאָללענדעטסטען
באָזעוויכט ניכט גאַנץ פֿערטילגט ווערדען. נאָך הייטע, וויא אין
דעם גרויען אַלטערטהום דער מענשהייט, שפריכט יעדעס מענש־
ליכע געפֿיהל: (משלי ל׳ י״ז) איין אויגע דאַס דען פֿאַטער פֿער־
שפּאָטטעט, אונד פֿעראַכטעט דער מוטטער צו געהאָרכען, דאַס
מיססען דיא ראַבען אַם באַכע אויסהאַקקען, אונד דיא יונגען אַדלער
פֿרעססען. ניין, דיא עהרפֿורכט פֿאָר דען עלטערן מוס אונטער
אַללען טוגענדען דיא ערסטע, וועלכע ער עמפפֿינדעט, קעננען
לערנט אונד איבט, זיא טרייבט איהרע וואורצעלן אַם פֿריהסטען
אין דיא טיעפֿע דעס קינדליכען געמיטהעס היגאַב, דאַהער מוס
זיא ניא ווידער גאַנץ אויסצוראָטטען.

הייטע אַן דיינעם (איירעם) שטערבעטאַגע, געליעבטער פֿאַ־
טער, טהיירע מוטטער, שטייגען דיעזע געדאַנקען לעבהאַפֿטער אין
מיינעם הערצען אויף. אַך, עס מוס דיא ווייזע מענשען, דיא
האָכאַכטען גאָטטער אויף ערדען ערסט דענן גאַנץ צו וואָרדיגען, ווענן
מאַן ניכט מעהר אין איהרעם בעזיטצע איסט. וויא גערנע וואָללטע
איך אייך טהייערסטען יעטצט בייא געריפֿטעם פֿערשטאַנדע,
מעהר ליעבע אונד צערטליכקייט, מעהר אַכטונג אונד געהאָרזאַם
בעווייזען, וואָרע איך זאָ גליקליך אייך נאָך צו בעזיטצען.

איך וואַר פֿיעללייכט איהרע לעטצטע זאָרגע, איהר לעטצטער
קוממער, איהרע לעטצטע פֿריידע, איהר לעטצטעס געבעט. דרום
זייא אויך איהר גראַב מיר איין היילגטהום! דרום וויל איך עס
מיט פֿראָממען אַנדענקען עהרען זאָ לאַנגע איך לעבע. איהר
נאַמע אונד דיא ערינגערונג איהרעס ליעבעפֿאָללען לעבענס זייא
מיין שטאַב, מיינע פֿריידע! דער בליק אויף אייך אונד אויף דיא
עוויגקייט, וואָ טיעפֿער פֿרידע וואָהנט, זייא מיינע האָפֿפֿנונג.

פֿאַטער! מוטטער! פֿערקלערטע! איהר, נון האָהערע וועזען!
אַך, מיין אויגע בליכט אין טהרענען אויף; זעהנזוכט אונד וועה־
מוטה בעקלעממען מיין הערץ! פֿאַטער, מוטטער, פֿערקלערטע!
איהר שטאַרבעט מיט דער ליעבע פֿיר מיך אים הערצען. איך
בין פֿאָן אייך געריססען, איך ווײנע אויף ערדען אַללײן. מוטטער!
אַ דיינע מוטטערליעבע טראָקנעט מיינע אויגען ניכט מעהר;
פֿאַטער, דיינע פֿאַטערליעבע ערקוויקט מיך ניכט מעהר! אַך,

איך האַטטע איינזט אויף ערדען איינען היממעל, דאַ וואַרעט איהר נאָך; דאַ וואַנדעלטעט איהר וויא ענגעל גאָטטעז אום מיך, אונד וואַכטעט פֿיר מיך. אָ קאָננטע איך וויעדער אין דען טאָגען אָהרגענטרויק איינעז לעבענז הייאקעהרען; וויא וואָהל וואַר מיר בייא איך!

יאַ, איך ווערדע הייאקעהרען אין איינען כייען לעבענזמאָרגען, וואָ איהר, פֿערקלאָרטע, מיך וויעדער אַנלאָכעלט, איינע סטער־בעסטונדע ווירד וויעדער איינע געבורטזסטונדע. אייער קינד ווירד וויעדער פֿאָלזענדעט צו איך פֿליגען, דאָרט, דאָרט — וואָ גאָטט אונזער פֿאַטער, אונד זיינע זעליגקייט וואָהנט! — דאָרט, דאָרט וואָ איהר איינער וואַרטעט, אונד איירע אונסטערב־ליכע ליעבע טאָגער פֿיר מיך בלוהט אַז אויף ערדען. — — אָ פֿאַטער, אָ מוטטער, וועלכע זעליגקייט וויעדער דיין צו זיין, גאַנץ אונד עוויג דיין צו זיין, אָהנע טרעננונג, אָהנע טהראָנען דיין!

גאָטט, גאָטט, גיב מיר קראַפֿט, דאַס איך אויף ערדען וואָר־דיג וואַנדלע, אום דיא הייזגעליעבטען דאָרט וויעדער צו פֿינדען, דאַס איך איהר אַנדענקען דורך קיינע שלעכטע טהאַט ענטווייהע, דאַס איך אין דער הייליגקייט אונד טוגענד וואַנדלע, אין דער זיא פֿאָלזענדעטען.

אונד ווענן דיא זינדע זיך שמייכעלנד איינעם העדצען נאַהט, ווענן דיא פֿערפֿיהרונג איהרע נעטצע ווידער מיך אויזספאַננט, ווענן איך שוואַך ווערדע אונד אַם ראַנדע איינעז לאַזטערהאַפֿטען ענטשלוססעז וואַנקע, ווענן איך איינער זעלבסט אונוואָרדיג צו ווערדען אין געפֿאַהר בין — דאַנן פֿאַטערטרייע, דאַנן מוטטער־ליבע, דאַנן עלטערנעהרע, ערשיינעט דעם וואַנקענדען אַז שוטצ־גייזטער זיינער זעעלע! וויא איירע האַנד איך איינזט דורך איינע יוגענד געפֿיהרט, זאָ פֿיהרע מיך דיא ערינגערונג איך וויעדער אין דיא אַרמע דער טוגענד, דער רעליגיאָן.

דאז קינד אם גראבע זיינער עלטערן. *)

היר סטעהע איך אַרמע, אונגליקליכע קינד, אַם גראַבע איינער עלטערן, דיא מיר דיא ליעבסטען וואַרען אויף דער ערדע; היר סטעהע איך אונד סטאַררע ווייענד אַן דען לייכענסטיין,

*) אויז דעם פֿיערטען טהייל דער ערבויאונגען ענטלעהנט.

דער דיח חוֹבעררע:טע דעקט פָחן דען בע:טען דער פזטערן. חיך ווײנע חונד טזוכזע, חַבער דיח טהרחנען פערחחָגען ניכט, מיר דיח טהײרען לו ערוועקקען; — :יח :ינד דחַהין, חיך ווערדע :יח היר נימחער וויעדער:עהן, :יח :ינד חײנגעגחַנגען לו דעם זיעבען פּחַטער חים הימחעז, חונד חיך, חיך סטעהע חײנ:חַם דחַ חונד פערזחַסען.

חָ חיך חונגזוקזיכע: קינד, חיך החַבע קײנען פּחַטער מעהר חונד חויך קײנע מוטטער, חונד בין נחָך :חָ נזחַרט חונד יונג חַן יחַהרען! — ווײנען מוס חיך חונד טרויערן, דחַס חיהר מיך פערזחַסען החַבט, חיהר, דיח חיהר מיר חַזזע: וואַרעט; — ווײנען מוס חיך, דחַס חיהר :חָ פרוֹה :ײד פָחן מיר גערויכען, דחַ חיך נחָך :חָ טוואַך בין חונד ניכט רעכט וויס, וואַ: גוטע: חי:ט חונד בחָ:עס — חונד וואַ: גחָטט וואָהזגעפחַזזיג חי:ט, חונד וואַ: מיספחַזזיג. חַך, ווער ווירד יעטזט פוֹר מיך :חָרגען? ווער מיר חימחער נחַהרונג חונד קזײדונג טחַפּפען? ווער מיר חונטער= ריכט געבען חונד ווײ:ע זעהרען פוֹר דחַ: זעבען? חַך חיך חַרמע: קינד, מיר פעהזט עס יחַ חַן חַזזעם! — דחָך נײן, חיך בין ניכט גחַנז פערזחַסען, דוח זעבע:ט יחַ עוויג, דוח גוֹטיגער גחָטט חים הימחעז, דער דוח חַזזען מענטען חונד דען וואַי:ען חײנ:בע= :חָנדערע פּחַטער בי:ט, דוח ווירסט מיין וואָהזטהחָטער, מיין ערהחַזטער חונד בעטוֹטזער :ײן; דוח ווירסט מיר געבען נחַהרונג, קזײדונג חוּנד חונטערריכט, ווירסט גוטע מענטען מיר בעטײדען חין פרײנדען חונד פערוואַנדטען, דיח, :חָ זחַנגע חיך חונמינוֹנדיג בין, פוֹר מיך :חָרגען, פחָר מחַנגעז מיך טוֹטזען חונד מיך טרחָ= :טען ווערדען; חונד ווען חיך דערחײכ:ט חֶזטער ווערדע, ווירסט דוח חויך דחַנן, וויח בים יעטזט, מיר בײחסטעהן? דוח מיין פּחַטער! קחַנ:ט חונד ווירסט עס; דענן דוח בי:ט חַזזמחֶכטיג חונד חויך חַזזגוֹטיג. יחַ, דחַ: חי:ט מיין טרחָ:ט, דחַס חיך וויס, דחַס דוח מיין פּחַטער בי:ט, חונד דחַס דוח דחַ: ערפוֹזזט, וואַ: ווער מיט פרחָממען הערלען פָחן דיר ערפזעהען. חָ :חָ בעטע חיך דענן חוי: רײנעם, קינדזיכעם חונד חונטוּזד:פָחזזעם הערלען:

חַזזער מענטען חונד מיין חײנליגער פּחַטער! החֶרע מיך חונד מערקע חויף דיח וואָרטע חײנע: טוואַכען קינדע:. גיב מיר קרחַפט, חונד זעהרע מיך וואַ: דײנע וועגע :ינד. ערהחַזטע מיין הערל סטעטס רײן חונד חונבעפזעקט, דחַס חיך דחַ: בע:טע

ומַזְזען ומָגע חונד חוי חַזְזען קרחֿפֿטען דחַנחַך סטהעבע. זחַס זיעבע לו דיר חונד עהרפֿורכט פֿחָר דיינער עלההַבענען מחַיעטחֿט איך סטעטס דורכדרינגען, גיב איר חיינען פֿרחָמאען חונד עדזען זינן, דחַס חיך איינען פֿריינדען חונד פֿערוחַנדטען, דיח איר זחָ פֿיעל גוטעז טהון, סטעטס געהחָרזחַם זייח, חונד דיר חונד חיהנען דחַנקבחַר זעבע. החַבע ערבחַרמען איט איר, וועגן חיך פֿעהזע, חונד זחַס איין חונרעכט איך בחַזד חייזעהן, דחַמיט חיך ניכט לו זחַנגע פֿערהחַררע חין דער זונדע, דיח דיר זחָ איס־פֿחֿזזיג חיזט. סטרחַפֿע איך, וועגן חיך דיינען פֿערווייזענדען פֿינגערלייג ניכט חַכטע, נור ענטליהע איר דיינע גנחַדע ניכט, דיח איר דחַז גרחָסטע חונד הייליגזטע חיזט, וומַז חיך החַבע. יחַ, טרייח וויזז חיך זיין חונד דיר ערגעבען חַזזע טחַגע איינעז זעבענז; חיך געזחָבע עס היר חין חַנגעזיכט דעז היממעלז, חַק גרחַבע איינער עזטערן בעטהיירע חיך עס, חונד החָפֿפֿע חויף דיינען בייחסטחַנד. אמן

אנדאכטסאיבונג איינער ברויט אן איהרעם האָכצייטזטאַגע.

חַזזגוטיגער, עס חיזט דיינע חַנחָרדנונג, דחַס דיח מענטען חיק עהעסטחַנדע זעבען, חונד חין דעמזעלבען דיינע חַבזיכטען חונד דחַז ומָהזְ חיהרער ברודער חויף ערדען בעפֿחָרדערן זחָזזען. געוויס זינד דיינע חַנחָרדנונגען חויך היר דער החָכזטען וויזהייט געמחֿס, חונד נימחַנד דחַרף זיך חיהנען ענטליהען. חַק הייטיגען טחַגע, דער איך חוי דען חַרמען איינער נחֿרטליכען עזטערן חין דחַז הויז חיינעז מחַננעז פֿוהרט, מיט דעסען טיקזחַזע חיך דחַז איינגע פֿערבינדען זחָזז פֿור דחַז גחַנלע זעבען, וויזז חיך נחָך חיינמחַז חובער איינע פֿפֿזיכטען נחַכדענקען, חונד דוח ווירזט איינע בעטרחַכטונגען, איינע ענטטזוסע חונד פֿחָרזחֿטזע זעגנען, דחַס זיח איך טרחָזטען חונד סטחֿרקען בייח דעק ענטטיידענזטען טריטטע חין איינעק גחַנלען זעבען.

דער עהעסטחַנד פֿערבינדעט דיח מענטען חונד חיהרע חַבזיכטען, חיהרע פֿריידען חונד זיידען חויפֿ חינניגזטע מיט חיינחַנדער; ער ערהעבט חונד פֿערפֿיעזפֿחֿזטיגט גזייכזחַק חיהרע חידדיטע עקזיסטענץ; ער גיבט חיהנען דיח סטחֿרקזטען ערמונטערונגען חונד חַנטריעבע לור ענטוויקזונג חונד חובונג חַזזער חיהרער פֿחֿהיגקייטען חונד קרחֿפֿטע, לור חונפֿערדרחָסענען חובונג

חיהרער פפליכטען ; ער קנופפט דיח מענטען פעזטער חן דיח
בורגערליכע חונד מענטליכע געזעלטחפט חונד הייסט זיח טהח=
טיגען חנטהייל חן דעם ווחהל דערזעלבען נעהמען . ניכטס פער=
ספריכט חונז מעהר טרחזט חונד הולפע חין יעדעם חלטער חונד
חין יעדעם לוסטחנדע, ניכטס חפפניצט חונז חנגענעהמערע חוי=
זיכטען חין דיח לוקונפט, חלז דער עהרווחורדיגע עהעסטחנד .
הייליג זייח ער חויך מיר חונד הייליג חללע פפליכטען דיח
ער מיר חויפלעגט, חונד חללע חיינטרחנקונגען דיח ער מיר פחר=
טרייבט ! דיח פפליכט, מיינעם עהעגענחסען לחרטליכע חכטונג
חונד ליעבע לו בעווייזען ; חיהן חלז מיין חנדערעז חיך לו בע=
טרחכטען חונד לו בעהחנדעלן, חונד דיח פערהחלטניסע חין דענען
וויר לו חיינחנדער סטעהן, ניח לו פערגעסען, זייח מיר הייליג !
פערן זייח עס פחן מיר, דיזען סטחנד נור חלז חיין מיטטעל
גרחסערער פרייהייט חונד חונחבהחנגיגקייט לו ווחהלען, חונד
דחבייח בלחס, חדער פחרלוגליך חויף חייסערע פחרלוגע, חויף
רחנג חונד רייכטהום לו זעהן, חונד דיח חייגענטחפטען דעז
גייזטעס חונד דעז הערלענז, דיזע פרוכטבחרזטען קוועללען דער
גלוקזעליגקייט חדער דעז עלענדז, גערינג לו טחטלען . ניין, גע=
זונדער פערסטחנד, ריכטיגעז חורטהייל, חיינע עדלע געזיננונג,
חיין טהיילנעהמענדעז, טוגענדהחפטעז חונד פרחממעז הערל, דחז
זינד דיח וווהרען גרונדע, דיח ניח פערזיגענדען קוועללען דעז
עהעליכען גלוקקעז, חונד דיח מוסען מיר חונענדליך מעהר ווערטה
זיין חלז חללער טיחמער חונד גלחנל . פריידען חונד ליידען ווענזן
חים עהעסטחנדע וויח חין חללען לוסטחנדען דעז לעבענז . דיח
חננעהמליכקייטען דעז עהעסטחנדעז זינד חונלערטרעננליך מיט
זיינען בעטווערדען חונד חיינטרחנקונגען פערפלחכטען, חונד דער
דחרך חהנע בעטחמונג חונד געוויסענביסע דיח חננעהמליכקייטען
חיינעז סטחנדעז גענייסען, דער חויך זיינע חונחננעהמליכקייט מיט
געדולד ערטרחגט . יע מחנניכפחלטיגער חונד חינניגער דיח פער=
בינדונגען זינד, חין וועלכען חיך חין דיזען סטחנד מיט מיינעם
עהעגענחסען, מיט מיינער פחמיליע חונד מיט דער גחנלען גע=
זעללטחפט טרעטע, דעזטח מעהר מוס חונד וויל חיך מיך חיינעז
טהחטיגען, חרבייטזחמען חונד געמיינגוטליגען לעבענז בעפלייסיגען,
חונד חין דער טרייען ערפולונג מיינער פפליכטען מיינע גרחסטע
עהרע חונד מיין פחרלוגליכעז פערגנוגען פינדען . יעדע חרט

פָאן געשאֶפטיגקייט, פָאן אַרבייט, פָאן פָארזָארגע אונד אויפזיכט, דיא דאַז וואָהל דער איינינען בעפֿאָרדערט אונד זיכערט, דיא זייא איר עהרוואו֗רדיג אונד וויכטיג, זיא מאַג עדעל אָדער נידריג הייסען, זיא מאַג לייכט אָדער שווער פֿאַללען! — ניכט אין דער זָאגע־נאַננטען גראָסען וועלט צו גלאֶנצען אונד אַן אַללען איהרען בעטרוֹג־ליכען פֿריידען אונד ערגאֶטצונגען טהייל צו נעהמען, זָאנדערן דער קליינען וועלט, דיא איך אומגיבט, אונד דאַז שטיללע, אַבער וואַהרע גליק דעז הייזליכען לעבענז צו געניסען, דאַס זייא דאַז ציעל נאַך וועלכעם איך שטרעבע. ווען קיין מענש אין דער וועלט בלאָס פֿיר זיך דענקען אונד זָארגען אונד לעבען דאַרף, זָא דאַרף עס דער פֿערעהעליכטע נאָך פֿיעל וועניגער. איהם איזט אַללעז מיט זיינעם עהעגענאָססען געמיין, מיט איהם טהיילט ער אַללע פֿריידען אונד אַללע ליידען דעז לעבענז, איהם שטעהט זיין הערץ אָפֿפֿען, איהם טהיילט ער גערן אַללע זיינע איינזיכטען, אַללע זיינע עמפפינדונגען, אַללע זיינע קראֶפֿטע מיט. איהם ערלייכ־טערט ער גערן יעדע אַרבייט, יעדען קוממער, יעדע זָארגע, איהם רייאט ער גערן, ווען ער קאַנן, יעדען שטיין דעז אַנ־שטאָסעז, יעדע אורזאַכע דעז פֿערדרוססעז, יעדע געלעגענהייט צום מיספֿערגנוֹגען אויז דעם וועגע.

אונד ווען אין יעדער מענש דעם אַנדערן נאַכזיכט אונד געדולד שולדיג איזט, וויא פֿיעל מעהר איין עהעגענאָססע דעם אַנדערן! יע וועניגער וויר זעלבסט דער נאַכזיכט ענטבעהרען קאֶננען, דעשטאָ געניגטער מיססען וויר זיין, זיא אַנדערן וויעדער־פֿאַהרען צו לאַססען. וואָססטע איך עס דאָך פֿאָרהער, דאַס איך מיך מיט איינעם מענשען, אַלזאָ מיט איינעם איינגעשראֶנקטען, פֿעהלערהאַפֿטען, אויך וואָהל פֿערגעהונגען פֿאֶהיגען געשאֶפֿפֿע, פֿערבינדע. אַבער געמיינשאַפֿטליך אַן אונזרער בעסערונג צו אַרבייטען, אונד אונז דען פֿאָרטגאַנג אויף דעם וועגע דער טוגענד געגענזייטיג צו ערלייכטערן, דאַז איזט פֿפליכט אונד זעליגקייט דעז עהעשטאַנדעז. גוטעז בייאשפיל, עראיננערונגען, ערמונטע־רונגען אונד ביטטען, פֿערבונדען מיט ליעבע אונד אַכטונג, זָאללען אונז געגענזייטיג צו בעסרונגזמיטטעלן דיענען; אונד האַנד אין האַנד וואָללען וויר אויף דעם פֿפאַדע דער ווייזהייט אונד דער טוגענד פֿאָרטוואַנדעלן, אונד זָא. אונז געמיינשאַפֿטליך אונזערער האֶהערן בעשטיממונג נאֶהערן.

גאָטט, איך ערקעננע מיינע פפליכטען, איך זעהע איהרע גערעכטיגקייט אונד בילליגקייט מיט איבערלעגונג איין. איך פֿיהלע עס, דאַס מיך איהרע ערפֿיללונג גליקליך מאַכען ווירד. לאַס דיעזעס ליכט ניא אין מיר פֿערדונקעלן, דיעזע איבערלעגונג אונד דיעזעס געפֿיהל ניא אין מיר ענטקראַפֿטעט ווערדען, גיב, דאַס איך איהרעם אַנטריעבע סטעטס ווילליג אונד טרייליך פֿאָלגע, אונד דאַדורך דיינען וויללען ערפֿיללע.

עהעליכע טרייע, קייטהייט אונד היילינע רוהע, זינד סטעטס איזראַעליטישען פֿרויען אייגען געוועזען; סטאַרקע מיך צו דער סטרענגסטען איבונג דיעזער טוגענדען. זעגנע מיינען אויזגאַנג אויז דעם עלטערליכען הויזע אונד מיינען איינגאַנג אין דאַס הויז, דאַס איך פֿאָן היטע אַן בעגליקקען, אונד וואָ איך זעלבסט מיין גליק פֿינדען זאָלל. אמן

געבעט איינער ברויט פֿאַר דער טרויאונג.

אַללגיטיגער גאָטט, אונענדליכער קוועלל דעס זעגענס! וואָהרענד לאַרמענדעס פֿעסטליכעס גערייש מיך אומגיבט, זעהנט זיך מיין בעקלאָממענעס הערץ נאַך איינער סטיללען אַנדאַכט, נאַך איינער ערגיסונג דעס הערצענס, פֿאָר דיר, אַללגיטיגער, לענקער דעס מענש-ליכען געשיקקעס. צו דעם וויכטיגסטען שריטטע מיינעס לעבענס, וויל איך מיר דיינען בייסטאַנד ערפֿלעהען. נור דורך דיך קאַנן יעדעס פֿאָרהאַבען געלינגען, פֿאָן דיר זינד אונזערע שריטטע פֿאָר-געמעססען, דוך צייכנעסט אונס דיא וועגע פֿאָר, דיא צור גליקזע-ליגקייט פֿיהרען.

פֿאַטער אים היממעל! דונקעל ליגט מיינע צוקונפֿט פֿאָר מיר. נייען פפליכטען געהע איך ענטגעגען, אונבעקאַננטע פֿערהעלטניססע ערוואַרטען מיך. אויס דעם קרייזע דער געליעבטען מייניגען, וואָ איך זאָ האַרמלאָז לעבטע, וואָ דאַס וועניגע גוטע דאַס איך איבטע, ליעבעפֿאָלל אויפֿגענאָממען, אונד מיינע פֿעהלער מיט ליעבעפֿאָללער צאַרטליכקייט, נאַכזיכטיג פֿערציהען וואָרדען זינד, טרעטע איך הייטע אין איינען נייען קרייז אונד איבערנעהמע נייע, שווער צו ערפֿיללענדע פפליכטען. ביים דער פֿערמעהרונג איינער פפליכ-טען, פֿינדען מיינע האַנדלונגען איינען סטרענגערן ריכטער, אַלס אים הויזע דער מייניגען.

דיא ליעבע דער עלטערן אונד דער געשוויסטער, איזט אין דען הייליגסטען געפֿיהלען בעגרינדעט; דיא ליעבע דעס מענשען מיססען וויר דורך אונזער בעטראַגען ערווערבען אונד ערהאַלטען. דרום, פֿאַטער איך היישע! ערהאָרע איין אינברינסטיגעס פֿלעהען אין דיזער פֿייערליכען, פֿיר דאַס גליק איינעס לעבענס ענטשיידענדען שטונדע! פֿערלייהע מיר קראַפֿט, דיזע נייען פּפֿליכטען, טריא ערפֿיללען צו קאָננען. לאַס עס מיר געלינגען, דאַס איך דורך זאַנפֿטמוטה, געפֿאַלליגעס וועזען, דורך טרייע אויסאיבונג מיינער הייליגען פּפֿליכטען, מיר דיא ליעבע דעס מאַננעס ערהאַלטע, דאַס ער מיר שטעטס מיט דען געפֿיהלען צוגעטהאַן בלייבע, מיט וועלכען ער מיך יעצט אונטער דען טרויהימעל ערוואַרטעט. בעוואַהרע מיך פֿאָר יעדעם אונרעכטען וועגע, פֿאָר איינעם זיננע־האַפֿטען בעטראַגען, דורך וועלכעס מאַן זיך דיא ליעבע דער מענשען פֿאָן זיך אַבווענדעט.

דו הערר האַסט דען עהעשטאַנד איינגעזעצט, מיט דען וואָרטען: „איך וויל דעם מענשען איינע געהילפֿין שאַפֿפֿען, דאַס זיא אום איהן זייא." לאַס מיך שטעטס דיא געהילפֿין מיינעס גאַטטען זיין אין אַללען פֿערהעלטניססען דעס לעבענס. פֿערלייהע מיר קראַפֿט, דיא אונאַננעהמליכקייטען מיינעס נייען שטאַנדעס צו ערטראַגען אונד שטעטס זאָ צו לעבען, דאַס איך מיר דיא אַכטונג מיינעס מאַננעס אונד דער מיינינגען ערהאַלטע. „אייטעל איזט דיא אַנמוטה, טריגעריש דיא שאָנהייט, איין גאָטטעספֿירכטיגעס וויב ווירד געפּריזען." אין דער גאָטטעספֿורכט לאַס מיך וואַנדעלן. זאָ גאָטט, דאַנן ווייכע איך קיין האַאַרברייט פֿאָן מיינער פּפֿליכט. זעגנע אונזערן, פֿאָן דיר אַללווייזער, אַללגיטיגער, בעשטיממטען בונד! דאַס מיינע זעעלע דיר דאַנקע פֿיר אונד פֿיר, פֿיר דיא גיטיגע לייטונג מיינעס שיקזאַלס. זאָ דאַס איך איך דיעזעס טאַגעס שטעטס מיט פֿראָהליכעם הערצען ערינערן דירפֿטע, אונד דאַס מיינע געליעבטען פֿערוואַנדטען עס ניא צו בערייען האַבען מאָגען, איין לעבענסגליק אַן דאַס שיקזאַל דיעזעס מיינעס גאַטטען געקניפּפֿט צו האַבען. מאָגען זיא אין איהם איינען זאָהן, איינען ליעבע־פֿאָללען טרייען פֿערוואַנדטען געפֿונדען האַבען! הערר, זעגנע מיינען אויסגאַנג אויס מיינעם הויזע, אונד מיינען איינגאַנג אין דאַס הויז, דאַס איך יעצט דורך מיינע גערינגען אייגענשאַפֿטען שמיקקען אונד בעגליקקען זאָלל, דיין זעגען איבער אונז וואַלטע. אמן

געבעט איינער מוטטער אם האָכצייטטאגע איהרער טאָכטער.

עמפפאַנגע מיינען דאַנק אַללגוטיגער, פֿור דיא גנאַדע, דיא דוא מיר ערטהיילט האַסט, מיינע טאָכטער ביס אויף דען היי=טיגען טאַג צו ערציהען, אונד דאַס דוא עס מיך האַסט ערלעבען לאַססען, זיא הייטע האָהערן פפליכטען צוצופֿיהרען. דוא קעננעסט יאַ פֿאַטער, דיא געפֿיהלע מיינעס מוטטערהערצענס אונד ווייסט, דאַס עס קיין אַנדרעס גליק קעננט, אַלס דאַס גליק איהרעס קינדעס. איך קניפפע הייטע דאַס שיקזאַל מיינעס געליעבטען קינדעס, איך איבערגעבע איהר לעבענסגליק איינעם מאַננע, דער אונס ביס יעטצט פֿרעמד געוועזען איסט. יאָ לאַס עס געלינגען! דאַס זיא ווירקליך איהר לעבענסגליק אַן זיינער זייטע פֿינדע, פֿערלייהע איהר היי=זליכעס גליק, אונד איין אויסקאָממען אָהנע דריקקענדע זאָרגען. מאָגע רייכטהום זיא ניכט אונד ניכט אַרמוטה זיא פֿאָם וועגע דער טוגענד אַבלייטען. מאָגע זיא אונד איהר מאַנן שטעטס איהרע פֿריידען אין דער הייזליכקייט פֿינדען אונד מאָגע איהר הויס איין טעמפעל זיין דער קיישהייט, דער זיטטזאַמקייט, דער רוהע אונד דעס פֿרידענס, דער טוגענד אונד דער גאַסטפֿרייהייט.

מאָגען דיא אַלטען עהרוואָרדיגען געברייכע אונזרער פֿאָר=פֿאַהרען, מאָגע דאַס טרויאונגס=צערעמאָניאַל איהר איינע דייטונג זיין פֿור איהר גאַנצעס לעבען. וויא דער טרויהימעל זיא בע=דעקט, זאָ זייא דיינע גנאַדע איהר שטעטס שוטץ אונד שירם אונד וויא ער פֿאָן אַללען זייטען אָפֿפֿען איסט, זאָ מאָגע זיא איהר הייזליכעס לעבען שטעטס זאָ איינריכטען, דאַס זיא וועדער איהר געוויססען, נאָך זאָנסט איינען ריכטער אונד צייגען איהרעס טהונס פֿירכטען דירפֿע. פֿאַססע איהר גענוגזאַמקייט, טרייע אונד זיטט=זאַמקייט אינס הערץ! וויא מאַן אין דיזער שטונדע איהר הויפט בעדעקט, זאָ פֿאַססע זיא דען ענטשלוס, פֿאָן נון אַן, איהרען בליק ניכט אינס ווייטע שווייפֿען צו לאַססען, דער אייטעלקייט, דער געפֿאַללזוכט צו ענטזאַגען, פֿאָן נייד אונד מיסגונסט פֿערן צו זיין, אונד איהרען בליק נור אויף דען צו ריכטען, דעם זיא פֿאָן הייטע אַן גאַנץ אונד אַללײן אַנגעהאָרט, אונד אויף דען הייזליכען קרייס, דען זיא צירען אונד בעגליקקען זאָלל. מאָגע זיא אַן דיא וואָרטע דעס הייליגען פּסאַלמיסטען דענקען (תהלים מ"ח): "האָרע טאָכטער

אונד בעדענקע עס, פֿערגיס דאַז פֿאַטערהויז אונד פֿאַמיליע, זאָ ווירד ער אַן דיינער שאֶנהייט געפֿאַללען פֿינדען, — ער איזט דיין העררׂ, פֿערעהרע איהן." אַבער ניכט פֿערגעסטען זאָלל זיא דיא ליעבע איהרער עלטערן אונד פֿערוואַנדטען, פֿיעלמעהר דעז גוטען אייגעדענק זיין, דאַס זיא דאַז עלטערליכע הויז געלעהרט האַט, אונד עס אויזשליזליך צום בעזטען איהרעז הויזעז נוטצען. זעגנע זאָ גאָטט, איין קינד אַם הייטיגען טאַגע, דער פֿאָר איהר גאַנצעז לעבען ענטשיידעט, אונד וואַז דיינע ווייזהייט איהר אויך בעסטיממט האַט, סטאֶרקע איהר הערץ, דאַס זיא עס מיט פֿראָממער ערגעבונג טראַגע; דאַס זיא דאַז גליק ניכט איבער-מוטהיג, אונד דאַז אונגליק ניכט פֿערצאַגט מאַכע, דיין זעגען איבער אונז אַללע. אמן

געבעט איינער סטיעפֿמוטטער.

אַללמעכטיגער גאָטט! עס האַט דיינער אַללווייזהייט געפֿאַללען, איינעם מאַננע זיינע פֿאָריגע פֿרויא, אונד זיינען קינדערן איהרע מוטטער, דורך דען טאָד צו נעהמען. מיר איהרער נאַכפֿאָלגערין, איזט עז בעסטיממט, דיזען טהייערן פֿפֿאֶנדערן איהרער עהעליכען ליעבע מוטטער צו זיין. מיר זינד זיא נור פֿפֿלעגע, וואַרטונג, ערציהונג אונד פֿערזאָרגונג אַנפֿערטרויט. פֿיעלע בעשווערליכקייטען זינד מיט דער ערציהונג אייגנער קינדער פֿערבונדען, אויך וויא פֿיעל שוויעריגער איזט דיא ערציהונג פֿרעמדער קינדער. וויא שוויעריג איזט דאַז פֿערהעלטניס איינער סטיעפֿמוטטער, וועלכע צאַרטע פֿערהעלטניססע האַט זיא ניכט צו בעריקזיכטיגען. דער נאַמע סטיעפֿמוטטער פֿיהרט זאָ עטוואַז ביטטערעז אונד געהעססיגעז מיט זיך, דאַס דיא אויגען דער וועלט מיט געשערפֿטען בליקען איהר בעטראַגען ריכטען, אונד אָפֿט זעהר אונרעכט בעאורטהיילען. זעלבסט בייא דער גערעכטעזטען פֿעראַנלאַססונג איינעם סטיעפֿ-קינדע עטוואַז צו פֿערזאַגען אָדער עס צו סטראַפֿען, איזט דיא וועלט, זינד דיא מיטטערליכען פֿערוואַנדטען דיזעס קינדעז סטעטס געניגט צו גלויבען, יעדעז פֿערזאַגען, יעדע סטראַפֿע זייא נור וויללקיהר, אונד איינע רעכטע מוטטער וויררדע זאָ ניכט געהאַנ-דעלט האַבען. זעלבסט איין מאַנן, זאָ זעהר ער פֿאָן איינער ליעבע אונד אַנהעכגליכקייט אַן איהם, אונד אַן אַללעז וואַז איהם טהייער איזט, איבערצייגט איזט, דירפֿטע דאָך פֿאָן דעם קליינזטען

אונטערשידע, דען איך אין דער בעהאנדלונג דיזער קינדער אויז
דעם נאטורליכען גרונדע איהרער אייגענטהומליכקייט, אויז דעם
גרונדע איהרער פערשידענען געמוטהזארט צו מאכען גענאטהיגעט
בין, בעטראָפפען זיין, אונד איך אין דעם קראָנקענדען פערדאכטע,
דער ליעבלאָזיגקייט אונד דער פארטהייליכקייט האבען. איך ער=
קעננע דיזעס אללעס, אונד קלאגע ניכט. זא וויא איך מיך ענט=
שלאססען האבע, דיזען קינדערן מוטטער צו זיין, האבע איך דיזעס
אללעס ערוואָגען, אונד עס מיר פערטרויען אויף דיינע פאטערהולד
אונטערנאָממען. עס זינד יא מענשען, עס זינד יא דיינע קינ=
דער, עס זינד דיא קינדער מיינעס גאטטען, פאָן דעססען ליעבע
אונד אכטונג איין גאנצעס לעבענסגליק אבהאָנגט; דיזע בעטראכ=
טונג מיט דער גענוגענדזטע גרונד דיזע קינדער צו ליעבען, אונד
זיא טרייא אונד מוטטערליך צו פפלעגען גייזטיג אונד לייבליך,
אונד זיא צו ערציהען, דיר צום פרייז, מיינעם גאטטען אונד מיר
צור פריידע, אונד דער מענשהייט צור עהרע. וואז קאן איך
מעהר אלז דען פעזטען פאָרזאטז פאססען, דיזע קינדער וויא אייגנע
אייגנען צו ערציהען. אבער אויך דיא ליעבע צו אייגנען קינדערן,
מוס איהרע שראנקען האבען. אללעס טהון, וואז דעם יוגענד=
ליכען געמוטהע פור דען אויגענבליק וואהלטהוט, אָהנע בעריק=
זיכטיגונג זיינעס וואהרען וואהלז; דיא וויללקיהר, דיא דעם יוגענד=
ליכען געמוטהע אייגען איזט, דען לייכטזינן אונד דיא ווידער=
שפענזטיגקייט ניכט צוגעלן, אונד אוך דער רוהע ווילען, אָדער
אויז פאלשער צארטליכקייט, אובעראלל איהרעם ווילען נאכגעבען,
איזט איינע אונוואורדיגע, איינע טהאָריכטע ערציהונג.

וואז אין מיינען קרעפטען שטעהט, וויל איך אויפביטען,
דיזע קינדער געזונד, שטארק, פערשטאנדיג, געשיקט, גוט אונד
גזיטטעט אונד מענשען געפעלליג צו מאכען; אבער אָהנע ריקזיכט
וויל איך איהנען געוואָהרען אונד פערזאגען; זיא ליעבקאָזען אונד
שטראפען, וויא עס נאך מיינער בעזטען איינזיכט נאָטהיג איזט,
אָהנע ריקזיכט אויף דאז אורטהייל אנדערער. זא שמערצליך עס
מיר וואָרע, פאלש בעאורטהיילט צו ווערדען, זא דארף איך עס
דאָך ניכט בעאכטען, וואָ עס אויף דאז היילגע ווערק דער מענ=
שענבילדונג אנקאָממט. גיב נור זא געטט, דאס איין בעטראגען
דיר וואָהלגעפאָלליג זייא, אונד לאס איין ווערק געלינגען, דאס
דער ערפאָלג איך בייא איינעם מאננע אונד בייא דער וועלט

רעכטפֿערטיגע, ווענן זיח יחַ ױסטרויען חין ױר זעטלען זחָללטען.
זחַס ױך סטעטס בעדענקען, דחַס דחַז ױחַחס חונזרער טחַגע
חונגעוויס חיזט, חונד חויך ױיינע קינדער חייגזט פֿחָן חַנדערן
ױענטען ערלחָגען ווערדען קחָננטען. זחַס ױך חָ גחָטט, דיזע
ױיינע טווערזטען פֿפֿליכטען סטעטס ױיט פֿריידיגקייט ערפֿוללען,
חונד דיזע קינדער זחָ ערליהען, דחַס חיהרע ױוטטער חיך געפֿילדע
דער זעליגקייט זיך חיהרער פֿרייען קחָננע, חונד דחַס חיהרע
ערליהונג דיר וועחָהלגעפֿחַללִיג זייח, חונד ױיר חונד ױיינעס ױחַננע,
חין דען חויגען דער וועלט לור עהרע געריינע. אמן

געבעט איינער וויטווע.

דחַז ביטטערע הערך חיינער טיעפֿבעטרובטען פֿרויח, ערהעבט
זיך יעטלט לו דיר, ריכטער דער וויטוועו, פֿחַטער דער וחַיזען!
עס וחַר דיין חונערפֿחָרטליכער רחַטהשלוס, ױין הויז לו לערסטחָרען,
ױיר דען גחַטטען, דען פֿריינד, דען בעשיטלער חונד ערנחָהרער,
דען פֿחַטער, דען ערליהער ױיינער קינדער, דורך דען טחָד לו
ענטרייסען. חיך בייגע ױיך פֿחָר דיינעס געוויס גערעכטען,
חָבוועחָהל חונערגרונדליכען רחַטהשלוס; חַבער דיזע טהרחָנען דיח
חיך זיינעס חַנדענקען וויינע, קחָננען דיר ניכט ױיספֿחַללען. יחַ
זיח זינד חיינע היזחָליטע גחַבע דיינער גנחַדע; וועלכע הערך
וחָלדע דען טשערך ערטרחַגען קחָננען, ווענן עס זיך ניכט לו
וויילען חין לינדערנדע טהרחָנען חויפֿלחָזטע. חיך בייגע ױיך חין
דעמוטה פֿחָר דיינעס ווילען, חַבער חיך פֿלעהע דיך חום קרחַפֿט,
ױיין חונגלוק לו ערטרחַגען.

גרחָס זינד דיח ליידען ױיינעז הערלענז וויח חיין טיפֿבעטרובליכע
געמ, דער פֿלחָטליך חין חיין חונבעקחַננטע זחַנד פֿערטלחַגען
ווירד, סטעהע חיך דחַ, גחַנץ חויך ױיך חַליין פֿערוויזען. חַך וויח
טשערליך חיזט עס, דחַז ױיטליידען דער ױענטען לו ערדעגען,
חונד וויח וועניג טרחָזטענד חיזט חיהר ױיטליידען, דחַז זיך חין
פֿוכטיגען וחָרטען חייסערט, דיח חָפֿט ױעהר פֿערוואונדען,
חַלז טרחָזטען.

חיינע וויטווע סטעהט דחַ, חיין סטיין דעז חַנסטחָסעז פֿור
יעדען פֿוהלחָזען. חַך, ױיט וועלכער טיעפֿען וויזהייט ערקלחָרען
חונזרע וויזען לעהרער דיין וחָרט: „קיינע וויטווע, קיינע וחַיזע
זחָללט חיהר דרוקקען, — חויך ניכט חיינע קחָניגליכע וויטווע.

דענן, וויא קאַנן רייכטהום טראָסטען, ווענן דאַס הערץ אויפס טיעפסטע פערלעצט איסט! דער פאַלאַסט פערליערט זיינען גלאַנץ, ווענן מאַן איהן איינזאַם בעוואָהנען מוס; שמוק אונד קליידערפּראַכט פערליערען ווערטה אונד בעדייטונג, ווענן מאַן זיך פֿור דען ניכט שמיקקען קאַנן, דעם מאַן זיינע יוגענדליעבע געשענקט האַט.

וויא פערענדערט האַט זיך דער קרייס מיינער פפליכטען, זייט דעם אַבסטערבען מיינעס מאַננעס! וויא פרעמד שטעהע איך אין דיעסעם געביעטע דאַ, אונד אום דיא קראַפט מיינעס גייסטעס אַנסטרענגען, מיינער נייען לעבענסווייזע ענטגעגען צו געהן. וויא זיא מיינען אומשטענדען אונד פערהעלטניססען געמעס איסט, וויא גערן מעכטע איך מיך ניכט נור אויס אייגנער קראַפט ערנאֶהרען, אָהנע דיא הילפע דער מענשען אין אַנספרוך צו נעהמען, זאָנדערן אויך דאַס גוטע טהון, דאַס וואָהלוואָללען אויסאוֹבען, דיא בייטרעגע צו אַללגעמיינען גוטען צוועקקען פאָרטזעטצען, דיא גאַסטפריינדשאַפט אוֹבען, מיינע אֶרמערן פערוואַנדטען אונד בעקאַננטען נאַך קרעפטען אונטערשטוֹטצען, וויא איך עס זייט מיינער רייהע פאָן יאַהרען צו טהון געוואָהנט בין. אַך, אונד וואַס דאַס וויכטיגסטע איסט, איך אום אַן מיינען קינדערן אויך דיא שטעללע דעס פאַטערס פערטרעטען. ווענן איך זאָנסט נור איך בייא דער ערציהונג אויף דען ענגערן קרייס מיינער מוטטער-פפליכטען בעשרענקען דורפטע: זאָ מוס איך יעטצט פפלעגען, וואַרטען, ערציהען, אונטעררריכטען, ראַטהען אונד ריכטען, אונד מיט דער זאַנפטמוטה דער מוטטער, דיא שטרענגע דעס פאַטערס פערבינדען.

אַבער דו אַללגוטיגער, ביסט עבען זאָ באַרמהערציג אַלס גערעכט, דו פערוואונדעסט אונד היילעסט, שלעגסט וואונדען אונד פערבינדעסט זיא; דו ווירסט אויך באַלזאַם פֿור דיא וואונדען מיינעס הערצענס פינדען.

דו ווירסט מיר קראַפט שענקען, אַללע מיינע פפליכטען צו ערפֿוללען; דיא ענטבעהרונגען דיא מיר מיין וויטווענשטאַנד אויפלעגט, דיא איינשרענקונגען דיא איך מאַכען מוס, דיא אַבהענגיגקייט פאָן פאַסט פרעמדען מענשען, אין דיא איך אונד מיינע קינדער פּלעטצליך געראַטהען, דיא הערטע מאַנכעס פֿאָהללאָסען, דער דיא שוטצלאָזיגקייט דער וויטווע בעזיטצט, אום זיא מיט הערטע צו בעהאַנדלען, צו ערטראַגען.

דוח ווירזט איר קראַפֿט געבען, דיח ערלייהונג איינער קינדער זאָ לו פֿאָלזענדען, דאַס איך איהר פֿאַטער אַך קווענל דער וואַהרהייט אונד דער זעליגקייט איהרער פֿרייען קאָננע, אונד דאַס זיח לור עהרע גאָטטעס אונד לור פֿריידע דער מענשען אויפֿבלוהען, אונד איר טראָזט זיין קאָננען איך אַלטער.

פֿלאָסע ליעבע אונד ערבאַרמען אין דאַס הערל דערער, פֿאָן דענען איך אונד איינע קינדער אַבהאַנגען, דאַס זיח סטעטס דיינער מאַהנונג געדענקען: „איהר זאָלט קיינע וויטווע, קיינע וואַיזע דרוקקען; דענן וועגן איהר זיח בעדרוקקעט, אונד זיח לו איר רופֿען, ווערדע איך עס האָרען, דענן איך בין גוטיג. בעהוטע איך אָ גאָטט, אונד איינע קינדער. דאַס וויר יעמאַלס אין דיח טרויריגע נאָטהווענדיגקייט געראַטהען, דיח ראַכע דעזיעניגען אייכער מענשען הערבייצורופֿען.

דער גייזט דער מילדע אונד דער וואָהלטהאַטיגקייט בעלעבע יעדעס הערל, דאַס יעדער פֿאָן איך רוהמען קאָננע, וויח דער פֿראָממע (איוב כ"ט י"ג): „דער זעגען דעס אונגלוקליכען קאַמע אובער איך, איך האַבע דאַס הערל דער וויטווען ערפֿרייט." „דוא אַללגוטיגער, בעשוטלער דער וויטווען, אונד פֿאַטער דער וואַיזען, לו דיר נעהמען וויר אונזרע לופֿלוכט פֿאָן דעם עס הייסט: (ירמי' מ"ט י"א) „דיינע פֿערלאַססענען וואַיזען וויל איך ערהאַלטען, דיינע וויטווען זאָללען איר פֿערטרויען." דוא ביזט אונזער פֿריינד אונד פֿאַטער, אונזער בעשוטלער אונד אונזער רעטטער, אין עוויגקייט. אמן

וואָהרענד דער שוואנגערשאפֿט.

אַללמאַכטיגער! דער דוח איך געוואַרדיגט האַזט, אונטער איינעם הערלען איין וועזען לו בעהערבערגען, דעססען גייזט אונסטערבליך, אונד בערופֿען איזט, דיך, דיח וואַהרהייט אונד טוגענד לו ערקעננען, אונד דורך דיזע ערקעננטניס גלוקזעליג לו ווערדען, וואָרדיגע איך אויך דיינער גאָטטליכען פֿירזאָרגע אין געגענוואַרטיגען לייטפּונקטע, דאַ, וואָ יעדער איינער טריטטע, יעדע איינער האַנדלונגען, יעדער איינער געדאַנקען בעלוג אויף דיח געליעבטע בורדע האַט, דיח דוא אין איינעם אינגערן טופֿזט אונד אויזבילדעסט. בעוואַהרע איך גאָטט, אַללע לייט אונד פֿאָרלוגליך וואָהרענד דער שוואַנגערשאַפֿט פֿאָר אַללזו העפֿטיגען

לײדענשאַפֿטען, לאַסע קיינע אונשטאַטטהאַפֿטע בעגיערדען, קיינע
טאַדעלהאַפֿטע נייגונג אין מיינעם הערצען ענטשטעהען. דיר גע=
פֿעלליגע, עדלע, ריינע עמפּפֿינדונגען, מעגען עס אייננעהמען
אונד גאַנץ ערפֿיללען. ערהאַלטע מיך זאַנפֿט, גוט אונד וואָהל=
וואָללענד, דאַמיט איך זאַנפֿט, גוט אונד וואָהלוואָללענד דאַס פּפֿאַנד
מיינער עהעליכען צאַרטליכקייט ווערדע. שענקע מיר ווייזהייט
עס זאָ צו ליעבען, דאַס איהם מיינע ליעבע ניכט שעדליך ווערדע,
אונד דאַס איך ניא פֿערגעסע, דאַס עס מעהר דיין, אַלס מיין
איגענטהום איזט. גיב מיר שטאַרקע, מוטה אונד הערצהאַפֿ=
טיגקייט, דאַמיט איך דיא געפֿאַהרען דער געבורט איבערווינדע,
אונד דיא שמערצען בעזיעגע, דיא מיר נאַך דעם געזעטצע דער
נאַטור, אונד דיינער אַללווייזהייט בעפֿאָרשטעהן. ערהערע מיך
אונד זייא מיר אַרמען, דיא דיר פֿערטרויט אונד זיך נור אויף
דיינע אַללמאַכט, אַללגיטע אונד אַללווייזהייט פֿערלעסט, יעטצט
אונד אַללע צייט גנעדיג. אמן

אין דען לעטצטען מאָנאטען דער שוואנגערשאַפֿט.

אימער רוקט זיא נעהער העראַן, דיא וויכטיגע, דיא ענט=
שיידענדע שטונדע, דאַ איך נאַך דער פּאָן דיר, אָ אַללווייזער
אונד אַללגיטיגער גאָטט, געטראָפֿפֿענען איינריכטונג, מיינער
ליעבעספֿרוכט זאָל ענטבונדען ווערדען. אַללוויסענדער, דוא קעננסט
מיינע שוואַכע, אונד דוא ווירסט עס מיר פֿאַטערליך פֿערצייהען,
דאַס איך דיזער שטונדע ענגסטליך ענטגעגען געהע. אָב מיין
געבערען לייכט, אָב עס שווער זיין ווירד, איזט נור דיינער אַלל=
וויסענהייט בעקאַננט. דאָך איך וויל אים פֿאָראויס מיך דאַרום
ניכט בעקימערן, אונד דאַדורך דער שטאַרקע דעס גייסטעס, דער
קרעפֿטע דעס קערפּערס, אונד דעס געטראָסטען מוטהעס מיך ניכט
בעראויבען, דיא מיר אין מיינער ענטבינדונג זאָ נעטהיג זינד.
איך וויל מיט שטיללער געלאַססענהייט, אים פֿערטרויען אויף דיינען
מעכטיגען ביישטאַנד, אויף דיינען טראָסט אונד דיינע הילפֿע
זיא ערוואַרטען.

אַללמעכטיגער, דוא האַסט זאָ פֿיעלען געבערענדען געהאָלפֿען,
אונד הילפֿסט אונד רעטטעסט אין יעדעם אויגענבליק דורך דיינען
געטטליכען ביישטאַנד, אונד איך זעלבסט האַבע זאָ פֿיעלע פּראָ=
בען דיינער אַללמאַכט אונד אַללגיטע אין מיינעם לעבען ערפֿאַהרען;

אויך איך האַט דיינע קראַפט, דיינע וויזהייט, זאָ אָפט אונטער־שטיטצט אונד אויז געפאַהרען ערלאָזט, אויז וועלכען צו רעטטען עס קיינער מענשליכען מאַכט, קיינער מענשליכען קונזט אונד וויססענשאַפט מעגליך וואַר. דוא שפּראַכזט, אונד דיא הילפע קאַם, דוא וואַלטעזט, אונד רעטטונג וואַר דאַ. דיר אַלזאָ גיטיגזטער פאַטער, עמפפעהלע איך יעטצט מיין שיקזאַל. וואַז דוא אויך איבער מיך בעשטיממט האַזט, עס קאַנן ניכט אַנדערז אַלז צו מיינעם בעזטען זיין, פאָלל קינדליכער ערגעבונג אין דיינען ווילען אָ גאָטט, וויל איך דער פראָהען האָפפנונג אין מיינעם הערצען רוים געבען, דאַס דוא מיך גליקליך ענטבינדען ווירזט; דאַס מיר אונד מיינעם קינדע, דיא שטונדע לייכט אָהנע אַללצו גראָססען שמערץ פאָראיבער געהען ווירד, אונד דאַס דוא מיך מיט מיינעם געזונדען וואָהלגעשטאַלטעטען קינדע ערפרייען ווירזט.

אויף דיך, מיין גאָטט אונד פאַטער, מיט מיינע צופערזיכט, דאַס דוא אויך דיזמאַל מיינע אַנגזט אין פראָהע פערוואונדערונג, מיינע טרויריגקייט אין פריידע פערוואַנדעלן ווירזט. בעלעבע דו זעלבסט, אָ גאָטט דיא פראָהע האָפפנונג אַן מיר, אונד שטערקע מיך אין דיזעם פערטרויען דורך דיינען גאָטטליכען גייזט. אויז דער טיעפע מיינער זעעלע רופע איך דיך אַן, מיין בעשיטצער אונד מיין עררעטטער, אונד דוא ערהערזט מיך גנעדיג. אמן

אין געפעהרליכען קראַנקהייטען.*)

גאָטט, הערר אונד פאַטער מיינעז לעבענז, דוא האַזט מיר דאַז לעבען געגעבען, דוא האַזט עז מיר ביז אויף דיזען אויגענ־בליק ערהאַלטען, דוא קאַננזט עז ווידער פאָן מיר נעהמען, וועגן עז דיר געפעללט! שאָן עהע וויר וואַרען, האַזט דוא אַללע אונזערע שיקזאַלע אַנגעאָרדנעט, אונד דיא טאַגע אונזערער פיל־גערשאַפט אויף ערדען בעשטיממט. דוא האַזט אונז אַללען איין ציעל געזעטצט, דאַז וויר ניכט איבערשרייטען קאָננען. דוא אַללין ווייזט, וויא לאַנגע וויר אויף יעדער שטופע אונזערעז דאַזיינז שטעהן, אונד וואַז וויר אין יעדעם צושטאַנדע טהון אונד אויז־

*) דער פאָללשטענדיגקייט וועגען, מיט דיזעם געבעט אויפגענאָממען. אויזפיהרליכע געבעטע ביא קראַנקהייטען אונד שטערבעפעללען, פאָלגען, זאָ גאָטט וויל, אין איינעם אַנדערן טהיילע.

ריכטען זאָללען. פֿיעלייכט איזט איינע אירדישע לויפֿבאַהן באַלד צו ענדע! פֿיעלייכט האַבע איך איינע פּילגערשאַפֿט באַלד ער־רייכט! זעהע איך אויף איינע באַלד פֿאָללענדעטע לויפֿבאַהן צוריק, גאָטט, מיט וויא פֿיעלען בעווייזען דיינער הולד אונד גוטע איזט זיא ניכט בעצייכנעט! וויא פֿאָטערליך האַט דוא מיך אויף דערזעלבען פֿאָן מיינער ערסטען קינדהייט געלייטעט! מיט וועלכער ווייזען אונד אונערמידענדען ליעבע, איך צום האָהערען לעבען, דעם איך יעטצט ענטגעגען זעהע, ערצאָגען! אַך! וויא מאַנכער געפֿאַהר אונד נאָטה איך געררעטטעט! פֿאָר וויא פֿיעלען זינדען אונד פֿער־געהונגען איך בעוואַהרעט! וויא פֿיעלע זינדען אונד פֿעהלער מיר פֿערליהען! וויא פֿיעל הינדערניסע אונד שוויריגקייטען מיך גלוקליך אוֹבערשטייגען, וויא פֿיעל נוטצליכע געשעפֿטע מיך מיט גוטעם ערפֿאָלגע אויסריכטען לאַססען! וויא אָפֿט האַט דוא מיך, ווען איך שוואַך וואַר, געשטאַרקט! וויא אָפֿט, ווען איך שטרויכעלטע אונד פֿעהלטע, מיך ווידער אויפֿגעריכטעט! וויא אָפֿט, ווען איך פֿערדראָססען אונד מידע וואורדע, מיר נייען מוטה איינגע־פֿלאָסט! וויא אָפֿט מיך מיט פֿריידען דעז געגענוואַרטיגען אונד־דעז צוקונפֿטיגען לעבענז בעלאָהנט! יאַ, דיינע הילפֿע וואַר מיר שטעטס נאַהע, דיינע גוטע וואַר אַללע מאָרגען נייא, אונד יעדער טאַג, יעדע שטונדע איינעז פֿערגאַנגענען לעבענז צייגעט פֿאָן דיינער הולד אונד גנאַדע! דאַנק, אינניגער הערצליכער דאַנק דיר, דעם באַרמהערציגען, דעם האָכגוטיגען, פֿיר אַללעז, וואַז איך יע גוטעז געטהאַן אונד גענאָססען האַבע, פֿיר אַללע פֿריידען, וואָמיט דוא מיך ערקוויקט, פֿיר אַללע ליידען, וואָדורך דוא מיך געאוֹבט אונד געבעססערט האַזט:

מיט שאַם אונד רייע ערבליקע איך אַללע פֿעהלטריטטע אונד פֿערגעהונגען, דיא איך אין מיינעם לעבען בעגאַנגען האַבע. אַבער דוא ביזט איין פֿערשאָנענדער פֿאַטער, אונד פֿערצייהעזט גנאֶדיגליך דיינען קינדערן דיא זינדען פֿערלאַססען אונד זיך אויפֿריכטיג בעססערן. דאַרום ערגעבע איך מיך געטראָזט דיינעם וויללען, אונד דענקע נור מיינע געזיננונגען צו אֶנדערן אונד מיך דער פֿריידען איינער בעססערן וועלט ווערטה צו מאַכען. דוא ווירזט מיך דאַצו שטאַרקען אונד מיר אַללעז אוֹבערווינדען העלפֿען. אַן דיר האַלטע איך, אויף דיך פֿערלאַססע איך מיך רוהיג אונד געטראָזט! אונטער דיינער אויפֿזיכט אונד דיינעם שוטצע, פֿאָרכטע

איך ווערער טאָר נאָך גראַב! פאָן דיר ערוואַרטע איך נור גוטע:, אַללגוטיגער, דעססען איך נור פאֵהיג בין! עוויגע: לעבען אונד עוויגע אַננאֵהערונג צור פאָללקאָממענהייט! נור גאָטט ערלאָ:ט אייגע :עעלע, ענטהעבעט דער אונטערוועלט. אמן

סֵדֶר תַּשְׁלִיךְ·

ווער איזט, אָ גאָטט, וויא דוא, דער זונדע פערגיבט, מיסע: טהאַטען פערלייהט דעם איבעררעזט זיינעס פאָלקע:; דער זיינען צאָרן ניכט עוויג האֵלט, וויל ער אַם בעגנאַדיגען געפאַללען האַט. ער ווירד זיך ווידער אונזערער ערבאַרמען, אונזערע זונדען אונ: טערדרוקקען, אונזערע פערגעהונגען אין דיא טיעפע דע: מעערע: פערזענקען: יאַ אַללע זונדען דיינע: פאָלקע: אירראַעל, ווירזט דוא פערבערגען, דאַס זיא ניכט מעהר ערוואֵהנט, ניא געאַהנדעט, ניא אין ערינגערונג געבראַכט ווערדען. דוא ווירזט יעקב דיא טרייע ערפיללען, אברהם דיא הולד, דיא דוא דיזען, אונזערן פאֵטערן אין דער פאָרצייט צוגעשוואָרען האַזט. אין אַנגזט ריעף איך דיא גאָטטהייט אַן, זיא האַט מיך ערהאָרט אונד מיר רוים פערשאַפפט. גאָטט איזט מיט מיר, איך פירכטע ניכטס! וואַ: קאַנן איין מענש מיר טהון? גאָטט סטעהט מיר בייא, איך ווערדע לוזט אַן פיינדען זעהען. בעססער איזט עס דעם עוויגען פערטרויען, אַז: זיך אויף מענשען פערלאַססען. בעססער איזט דעם העררן פער: טרויען, אַז: זיך אויף פירסטען פערלאַססען. —

זיא ווערדען פערדער ניכטס באָזעס טהון אויף מיינעם געאַנצען הייליגען בערגע, דענן דיא ערדע ווירד פאָלל ווערדען דער ער: קעננטניס גאָטטע:, וויא דאַ: וואַססער דיא טיעפע דע: מעערע: בעדעקט. אמן

סֵדֶר כַּפָּרוֹת·

ערדענזאָהנע, דיא אין פינזטערניס אונד טאָדעזשאַטטען וואַנ: דעלן, געבייגט פאָן דען עהערנען פעססלן דע: ליידענ:, פיהרט גאָטט אויז דיזטערן טאָדעזשאַטטען אונד צערייסט איהרע באַנדע. וועגן טהאָרען דורך איהרען זינדענוואַנדעל אונד אום איהרער איבער:

טרעטונגען ווילען, ליידען, ווען זיא יעדען גענוס פערגאַבטייען, אונד אין דעז טאָדעז פפאָרטען צו סטעהן וואַהנען, זאָ מאָגען זיא אין דער נאָטה צום העררן טרייען, ער רעטטעט זיא אויז איהרער אַנגזט. ער זענדעט זיין וואָרט אונד זיא ווערדען געהיילט, ער בעפרייט זיא פאָם אונטערגאַנג. — דאַנקן פרייזען זיא דעז עוויגען גוטע, דען מענטשענקינדערן זיינע וואונדער. האַט דער מענש נור אונטער טויזענדען איינען ענגעל, איינע גוטע האַנדלונג זיינעס לעבענז, דיא פֿור איהן ספריכט, זאָ בעגנאַדיגט איהן דער הערר, אונד ספריכט: ער זייא ערלאָזט פאָם פערדערבען, איך האַבע ערלאָזונג פֿור איהן.

(ווער זיך זעלבסט דיא כפרה אומשלאַגט, זאַגט:)

דיזעס זייא ערזאַטץ, דיזעס זייא אויסוועכזלונג, דיזעס זייא פערזאָהנונג פֿור מיין לעבען! דיזעס געהט צום עוויגען טאָד, איך אַבער ווערדע איינזט פערזאַמעלט אונד געהע איינעם בעסערן אונאויפהאָרליכען לעבען דער גליקזעליגקייט ענטגעגען.

(ווער פֿור אַנדערע, פֿור איינען אָדער מעהרערע דיזע צערעמאָניע פעררריכטעט, ווירד דיא לעטצטע פֿראַזע נאַך פערזאָן אונד צאַהל אַבצואָנדערן ויסען, צ. ב.: דאַז מיזט דיין, אייער ערזאַטץ א. ז. וו.)

גאָטט זייא מיט אונז, אונד סטאַרקע אונז אים גלויבען אַן איהן. ער זענדע זיין ליכט אונד זיינע וואַהרהייט פֿור גייזט אונד געמיטה. אמן

בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי ירושלים